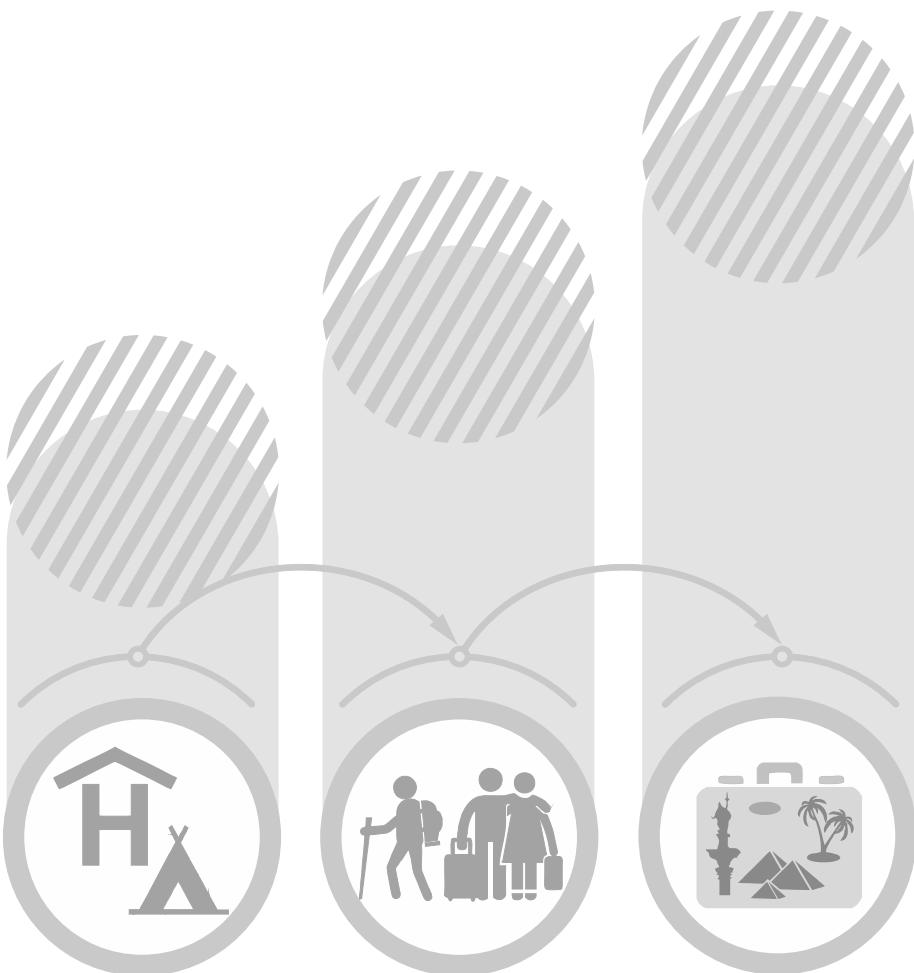

Turystyka w 2018 r.

Tourism in 2018

Turystyka w 2018 r.

Tourism in 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Społecznych
Statistics Poland, Social Surveys Department

Urząd Statystyczny w Rzeszowie
Statistical Office in Rzeszów

Zespół autorski pod kierunkiem:

Editorial team supervised by:

Piotr Łysoń

w składzie:

consisting of:

GUS – Wydział Statystyki Turystyki, Sportu, Kultury i Dziedzictwa Narodowego:
Statistics Poland – Tourism, Sport, Culture and National Heritage Statistics Division:

Izabela Jakubowska, Marek Więckowski

pod kierunkiem:

supervised by:

Wacława Kraśniewska

Urząd Statystyczny w Rzeszowie – Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej
and Statistical Office in Rzeszów – Centre for Transborder Areas and Statistics for Euroregions

Edyta Giełbaga, Magdalena Kozyra-Cybulska, Wiesława Magryś, Krzysztof Słowik

pod kierunkiem:

supervised by:

Marek Cierpiał-Wolan

Opracowanie redakcyjne

Editorial works

Andrzej Paluchowski

Opracowanie graficzne

Graphics

Marek Bartosz, Beata Lipińska, Paweł Luty

ISSN 1425-8846

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208.
Informacje w sprawach sprzedaży publikacji — tel. (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. #(/2019/nakl. \$ 0

Przedmowa

Publikacja „Turystyka w 2018 r.” jest kolejną edycją opracowania, wydawanego corocznie przez GUS, po- przednio w serii „Informacje i opracowania statystyczne”, a począwszy od 2018 r. w serii „Analizy statystyczne”.

Celem publikacji jest zaprezentowanie podstawowych danych o infrastrukturze turystycznej, jej wykorzy- staniu, uczestnictwie mieszkańców Polski w turystyce i o ruchu granicznym.

Począwszy od danych za 2014 r. informacje z zakresu ruchu granicznego dotyczą granic Polski będących jednocześnie zewnętrznymi granicami strefy Schengen, jak i szacunków przekroczeń granic z krajami UE.

Publikacja składa się z dwóch części. Pierwsza, dostępna również w wersji drukowanej, ma charakter anali- tyczny i zawiera wykresy, mapy oraz tablice stanowiące uzupełnienie informacji zawartych w komentarzu analitycznym. Niniejsze opracowanie zostało wzbogacone o rozdział dotyczący wykorzystania turystycznej bazy noclegowej na wybranych obszarach funkcjonalnych – obszarach nadmorskich i górskich.

Druga część tabelaryczna, dostępna jedynie w wersji online, obejmuje informacje o:

- liczbie turystycznych obiektów noclegowych i ich wykorzystaniu (działy I i II),
- uczestnictwie mieszkańców Polski w podróżach oraz przyjazdach cudzoziemców do Polski (dział III),
- ruchu granicznym Polaków i cudzoziemców na granicach będących jednocześnie zewnętrznymi grani- cami strefy Schengen, a także o granicznym ruchu środków transportu (dział IV),
- Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym i jego działalności (dział V).

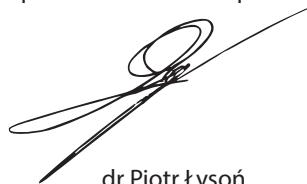
Informacje prezentowane w publikacji pochodzą z badań statystycznych GUS oraz od Straży Granicznej i Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Mamy nadzieję, że publikacja okaże się cennym źródłem wiedzy o zjawiskach w turystyce, której znaczenie jest istotne dla wielu sfer życia społecznego i gospodarczego w Polsce.

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim osobom przyczyniającym się do przekazania informacji, stanowiących podstawę do opracowania niniejszej publikacji, a szczególnie Sprawozdawcom uczestniczą- cym w badaniu bazy noclegowej, realizowanym na formularzach KT-1 i KT-2 oraz członkom gospodarstw domowych, biorącym udział w badaniu „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”.

Wyrazy podziękowania kierujemy również do Ankieterów za trudną i rzetelnie wykonywaną pracę w terenie oraz za przyjawną współpracę z gospodarstwami domowymi.

Dyrektor
Departamentu Badań Społecznych

dr Piotr Łyson

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Warszawa, czerwiec 2019 r.

Preface

The publication "Tourism in 2018" is the next edition of the study, published annually by the Statistics Poland, previously in the series "Information and statistical studies", and from 2018 in the series "Statistical analyses".

The aim of the publication is to present basic data on capacity and occupancy in tourist accommodation establishments, participation of Polish residents in tourism and on border traffic.

Starting from data for 2014 information on border traffic concerns Polish external borders of the Schengen area, as well as estimates of border crossings with EU countries.

The publication consists of two parts. The first, also available in the printed version, is analytical in nature and contains charts, maps and tables that supplement the information contained in the analytical commentary. This study has been enriched with a chapter on the occupancy of tourist accommodation establishments in selected functional areas - coastal and mountain areas.

The second - tabular part, available only in the online version, includes information on:

- the number of tourist accommodation establishments and their occupancy (section I and II),
- participation of Polish residents in trips and arrivals of foreigners in Poland (section III),
- border traffic of Polish and foreign citizens at the borders being at the same time the external borders of the Schengen area, as well as data on border traffic by different means of transport (section IV),
- The Polish Tourist and Sightseeing Society and its activities (section V).

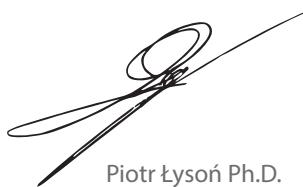
The information presented in the publication is derived from surveys of the Statistics Poland, the Polish Border Guard and the Polish Tourist and Sightseeing Society.

We hope the publication will serve as an important source of knowledge of phenomena in tourism being important to significant extent for numerous fields of social and economic life in Poland.

We do express our thanks to everyone providing information as a basis of this publication, especially Rapporteurs for participating in the accommodation survey, carried out on the KT-1 and KT-2 forms and the members of households participating in the survey "Participation of Polish citizens (residents) in trips".

We shall also thank all the Interviewers for their hard and diligent work and for friendly cooperation with households.

Director
Social Surveys Department

Piotr Łysoń Ph.D.

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut Ph.D.

Warsaw, June 2019

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	7
List of tables	
Spis wykresów	10
List of charts	
Spis map	15
List of map	
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	16
Symbols and main abbreviations	
Wstęp	17
Introduction	18
Syntez	19
Executive summary	22
Rozdział 1. Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie w 2018 roku	25
Chapter 1. Tourist accommodation establishments with 10 or more bed places and their occupancy in 2018	
1.1. Obiekty i miejsca noclegowe	25
1.1. Capacity of tourist accommodation establishments	
1.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych	33
1.2. Occupancy of tourist accommodation establishments	
1.2.1. Turyści korzystający z noclegów	33
1.2.1. Tourists in tourist accommodation establishments	
1.2.2. Udzieralone noclegi	38
1.2.2. Overnight stays in tourist accommodation establishments	
1.2.3. Wykorzystanie pokoi w obiektach hotelowych	46
1.2.3. Occupancy of rooms in hotels and similar establishments	
1.2.4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych	46
1.2.4. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments	
1.3. Placówki gastronomiczne	49
1.3. Catering units in tourist accommodation establishments	
Rozdział 2. Wykorzystanie turystycznej bazy noclegowej na wybranych obszarach funkcjonalnych – tereny nadmorskie i obszary górskie	51
Chapter 2. Occupancy of tourist accommodation base in selected functional areas - coastal areas and mountain areas	
2.1. Obiekty i miejsca noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich	54
2.1. Tourist accommodation establishments and bed places at the coastal and mountain areas	
2.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2018 r.	54
2.2. Occupancy of tourist accommodation establishments at coastal and mountain areas in 2018	
2.3. Charakterystyka turystycznej bazy noclegowej na obszarach nadmorskich i górskich ze względu na klasyfikację PKD 2007	57
2.3. Characteristics of the tourist accommodation establishments at the coastal and mountain areas due to the NACE 2007 classification	

2.4. Sezonowość turystycznej bazy noclegowej na obszarach nadmorskich i górskich	60
2.4. Seasonality of tourist accommodation establishments at the coastal and mountain areas	
Rozdział 3. Zróżnicowanie terytorialne bazy noclegowej	65
Chapter 3. Territorial diversity of the tourist accommodation establishments	
Rozdział 4. Przestrzenne zróżnicowanie potencjału turystycznego między województwami w Polsce	71
Chapter 4. Spatial diversification of tourism potential between voivodships in Poland	
Rozdział 5. Struktura i wykorzystanie turystycznej bazy noclegowej w latach 2004-2018	81
Chapter 5. Structure and occupancy of tourist accommodation establishments in 2004-2018	
5.1. Struktura turystycznej bazy noclegowej	81
5.1. The structure of the tourist accommodation base	
5.2. Wykorzystanie turystycznej bazy noclegowej	84
5.2. Occupancy of the tourist accommodation base	
Rozdział 6. Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 9 lub mniej miejsc noclegowych (badanie KT-2)	98
Chapter 6. Tourist accommodation establishments with 9 or less bed places (KT-2 survey)	
Rozdział 7. Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach w 2018 r.	99
Chapter 7. Participation of Polish residents in trips in 2018	
Rozdział 8. Podróże nierezydentów do Polski w 2018 r.	115
Chapter 8. Trips of non-residents to Poland in 2018	
Rozdział 9. Ruch graniczny	123
Chapter 9. Border traffic	
9.1. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej	125
9.1. Border traffic of persons on the Polish border with the European Union countries, airports and the sea border	
9.2. Ruch graniczny osób na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen ...	130
9.2. Border traffic of persons on the Polish border with countries not belonging to the Schengen area	
9.2.1. Przyjazdy cudzoziemców do Polski spoza strefy Schengen	134
9.2.1. Arrivals of foreigners to Poland from outside the Schengen area	
9.2.2. Wyjazdy Polaków za granicę strefy Schengen	136
9.2.2. Departures of Poles outside the Schengen area	
9.2.3. Ruch graniczny środków transportu poza strefą Schengen	138
9.2.3. Border traffic of means of transport outside the Schengen area	
9.2.4. Osobowy ruch graniczny w latach 2007-2018 na drogowej, kolejowej i rzecznej zewnętrznej granicy strefy Schengen oraz na lotniskach i portach morskich	145
9.2.4. Passenger border traffic in 2007-2018 on the road, railway and river external border of the Schengen area, airports and seaports	
Rozdział 10. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (PTTK)	153
Chapter 10. Polish Tourist and Sightseeing Association	
Uwagi metodologiczne	155
Methodological notes	164

Spis tabelic

List of tables

Tablica 1.	Turystyczne obiekty noclegowe według województw, stan w dniu 31 lipca 2018 r.	27
Table 1.	Tourist accommodation establishments by voivodship as of July 31, 2018	
Tablica 2.	Miejsca noclegowe według województw, stan w dniu 31 lipca 2018 r.	30
Table 2.	Bed places by voivodship as of July 31, 2018	
Tablica 3.	Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych według województw	34
Table 3.	Tourists in tourist accommodation establishments by voivodship	
Tablica 4.	Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych według województw	35
Table 4.	Foreign tourists in tourist accommodation establishments by voivodship	
Tablica 5.	Noclegi udzielone turystom w turystycznych obiektach noclegowych według województw	40
Table 5.	Overnight stays of tourists in tourist accommodation establishments by voivodship	
Tablica 6.	Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych według województw	43
Table 6.	Overnight stays of foreign tourists in tourist accommodation establishments by voivodship	
Tablica 7.	Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w latach 2017 i 2018	48
Table 7.	Occupancy of tourist accommodation establishments in 2017 and 2018	
Tablica 8.	Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych według rodzajów obiektów	50
Table 8.	Catering units in tourist accommodation establishments by type of facilities	
Tablica 9.	Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie na obszarach nadmorskich i górskich w 2018 r.	54
Table 9.	Tourist accommodation establishments and their occupancy at the coastal and mountain areas in 2018	
Tablica 10.	Podstawowe dane według klasyfikacji PKD na obszarach nadmorskich w 2017 r. i 2018 r.	58
Table 10.	Basic data by NACE 55.1, 55.2, 55.3 at the coastal areas in 2017 and 2018	
Tablica 11.	Podstawowe dane według klasyfikacji PKD na obszarach górskich w 2017 r. i 2018 r.	60
Table 11.	Basic data by NACE 55.1, 55.2, 55.3 at the mountain areas in 2017 and 2018	
Tablica 12.	Turystyczna baza noclegowa na obszarach nadmorskich i górskich w lipcu i sierpniu 2017 r. i 2018 r.	63
Table 12.	Tourist accommodation establishments at the coastal and the mountain areas in July and August 2017 and 2018	
Tablica 13.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r. według makroregionów i regionów statystycznych	66
Table 13.	Nights spent in tourist accommodation establishments in 2018 by macroregion and statistical region	
Tablica 14.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r. według wybranych miesięcy, makroregionów i regionów statystycznych	67
Table 14.	Nights spent in tourist accommodation establishments in 2018 by selected month, macroregion and statistical region	
Tablica 15.	Wybrane wskaźniki dotyczące infrastruktury noclegowej i jej wykorzystania według województw w 2018 r.	73
Table 15.	Selected indicators regarding accommodation and its occupancy by voivodship in 2018	
Tablica 16.	Wartości wybranych wskaźników według województw	74
Table 16.	Selected indicators by voivodship	

Tablica 17.	Liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym w miesiącach wakacyjnych, w hotelach, uzdrowiskach w latach 2004–2018	87
Table 17.	The number of overnight stays provided to foreign tourists in July and August, in hotels, health establishments in the period 2004–2018	
Tablica 18.	Ogólne dane o turystycznych obiektach noclegowych w latach 1980, 1990, 2000, 2005, 2010, 2015, 2016, 2017, 2018	96
Table 18.	Basic data on tourist accommodation establishments in 1980, 1990, 2000, 2005, 2010, 2015, 2016, 2017, 2018	
Tablica 19.	Charakterystyka członków gospodarstw domowych uczestniczących w badaniu w 2018 r.	99
Table 19.	Characteristics of household members participating in the survey in 2018	
Tablica 20.	Podróże turystyczne w 2018 r.	100
Table 20.	Tourist trips in 2018	
Tablica 21.	Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2018 r.	102
Table 21.	Tourist trips of Polish residents aged 15 or more in 2018	
Tablica 22.	Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2018 r.	103
Table 22.	Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or more by the main purpose in 2018	
Tablica 23.	Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanej bazy noclegowej w 2018 r.	104
Table 23.	Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or more by accommodation used in 2018	
Tablica 24.	Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanego podczas podróży środka transportu w 2018 r.	105
Table 24.	Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or more by mean of transport used in 2018	
Tablica 25.	Średnia liczba noclegów podczas podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2018 r.	105
Table 25.	Average number of nights during trips of Polish residents aged 15 or more in 2018	
Tablica 26.	Struktura wydatków mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związanych z podróżami w 2018 r.	109
Table 26.	Structure of expenditures related to trips of Polish residents aged 15 or more in 2018	
Tablica 27.	Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu przyjazdu w 2018 r.	115
Table 27.	Trips of non-residents to Poland by the main purpose in 2018	
Tablica 28.	Struktura nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) przyjeżdżających do Polski według płci w 2018 r.	116
Table 28.	Structure of non-residents (tourists and same-day visitors) arriving to Poland by sex in 2018	
Tablica 29.	Struktura podróży turystów zagranicznych do Polski według długości pobytu i kraju zamieszkania w 2018 r.	118
Table 29.	Structure of trips of foreign tourists to Poland by length of stay and country of residence	
Tablica 30.	Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) w 2018 r.	124
Table 30.	Border traffic of persons (from Poland and to Poland) in 2018	
Tablica 31.	Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2018 r.	126
Table 31.	Border traffic of Polish citizens and foreigners on the Polish land border with neighbouring countries of the European Union in 2018	
Tablica 32.	Przekroczenia lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej przez mieszkańców Polski i cudzoziemców według kwartałów w 2018 r.	126
Table 32.	Crossings of the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by Polish residents and foreigners by quarters in 2018	

Tablica 33. Przyjazdy cudzoziemców do Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2018 r.	127
Table 33. Arrivals of foreigners to Poland who crossed the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2018	
Tablica 34. Wyjazdy mieszkańców Polski przez lądową granicę Polski z krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2018 r.	127
Table 34. Departures of Polish residents who crossed the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2018	
Tablica 35. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lotniskach w 2018 r.	128
Table 35. Border traffic of Polish citizens and foreigners at airports in 2018	
Tablica 36. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na granicy morskiej w 2018 r.	128
Table 36. Border traffic of Polish citizens and foreigners at the sea border in 2018	
Tablica 37. Ruch graniczny według rodzaju przejść w 2018 roku	131
Table 37. Border traffic, by type of crossing in 2018	
Tablica 38. Ruch graniczny na granicy wschodniej	134
Table 38. Border traffic on the eastern border	
Tablica 39. Przyjazdy cudzoziemców do Polski według granic spoza strefy Schengen w 2018 roku	135
Table 39. Arrivals of foreigners to Poland, by borders outside the Schengen area in 2018	
Tablica 40. Zagraniczne wyjazdy mieszkańców Polski poza strefę Schengen według granic w 2018 roku	138
Table 40. Foreign trips of Polish residents outside the Schengen area , by borders in 2018	
Tablica 41. Ruch graniczny pojazdów kołowych (autobusy, samochody osobowe i ciężarowe) według granic spoza strefy Schengen w 2018 roku	139
Table 41. Border traffic of wheeled vehicles (buses, cars and trucks) by borders outside the Schengen area in 2018	
Tablica 42. Odprawy pojazdów osobowych obywateli polskich i cudzoziemców na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2018 r.	141
Table 42. Checks of passenger vehicles of Polish citizens and foreigners on controlled sections of the eastern border in 2018	
Tablica 43. Odprawy pojazdów ciężarowych na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2018 r.	142
Table 43. Checks of tracks on controlled sections of the eastern border in 2018	
Tablica 44. Odprawy autobusów na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2018 r.	143
Table 44. Checks in of buses on controlled sections of the eastern border in 2018	
Tablica 45. Ruch graniczny pociągów na poszczególnych odcinkach granicy z krajami spoza strefy Schengen w 2018 roku	144
Table 45. Border traffic of trains by borders with countries outside the Schengen area in 2018	
Tablica 46. Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Federacja Rosyjska – przejścia graniczne drogowe, kolejowe i rzeczne	145
Table 46. Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russian Federation – road, rail, river border crossing	
Tablica 47. Osobowy ruch graniczny na granicy lotniczej poza strefę Schengen	146
Table 47. Passenger border traffic at the air outside the Schengen border	
Tablica 48. Osobowy ruch graniczny na granicy morskiej poza strefę Schengen	146
Table 48. Passenger border traffic at the sea outside the Schengen border	
Tablica 49. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą	148
Table 49. Passenger border traffic at crossings with Ukraine	
Tablica 50. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią	148
Table 50. Passenger border traffic at crossings with Belarus	
Tablica 51. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Federacją Rosyjską	149
Table 51. Passenger border traffic at crossings with Russian Federation	
Tablica 52. Szlaki turystyczne według województw w latach 2011-2018	153
Table 52. Tourist trails by voivodship in 2011-2018	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Turystyczne obiekty noclegowe, stan w dniu 31 lipca	26
Chart 1.	Tourist accommodation establishments as of July 31	
Wykres 2.	Struktura turystycznych obiektów noclegowych według ich liczby, stan w dniu 31 lipca 2018 r.	28
Chart 2.	Structure of tourist accommodation establishments as of July 31, 2018	
Wykres 3.	Struktura miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych, stan w dniu 31 lipca 2018 r.	29
Chart 3.	Structure of bed places in tourist accommodation establishments as of July 31, 2018	
Wykres 4.	Struktura turystycznych obiektów noclegowych w zależności od wielkości obiektu	31
Chart 4.	Tourist accommodation establishments according to their size	
Wykres 5.	Struktura miejsc noclegowych w zależności od wielkości obiektu	31
Chart 5.	Structure of bed places according to the size of tourist accommodation establishments	
Wykres 6.	Pokoje i miejsca noclegowe w hotelach według kategorii, stan w dniu 31 lipca 2018 r.	33
Chart 6.	Rooms and bed places in hotels by category as of July 31, 2018	
Wykres 7.	Turyści w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. i 2018 r. według miesięcy	36
Chart 7.	Tourists in tourist accommodation establishments in 2017 and 2018 by month	
Wykres 8.	Struktura udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r.	39
Chart 8.	Structure of overnight stays in tourist accommodation establishments in 2018	
Wykres 9.	Struktura udzielonych noclegów turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r.	41
Chart 9.	Structure of overnight stays of non-residents in tourist accommodation establishments in 2018	
Wykres 10.	Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych według miesięcy w 2017 r. i 2018 r.	42
Chart 10.	Nights spent by tourists in tourist accommodation establishments by month in 2017 and 2018	
Wykres 11.	Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym według województw w 2018 r.	44
Chart 11.	Percentage of nights spent by foreign tourist by voivodship in 2018	
Wykres 12.	Wynajęte pokoje w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów w 2018 r.	46
Chart 12.	Rooms rented in hotels and similar establishments according to types in 2018	
Wykres 13.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. i 2018 r.	47
Chart 13.	Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2017 and 2018	
Wykres 14.	Turyści korzystający z obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2017 r. i 2018 r.	55
Chart 14.	Tourists in accommodation establishments at the coastal and mountain areas in 2017 and 2018	
Wykres 15.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2017 r. i 2018 r.	55
Chart 15.	Nights spent in tourist accommodation establishments at the coastal and mountain areas in 2017 and 2018	
Wykres 16.	Obiekty noclegowe, miejsca noclegowe, turyści korzystający i udzielone noclegi w gminach nadmorskich i górskich w 2018 r.	56
Chart 16.	Accommodation establishments, bed places, tourists and nights spent at the coastal and mountain areas in 2018	

Wykres 17. Obiekty noclegowe, miejsca noclegowe, turyści korzystający i udzielone noclegi na obszarach nadmorskich według PKD w 2018 r.	57
Chart 17. Accommodation establishments, bed places, tourists and overnight stays in the coastal areas in 2018	
Wykres 18. Obiekty noclegowe, miejsca noclegowe, turyści korzystający i udzielone noclegi na obszarach górskich według PKD w 2018 r.	59
Chart 18. Accommodation establishments, bed places, tourists and overnight stays in the mountain areas in 2018	
Wykres 19. Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2017 r. i 2018 r. według miesięcy	61
Chart 19. Nights spent in tourist accommodation establishments at the coastal and mountain areas in 2017 and 2018 by month	
Wykres 20. Turyści korzystający oraz noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w lipcu i sierpniu 2018 r.	62
Chart 20. Tourists, nights spent in tourist accommodation establishments at the coastal and mountain areas in July and August 2018	
Wykres 21. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera dla województw w 2018 r.	75
Chart 21. Tourist traffic intensity by Schneider rate by voivodship in 2018	
Wykres 22. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata dla województw w 2018 r. 76	
Chart 22. Tourist traffic intensity by Charvat rate by voivodship in 2018	
Wykres 23. Wskaźnik gęstości ruchu według województw w 2018 r.	77
Chart 23. Tourist traffic density rate by voivodship in 2018	
Wykres 24. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej według województw w 2018 r.	78
Chart 24. Accommodation facilities density rate by voivodship in 2018	
Wykres 25. Struktura turystycznych obiektów noclegowych w 2018 r. według PKD 55.1, 55.2, 55.3 i województw	79
Chart 25. Structure of tourist accommodation establishments in 2018 by NACE 55.1, 55.2, 55.3 and voivodship	
Wykres 26. Struktura turystycznych obiektów noclegowych w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca	82
Chart 26. Structure of tourist accommodation establishments between 2004 and 2018, as of July 31	
Wykres 27. Struktura miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca	82
Chart 27. Structure of bed places in tourist accommodation establishments between 2004 and 2018, as of July 31	
Wykres 28. Liczba hoteli w Polsce według kategorii w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca	83
Chart 28. Number of hotels in Poland by category between 2004 and 2018, as of July 31	
Wykres 29. Liczba hoteli w miastach wojewódzkich (18) według kategorii w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca	83
Chart 29. Number of hotels in voivodship cities (18) by category between 2004 and 2018, as of July 31	
Wykres 30. Liczba miejsc noclegowych w hotelach w Polsce według kategorii w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca	84
Chart 30. Number of bed places in hotels in Poland by category between 2004 and 2018, as of July 31	
Wykres 31. Liczba miejsc noclegowych w hotelach w miastach wojewódzkich (18) według kategorii w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca	84
Chart 31. Number of bed places in hotels in voivodship cities (18) by category between 2004 and 2018, as of July 31	
Wykres 32. Stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych w latach 2004-2018	85
Chart 32. Occupancy rate of rooms in hotels and similar establishments between 2004 and 2018	

Wykres 33.	Stopień wykorzystania pokoi w hotelach według kategorii w latach 2004-2018	85
Chart 33.	Occupancy rate of rooms in hotels by category between 2004 and 2018	
Wykres 34.	Struktura udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004-2018	86
Chart 34.	Structure of overnight stays in tourist accommodation establishments between 2004 and 2018	
Wykres 35.	Struktura udzielonych noclegów turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004-2018	86
Chart 35.	Structure of overnight stays of non-residents in tourist accommodation establishments between 2004 and 2018	
Wykres 36.	Odsetek noclegów w miesiącach wakacyjnych, noclegów udzielonych turystom zagranicznym, noclegów w hotelach, noclegów w zakładach uzdrowiskowych w stosunku do liczby udzielonych noclegów w poszczególnych latach okresu 2004-2018	88
Chart 36.	Percentage of nights spent in summer season, nights spent by foreign tourists, nights spent in hotels and health establishments referred to the number of nights spent annually in 2004-2018	
Wykres 37.	Odsetek noclegów w hotelach według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.	89
Chart 37.	Percentage of nights spent in hotels by voivodship and its change compared to 2004	
Wykres 38.	Noclegi udzielone w zakładach uzdrowiskowych w 2018 r.	90
Chart 38.	Nights spent in health establishments in 2018	
Wykres 39.	Liczba i odsetek noclegów udzielonych turystom w zakładach uzdrowiskowych według województw w latach 2014-2018	90
Chart 39.	Number and percentage of nights spent by tourists in health establishments by voivodship in 2014-2018	
Wykres 40.	Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.	91
Chart 40.	Percentage of spent by foreign tourists by voivodship and its change compared to 2004	
Wykres 41.	Noclegi udzielone turystom zagranicznym w latach 2004-2018	92
Chart 41.	Nights spent by foreign tourists in 2004-2018	
Wykres 42.	Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym według wybranych krajów w 2018 r.	93
Chart 42.	Percentage of nights spent by foreign tourists in 2018	
Wykres 43.	Odsetek noclegów udzielonych w miesiącach wakacyjnych według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.	94
Chart 43.	Percentage of nights spent in summer season and its change compared to 2004	
Wykres 44.	Zmiana liczby udzielonych noclegów pomiędzy rokiem 2004 a 2018	95
Chart 44.	Change of the number of overnight stays between 2004 and 2018	
Wykres 45.	Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2018 r.	101
Chart 45.	Tourism trips of Polish residents aged 15 and over in 2018	
Wykres 46.	Natężenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby wizyt – dotyczy osób w wieku 15 lat lub więcej w 2018 r.	106
Chart 46.	The intensity of domestic tourist traffic by voivodeships and number of trips – concerns persons aged 15 and over in 2018	
Wykres 47.	Wybrane kierunki krajowych podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu prywatnym w 2018 r.	107
Chart 47.	Domestic trips of Polish residents aged 15 and over for private purpose in 2018 by selected directions	
Wykres 48.	Podróże turystyczne mieszkańców Polski w 2018 r.	110
Chart 48.	Tourist trips of Polish residents in 2018	
Wykres 49.	Sezonowość podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2018 r.	110
Chart 49.	Seasonality of tourist trips of Polish residents aged 15 years and over in 2018	

Wykres 50. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2018 r.....	111
Chart 50. Tourist trips of Polish residents aged 15 years and over by main purpose in 2018	
Wykres 51. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami w 2018 r.	112
Chart 51. Expenditures of Polish residents aged 15 years and over related to travel in 2018	
Wykres 52. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wybranych krajów docelowych w 2018 r.....	113
Chart 52. Outbond tourism trips of Polish residents aged 15 years and over by selected countries of destination in 2018	
Wykres 53. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu wypoczynku, rekreacji lub wakacji według wybranych krajów docelowych w 2018 r.	114
Chart 53. Outbond tourism trips of Polish residents aged 15 and over for leisure, recreation or holidays purposes by selected countries of destination in 2018	
Wykres 54. Podróże nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według grup wieku w 2018 r.	116
Chart 54. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland by age group in 2018	
Wykres 55. Nierezydenci z krajów sąsiednich odwiedzający Polskę w 2018 r.	117
Chart 55. Non-residents from neighbouring countries visiting Poland in 2018	
Wykres 56. Podróże turystów zagranicznych do Polski w 2018 r.	117
Chart 56. Trips of foreign tourists to Poland in 2018	
Wykres 57. Wydatki nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) w Polsce w 2018 r.	119
Chart 57. Expenses of non-residents (tourists and same-day visitors) in Poland in 2018	
Wykres 58. Podróże nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski w 2018 r.	120
Chart 58. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland in 2018	
Wykres 59. Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu w 2018 r.	121
Chart 59. Trips of non-residents to Poland by main purpose in 2018	
Wykres 60. Wydatki nierezydentów związane z podróżami poniesione w czasie pobytu w Polsce w 2018 r.	121
Chart 60. Expenses related to non-residents traveling incurred during their stay in Poland in 2018	
Wykres 61. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) według odcinków granic w 2018 r.	123
Chart 61. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) by borders in 2018	
Wykres 62. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski na granicy lądowej w 2018 r.	124
Chart 62. Border traffic of foreigners and Polish residents on the land border in 2018	
Wykres 63. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski według odcinków granic w 2018 r.	125
Chart 63. Border traffic of foreigners and Polish residents by borders in 2018	
Wykres 64. Przyjazdy cudzoziemców do Polski według odcinków granic z krajami Unii Europejskiej w 2018 r.	129
Chart 64. Arrivals of foreigners to Poland by border with the European Union countries in 2018	
Wykres 65. Wyjazdy mieszkańców Polski za granicę według odcinków granic z krajami Unii Europejskiej w 2018 r.	129
Chart 65. Departures of Polish residents abroad by border with the European Union countries in 2018	
Wykres 66. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2018 r.	129
Chart 66. Border traffic of persons at the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by quarters in 2018	
Wykres 67. Przekroczenia granicy poza strefę Schengen według rodzajów przejść granicznych w 2018 r.	131
Chart 67. Border crossings outside the Schengen area by type of border crossing point in 2018	
Wykres 68. Przejścia graniczne według rodzajów w 2018 r.	132
Chart 68. Border crossings by type in 2018	

Wykres 69. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen na lotniskach w 2018 r.	132
Chart 69. The structure of border checks outside the Schengen area at airports in 2018	
Wykres 70. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen w portach morskich w 2018 r.	133
Chart 70. The structure of border checks outside the Schengen area in seaports in 2018	
Wykres 71. Struktura odpraw granicznych na przejściach granicznych granicy wschodniej poza strefę Schengen (przejścia drogowe, kolejowe i rzeczne) w 2018 r.	133
Chart 71. The structure of border checks on the eastern border crossings outside the Schengen area (road, rail and river border crossings) in 2018	
Wykres 72. Ruch graniczny według miesięcy poza strefę Schengen w 2018 r.	134
Chart 72. Border traffic by month outside the Schengen area in 2018	
Wykres 73. Przyjazdy cudzoziemców do Polski z krajów nienależących do strefy Schengen w 2018 r.	135
Chart 73. Arrivals of foreigners to Poland from countries outside the Schengen area in 2018	
Wykres 74. Wyjazdy obywateli polskich z Polski poza strefę Schengen według granic w 2018 r.	137
Chart 74. Departures of Polish citizens from Poland outside the Schengen area by border in 2018	
Wykres 75. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen według miesięcy w 2018 r.	140
Chart 75. Border traffic of cars outside the Schengen area by month in 2018	
Wykres 76. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen według odcinków granic w 2018 r.	140
Chart 76. Border traffic of cars outside the Schengen area by border in 2018	
Wykres 77. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen według miesięcy w 2018 r.	141
Chart 77. Border traffic of lorries outside the Schengen area by month in 2018	
Wykres 78. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen według odcinków granic w 2018 r.	142
Chart 78. Border traffic of lorries outside the Schengen area by border in 2018	
Wykres 79. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen według miesięcy w 2018 r.	143
Chart 79. Border traffic of buses outside the Schengen area by month in 2018	
Wykres 80. Ruch graniczny autobusów według odcinków granic z krajami spoza strefy Schengen w 2018 r.	143
Chart 80. Border traffic of buses with countries outside the Schengen area by border in 2018	
Wykres 81. Ruch graniczny pociągów osobowych na poszczególnych odcinkach granicy z krajami spoza strefy Schengen w 2018 r.	144
Chart 81. Border traffic of trains on individual sections of the border with countries outside the Schengen area in 2018	
Wykres 82. Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Federacja Rosyjska	147
Chart 82. Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russian Federation	
Wykres 83. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą	149
Chart 83. Passenger border traffic at crossings with Ukraine	
Wykres 84. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią	150
Chart 84. Passenger border traffic at crossings with Belarus	
Wykres 85. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Federacją Rosyjską	150
Chart 85. Passenger border traffic at crossings with Russian Federation	
Wykres 86. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą według miesięcy	151
Chart 86. Passenger border traffic at the crossing with Ukraine by month	
Wykres 87. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią według miesięcy	152
Chart 87. Passenger border traffic at the crossing with Belarus by month	
Wykres 88. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Federacją Rosyjską według miesięcy	152
Chart 88. Passenger border traffic at the crossing with Russian Federation by month	

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Turystyczne obiekty noclegowe w 2018 r., stan w dniu 31 lipca	32
Map 1.	Tourist accommodation establishments as of July 31, 2018	
Mapa 2.	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r., stan w dniu 31 lipca	32
Map 2.	Bed places in tourist accommodation establishments as of July 31, 2018	
Mapa 3.	Turyści zagraniczni w turystycznych obiektach noclegowych według wybranych krajów w 2018 r.	37
Map 3.	Foreign tourists in tourist accommodation establishments by selected country in 2018	
Mapa 4.	Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych w 2018 r.	38
Map 4.	Tourists in tourist accommodation establishments in 2018	
Mapa 5.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r.	42
Map 5.	Overnight stays in tourist accommodation establishments in 2018	
Mapa 6.	Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r. (wraz z częściową strukturą krajów zamieszkania turystów zagranicznych dla 5% powiatów o największej liczbie udzielonych noclegów turystom zagranicznym)	45
Map 6.	Nights spent by foreign tourists in tourist accommodation establishments in 2018 (along with the partial structure of countries of residence of foreign tourists in top 5% of poviats with the largest number of foreign tourists)	
Mapa 7.	Obszary górskie	53
Map 7.	Mountain area	
Mapa 8.	Gminy nadmorskie według liczby udzielonych noclegów w lipcu i sierpniu 2018 r.	64
Map 8.	Coastal areas by number of overnight stays in July and August 2018	
Mapa 9.	Lokalizacja powiatów i miast na prawach powiatu z górnej grupy kwintylowej lokaty według liczby miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r.	69
Map 9.	Location of poviats and cities with poviat status of upper quintile rating by number of bed places in tourist accommodation establishments in 2018	
Mapa 10.	Lokalizacja powiatów i miast na prawach powiatu z górnej grupy kwintylowej lokaty według liczby noclegów udzielonych turystom w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r.	70
Map 10.	Location of poviats and cities with poviat status of upper quintile rating by number of overnight stays of tourist in tourist accommodation establishments in 2018	
Mapa 11.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera dla województw w 2018 r.	75
Map 11.	Tourist traffic intensity by Schneider rate by voivodship in 2018	
Mapa 12.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata dla województw w 2018 r.	76
Map 12.	Tourist traffic intensity by Charvat rate by voivodship in 2018	
Mapa 13.	Wskaźnik gęstości ruchu według województw w 2018 r.	77
Map 13.	Tourist traffic density rate by voivodship in 2018	
Mapa 14.	Wskaźnik gęstości bazy noclegowej według województw w 2018 r.	78
Map 14.	Accommodation facilities density rate by voivodship in 2018	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
„w tym” „of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Kropka (.)	oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Znak #	dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics
Uwaga Note	Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym. Relative numbers (indicators, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with more accuracy than it was given in the tables. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”. Those numbers are correct with regard to their factual content.

Skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys. thous.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld bn	miliard billion
EUROSTAT	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of the European Union
KE EC	Komisja Europejska European Commision
PKD NACE	Polska Klasyfikacja Działalności Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
UE EU	Unia Europejska European Union
tabl. table	tablica table
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
p. proc. pp	punkt procentowy percentage points
r.	rok year

Wstęp

Znaczenie turystyki dla ekonomicznego, społecznego i kulturowego rozwoju krajów jest coraz bardziej doceniane. Z raportu opublikowanego przez Światową Organizację Turystyki (UNWTO) wynika, że w 2018 r. w podróz udało się 1,4 mld osób, przy czym ruch turystyczny wzrósł o 6% w porównaniu do 2017 r.

Termin „turystyka” – zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 obejmującym od 2012 r. oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Turystyka oddziałuje na gospodarkę, na środowisko naturalne i stworzone przez człowieka, na lokalną ludność zamieszkującą odwiedzane miejsca, a także na samych turystów. Aby móc podejmować decyzje w sposób efektywniejszy, decydenci potrzebują coraz bardziej adekwatnych informacji. Statystyki w zakresie turystyki są niezbędne przy opracowywaniu strategii rynkowych, wzmacnianiu relacji pomiędzy instytucjami, ocenianiu skuteczności i trafności kluczowych decyzji, a także przy mierzeniu efektów turystyki w gospodarce narodowej.

Niniejsza publikacja jest odpowiedzią na zapotrzebowanie odbiorców, zarówno krajowych jak i zagranicznych, na dane statystyczne z zakresu turystyki.

Analizę danych statystycznych z zakresu turystycznej bazy noclegowej (obiekty posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych) opracowano z uwzględnieniem informacji o liczbie obiektów i miejsc noclegowych według rodzajów w układzie terytorialnym i według miesięcy oraz informacji o stopniu ich wykorzystania. Interesujące są również dane dotyczące liczby turystów zagranicznych i udzielonych im noclegów według kraju ich zamieszkania, a także analiza w ujęciu powiatowym dla górnej grupy kwintylowej według liczby udzielonych noclegów. Odbiorcy publikacji znajdą w niej także informacje o przestrzennym zróżnicowaniu potencjału turystycznego pomiędzy województwami. Specjalny rozdział poświęcono wykorzystaniu turystycznej bazy noclegowej na obszarach funkcjonalnych – terenach nadmorskich i górskich. Zgodnie z przyjętą metodologią za obszary nadmorskie uznano 55 gmin natomiast obszary górskie objęły 203 gminy.

Od 2014 r. prowadzone są przez resort statystyki badania dostarczające informacji o uczestnictwie mieszkańców Polski w turystyce oraz o przyjazdach cudzoziemców do Polski. Zbierane są również dane o wydatkach Polaków i cudzoziemców związanych z podróżami, co stanowi również przedmiot analizy zawartej w opracowaniu.

W publikacji przedstawiono także obszerny zasób informacji o ruchu za granicy Polski będącej jednocześnie zewnętrzną granicą strefy Schengen na podstawie danych Straży Granicznej. Dane o ruchu na granicy Polski z innymi członkami Unii Europejskiej zostały opracowane w oparciu o wyniki badania "Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej".

Introduction

The importance of tourism for the economic, social and cultural development of particular countries is increasingly appreciated. According to a report published by the World Tourism Organization (UNWTO), 1.4 billion people managed to travel in 2018, while tourism increased by 6% compared to 2017.

The term "tourism", in accordance with the regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and the Council in force since 2012, means the activities of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose other than to be employed by a resident entity in the place visited.

Tourism affects the economy, the natural environment and man-made environments, the local population inhabiting the visited places, as well as the tourists themselves. In order to be able to make decisions in a more effective way, decision-makers need more and more adequate information. Statistics in the field of tourism is indispensable when developing market strategies, strengthening relations between institutions, assessing the effectiveness and validity of key decisions, as well as measuring the effects of tourism in the national economy.

This publication is a response to the demand of both domestic and foreign recipients for statistical data on tourism.

The analysis of statistical data on the tourist accommodation establishments (with 10 or more bed places) was developed taking into account information on the number of facilities and bed places according to types in the territorial layout and by month and information on the occupancy rate. There are also interesting data on the number of foreign tourists and accommodation provided by their country of residence, as well as analysis in terms of powiat for the upper quintile group according to the number of overnight stays. The recipients of the publication will also find information on the spatial diversification of tourism potential between voivodships. A special chapter is devoted to the use of tourist accommodation base in functional areas coastal and mountain areas. According to the adopted methodology, 55 gminas were recognized as coastal areas, while mountain areas covered 203 gminas.

Since 2014, the Statistics Poland has conducted research providing information on the participation of Polish citizens in tourism and on the arrivals of foreigners to Poland. There have been also collected data on expenditures of Poles and foreigners related to travel, which is also analyzed in the study.

There has been also presented an extensive collection of information about traffic on the Polish border that is also the external border of the Schengen area based on the data of the Polish Border Guard. Data on traffic on the Polish border with other member states of the European Union were developed based on the results of the Survey: Trips of non-residents to Poland. Movement of vehicles and people on the Polish border with European Union countries.

Synteza

Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie w 2018 roku

Badanie statystyczne turystycznej bazy noclegowej jest prowadzone w cyklu miesięcznym z wykorzystaniem formularzy KT-1. Badanie to dostarcza informacji o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych

Zgodnie ze stanem w dniu 31 lipca 2018 r. badaniem objęto 11 076 turystycznych obiektów noclegowych, w których znajdowało się 798,7 tys. miejsc noclegowych. W obiektach tych odnotowano 33,9 mln turystów (88,9 mln noclegów, z czego 17,7 mln noclegów turystów zagranicznych). Liczba turystów zagranicznych wzrosła do 7,1 mln, w porównaniu do 6,8 mln w 2017 roku. Większość turystów (25,5 mln) przebywała w obiektach typu hotelowego, tj. w hotelach, motelach, pensjonatach itp., podczas gdy tylko 8,4 mln turystów korzystało z pozostałych obiektów noclegowych. Ponad połowa wszystkich turystów została zakwaterowana w hotelach – 22,1 mln (wzrost z 20,9 mln w 2017 r.). Turyści zagraniczni również wybierali przede wszystkim obiekty hotelowe – 6,3 mln – w porównaniu do 0,8 mln w pozostałych obiektach noclegowych. W obiektach hotelowych (tj. hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych) wynajęto 29,9 mln pokoi, z czego 8,9 mln – turystom zagranicznym. Obłożenie pokoi w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych w 2018 roku wyniosło 49,8%.

W 2018 r. największą liczbę turystów odnotowano w województwach mazowieckim i małopolskim (5,3 mln i 5,2 mln). Dotyczy to również turystów zagranicznych, którzy najczęściej przebywali w tych samych regionach, tj. 1,6 mln w województwie mazowieckim i 1,5 mln w województwie małopolskim. Natomiast najczęściej udzielonych noclegów zanotowano w województwie zachodniopomorskim (15,2 mln) i małopolskim (13,9 mln). W tych województwach odnotowano również największą liczbę noclegów turystów zagranicznych – w zachodniopomorskim 3,8 mln, a w małopolskim 3,6 mln.

Biorąc pod uwagę liczbę noclegów w powiatach, pierwsze trzy lokaty należą do: Warszawy (6,4 mln), Krakowa (5,6 mln) i powiatu kołobrzeskiego (5,1 mln) i łącznie koncentrowały one 19,2% łącznej liczby noclegów udzielonych turystom w 2018 r. Wśród 76 powiatów należących do 20% o najwyższej liczbie udzielonych noclegów skoncentrowanych jest 80,2% wszystkich noclegów udzielonych w Polsce w 2018 roku. W tej grupie były prawie wszystkie powiaty nadmorskie. Najbardziej równomierny rozkład noclegów w ciągu roku miał miejsce w regionie warszawskim stołecznym i województwie łódzkim oraz w powiatach, w których znajdowały się uzdrowiska. Największą koncentrację sezonową zdefiniowaną jako koncentracja noclegów w lipcu i sierpniu zaobserwowano odpowiednio w województwach: pomorskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim – 44,1%, 39,6% i 36,9%.

Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach w 2018 r.

Uczestnictwo mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w wyjazdach turystycznych

Liczba mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej uczestniczących w 2018 r. w przynajmniej jednym prywatnym wyjeździe turystycznym wyniosła 20,0 mln osób (o 4,5% więcej niż w 2017 r.), co stanowiło 61,9% mieszkańców Polski w tej grupie wiekowej.

Podróże turystyczne mieszkańców Polski

W 2018 r. liczba wyjazdów turystycznych zrealizowanych przez gospodarstwa domowe wyniosła 40,1 mln (o 3,5% więcej niż w 2017 r.), co oznacza, że jedno gospodarstwo domowe uczestniczyło średnio w 3 wyjazdach (3,0). Przeciętnie w jednym wyjeździe uczestniczyły 2 osoby (1,8). Większość wyjazdów (93,5%) stanowiły wyjazdy w celach prywatnych.

W ciągu roku mieszkańcy Polski odbyli łącznie 72,1 mln podróży (jedna osoba mogła odbyć kilka podróży) – o 5,0% więcej niż w 2017 r. Zdecydowanie przeważały podróże krajowe – było ich 57,7 mln, z tego 33,6 mln podróże krótkookresowych (2-4 dni) i 24,1 mln podróże trwającecych 5 dni lub dłużej. Liczba podróży zagranicznych mieszkańców Polski wyniosła 14,4 mln i przeważnie były to podróże trwające 5 dni lub dłużej (11,7 mln).

W 2018 r. w grupie wiekowej 15 lat lub więcej mieszkańców Polski odbyli 60,5 mln podróży, o 4,4% więcej niż w 2017 r. Liczba podróży krajowych wyniosła 47,7 mln, a podróże zagranicznych – 12,7 mln. Wśród podróży krajowych 60,6% stanowiły podróże krótkookresowe, natomiast wśród podróży zagranicznych 80,2% stanowiły podróże długookresowe.

Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami

W 2018 r. wydatki mieszkańców Polski związane z podróżami wyniosły 72,5 mld zł (o 9,7% więcej niż w 2017 r.), z tego 27,7 mld zł (o 10,5% więcej niż w 2017 r.) przypadało na krajowe wyjazdy z noclegami, a 31,4 mld zł (o 11,4% więcej niż w 2017 r.) na zagraniczne wyjazdy z noclegami oraz 13,4 mld zł na zagraniczne podróże jednodniowe (o 4,7% więcej niż w 2017 r.). Przeciętne wydatki jednej osoby na podróż krajową trwającą 2-4 dni wyniosły 328 zł, na podróż trwającą 5 dni lub dłużej – 968 zł, a na zagraniczną odpowiednio 1748 zł i 2644 zł. Na jedną zagraniczną podróż bez noclegu jedna osoba przeznaczyła średnio 374 zł.

Podróże nierezidentów do Polski w 2018 r.

W 2018 r. przyjechało do Polski 85,9 mln cudzoziemców, z tego 19,6 mln turystów i 66,3 mln odwiedzających jednodniowych (odpowiednio o 2,6%, 7,5% i 1,2% więcej niż w 2017 r.). Prawie połowę cudzoziemców stanowiły osoby w wieku od 35 do 54 lat (48,0%), przy czym dużą grupę stanowiły również osoby w wieku od 25 do 34 lat (17,8%). Do Polski przyjeżdżali głównie mieszkańcy krajów sąsiadujących, którzy w 2018 r. wśród turystów stanowili 59,5%, natomiast wśród odwiedzających jednodniowych 97,3%. Wśród odwiedzających nasz kraj cudzoziemców przeważali mieszkańcy Niemiec, którzy stanowili największy odsetek wśród ogółu zarówno turystów jak i odwiedzających jednodniowych – odpowiednio 34,2% i 42,2%.

Cudzoziemcy odwiedzający Polskę w 2018 r. ponieśli (przed podróżą u siebie w kraju i na terenie Polski) wydatki w wysokości 58,3 mld zł i było to o 2,9% więcej niż w roku 2017, z tego turyści – 34,5 mld zł (o 5,4% więcej niż w roku 2017), a odwiedzający jednodniowi – 23,8 mld zł (o 0,4% mniej niż w roku 2017).

Ruch graniczny

Ruch graniczny na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej

W 2018 r. szacunkowa liczba przekroczeń lądowej granicy Polski z krajami UE – Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą – wyniosła 219 242,7 tys. osób (o 2,5% więcej niż w 2017 r.). W kierunku „do Polski” granicę przekroczyło 109 678,8 tys. osób (o 2,3% więcej niż w 2017 r.) oraz w kierunku „z Polski” – 109 563,8 tys. osób (o 2,7% więcej). Udział mieszkańców Polski w ruchu granicznym na polskiej granicy lądowej z krajami UE wyniósł 42,0% „do” i „z” Polski, a udział cudzoziemców – 58,0% „do” i „z” Polski. W 2018 r. ruch graniczny na lotniskach wyniósł 41 033,7 tys. (w kierunku „do” i „z” Polski). Liczba przekroczeń granicy na lotniskach przez mieszkańców Polski wyniosła 23 492,7 tys. osób (o 16,0% więcej niż w 2017 r.), co stanowiło 57,3%

ogółu przekroczeń na tym odcinku granicy. W 2018 roku granicę morską przekroczyło 2 058,9 tys. osób (w kierunku „do” i „z” Polski), z czego 1 185,8 tys. stanowili mieszkańcy Polski. Było to odpowiednio o 1,7% i o 1,3% więcej niż w 2017 roku.

Ruch graniczny na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen

Polska została włączona do strefy Schengen 21 grudnia 2007 r. Na wschodniej granicy Polski jako granicy zewnętrznej Unii Europejskiej, pełna kontrola i rejestracja ruchu obejmuje tylko obywateli krajów spoza Unii Europejskiej.

Według danych Straży Granicznej¹, w 2018 roku na przejściach granicznych zlokalizowanych na granicy wschodniej z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach i w portach morskich dokonano 52 291,1 tys. odpraw osób² wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski, w tym 36 013,8 tys. odpraw cudzoziemców, które stanowiły 68,9 % ogółu przekroczeń. Ruch graniczny odbywał się na 79³ przejściach granicznych, spośród których najwięcej było przejść drogowych – 29, następnie 22 lotniczych i 16 morskich. Największą liczbę (32 906,5 tys.) odpraw zanotowano na przejściach drogowych, które stanowiły 62,9% ogółu odpraw, następne w kolejności były przejścia lotnicze – 34,4% (18 004,4 tys.) ogólnej liczby odpraw.

Przyjazdy cudzoziemców do Polski

Według danych pochodzących z rejestracji prowadzonej zgodnie z ustaleniami „układu z Schengen” przez Straż Graniczną na przejściach granicznych strefy Schengen, w 2018 roku do Polski wjechało 18 049,1 tys. cudzoziemców – spadek o 0,8% w porównaniu do 2017 r.

Wśród odnotowanych przez Straż Graniczną przyjeżdżających, na granicy strefy Schengen najliczniejszą grupę stanowili w kolejności obywatele: Ukrainy (9 963,6 tys., tj. 55,2% ogółu przyjazdów cudzoziemców, spadek o 3,5% w stosunku do 2017 roku), Białorusi (3 480,4 tys., 19,3% wszystkich przyjazdów, spadek o 4,2% w stosunku do 2017 roku), Rosji (1 436,1 tys., 8,0% ogółu przyjazdów, spadek o 9,0% w stosunku do 2017 roku), Wielkiej Brytanii (898,2 tys., 5,0% ogółu przyjazdów, wzrost o 11,0% w stosunku do 2017 roku).

Największą liczbę przyjazdów cudzoziemców zanotowano na granicy z Ukrainą – 9 860,2 tys., co stanowiło 54,6% w stosunku do ogółu przyjazdów cudzoziemców. Na lotniskach zarejestrowano 3 086,4 tys. (17,1%), a na granicy morskiej 66,5 tys. (0,4%) przyjazdów cudzoziemców.

Wyjazdy Polaków za granicę⁴

W 2018 roku poza granicę strefy Schengen wyjechało 8 130,7 tys. Polaków – wzrost o 10,5% w porównaniu do 2017 r.

Rejestrowane przekroczenia najczęściej były realizowane przez lotnicze przejścia graniczne, z których skorzystało 5 958,8 tys. osób (w 2017 r. 5 053,3 tys.) – 73,3% wszystkich wyjazdów Polaków. Najczęściej korzystano z lotniska Warszawa-Okęcie – 1 818,8 tys. wylotów (w 2017 r. 1 507,4 tys.), tj. 30,5% odpraw rodaków podróżujących za granicę samolotem.

Na wschodnim odcinku granicy, a więc na przejściach drogowych, kolejowych i rzecznych, zarejestrowano 2 140,2 tys. wyjazdów obywateli polskich z kraju (26,3% ogółu wyjazdów Polaków).

Pozostały odsetek wyjazdów obywateli naszego kraju stanowiły wyjazdy przez porty morskie 31,7 tys. (0,4% ogółu wszystkich wyjazdów)⁵.

¹ Od 2011 roku dane odnoszące się do liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów jak również załóg środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów

² Liczba przekroczeń granicy to suma wjazdów i wyjazdów z Polski.

³ W stosunku do 2017 r. ubyły 2 przejście drogowe, 1 przejście rzeczne i 1 kolejowe.

⁴ Liczba przekroczeń granicy przez Polaków wyjeżdżających z Polski (liczba dokonanych odpraw), tzn. że każda osoba opuszczająca kraj jest liczona tyle razy ile razem przekracza granicę.

⁵ Na przejście rzecze przypadało 0,4 tys. wyjazdów obywateli polskich.

Executive summary

Tourist accommodation establishments and their occupancy in 2018

The statistical survey on tourist accommodation establishment is conducted on a monthly basis using KT-1 reports. This survey provides information on the capacity and occupancy of tourist accommodation establishments with 10 or more bed places.

On July 31st 2018 there were 11 076 tourist accommodation establishments in Poland in which there were 798.7 thousand bed places. The results of the survey of the occupancy of tourist accommodation establishments in 2018, show that accommodation establishments hosted 33.9 million tourists (88.9 million overnight stays, of which 17.7 million stays – by foreign tourists). Foreign tourists arrivals increased – to 7.1 million, compared to 6.8 million in 2017. Majority of tourists (25.5 million) stayed in hotels and similar establishments i.e. in hotels, motels, boarding houses and similar, while only 8.4 million tourists stayed in other establishments (excursion hostels, shelters, camping sites, etc). More than a half of all tourists were accommodated in hotels – 22.1 million (increase from 20.9 million in 2017). Foreign tourists also primarily chose hotels and similar – 6.3 million – compared to 0.8 million in the other accommodation establishments. There were 29.9 million rooms rented in hotel establishments (i.e. hotels, motels, boarding houses and other hotel establishments), of which 8.9 million – to foreign tourists. The room occupancy in hotels, motels, boarding houses, and other hotel establishments in 2018 amounted to 49.8%.

In 2018 the largest number of tourists was recorded in Mazowieckie and Małopolskie voivodships (5.3 million and 5.2 milion). This also applies to foreign tourists, who most often stayed in the same regions i.e. 1.6 million in Mazowieckie and 1.5 million in Małopolskie voivodships. The largest number of overnight stays was recorded in Zachodniopomorskie (15.2 million) and Małopolskie (13.9 million). These voivodships also recorded the largest number of overnight stays of foreign tourists – Zachodniopomorskie 3.8 milion and Małopolskie 3.6 milion.

Taking into account the number of overnight stays by powiat, the first three places belong to: Warszawa (6.4 million), Kraków (5.6 million) and Kołobrzeski powiat (5.1 million) contributing to 19.2% of the total of tourists overnight stays. Moreover, top 20% of powiats (76 of 380) by the number of overnight stays concentrated 80.2% of all overnight stays in Poland in 2018. In this group there were nearly all coastal powiats. The most equal distribution of overnight stays during the year occurred in Warsaw region and Łódzkie voivodship and in powiats where health resorts are located. The largest seasonal concentration defined as overnight stays concentration in July and August was observed in Pomorskie, Warmińsko-Mazurskie and Zachodniopomorskie voivodships respectively – 44.1%, 39.6% and 36.9%.

Participation of Polish residents in trips in 2018

Participation of Polish residents aged 15 years and over in tourism trips

The number of Polish residents aged 15 years and over who participated in 2018 in at least one private tourism trip amounted to 20.0 million (4.5% more than in 2017), which made 61.9% of Polish residents in this age group.

Trips of Polish residents

In 2018 the number of tourism trips made by members of household amounted to 40.1 million (3.5% more than in 2017), which means that one household participated on average in 3 trips (3.0). On average, 2 persons (1.8) participated in one trip. The majority of trips (93.5%) was made for private purposes.

During the year Polish residents made a total of 72.1 million trips (one person could have made several trips) – 5.0% more than in 2017. Domestic trips predominated definitely – there were 57.7 million of such trips, which included short trips (2-4 days) – 33.6 million and trips of 5 days and over – 24.1 million. The number of outbound trips of Polish residents amounted to 14.4 million and most of these trips (11.7 million) were trips of 5 days and over.

In 2018 Polish residents aged 15 years and over made 60.5 million trips, it was 4.4% more than in 2017. The number of domestic trips amounted to 47.7 million and outbound trips – 12.7 million. Among domestic trips, 60.6% were short-term trips, while long-term trips accounted for 80.2% of outbound trips.

Expenditures of Polish residents aged 15 years and over related to trips

In 2018 expenditures of Polish residents related to trips amounted to 72.5 billion PLN (9.7% more than in 2017), of which 27.7 billion PLN (10.5% more than in 2017) were spent on domestic trips with over-night stays, 31.4 billion PLN (11.4% more than in 2017) on outbound trips with overnight stays, and 13.4 billion PLN on outbound same-day visits (4.7% more than in 2017). The average expenditure per person on a domestic trip of 2-4 days amounted to 328 PLN, on a trip of 5 days and over – 968 PLN, and on an outbound trip 1748 PLN and 2644 PLN respectively. On average, one person spent 374 PLN for one outbound trip without an overnight stay.

Trips of non-residents to Poland in 2018

In 2018 there were 85.9 million foreigners, including 19.6 million tourists and 66.3 million same-day visitors, who came to Poland (2.6%, 7.5% and 1.2% more than in 2017 respectively). Nearly half of the arriving foreigners was in the age group of 35–54 years (48.0%), with people aged 25-34 years constituting a large group (17.8%) also. Poland was visited mainly by residents of neighbouring countries, who in 2018 accounted for 59.5% of all tourists and for 97.3% of same-day visitors. The majority of foreigners visiting our country were Germans, who constituted the largest percentage among both tourists and same-day visitors – 34.2% and 42.2%, respectively.

In 2018, expenditures of foreigners visiting Poland (made before the trip in their home country and in Poland) amounted to 58.3 bln PLN, which was 2.9% more than in 2017, of which tourists – 34.5 bln PLN (5.4% more than in 2017) and same-day visitors – 23.8 bln PLN (0.4% more than in 2017).

Border movement

Border traffic of people at the Polish land border with the European Union countries, at the airports and at the sea border

In 2018 the estimated number of crossings of the Polish land border with the EU countries – Germany, Czech Republic, Slovakia and Lithuania – amounted to 219 242.7 thousand people (2.5% more than in 2017). In the direction "to Poland" 109 678.8 thousand people crossed the border (2.3% more) and in the direction "from Poland" – 109 563.8 thousand people (2.7% more). The proportion of Polish residents in border traffic at the Polish land border with the EU countries amounted to 42.0% (to Poland and from Poland), while the proportion of foreigners – 58.0% (to Poland and from Poland). In 2018 border at the airports amounted to 41 033.7 thousand (in the direction from Poland and to Poland). The number of crossings of the air border by the Polish residents amounted to 23 492.7 thousand (16.0% more than in 2017), which represented 57.3% of the total number of air crossings. In 2018 the sea border was crossed by 2 058.9 thousand people (in the direction from Poland and to Poland) of which by 1 185.8 thousand Polish residents. This was by 1.7% and 1.3% more than in 2017 respectively.

Border traffic with non Schengen countries registered by the Polish Border Guard

Poland was included in the Schengen area on 21 December 2007. Furthermore, the eastern border of Poland simultaneously became the external border of the European Union, where full inspection and traffic registration encompasses only citizens of non-European Union countries.

According to the data of the Polish Border Guard⁶, in 2018 at border crossings points located on the eastern border with Russia, Belarus and Ukraine and at airports and the sea ports, there were 52 291.1 checks of persons⁷ entering and leaving Poland, including 36 013.8 thousand checks of foreigners, which accounted for 68.9% of the total number. Border traffic took place at 79⁸ border crossing points. The largest number (32 906.5 thousand) of checks was recorded at road crossings (62.9% of total number) and at air crossings (18 004.4 thousand – 34.4% of the total number).

Arrivals of foreigners in Poland

According to data from the registration conducted in accordance with the arrangements of the „Schengen Agreement” by the Polish Border Guard at the Schengen border crossing points, in 2018, 18 049.1 thousand foreigners entered Poland – decrease by 0.8% compared to 2017.

Among the persons arriving and noted by the Polish Border Guard, on the border of the Schengen area, the most numerous group consisted of citizens of: Ukraine (9 963.6 i.e. 55.2% of all arrivals of foreigners, decrease by 3.5% compared to 2017), Belarus (3 480.4 thousand, 19.3% of all arrivals, decrease by 4.2% in relation to 2017), Russia (1 436.1 thousand, 8.0% of all arrivals, decrease by 9.0% in relation to 2017), Great Britain (898.2 thousand, 5.0% of all arrivals, increase by 11.0% compared to 2017).

The largest number of arrivals of foreigners was recorded at the border with Ukraine – 9 860.2 thousand, which was 54.6% in relation to all arrivals of foreigners. At airports 3 086.4 thousand were registered (17.1%), and 66.5 thousand (0.4%) on the sea border arrivals of foreigners.

Poles trips abroad⁹

In 2018, 8 130.7 thousand Poles went outside the border of the Schengen area. Poles trips abroad increase by 10.5% compared to 2017.

The recorded crossings were most often carried out by air border crossings, which were used by 5 958.8 thousand persons (in 2017, 5 053.3 thousand) – 73.3% of all trips of Poles. Most often the Warsaw-Okęcie Airport was used – 1 818.8 thousand outlets (in 2017, 1 507.4 thousand), i.e. 30.5% of checks on Poles traveling abroad by plane.

On the eastern border section, i.e. at road, rail and river crossings, there were recorded 2 140.2 thousand trips of Polish citizens from the country (26.3% of total trips of Poles).

The remaining percentage of trips of Polish citizens of our country constituted trips through seaports – of 31.7 thousand (0.4% of all trips).

⁶ From 2011, data referring to the number of arrivals and departures passengers as well as crews of means of transport; previously they only included passengers.

⁷ The number of border crossings is the sum of entries and exits from Poland.

⁸ Compared to 2017, 2 road crossings, 1 river crossing and 1 railway crossing have been closed.

⁹ The number of border crossings by Poles leaving Poland (the number of check in made), i.e. that each person leaving the country is counted as many times as many times crosses the border.

Rozdział 1

Chapter 1

Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie w 2018 roku

Tourist accommodation establishments with 10 or more bed places and their occupancy in 2018

Badanie statystyczne turystycznej bazy noclegowej jest prowadzone w cyklu miesięcznym z wykorzystaniem formularzy KT-1. Badanie to dostarcza informacji o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych. Począwszy od danych za 2016 r., dane prezentowane są z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

1.1. Obiekty i miejsca noclegowe

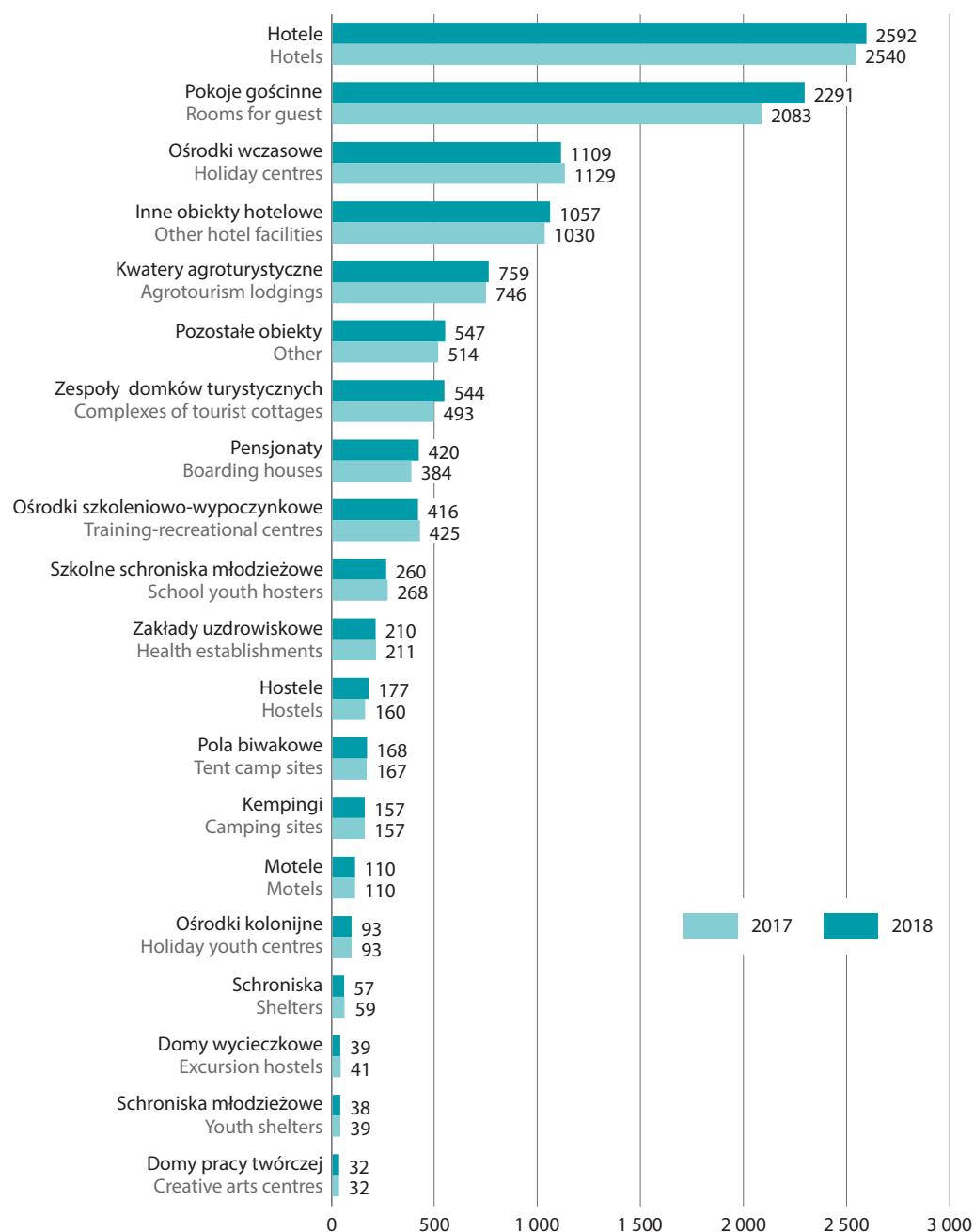
Zgodnie ze stanem w dniu 31 lipca 2018 r. badaniem KT-1 objęto 11 076 turystycznych obiektów noclegowych, w których znajdowało się 798,7 tys. miejsc noclegowych (w 2017 r. – 10 681 obiektów z 774,0 tys. miejsc noclegowych). Wśród wszystkich przebadanych obiektów noclegowych, 7 709 obiektów oferowało wypoczynek całoroczny. Baza noclegowa objęta badaniem GUS dotyczy 20 rodzajów turystycznych obiektów noclegowych, z których 4 179 to obiekty hotelowe¹⁰, a 6 897 to pozostałe obiekty noclegowe.

Wśród obiektów hotelowych najliczniejszą grupę stanowiły hotele – 2 592 obiekty, tj. o 2,0% więcej w stosunku do 2017 r. (2 540). Drugą grupą, pod względem wielkości zasobów, były inne obiekty hotelowe. Do grupy tej zaliczają się obiekty spełniające zadania hoteli, moteli lub pensjonatów, którym nie została nadana żadna kategoria, a także inne obiekty świadczące usługi hotelowe – np. domy gościnne i zajazdy. W dniu 31 lipca 2018 r. było 1 057 takich obiektów, czyli o 2,6% więcej niż w 2017 r. (1 030).

10 Hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe.

Wykres 1. Turystyczne obiekty noclegowe, stan w dniu 31 lipca

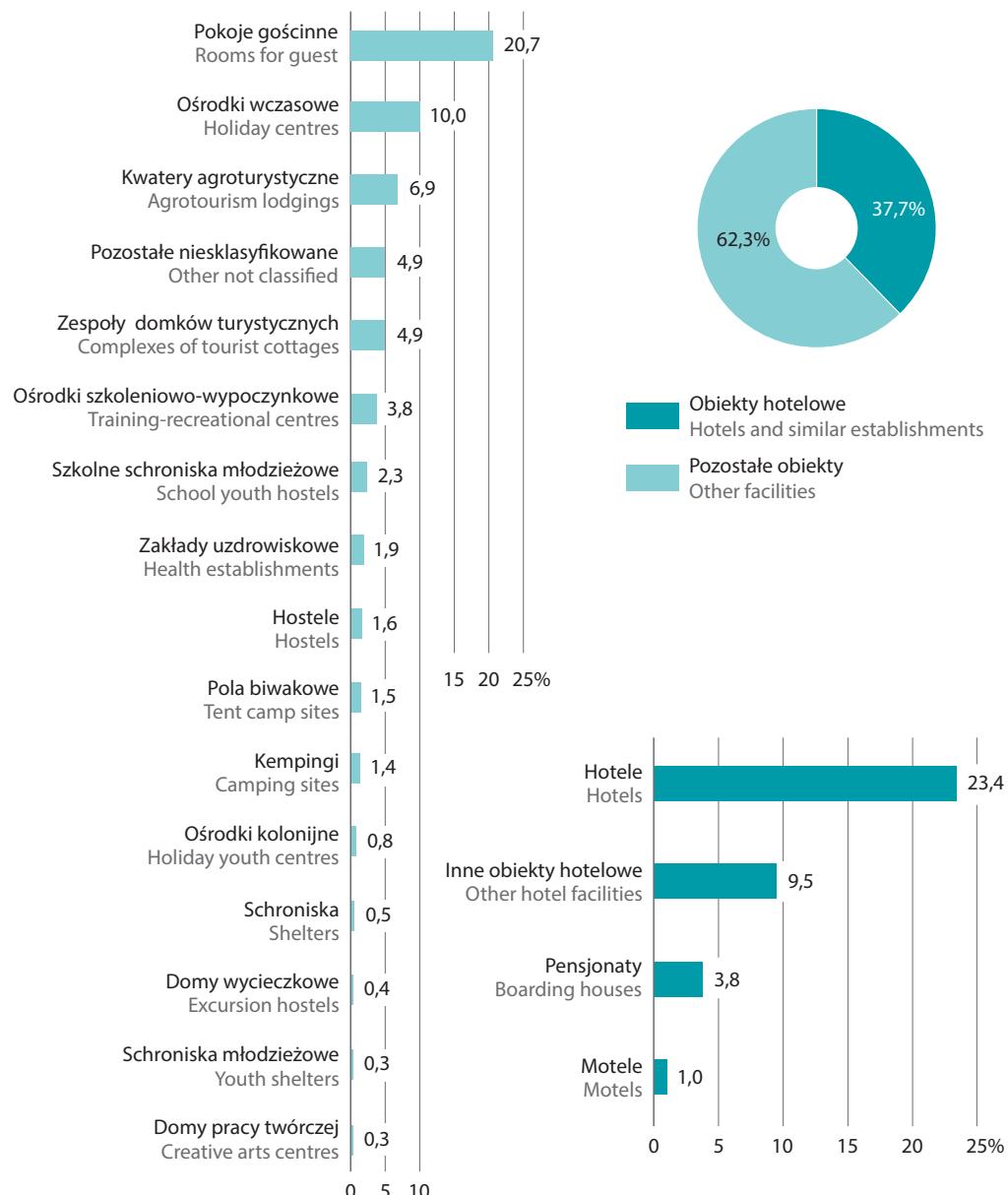
Chart 1. Tourist accommodation establishments as of July 31

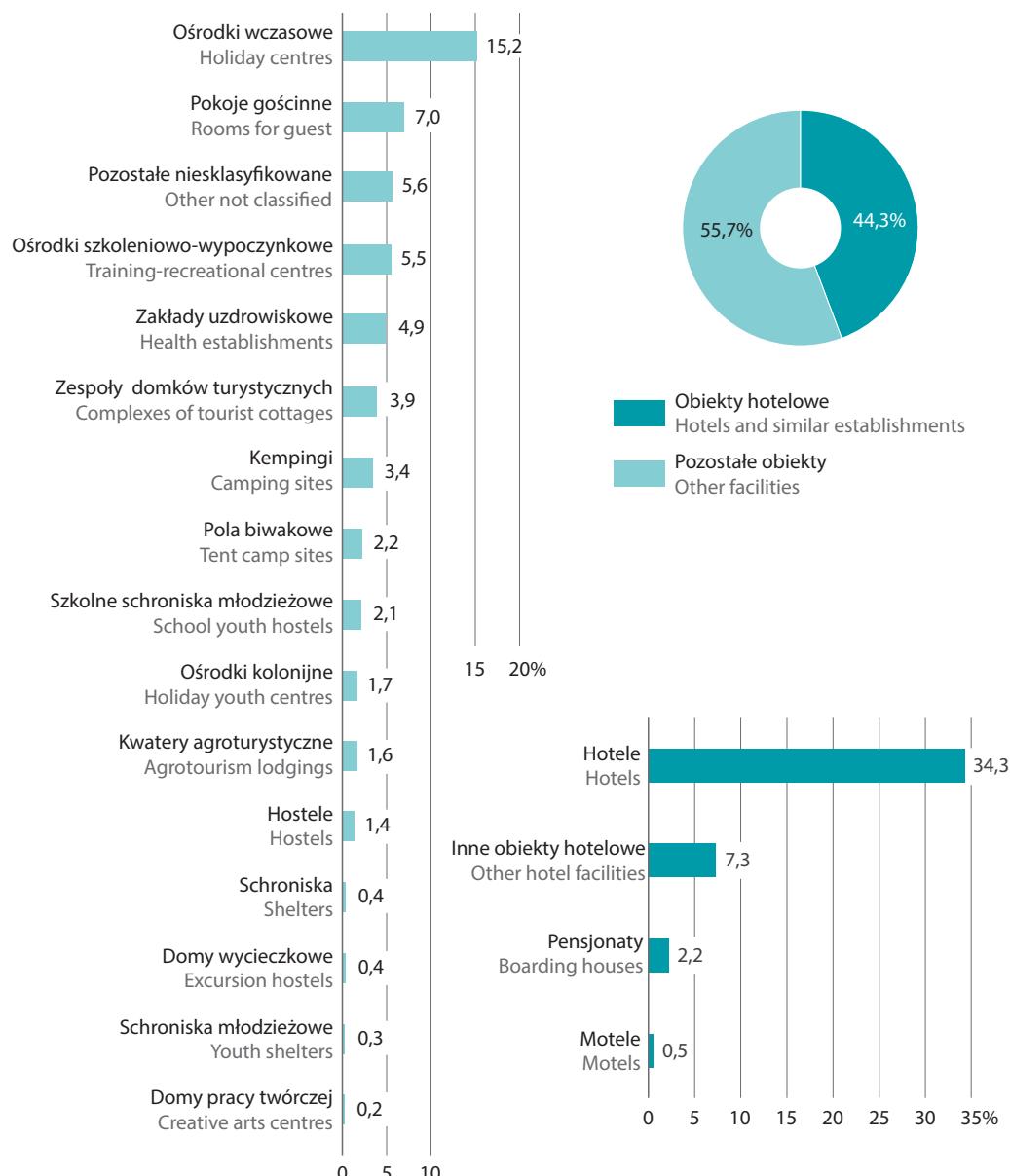
Tablica 1. Turystyczne obiekty noclegowe według województw, stan w dniu 31 lipca 2018 r.
 Table 1. Tourist accommodation establishments by voivodship as of July 31, 2018

Państwo/Województwa/ Regiony Country/Voivodships/ Regions	Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments						
	ogółem grand total	w % ogółu in % of total	Obiekty hotelowe Hotels and similar establishments		Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities		
			razem total	w tym hotels	razem total	w tym of which	
POLSKA 2017	10 681	x	4 064	2 540	6 617	324	2 829
POLAND 2018	11 076	100	4 179	2 592	6 897	325	3 050
Dolnośląskie	1046	9,4	447	266	599	17	272
Kujawsko-pomorskie	414	3,7	204	136	210	16	65
Lubelskie	472	4,3	191	121	281	6	116
Lubuskie	300	2,7	136	66	164	13	45
Łódzkie	340	3,1	198	117	142	4	54
Małopolskie	1510	13,6	552	374	958	19	531
Mazowieckie	614	5,5	360	265	254	6	106
Regiony:							
warszawski stołeczny	364	3,3	224	166	140	-	55
mazowiecki regionalny	250	2,3	136	99	114	6	51
Opolskie	173	1,6	86	64	87	6	34
Podkarpackie	642	5,8	232	149	410	12	153
Podlaskie	281	2,5	97	48	184	9	82
Pomorskie	1637	14,8	350	202	1287	66	678
Śląskie	671	6,1	342	215	329	22	128
Świętokrzyskie	251	2,3	137	98	114	4	47
Warmińsko-mazurskie	507	4,6	211	115	296	39	117
Wielkopolskie	665	6,0	337	227	328	28	87
Zachodniopomorskie	1553	14,0	299	129	1254	58	535

Wykres 2. Struktura turystycznych obiektów noclegowych według ich liczby, stan w dniu 31 lipca 2018 r.
 Chart 2. Structure of tourist accommodation establishments as of July 31, 2018

Wykres 3. Struktura miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych, stan w dniu 31 lipca 2018 r.
 Chart 3. Structure of bed places in tourist accommodation establishments as of July 31, 2018

Tablica 2. Miejsca noclegowe według województw, stan w dniu 31 lipca 2018 r.

Table 2. Bed places by voivodship as of July 31, 2018

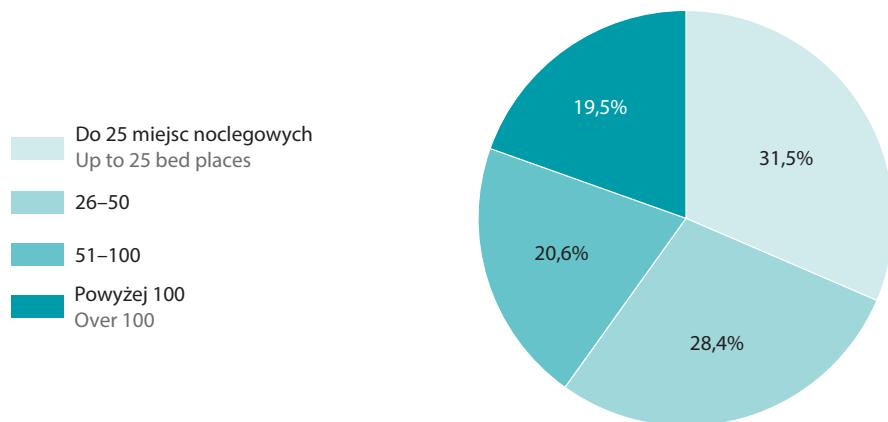
Państwo/Województwa/ Regiony Country/Voivodships/ Regions	Miejsca noclegowe Bed places						
	ogółem grand total	w % ogółu in % of total	Obiekty hotelowe Hotels and similar establishments		Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities		
			razem total	w tym hotele of which hotels	razem total	w tym of which	
POLSKA 2017	773 957	100	335 917	261 508	438 040	44 795	63 239
POLAND 2018	798 723	x	353 785	273 834	444 938	44 942	69 008
Dolnośląskie	69 980	8,8	39 863	30 093	30 117	2 052	5 733
Kujawsko-pomorskie	32 259	4,0	14 700	11 341	17 559	1 970	1 263
Lubelskie	26 580	3,3	11 460	8 615	15 120	545	2 209
Lubuskie	18 512	2,3	7 654	4 824	10 858	1 785	867
Łódzkie	23 369	2,9	15 645	11 893	7 724	240	1 131
Małopolskie	101 065	12,7	52 776	43 504	48 289	1 341	14 241
Mazowieckie	62 745	7,9	46 356	41 228	16 389	724	2 474
Regiony:							
warszawski stołeczny	47 078	5,9	37 736	34 188	9 342	-	1 381
mazowiecki regionalny	15 667	2,0	8 620	7 040	7 047	724	1 093
Opolskie	11 138	1,4	4 820	3 981	6 318	2 315	722
Podkarpackie	34 743	4,3	13 950	10 520	20 793	1 264	3 073
Podlaskie	14 636	1,8	7 009	4 761	7 627	454	1 555
Pomorskie	115 901	14,5	30 377	21 901	85 524	11 823	15 692
Śląskie	49 096	6,1	29 026	22 300	20 070	3 296	2 781
Świętokrzyskie	17 778	2,2	8 889	7 674	8 889	971	877
Warmińsko-mazurskie	40 813	5,1	18 204	13 594	22 609	3 270	1 986
Wielkopolskie	42 014	5,3	23 250	18 696	18 764	3 079	1 555
Zachodniopomorskie	138 094	17,3	29 806	18 909	108 288	9 813	12 849

Z opracowanych danych wynika, że obiekty w Polsce są średniej wielkości – przeciętnie dysponują 72 miejscami noclegowymi. W 2018 r. w turystycznych obiektach noclegowych miejsca całoroczne stanowiły aż 70,3% wszystkich miejsc noclegowych. Tradycyjnie najwięcej miejsc noclegowych oferowały hotele –

273,8 tys. miejsc, co stanowiło 34,3% (a obiekty hotelowe łącznie 44,3%) ogólnej liczby dostępnych miejsc noclegowych według stanu w dniu 31 lipca 2018 r.

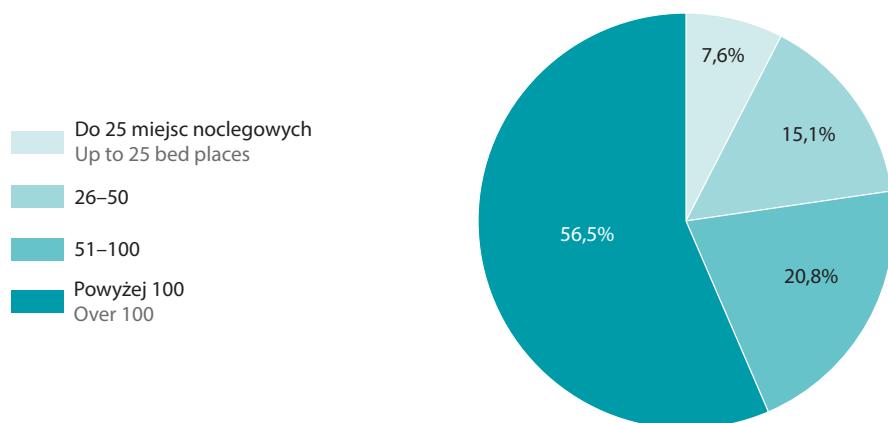
Wykres 4.
Chart 4.

Struktura turystycznych obiektów noclegowych w zależności od wielkości obiektu
Tourist accommodation establishments according to their size

Wykres 5.
Chart 5.

Struktura miejsc noclegowych w zależności od wielkości obiektu
Structure of bed places according to the size of tourist accommodation establishments

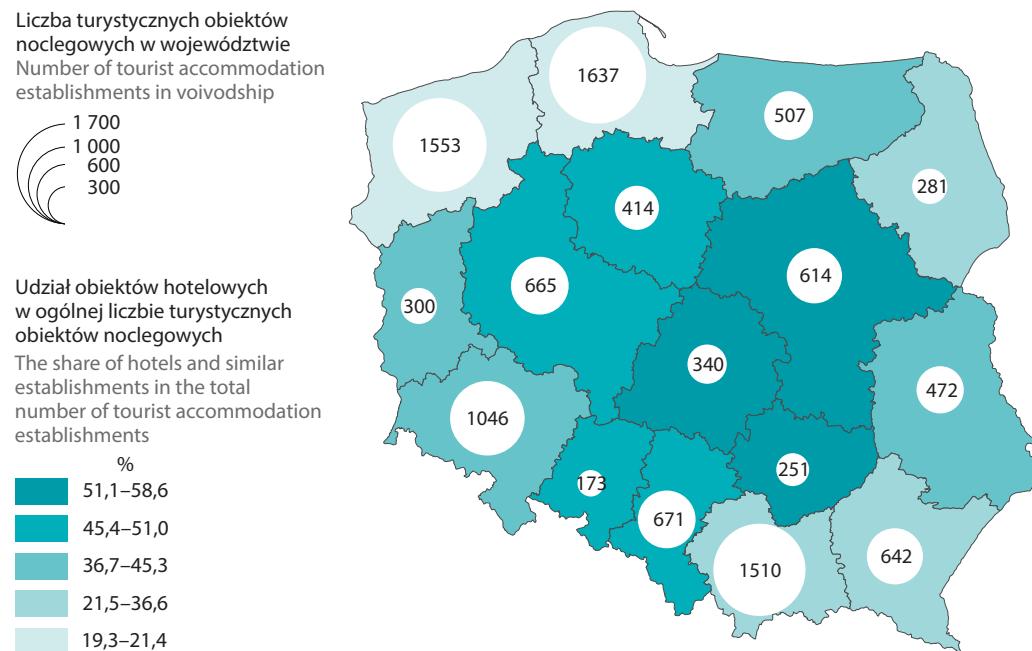

Najwięcej jednostek – 3 485 – znalazło się w grupie obiektów dysponujących nie więcej niż 25 miejscami noclegowymi i w sumie obejmowały one 60,4 tys. miejsc (7,6% wszystkich miejsc noclegowych). Mniej – 3 148 obiektów posiadało od 26 do 50 miejsc noclegowych i obejmowały one 120,9 tys. (15,1%) miejsc noclegowych. Grupa 2 278 obiektów posiadających 51–100 miejsc noclegowych, dysponowała łącznie 166,3 tys. miejsc noclegowych (20,8%). Najwięcej miejsc noclegowych – 451,1 tys. (56,5%) posiadała grupa obiektów z ponad 100 miejscami noclegowymi – 2 165 jednostek.

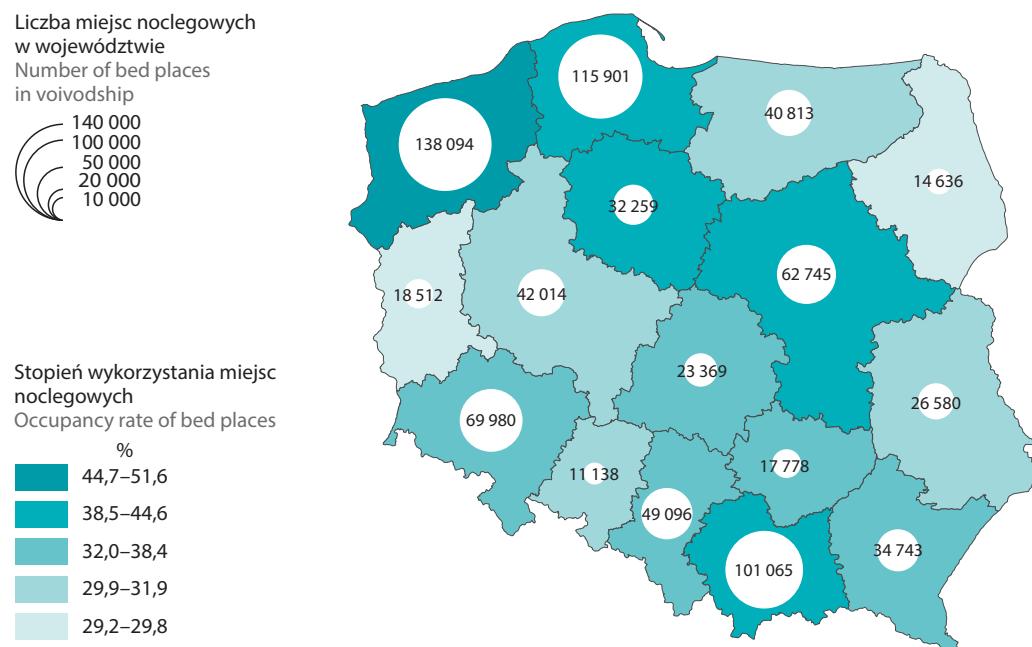
W 2018 r. najwięcej turystycznych obiektów noclegowych znajdowało się w województwach: pomorskim (1 637), zachodniopomorskim (1 553), małopolskim (1 510) i dolnośląskim (1 046), natomiast najmniej – w województwach: opolskim (173), świętokrzyskim (251), podlaskim (281) i lubuskim (300).

W porównaniu do wyników badania z 2017 r. można zauważyć, że liczba turystycznych obiektów noclegowych w Polsce zwiększyła się o 395 obiektów, czyli o 3,7%. Największy wzrost odnotowano w województwach: zachodniopomorskim (104), dolnośląskim (95), mazowieckim i podkarpackim (po 60). Natomiast w dwóch województwach wystąpiły spadki ogólnej liczby turystycznych obiektów noclegowych – w wielkopolskim i małopolskim – po 22 obiekty.

Mapa 1. Turystyczne obiekty noclegowe w 2018 r., stan w dniu 31 lipca
Map 1. Tourist accommodation establishments as of July 31, 2018

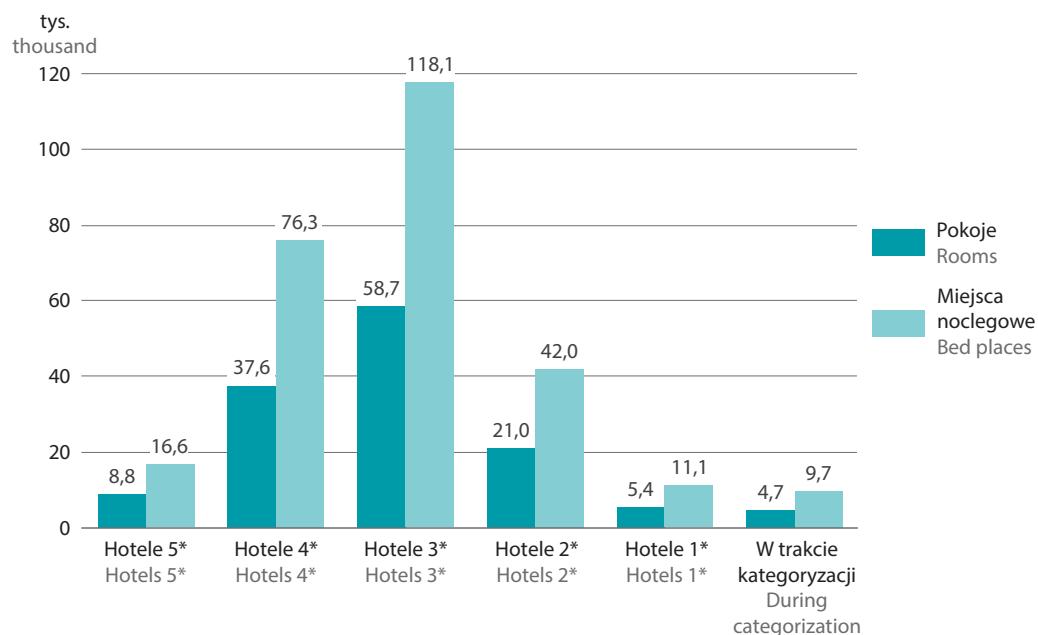

Mapa 2. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r., stan w dniu 31 lipca
Map 2. Bed places in tourist accommodation establishments as of July 31, 2018

Wykres 6. Pokoje i miejsca noclegowe w hotelach według kategorii, stan w dniu 31 lipca 2018 r.

Chart 6. Rooms and bed places in hotels by category as of July 31, 2018

1.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych

1.2.1. Turyści korzystający z noclegów

Wyniki badania wykorzystania bazy noclegowej w 2018 r. wskazują, że w turystycznych obiektach noclegowych, posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych (łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi), zatrzymały się 33,9 mln turystów, tj. o 6,0% więcej niż w roku poprzednim (32,0 mln w 2017 r.). Turyści zagraniczni – 7,1 mln, stanowili 20,9% wszystkich turystów korzystających z bazy noclegowej (21,3% w 2017 r.). W porównaniu do 2017 r. odnotowano wzrost liczby turystów zagranicznych o 4,1% (6,8 mln w poprzednim roku).

Większość turystów – 25,5 mln, czyli ¾ wszystkich korzystających z bazy noclegowej, nocowało w obiektach hotelowych tj. w hotelach, motelach, pensjonatach i innych tego rodzaju obiektach. Spośród nich największą popularnością cieszyły się hotele – 22,1 mln turystów, czyli 65,1% wszystkich korzystających z bazy noclegowej (wzrost o 5,5% w stosunku do 2017 r.). W pozostałych obiektach noclegowych tj. domach wycieczkowych, schroniskach, ośrodkach kolonijnych, kempingach itd. z noclegów skorzystało 8,4 mln turystów (wzrost o 6,5%). Również turyści zagraniczni najczęściej wybierali obiekty hotelowe – 6,3 mln, czyli 88,3% turystów zagranicznych korzystających z bazy noclegowej (wzrost o 3,6%) wobec 0,8 mln turystów zagranicznych korzystających z noclegów w pozostałych obiektach noclegowych (tak jak w poprzednim roku).

Tablica 3. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych według województw
Table 3. Tourists in tourist accommodation establishments by voivodship

Państwo/Województwa/ Regiony Country/Voivodships/ Regions	Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych Tourists in tourist accommodation establishments							
	ogółem grand total	w % ogółu in % of total	Obiekty hotelowe Hotels and similar establi- shments		Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities			
			razem total	w tym hotele of which hotels	razem total	w tym kempingi i pola bi- wakowe camping sites and tent camp sites	pokoje gościnne i kwatery agrotury- styczne rooms for guest and agroto- urism lodgings	
POLSKA 2017	31 989 344	x	24 134 658	20 916 100	7 854 686	368 502	903 514	
POLAND 2018	33 895 930	100	25 534 258	22 076 454	8 361 672	434 057	1 067 121	
Dolnośląskie	3 654 787	10,8	2 821 652	2 364 533	833 135	25 981	117 062	
Kujawsko-pomorskie	1 326 633	3,9	949 759	822 420	376 874	17 089	25 742	
Lubelskie	1 079 253	3,2	827 384	702 728	251 869	6 390	40 855	
Lubuskie	687 751	2,0	536 720	390 717	151 031	11 551	16 256	
Łódzkie	1 351 302	4,0	1 132 154	947 996	219 148	635	15 193	
Małopolskie	5 207 352	15,4	3 891 572	3 437 041	1 315 780	22 972	263 675	
Mazowieckie	5 336 963	15,7	4 777 121	4 480 433	559 842	1 608	53 490	
Regiony:								
warszawski stołeczny	4 578 538	13,5	4 158 990	3 923 870	419 548	-	39 023	
mazowiecki regionalny	758 425	2,2	618 131	556 563	140 294	1 608	14 467	
Opolskie	419 238	1,2	308 794	267 976	110 444	13 917	3 607	
Podkarpackie	1 263 445	3,7	870 871	751 139	392 574	10 585	47 890	
Podlaskie	638 801	1,9	495 216	378 476	143 585	6 199	18 801	
Pomorskie	3 047 790	9,0	1 988 211	1 630 678	1 059 579	128 013	182 577	
Śląskie	2 809 293	8,3	2 158 333	1 893 911	650 960	26 168	67 985	
Świętokrzyskie	624 099	1,8	500 163	451 204	123 936	6 264	16 454	
Warmińsko-mazurskie	1 308 573	3,9	1 043 041	910 164	265 532	28 816	22 384	
Wielkopolskie	2 099 501	6,2	1 678 256	1 411 312	421 245	20 742	29 354	
Zachodniopomorskie	3 041 149	9,0	1 555 011	1 235 726	1 486 138	107 127	145 796	

Tablica 4. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych według województw
Table 4. Foreign tourists in tourist accommodation establishments by voivodship

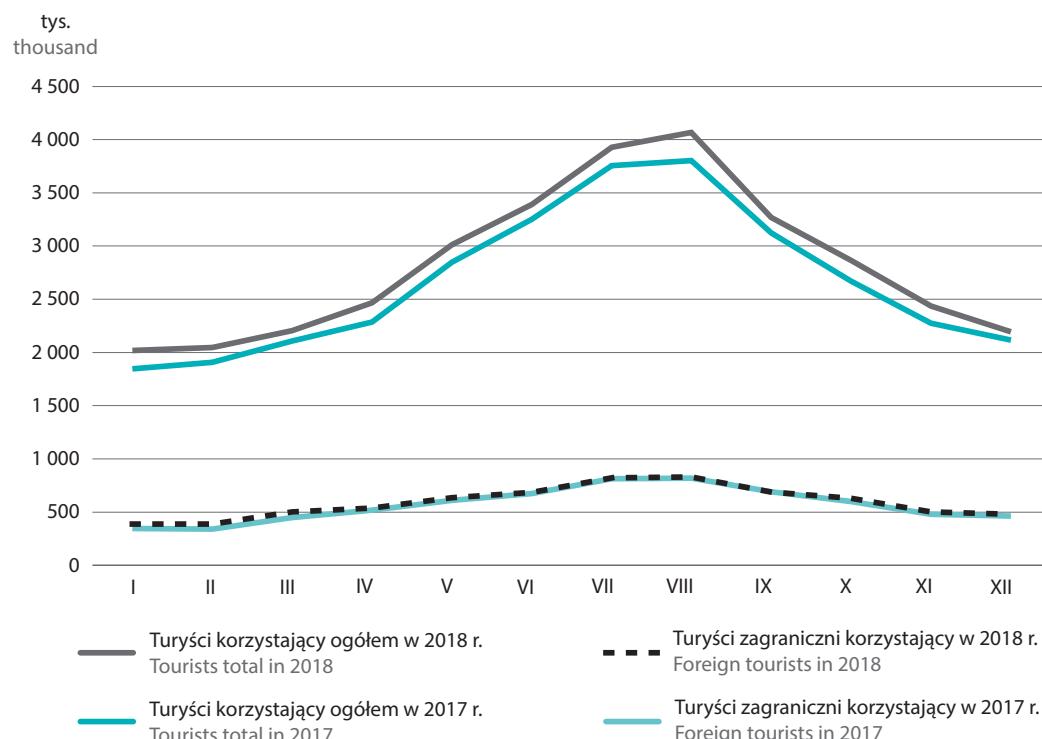
Państwo/Województwa/ Regiony Country/Voivodships/ Regions	Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych Foreign tourists in tourist accommodation establishments						
	ogółem grand total	w % ogółu in % of total	Obiekty hotelowe Hotels and similar establi- shments		Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities		
			razem total	w tym hotele of which hotels	razem total	w tym of which	
POLSKA 2017	6 803 667	x	6 033 121	5 540 185	770 546	103 742	81 552
POLAND 2018	7 082 231	100	6 251 196	5 718 121	831 035	114 660	94 481
Dolnośląskie	696 726	9,8	638 630	589 073	58 096	6 929	3 916
Kujawsko-pomorskie	116 637	1,6	100 889	97 033	15 748	7 155	913
Lubelskie	126 390	1,8	107 998	96 907	18 392	1 194	1 870
Lubuskie	177 639	2,5	166 406	131 081	11 233	319	1 559
Łódzkie	194 876	2,8	182 347	161 917	12 529	-	654
Małopolskie	1 504 318	21,2	1 318 672	1 204 496	185 646	12 682	43 249
Mazowieckie	1 588 719	22,4	1 480 802	1 440 320	107 917	146	5 321
Regiony:							
warszawski stołeczny	1 499 126	21,2	1 399 581	1 367 839	99 545	-	4 481
mazowiecki regionalny	89 593	1,3	81 221	72 481	8 372	146	840
Opolskie	54 454	0,8	44 285	35 494	10 169	738	423
Podkarpackie	151 037	2,1	129 370	119 856	21 667	144	3 279
Podlaskie	145 137	2,0	124 640	104 971	20 497	4 205	1 185
Pomorskie	572 393	8,1	504 248	444 482	68 145	17 115	9 126
Śląskie	422 025	6,0	392 273	372 016	29 752	6 106	3 256
Świętokrzyskie	36 984	0,5	31 643	30 171	5 341	2 048	737
Warmińsko-mazurskie	162 345	2,3	144 198	131 166	18 147	7 134	1 273
Wielkopolskie	310 980	4,4	286 958	263 022	24 022	4 435	1 521
Zachodniopomorskie	821 571	11,6	597 837	496 116	223 734	44 310	16 199

W obiektach hotelowych turyści zagraniczni stanowili 24,5% wszystkich korzystających (25,0% w 2017 r.). W pozostałych obiektach noclegowych, mających charakter typowo wakacyjny, turyści zagraniczni za-

trzymywali się zdecydowanie rzadziej i stanowili tylko 9,9% osób korzystających z noclegów w tej grupie obiektów (9,8% w 2017 r.).

Zdecydowana większość turystów zagranicznych wybrała, podobnie jak w poprzednim roku, zakwaterowanie w obiektach hotelowych – 88,3% (w hotelach – 80,7%). Spośród nierezydentów najczęściej korzystających z turystycznych obiektów noclegowych (co najmniej 100 tys. osób), hotele wybrali goście z takich państw jak: Izrael – 95,0%, Chiny – 93,2%, USA – 92,4%, Norwegia – 88,1%, Włochy – 87,7%, Wielka Brytania – 86,7%, Szwecja – 85,8%, Hiszpania – 85,6%.

Wykres 7. Turyści w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. i 2018 r. według miesięcy
Chart 7. Tourists in tourist accommodation establishments in 2017 and 2018 by month

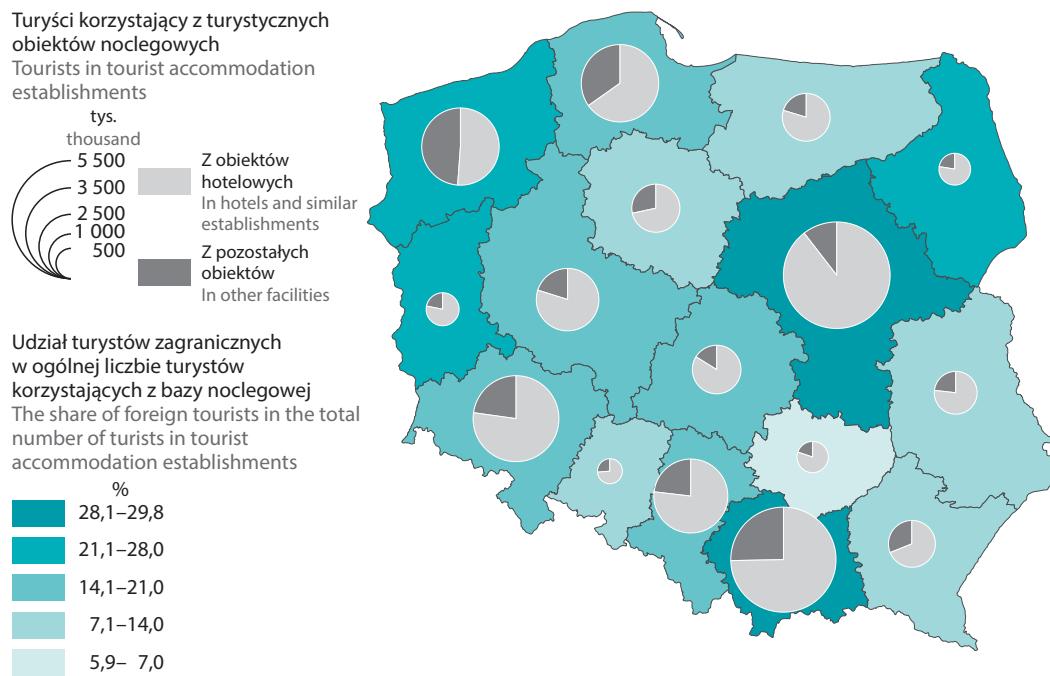

Najwięcej – 17,7 mln turystów korzystało z bazy noclegowej w 5 miesiącach późnowiosennych i letnich (od maja do września), co stanowiło 52,1% ogółu korzystających z zakwaterowania w obiektach noclegowych (w 2017 r. było to odpowiednio 16,8 mln i 52,5%). Na lipiec i sierpień przypadało 23,6% korzystających z zakwaterowania (8,0 mln osób). Największe zróżnicowanie – od 1,4 mln turystów zarówno w lipcu jak i w sierpniu do 0,4 mln turystów korzystających z noclegów w grudniu – zaobserwowano w grupie pozostałych obiektów noclegowych, która charakteryzuje się znaczną sezonowością.

Mapa 3. Turyści zagraniczni w turystycznych obiektach noclegowych według wybranych krajów w 2018 r.
Map 3. Foreign tourists in tourist accommodation establishments by selected country in 2018

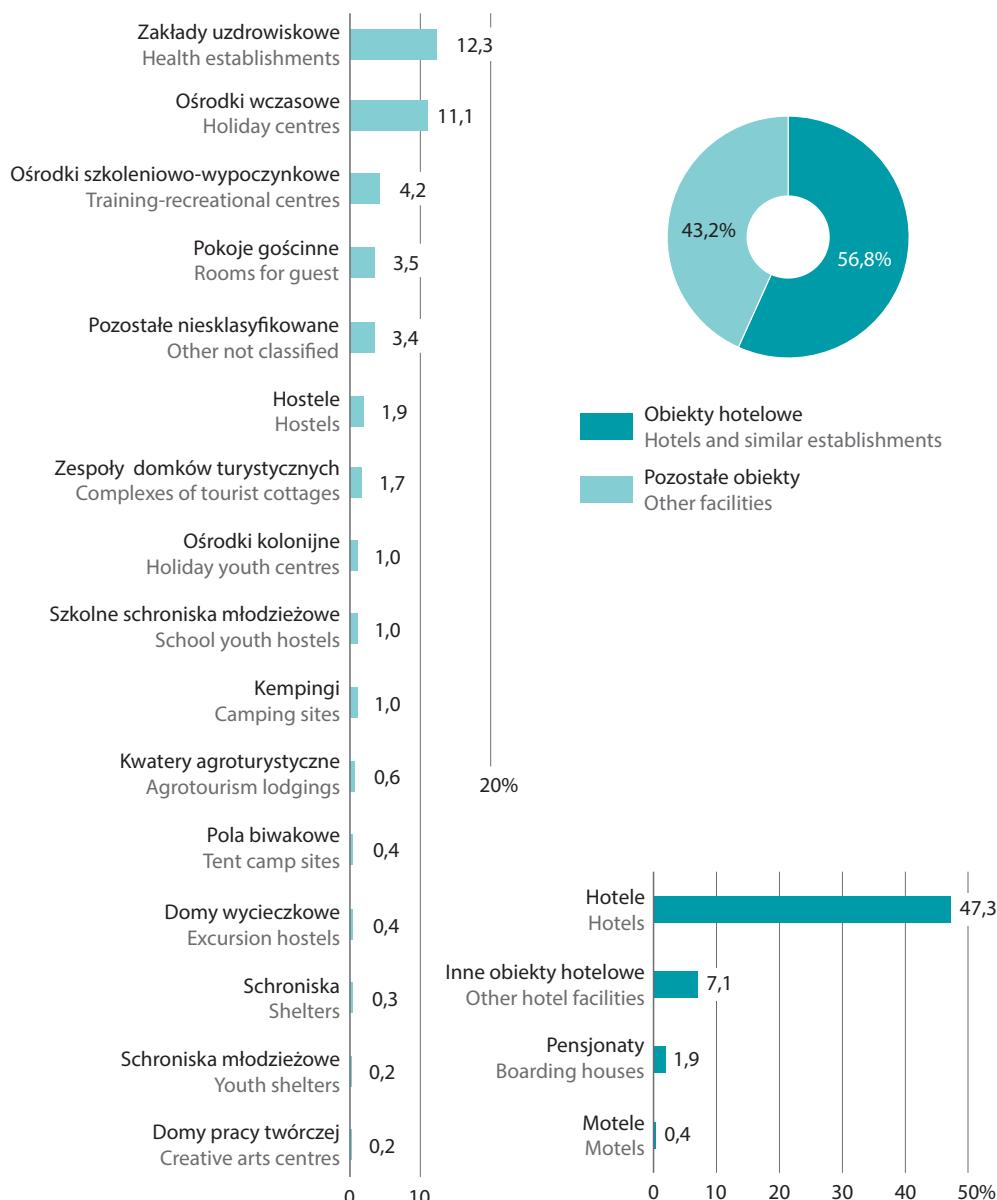
Mapa 4. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych w 2018 r.
Map 4. Tourists in tourist accommodation establishments in 2018

1.2.2 Udzielone noclegi

W ciągu całego 2018 r. udzielono 88,9 mln noclegów (wzrost o 5,9% wobec 2017 r.), z czego ponad połowa przypadła na obiekty hotelowe – 50,4 mln noclegów (wzrost o 7,0%). Najwięcej noclegów udzielono kolejno w hotelach – 42,1 mln noclegów (wzrost o 6,6%), zakładach uzdrowiskowych – 10,9 mln (wzrost o 4,6%) i ośrodkach wczasowych – 9,8 mln (wzrost o 3,5%), a najmniej w domach pracy twórczej – 145,5 tys. (wzrost o 6,2%), schroniskach młodzieżowych – 197,3 tys. (spadek o 8,6%) i schroniskach – 292,1 (spadek o 3,6%).

Wykres 8. Struktura udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r.
 Chart 8. Structure of overnight stays in tourist accommodation establishments in 2018

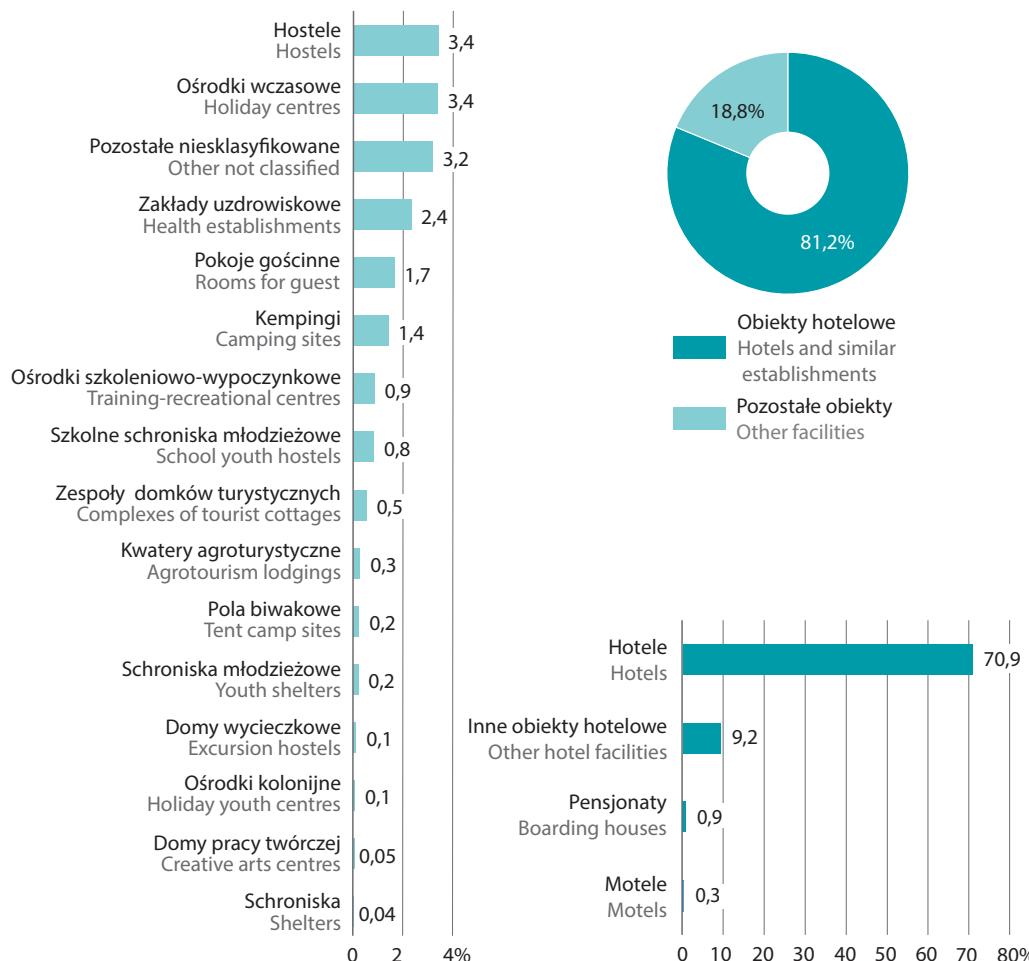

Tablica 5. Noclegi udzielone turystom w turystycznych obiektach noclegowych według województw
Table 5. Overnight stays of tourists in tourist accommodation establishments by voivodship

Państwo/Województwa/ Regiony Country/Voivodships/ Regions	Noclegi udzielone turystom w turystycznych obiektach noclegowych Overnight stays of tourists in tourist accommodation establishments						
	ogółem grand total	w % ogółu in % of total	Obiekty hotelowe Hotels and similar establi- shments		Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities		
			razem total	w tym hoteli of which hotels	razem total	w tym of which	
POLSKA 2017	83 880 915	x	47 137 998	39 461 250	36 742 917	1 140 798	3 278 783
POLAND 2018	88 860 463	100	50 429 973	42 067 979	38 430 490	1 257 909	3 687 155
Dolnośląskie	9 034 206	10,2	5 672 914	4 605 139	3 361 292	48 442	341 313
Kujawsko-pomorskie	4 454 608	5,0	1 672 669	1 386 756	2 781 939	33 279	71 885
Lubelskie	2 296 723	2,6	1 267 729	1 040 397	1 028 994	9 384	110 268
Lubuskie	1 429 521	1,6	855 324	604 862	574 197	50 949	50 545
Łódzkie	2 560 848	2,9	1 943 462	1 493 015	617 386	4 839	53 435
Małopolskie	13 918 770	15,7	8 745 210	7 510 582	5 173 560	55 735	903 601
Mazowieckie	9 398 882	10,6	7 891 732	7 326 290	1 507 150	3 649	132 685
Regiony:							
warszawski stołeczny	7 964 885	9,0	6 852 149	6 418 496	1 112 736	-	87 017
mazowiecki regionalny	1 433 997	1,6	1 039 583	907 794	394 414	3 649	45 668
Opolskie	889 079	1,0	546 152	448 858	342 927	28 563	16 362
Podkarpackie	3 540 363	4,0	1 538 573	1 281 378	2 001 790	27 728	155 138
Podlaskie	1 211 432	1,4	774 080	586 082	437 352	10 137	57 733
Pomorskie	9 815 973	11,0	4 565 990	3 634 812	5 249 983	390 348	729 711
Śląskie	6 315 306	7,1	4 060 555	3 335 269	2 254 751	55 997	224 282
Świętokrzyskie	1 796 855	2,0	990 280	904 230	806 575	10 686	44 925
Warmińsko-mazurskie	3 236 269	3,6	2 165 680	1 829 529	1 070 589	82 038	78 320
Wielkopolskie	3 808 165	4,3	2 721 149	2 305 394	1 087 016	49 467	107 984
Zachodniopomorskie	15 153 463	17,1	5 018 474	3 775 386	10 134 989	396 668	608 968

Wykres 9. Struktura udzielonych noclegów turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r.

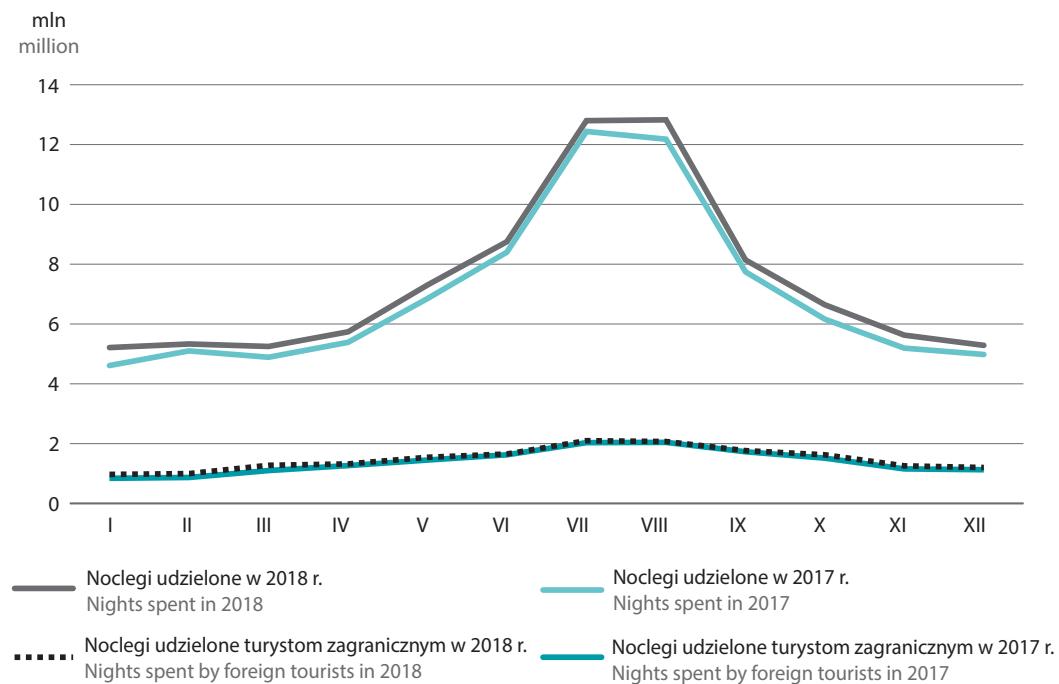
Chart 9. Structure of overnight stays of non-residents in tourist accommodation establishments in 2018

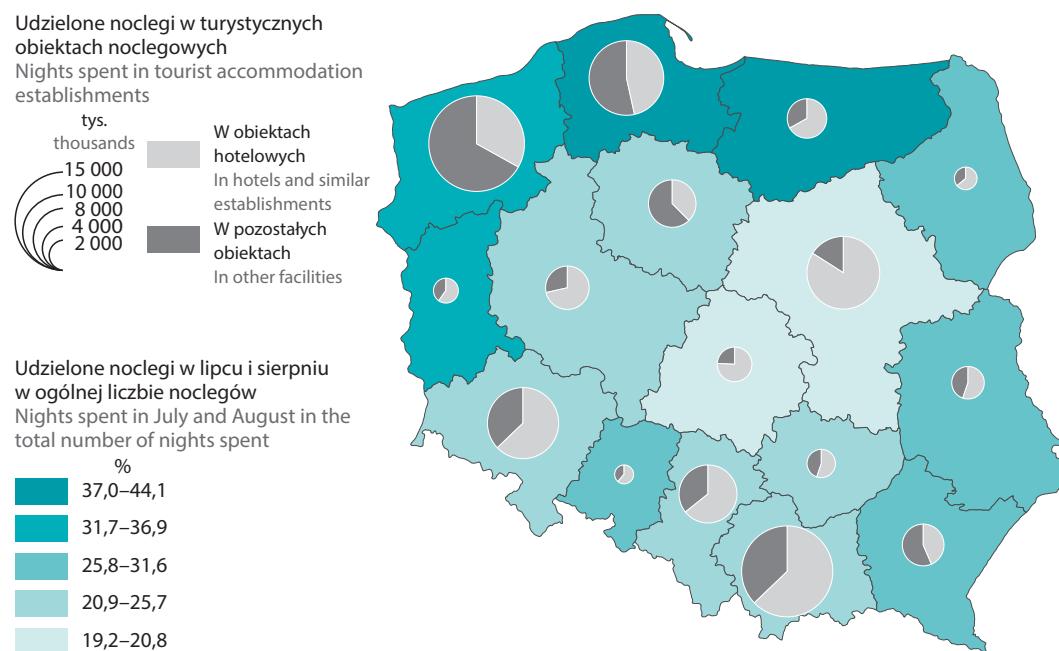
Największą liczbę udzielonych noclegów zaobserwowano w miesiącach wakacyjnych: w lipcu i w sierpniu po 12,8 mln (w 2017 r. w lipcu – 12,4 mln, a w sierpniu 12,2 mln), co stanowi łącznie 28,8% ogółu udzielonych noclegów w ciągu roku. Liczba udzielonych noclegów w tych miesiącach była ponad dwa razy większa w porównaniu z najsłabszymi miesiącami tj. styczniem i marcem, kiedy to udzielono po 5,2 mln noclegów. Wyraźny wzrost w ciągu roku wystąpił dopiero w maju (7,3 mln noclegów). Analiza udziału noclegów udzielonych podczas wszystkich pięciu ciepłych miesięcy tj. od maja do września wykazała koncentrację na poziomie 56,0% noclegów udzielonych w ciągu roku – 49,8 mln.

Sezonowość zaobserwowano zarówno w obiektach hotelowych, gdzie w okresie wakacyjnym (tj. w lipcu i sierpniu) udzielono w sumie 11,3 mln noclegów (22,4% ogółu w ciągu roku), jak i w pozostałych obiektach noclegowych – 14,3 mln w lipcu i sierpniu (37,2% wszystkich noclegów).

Wykres 10. Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych według miesięcy w 2017 r. i 2018 r.
 Chart 10. Nights spent by tourists in tourist accommodation establishments by month in 2017 and 2018

Mapa 5. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r.
 Map 5. Overnight stays in tourist accommodation establishments in 2018

Turystom zagranicznym udzielono 17,7 mln noclegów (w 2017 r. – 16,7 mln), z czego największą ich liczbę odnotowano w miesiącach letnich (po 2,1 mln noclegów w lipcu i sierpniu), a najmniejszą – miesiącach zimowych (w styczniu i w lutym po 1,0 mln). Większość noclegów udzielono w hotelach – 12,6 mln, co

stanowiło 70,9% wszystkich noclegów udzielonych tej grupie turystów w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 roku w miesiącach letnich.

Tablica 6. Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych według województw

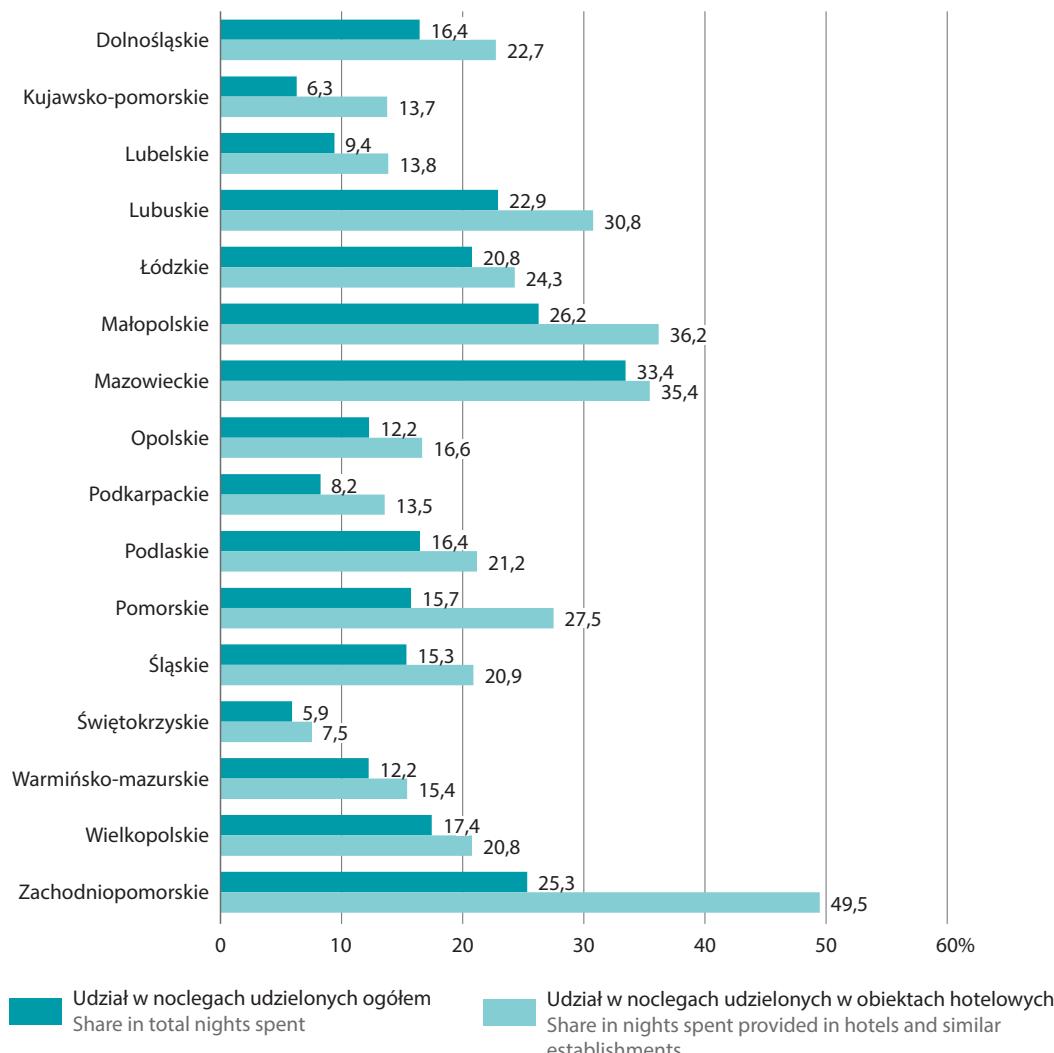
Table 6. Overnight stays of foreign tourists in tourist accommodation establishments by voivodship

Państwo/Województwa/ Regiony Country/Voivodships/ Regions	ogółem grand total	Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych Overnight stays of foreign tourist in tourist accommodation establishments					
		w % ogółu in % of total	Obiekty hotelowe Hotels and similar establis- hments		Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities		
			razem total	w tym hoteli of which hotels	razem total	w tym kempingi i pola bi- wakowe camping sites and tent camp sites	pokoje gościnne i kwatery agrotury- styczne rooms for guest and agro- turism lodgings
POLSKA 2017	16 705 215	x	13 638 768	12 079 620	3 066 447	255 121	304 348
POLAND 2018	17 742 651	100	14 410 906	12 577 108	3 331 745	295 994	347 533
Dolnośląskie	1 483 890	8,4	1 288 867	1 174 963	195 023	13 267	17 496
Kujawsko-pomorskie	279 631	1,6	229 808	218 162	49 823	9 926	1 516
Lubelskie	215 750	1,2	175 214	152 691	40 536	1 727	5 130
Lubuskie	327 190	1,8	263 072	200 668	64 118	746	3 671
Łódzkie	531 483	3,0	471 818	310 378	59 665	-	5 418
Małopolskie	3 652 754	20,6	3 163 795	2 855 235	488 959	28 439	109 727
Mazowieckie	3 143 832	17,7	2 796 952	2 706 954	346 880	196	15 293
Regiony:							
warszawski stołeczny	2 891 588	16,3	2 598 411	2 534 629	293 177	-	7 806
mazowiecki regionalny	252 244	1,4	198 541	172 325	53 703	196	7 487
Opolskie	108 909	0,6	90 850	79 632	18 059	1 584	1 547
Podkarpackie	291 635	1,6	208 263	193 566	83 372	396	5 567
Podlaskie	199 203	1,1	163 874	137 768	35 329	4 460	4 237
Pomorskie	1 542 129	8,7	1 254 776	1 086 545	287 353	43 755	39 738
Śląskie	967 481	5,5	847 640	704 332	119 841	10 487	43 835
Świętokrzyskie	105 595	0,6	74 420	72 193	31 175	2 842	3 030
Warmińsko-mazurskie	395 204	2,2	333 203	295 519	62 001	17 526	4 773
Wielkopolskie	663 667	3,7	564 719	509 932	98 948	6 337	20 811
Zachodniopomorskie	3 834 298	21,6	2 483 635	1 878 570	1 350 663	154 306	65 744

Najwięcej noclegów udzielono w województwie zachodniopomorskim – 15,2 mln (17,1%), a następnie kolejno w województwach: małopolskim – 13,9 mln (15,7%), pomorskim – 9,8 mln (11,0%) oraz mazowieckim – 9,4 mln (10,6%), w tym w regionie warszawskim stołecznym (9,0%) i dolnośląskim – 9,0 mln (10,2%). W stosunku do roku 2017, kolejność województw pozostała ta sama. W tych pięciu województwach udzielono łącznie 64,5% wszystkich noclegów.

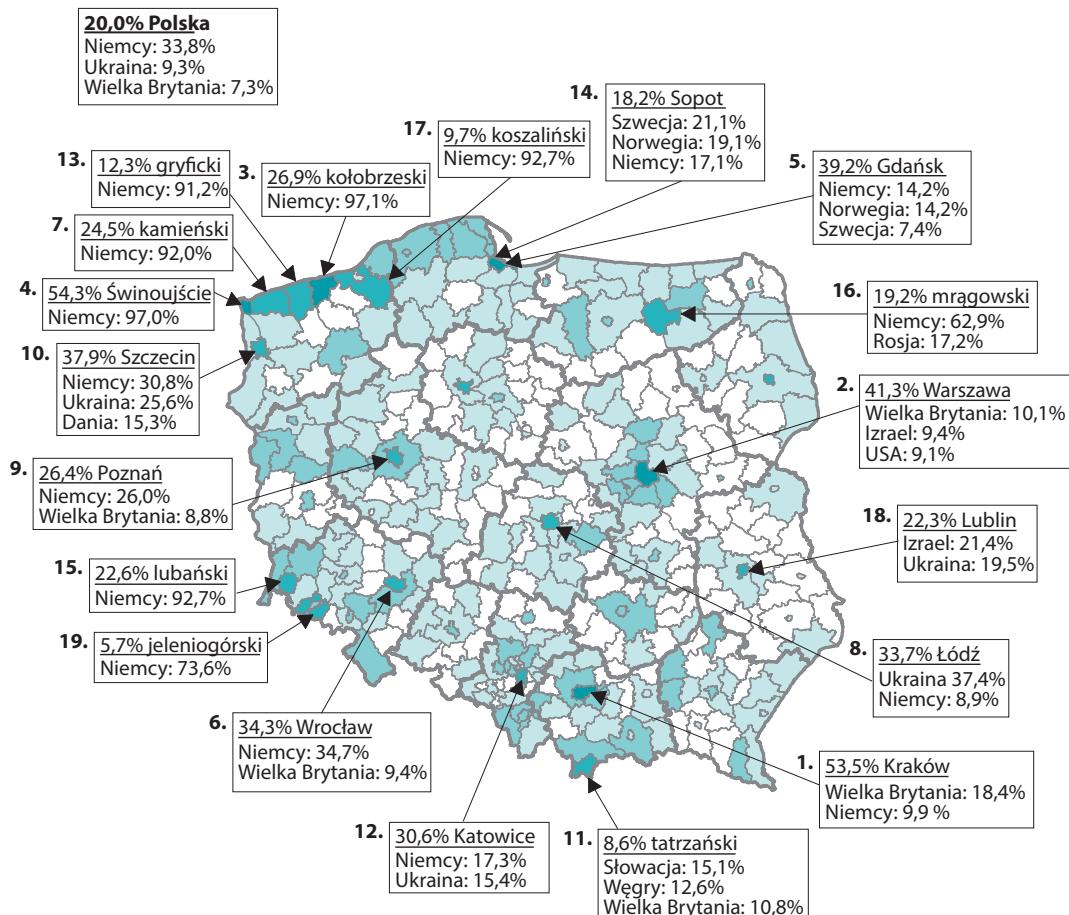
Warto także zwrócić uwagę, że podobnie jak w roku poprzednim najwyższy odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym w ogólnej liczbie noclegów w danym województwie odnotowano w województwach: mazowieckim (33,4%) oraz małopolskim (26,2%), a najniższy w województwach: świętokrzyskim (5,9%) i kujawsko-pomorskim (6,3%), a w regionie warszawskim stołecznym (36,3%).

Wykres 11. Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym według województw w 2018 r.
Chart 11. Percentage of nights spent by foreign tourist by voivodship in 2018

Mapa 6. Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r. (wraz z częściową strukturą krajów zamieszkania turystów zagranicznych dla 5% powiatów o największej liczbie udzielonych noclegów turystom zagranicznym)

Map 6. Nights spent by foreign tourists in tourist accommodation establishments in 2018 (along with the partial structure of countries of residence of foreign tourists in top 5% of powiats with the largest number of foreign tourists)

Udzielone noclegi turystom zagranicznym (w tys.):
Nights spent by foreign tourists (in thousands):

- powyżej 1 000 (5 powiatów)
- 100–1 000 (16)
- 20– 100 (63)
- 5– 20 (152)
- 0– 5 (144)

Dla powiatów o największej liczbie udzielonych noclegów turystom zagranicznym (20-ta grupa półdecylowa):

For powiats with the largest number of foreign tourists (20th semi-decile group):

Pozycja
Place
in ranking

1.	% powiat
kraj 1:	...%
kraj 2:	...%
kraj 3:	...%

Udział noclegów udzielonych turystom zagranicznym w ogólnej liczbie udzielonych noclegów
Share of nights spent by foreign tourists in total number of nights

Udział noclegów udzielonych turystom zagranicznym z poszczególnych krajów w ogólnej liczbie noclegów udzielonych turystom zagranicznym w tym powiecie
Share of nights spent by foreign tourists by country of origin in total number of nights spent in this powiat

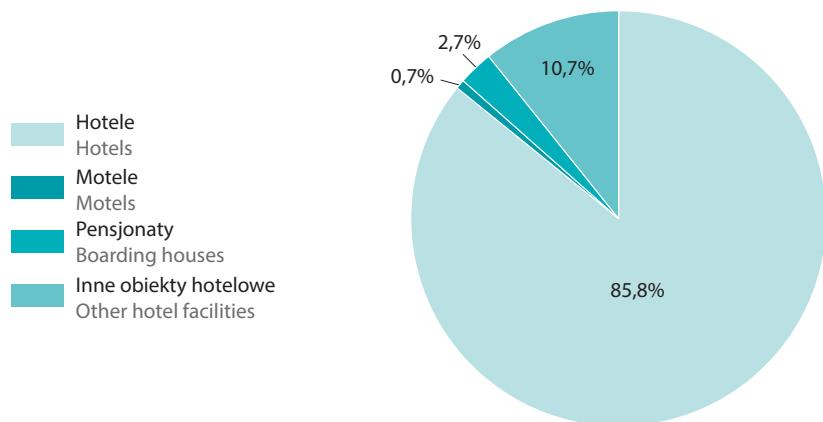
* dla krajów z pierwszej trójki według liczby noclegów udzielonych turystom zagranicznym i jednocześnie o udziale w ogólnej liczbie noclegów udzielonych turystom zagranicznym min. 8%.

* for the top three countries ranked by the number of nights spent of foreign tourists with minimum share of total number of nights spent by foreign tourists at least 8%.

1.2.3. Wykorzystanie pokoi w obiektach hotelowych

W 2018 roku w obiektach hotelowych (czyli w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych) wynajęto 29,9 mln pokoi (wzrost o 6,1% w stosunku do 2017 r.), w tym 8,9 mln turystom zagranicznym (wzrost o 4,7% w stosunku do 2017 r.), co stanowiło 28,9% ogólnej liczby wynajętych pokoi w tych obiektach. Najwięcej, bo aż 25,6 mln pokoi (wzrost o 5,9%) wynajęto w hotelach (w tym 7,9 mln turystom zagranicznym, czyli o 3,6% więcej niż w 2017 r.). Wykorzystanie pokoi¹¹ w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych w 2018 r. wyniosło 49,8%, czyli o 0,9 p. proc. więcej niż w roku 2017. Największy stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych zanotowano w sierpniu – 59,4%, zaś najniższy w styczniu 39,7%.

Wykres 12. Wynajęte pokoje w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów w 2018 r.
Chart 12. Rooms rented in hotels and similar establishments according to types in 2018

1.2.4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych

W 2018 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych¹² we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych wyniósł 40,1% (o 0,8 p. proc. więcej niż w roku poprzednim). Najlepszy wynik odnotowano w zakładach uzdrowiskowych – 79,6%, wzrost o 2,1 p. proc. Najniższe wykorzystanie w tych obiektach zaobserwowano w grudniu i wyniosło ono 64,0%, a najwyższe w sierpniu, kiedy to stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł aż 87,9%.

W obiektach hotelowych stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2018 r. wyniósł 40,8%, a w pozostałych obiektach noclegowych – 39,2% (w 2017 r. odpowiednio 39,8% i 38,5%). W pozostałych turystycznych obiektach noclegowych, czyli obiektach typowo wakacyjnych, wzmożony ruch zaczął się w maju (3,0 mln udzielonych noclegów), a w szczytowym okresie, tj. lipcu i sierpniu osiągnął odpowiednio poziom 7,3 mln i 7,0 mln noclegów. Wyraźny powakacyjny spadek w tego typu obiektach wystąpił we wrześniu (3,4 mln noclegów), a w kolejnych miesiącach był coraz niższy.

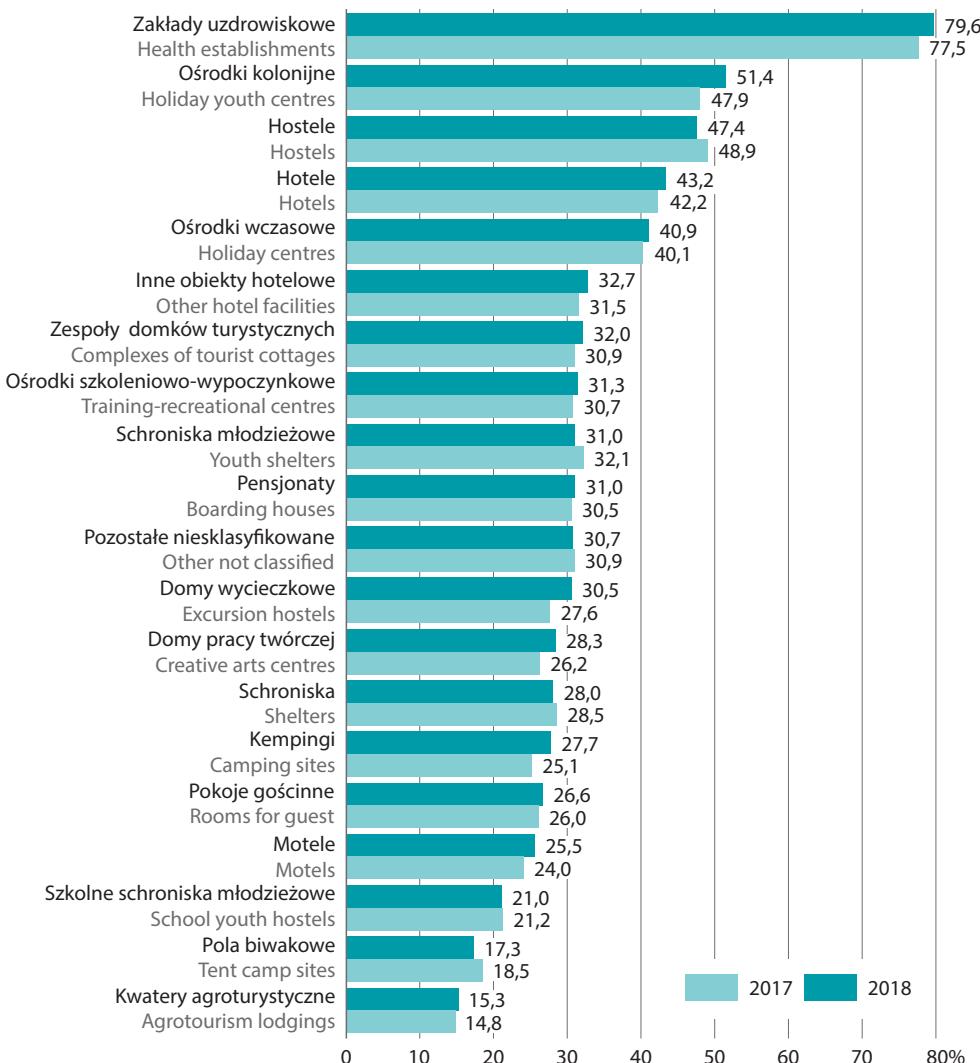
Polacy, podobnie jak w roku poprzednim, stanowili znaczną większość korzystających z obiektów „wakacyjnych”. W ośrodkach kolonijnych stanowili oni 98,9% turystów korzystających ogólnie, schroniskach – 97,2%, w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych – 96,5%, w kwaterach agroturystycznych 95,4%, a w domach pracy twórczej – 95,3%.

11 Stopień wykorzystania pokoi – wyrażony w procentach – jest to iloraz liczby wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi (suma pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu); dla hoteli, motel, pensjonatów i innych obiektów hotelowych.

12 Stopień wykorzystania miejsc noclegowych – wyrażony w procentach – jest to iloraz liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu).

Wykres 13. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. i 2018 r.

Chart 13. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2017 and 2018

Tablica 7. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w latach 2017 i 2018
 Table 7. Occupancy of tourist accommodation establishments in 2017 and 2018

Województwa/ Regiony Voivodships/ Regions	Turyści korzystający Tourists accommodated			Udzielone noclegi Nights spent			Wynajęte pokoje * Rooms rented *			Stopień wyko- rzystania Occupancy rate of	
	2017	2018	2017 = 100%	2017	2018	2017 = 100%	2017	2018	2017 = 100%	miejsc nocle- -go- wych bed places	po- koi* ro- oms*
	w tys. in thousands			w tys. in thousands			w tys. in thousands			%	%
POLSKA POLAND	31 989,3	33 895,9	106,0	83 880,9	88 860,5	105,9	28 127,6	29 855,3	106,1	40,1	49,8
Dolnośląskie	3 322,4	3 654,8	110,0	8 490,5	9 034,2	106,4	2 859,3	3 130,2	109,5	38,4	47,7
Kujawsko-po- morskie	1 294,0	1 326,6	102,5	4 271,4	4 454,6	104,3	1 068,8	1 104,1	103,3	44,6	43,6
Lubelskie	1 026,9	1 079,3	105,1	2 149,4	2 296,7	106,9	751,5	799,1	106,3	31,8	38,9
Lubuskie	661,6	687,8	104,0	1 361,2	1 429,5	105,0	522,9	514,4	98,4	29,8	37,7
Łódzkie	1 307,7	1 351,3	103,3	2 342,9	2 560,8	109,3	1 175,2	1 280,2	108,9	34,0	45,5
Małopolskie	4 901,4	5 207,4	106,2	13 165,7	13 918,8	105,7	4 410,4	4 766,0	108,1	41,7	56,1
Mazowieckie	5 092,0	5 337,0	104,8	8 880,0	9 398,9	105,8	5 049,7	5 179,4	102,6	44,6	60,4
Regiony:											
warszawski stołeczny	4 452,3	4 578,5	102,8	7 601,7	7 964,9	104,8	4 425,9	4 516,1	102,0	48,7	64,1
mazowiecki regionalny	639,6	758,4	118,6	1 278,3	1 434,0	112,2	623,8	663,3	106,3	30,5	43,1
Opolskie	421,9	419,2	99,4	920,7	889,1	96,6	362,5	350,6	96,7	31,9	42,0
Podkarpackie	1 226,0	1 263,4	103,1	3 384,9	3 540,4	104,6	839,6	912,3	102,1	34,8	39,3
Podlaskie	666,8	638,8	95,8	1 245,3	1 211,4	97,3	478,5	466,0	97,4	29,2	40,4
Pomorskie	2 863,1	3 047,8	106,5	9 306,7	9 816,0	105,5	2 436,7	2 615,7	107,3	42,5	53,6
Śląskie	2 596,6	2 809,3	108,2	5 810,3	6 315,3	108,7	2 267,0	2 516,5	111,0	38,2	48,8
Świętokrzyskie	580,3	624,1	107,5	1 674,4	1 796,9	107,3	569,6	619,6	108,8	33,7	39,8
Warmińsko- mazurskie	1 262,6	1 308,6	103,6	3 131,9	3 236,3	103,3	1 089,8	1 136,3	104,3	31,5	38,9
Wielkopolskie	2 006,2	2 099,5	104,7	3 688,1	3 808,2	103,3	1 730,8	1 778,9	102,8	30,7	43,0
Zachodniopo- morskie	2 759,7	3 041,1	110,2	14 057,5	15 153,5	107,8	2 461,3	2 685,9	109,1	51,6	58,7

* Dotyczy tylko hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych.

* Concern only hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities.

W 2018 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych w poszczególnych województwach wyniósł od 29,2% w województwie podlaskim do 51,6% w zachodniopomorskim. Największy stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych – tak jak w roku poprzednim – obserwowano w województwach: mazowieckim (60,4%), zachodniopomorskim (58,7%) i małopolskim (56,1%), a najmniejszy – w lubuskim (37,7%).

W 2018 r. w porównaniu do roku poprzedniego wystąpił wzrost liczby turystów w 14 województwach: zachodniopomorskim (o 10,2%) i dolnośląskim (10,0%), a w ujęciu regionalnym największy wzrost zanotowany został w regionie mazowieckim regionalnym (o 18,6%). Spadek liczby turystów odnotowano w województwach: podlaskim (o 4,2%) i opolskim (o 0,6%). Pod względem liczby udzielonych noclegów, największy wzrost zanotowano w regionie mazowieckim regionalnym (o 12,2%) oraz kolejno w województwach: łódzkim (o 9,3%), śląskim (8,7%), zachodniopomorskim (7,8%) i świętokrzyskim (7,3%). Spadek liczby udzielonych noclegów wystąpił w województwach: opolskim (o 3,4%) i podlaskim (2,7%). W 13 województwach wynajęto więcej pokoi w obiektach hotelowych niż w roku poprzednim. Największy wzrost odnotowano w województwie śląskim (o 11,0%), spadek zaś w województwach: opolskim (o 3,3%), podlaskim (o 2,6%) oraz lubuskim (o 1,6%). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych powyżej średniej krajowej, podobnie jak w roku poprzednim, wystąpił w 5 województwach: zachodniopomorskim (51,6%), mazowieckim (44,6%), kujawsko-pomorskim (44,6%), pomorskim (42,5%) i małopolskim (41,7%).

1.3. Placówki gastronomiczne

W końcu lipca 2018 r. w turystycznych obiektach noclegowych odnotowano 7 953 placówki gastronomiczne tj. o 101 mniej niż w roku poprzednim. Największą grupę stanowiły restauracje – 3 401 (42,8%), następnie bary i kawiarnie – 2 219 (27,9%), stołówki – 1 812 (22,8%) oraz punkty gastronomiczne – 521 (6,6%) (smażalnie, pijalnie, lodziarnie itp.). Większość placówek gastronomicznych (5 247 obiektów, 66,0%) znajdowała się w obiektach hotelowych, a najczęściej było zlokalizowanych w hotelach – 3 931, a wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły restauracje – 2 300 (58,5% wszystkich placówek gastronomicznych znajdujących się w hotelach). W pozostałych obiektach noclegowych (niehotelowych), najliczniejszą grupę stanowiły stołówki – 1 407, czyli 52,0% ogółu placówek gastronomicznych w tej grupie obiektów noclegowych.

Porównując liczbę placówek gastronomicznych z liczbą turystycznych obiektów noclegowych można zauważać, że średnio w Polsce na 100 obiektów przypadały 72 placówki gastronomiczne¹³, z czego w obiektach hotelowych było ich 126, a w pozostałych obiektach noclegowych tylko 39 placówek. Najwięcej placówek gastronomicznych w poszczególnych rodzajach obiektów działało w hotelach (152 placówki na 100 obiektów), a następnie w zakładach uzdrowiskowych (135), ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (103), motelach (94) oraz w pensjonatach (88), a najmniej – w kwaterach agroturystycznych, pokojach gościnnych i hostelach (od 9 do 18 placówek na 100 obiektów).

¹³ W jednym turystycznym obiekcie noclegowym mogła znajdować się więcej niż 1 placówka gastronomiczna.

Tablica 8. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych według rodzajów obiektów
 Table 8. Catering units in tourist accommodation establishments by type of facilities

Rodzaje obiektów Type of facilities	Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments	ogółem total	Placówki gastronomiczne			Catering units		Liczba placówek gastronomicznych przypadająca na 100 obiektów Number of catering units per 100 facilities
			restaura- cje restaura- nts	bary i kawiarnie bars and cafes	stolówki canteens	punkty gastro- nomiczne gastro- nomic points		
OGÓŁEM TOTAL	11 076	7 953	42,8	27,9	22,8	6,6	72	
Obiekty hotelowe Hotels and similar establishments	4 179	5 247	56,5	30,7	7,7	5,1		126
Hotele Hotels	2 592	3 931	58,5	32,3	4,3	4,9		152
Motele Motels	110	103	66,0	26,2	2,9	4,9		94
Pensjonaty Boarding houses	420	370	41,1	25,1	30,3	3,5		88
Inne obiekty hotelowe Other hotel facilities	1 057	843	52,4	26,6	14,4	6,6		80
Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities	6 897	2 706	16,2	22,4	52,0	9,3	39	
Domy wycieczkowe Excursion hostels	39	25	20,0	20,0	48,0	12,0		64
Schroniska Shelters	57	46	15,2	41,3	10,9	32,6		81
Schroniska młodzieżowe Youth shelters	38	8	12,5	12,5	75,0	0,0		21
Szkolne schroniska młodzieżowe School youth shelters	260	72	2,8	1,4	91,7	4,2		28
Ośrodki wczasowe Holiday centres	1 109	822	10,1	22,9	60,7	6,3		74
Ośrodki kolonijne Holiday youth centres	93	74	1,4	4,1	93,2	1,4		80
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe Training recreational centres	416	430	18,8	24,0	48,6	8,6		103
Domy pracy twórczej Creative arts centres	32	24	20,8	24,0	45,8	8,3		75
Zespoły domków turystycznych Complexes of tourist cottages	544	168	23,8	29,8	23,2	23,2		31
Kempingi Camping sites	157	77	23,4	42,9	7,8	26,0		49
Pola biwakowe Tent camp sites	168	40	10,0	35,0	20,0	35,0		24
Hostele Hostels	177	32	40,6	34,4	21,9	3,1		18
Zakłady uzdrowiskowe Helath establishments	210	283	12,7	26,5	56,9	3,9		135
Pokoje gościnne Rooms for guest	2 291	288	24,3	15,3	53,1	7,3		13
Kwiaty agroturystyczne Agrotourism lodgings	759	70	7,1	7,1	80,0	5,7		9
Pozostałe niesklasyfikowane Other not classified	547	247	27,5	19,8	40,5	12,1		45

Rozdział 2

Chapter 2

Wykorzystanie turystycznej bazy noclegowej na wybranych obszarach funkcjonalnych¹⁴ – tereny nadmorskie i obszary górskie

Occupancy of tourist accommodation base in selected functional areas - coastal areas and mountain areas

Według stanu na dzień 1.01.2018 r. w Polsce było ogółem 2 478 gmin, spośród których 55 zostało według metodologii Eurostatu zaliczonych do obszarów nadmorskich. Są one usytuowane nad Morzem Bałtyckim lub pozostają w bezpośredniej bliskości morza. Obejmują one obszar 7 891 km² (2,5% powierzchni Polski) i według stanu na dzień 30.06.2018 r. obszary nadmorskie zamieszkiwało 1 573,2 tys. osób (4,1% ogółu ludności w Polsce).

Zgodnie z metodologią Eurostatu przyjętą na potrzeby statystyki w dziedzinie turystyki o obszarach nadmorskich uznaje się obszary przybrzeżne składające się z gmin (w innych krajach z odpowiednich jednostek administracyjnych) graniczących z morzem lub usytuowanych w jego pobliżu. Obszary nadmorskie w odróżnieniu od pozostałych są klasyfikowane na podstawie odległości danej gminy od morza: jeżeli gmina graniczy z morzem, jest ona z zasady nadmorską; jeżeli gmina nie graniczy z morzem, ale 50% jej powierzchni znajduje się w odległości 10 km od morza, również uznaje się ją za gminę nadmorską. W uzgodnieniu z Eurostatem dodatkowo gminy: Słupsk (gm. wiejska), Główczyce, Gniewino, Pruszcz Gdańsk (gm. wiejska), Cedry Wielkie, Koszalin (gm. miejska) i Sianów (gm. miejsko-wiejska) zostały uznane za nadmorskie po rozważeniu ich lokalizacji w odniesieniu do brzegu morza.

Spośród wszystkich gmin w Polsce, na podstawie metodologii opracowanej na potrzeby badania turystycznej bazy noclegowej, 203 gminy zostały zaliczone do obszarów górskich. Obejmują one obszar 20 301 km² (6,5% powierzchni Polski). Według stanu na dzień 30.06.2018 r. ludność zamieszkująca obszary górskie wynosiła 2 714,0 tys. osób (7,1% ogółu ludności w Polsce).

¹⁴ Zgodnie z definicją wprowadzoną w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2018.0.1945) przez „obszar funkcjonalny” – należy rozumieć obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju;

Obszary funkcjonalne

Art. 49a. Do obszarów funkcjonalnych należą:

- 1) obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym – jako obszary funkcjonalne o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej kraju;
- 2) obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym – jako obszary funkcjonalne o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej województwa;
- 3) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym – jako obszary funkcjonalne o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej gminy.

Art. 49b. Do typów obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym należą:

- 1) miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego;
- 2) wiejski obszar funkcjonalny;
- 3) obszar funkcjonalny szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej, w tym:
 - a) górski,
 - b) Żuławski;
- 4) przygraniczny obszar funkcjonalny

Metodologia wyznaczania obszarów górskich

Gminy górskie wyodrębniono na podstawie następujących kryteriów :

1. Gminy, które w całości leżą w obrębie następujących makroregionów:

Sudety Wschodnie, Sudety Zachodnie, Sudety Środkowe, Beskidy Zachodnie, Obniżenie Orawsko-Podhalańskie, Łąńcuch Tatrzański, Beskidy Środkowe, Beskidy Lesiste.

2. Gminy, które przecinają się z granicą makroregionów wymienionych w punkcie pierwszym i jednocześnie w ich obrębie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.

3. Gminy z mezoregionów: Masływ Ślęży i Góry Świętokrzyskie, w obrębie których znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.

4. Gminy, które przecinają się z granicą makroregionów wymienionych w punkcie pierwszym, ale w ich obrębie nie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.

5. Gminy, których przynajmniej część znajduje się w odległości do 10 km od granicy wybranych makroregionów i jednocześnie w ich obrębie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.

6. Gminy, które nie znajdują się w obrębie makroregionów wymienionych wyżej (pkt 1), ale w całości lub prawie w całości są otoczone przez gminy górskie, wyodrębnione na podstawie powyższych kryteriów, czyli gminy miejskie: Świdnica i Dzierżoniów oraz gmina wiejska Besko.

Wśród 203 gmin uznanych za górskie:

- 111 wyodrębniono na podstawie kryterium 1,
- 68 – kryterium 2,
- 7 – kryterium 3,
- 6 – kryterium 4,
- 8 – kryterium 5,
- 3 – kryterium 6.

Mapa 7. Obszary górskie
Map 7. Mountain area

Kryteria wyodrębniania gmin górskich:

Criteria for the separation of mountain gminas:

- gminy, które w całości leżą w obrębie wybranych makroregionów
gminas that are entirely located within selected macroregions
- gminy, które przecinają się z granicą wybranych makroregionów i jednocześnie w ich obrębie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
gminas that intersect with the selected macroregions boundaries and at the same time they cover areas of height at least 500 m above sea level
- gminy z mezoregionów: Masyw Ślęży i Góry Świętokrzyskie, w obrębie których znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
gminas from the mesoregions: Ślęza Massif and the Świętokrzyskie Mountains, within which there are areas of height at least 500 m above sea level
- gminy, które przecinają się z granicą wybranych makroregionów, ale w ich obrębie nie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
gminas that intersect with the selected macroregions boundaries, but they do not cover any areas with a height of at least 500 m above sea level
- gminy, których przynajmniej część znajduje się w odległości do 10 km od granicy wybranych makroregionów i jednocześnie w ich obrębie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
gminas of which at least some areas are in the distance up to 10 km from the boundaries of selected macroregions, and at the same time these gminas cover areas at least 500 m above sea level
- gminy miejskie: Świdnica i Dzierżoniów oraz gmina wiejska Besko, czyli gminy, które nie znajdują się w obrębie wybranych makroregionów, ale w całości lub prawie w całości są otoczone przez gminy górskie wyodrębnione na podstawie powyższych kryteriów
urban gminas of Świdnica and Dzierżoniów and the rural gmina of Besko, that are gminas not within selected macroregions, but are wholly or almost wholly surrounded by mountain gminas, determined on the basis of the above criteria
- wybrane makroregiony: Sudety Wschodnie, Sudety Zachodnie, Sudety Środkowe, Beskidy Zachodnie, Obniżenie Orawsko-Podhalańskie, Łanicz Tatzański, Beskidy Środkowe, Beskidy Lesiste
selected macroregions: Eastern Sudety Mountains, Western Sudety Mountains, Central Sudety Mountains, Western Beskidy Mountains, Orava-Podhale Basin, Tatra Range, Mid-Beskidy Mountains, Lesiste Beskidy Mountains
- mezoregiony: Masyw Ślęży i Góry Świętokrzyskie
mesoregions: Ślęza Massif and the Świętokrzyskie Mountains
- odległość 10 km od wybranych makroregionów
the distance of 10 km from selected macroregions
- odległość 5 km od wybranych makroregionów
the distance of 5 km from selected macroregions

2.1. Obiekty i miejsca noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich

Na obszarach nadmorskich odnotowano 2 624 – 23,7% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych objętych sprawozdawczością w lipcu 2018 r., tj. o 110 (4,4%) więcej niż w roku poprzednim. Na obszarach górskich sprawozdawczością objęto 2 534 obiekty tj. 22,9% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych tj. o 80 (3,3%) więcej niż w roku poprzednim. Istotna jednak różnica pomiędzy tymi dwoma obszarami funkcjonalnymi dotyczy liczebności obiektów przypadających na każde 100 km² analizowanego obszaru: na terenach nadmorskich były to 33 obiekty, na terenach górskich przeciętnie odnotowano 13 obiektów, a średnio dla Polski – 4.

Sprawozdawczość turystycznych obiektów noclegowych wykazała w gminach nadmorskich 214,5 tys. miejsc noclegowych, co stanowiło 26,9% wszystkich miejsc w obiektach noclegowych w Polsce, a na obszarach górskich 148,5 tys. miejsc noclegowych, 18,6% udziału.

Tablica 9. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie na obszarach nadmorskich i górskich w 2018 r.
Table 9. Tourist accommodation establishments and their occupancy at the coastal and mountain areas in 2018

Wyszczególnienie Specification	Obiekty Establishments		Miejsca noclegowe Bed places		Turyści korzystający z noclegów Tourists		Noclegi udzielone Nights spent	
	ogółem total	%	ogółem total	%	ogółem total	w tym za- graniczni of which foreign	ogółem total	w tym turystom zagranicz- nym of which to foreign tourists
Polska Poland	11 076	100,0	798 723	100,0	33 895 930	7 082 231	88 860 463	17 742 651
Obszar nadmorski Coastal areas	2 624	23,7	214 481	26,9	4 959 084	1 199 812	21 891 485	4 782 612
Obszar górski Mountain areas	2 534	22,9	148 495	18,6	5 269 259	385 065	18 068 542	1 104 830
Pozostały obszar Remaining area	5 918	53,4	435 747	54,5	23 667 587	5 497 354	48 900 436	11 855 209

2.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2018 r.

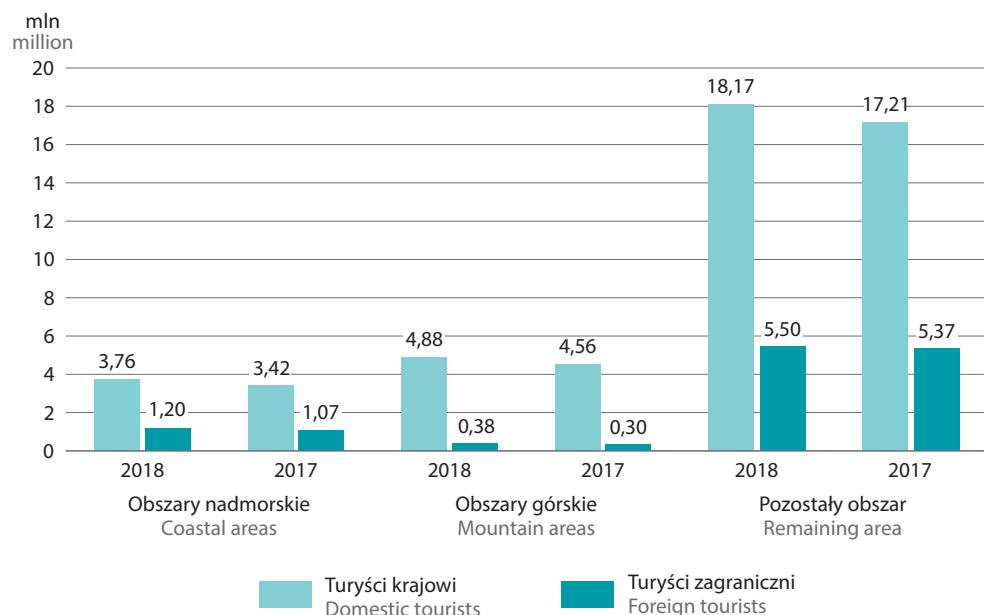
Z obiektów znajdujących się na obszarach nadmorskich w 2018 r. skorzystało prawie 5,0 mln turystów – 14,6% nocujących w obiektach turystycznych na terenie całego kraju (wzrost o 10,3% w porównaniu z 2017 r. – 4,5 mln turystów; 14,1% ogółu turystów). Na każde 1000 osób mieszkających na tych terenach do turystycznych obiektów noclegowych przyjechało średnio 3 152 turystów.

W 2018 r. na obszarach nadmorskich udzielono 21,9 mln noclegów (wzrost o 7,7% wobec 2017 r. – 20,3 mln) i było to 24,6% wszystkich noclegów turystycznych w Polsce (w 2017 r. – 24,2%). Były to pobytu obejmujące przeciętnie 4,4 noclegu, podczas gdy średnia długość pobytu w Polsce wynosiła ponad 2,6 noclegu. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych dla gmin nadmorskich w 2018 r. wyniósł przeciętnie 50,6% (w 2017 r. 49,8%), podczas gdy średnio dla całego kraju osiągnął 40,1%.

Korzystającymi z bazy noclegowej na terenach nadmorskich w 2018 r. byli głównie turyści krajowi – 3,8 mln osób – o 10,0% więcej niż w roku poprzednim. Stanowili oni 75,8% spośród ogółu korzystających z bazy noclegowej na obszarach nadmorskich. Turystom krajowym w 2018 r. udzielono 17,1 mln noclegów (wzrost 7,2% w stosunku do 2017 r.). Było to 24,1% ogólnej liczby noclegów udzielonych turystom krajowym korzystającym z bazy noclegowej w Polsce w 2018 r.

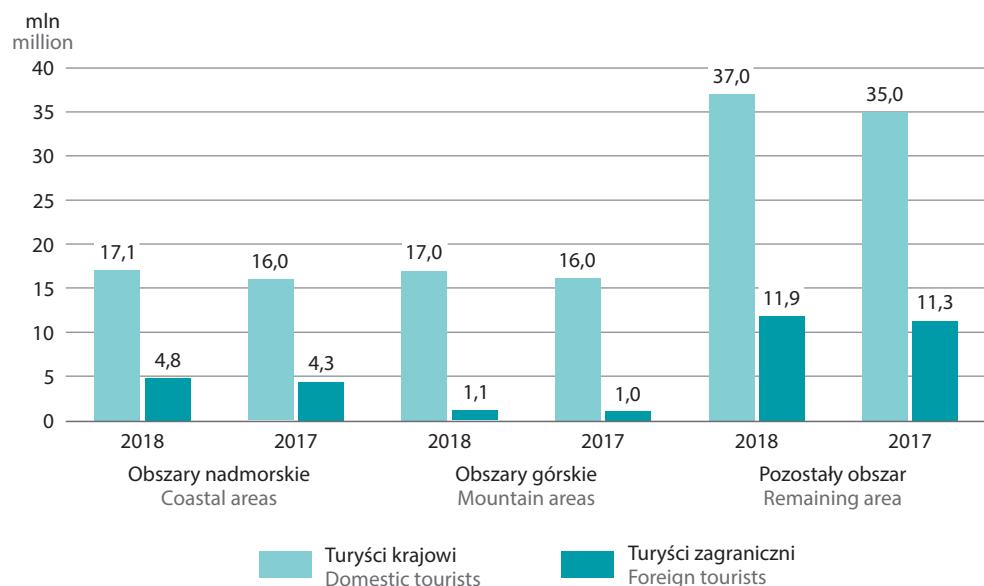
Wykres 14. Turyści korzystający z obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2017 r. i 2018 r.

Chart 14. Tourists in accommodation establishments at the coastal and mountain areas in 2017 and 2018

Wykres 15. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2017 r. i 2018 r.

Chart 15. Nights spent in tourist accommodation establishments at the coastal and mountain areas in 2017 and 2018

Turystom zagranicznym korzystającym z noclegów w obiektach na obszarach nadmorskich (1,2 mln, tj. o 124,1 tys. i o 11,5% więcej niż w 2017 r.) udzielono 4,8 mln noclegów (wzrost o 9,7% w stosunku do 2017 r.). Średnio turyści z zagranicy zatrzymywali się na 4 noclegi.

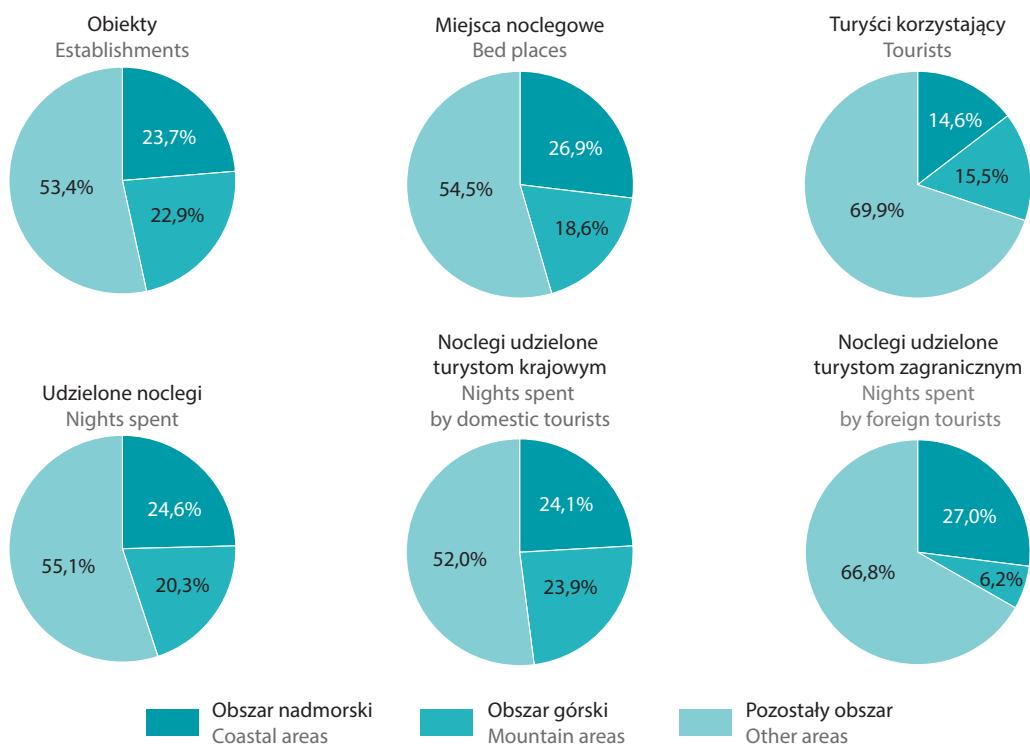
Z kolei z obiektów znajdujących się na obszarach górskich w 2018 r. skorzystało prawie 5,3 mln turystów – 15,5% nocujących w tym okresie w obiektach turystycznych na terenie całego kraju (wzrost o 7,3% w porównaniu do 2017 r. – 4,9 mln turystów). Na każde 1000 osób mieszkających na tych terenach do turystycznych obiektów noclegowych przyjechało średnio 1 942 turystów.

W 2018 r. na obszarach górskich udzielono 18,1 mln noclegów (w 2017 r. 17,2 mln) i było to 20,3% wszystkich noclegów turystycznych w Polsce (w 2017 r. – 20,5%). Były to pobytu obejmujące przeciętnie 3,4 noclegu, czyli przeciętnie o jedną noc krótsze niż w przypadku obszarów nadmorskich.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych dla gmin górskich w 2018 r. wyniósł przeciętnie 37,7% (w 2017 r. 36,3%), podczas gdy średnio dla całego kraju osiągnął 40,1%.

Wykres 16. Obiekty noclegowe, miejsca noclegowe, turyści korzystający i udzielone noclegi w gminach nadmorskich i górskich w 2018 r.

Chart 16. Accommodation establishments, bed places, tourists and nights spent at the coastal and mountain areas in 2018

2.3. Charakterystyka turystycznej bazy noclegowej na obszarach nadmorskich i górskich ze względu na klasyfikację PKD¹⁵ 2007

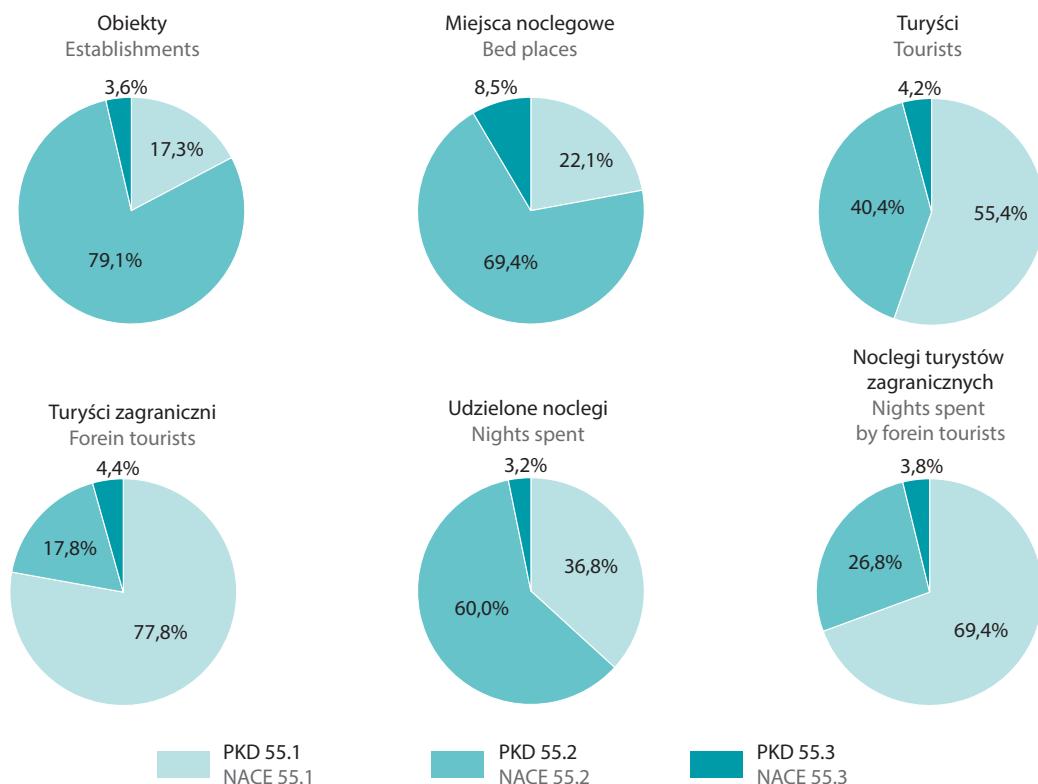
Obszary nadmorskie

Na obszarach nadmorskich pod względem liczby turystycznych obiektów noclegowych dominowały turystyczne obiekty noclegowe i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (zaliczone wg PKD 2007 do grupy 55.2) – 2 076 (79,1% wszystkich obiektów na tym obszarze), dysponujące 148,9 tys. miejsc noclegowych (69,4%). W tej grupie obiektów udzielono 13,1 mln noclegów – 60,0% wszystkich noclegów na tym terenie.

W przypadku liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich największy odsetek (55,4%) dotyczył hoteli i podobnych obiektów zakwaterowania (grupa 55.1 według klasyfikacji PKD 2007) – 2,7 mln turystów.

Wykres 17. Obiekty noclegowe, miejsca noclegowe, turyści korzystający i udzielone noclegi na obszarach nadmorskich według PKD w 2018 r.

Chart 17. Accommodation establishments, bed places, tourists and overnight stays in the coastal areas in 2018

15 PKD – Polska Klasyfikacja Działalności, dział 55 – zakwaterowanie w podziale na grupy:

55.1 Hotele i podobne obiekty zakwaterowania

55.2 Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania

55.3 Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe

NACE – Statistical classification of economic activites in the European Community, Division 55 - accommodation divided into groups:

55.1 Hotels and similar accommodation

55.2 Holiday and other short-stay accommodation

55.3 Camping grounds, recreational vehicle parks and trailer parks

Tablica 10. Podstawowe dane według klasyfikacji PKD na obszarach nadmorskich w 2017 r. i 2018 r.
 Table 10. Basic data by NACE 55.1, 55.2, 55.3 at the coastal areas in 2017 and 2018

Grupy PKD NACE groups	Obiekty Facilities	Miejsca noclegowe Bed places	Turyści korzystający Tourists accommodated		Udzielone noclegi Nights spent		Stopień wykorzysta- nia miejsc noclego- wych w % Occupancy rate of bed places in %
			razem total	w tym turysti zagraniczni of which foreign tourists	razem total	w tym turystom zagranicz- nym of which foreign tourists	
stan w dniu 31 lipca 2017 r. as of 31 st July, 2017			2017				
Razem Total	2 514	208 055	4 494 525	1 075 741	20 321 182	4 358 804	49,8
55.1	425	43 610	2 504 064	848 443	7 238 444	3 034 318	50,8
55.2	1 997	146 636	1 830 403	186 319	12 470 138	1 185 615	50,5
55.3	92	18 009	160 058	40 979	612 600	138 871	33,2
stan w dniu 31 lipca 2018 r. as of 31 st July, 2018			2018				
Razem Total	2 624	214 481	4 959 084	1 199 812	21 891 485	4 782 612	50,6
55.1	453	47 425	2 746 977	933 860	8 046 860	3 319 019	52,0
55.2	2 076	148 850	2 005 793	213 535	13 132 520	1 281 270	51,1
55.3	95	18 206	206 314	52 417	712 105	182 323	33,8
2018 r. w porównaniu do 2017 r. w % 2018 in comparison to the previous year in %							
Razem Total	104,4	103,1	110,3	111,5	107,7	109,7	x
55.1	106,6	108,7	109,7	110,1	111,2	109,4	x
55.2	104,0	101,5	109,6	114,6	105,3	108,1	x
55.3	103,3	101,1	128,9	127,9	116,2	131,3	x

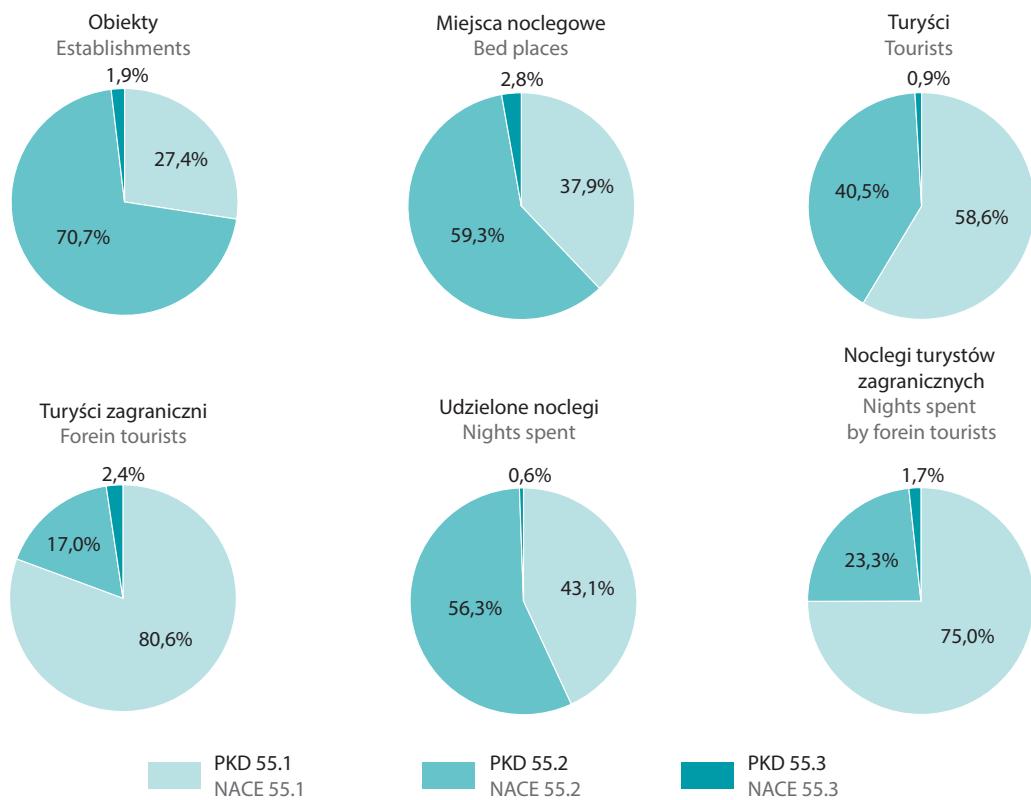
Obszary górskie

Na obszarach uznanych według przyjętej metodologii za górskie, dominowały turystyczne obiekty noclegowe i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (zaliczone wg PKD 2007 do grupy 55.2) – 1 791 obiektów (70,7% wszystkich obiektów na tym obszarze), dysponujących 88,0 tys. miejsc noclegowych (59,3% udziału w rynku na obszarach górskich). W tej grupie obiektów udzielono 10,2 mln noclegów – 56,3% wszystkich noclegów na tym terenie.

Jedynie w przypadku liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych na obszarach górskich największy odsetek (58,6%) przypadł na hotele i podobne obiekty zakwaterowania (wg PKD 2007 grupa 55.1) – 3,1 mln turystów.

Wykres 18. Obiekty noclegowe, miejsca noclegowe, turyści korzystający i udzielone noclegi na obszarach górskich według PKD w 2018 r.

Chart 18. Accommodation establishments, bed places, tourists and overnight stays in the mountain areas in 2018

Tablica 11. Podstawowe dane według klasyfikacji PKD na obszarach górskich w 2017 r. i 2018 r.
 Table 11. Basic data by NACE 55.1, 55.2, 55.3 at the mountain areas in 2017 and 2018

Grupy PKD NACE groups	Obiekty Facilities	Miejsca noclegowe Bed places	Turyści korzystający Tourists accommodated		Udzielone noclegi Nights spent		Stopień wykorzysta- nia miejsc noclego- wych w % Occupancy rate of bed places in %
			razem total	w tym turysti zagraniczni of which foreign tourists	razem total	w tym turystom zagranicz- nym of which foreign tourists	
		stan w dniu 31 lipca 2017 r. as of 31 st July, 2017	2017				
Razem Total	2 454	143 674	4 911 740	354 614	17 155 424	1 039 481	36,3
55.1	670	52574	2 779 423	273 718	7 020 097	738 717	37,2
55.2	1 734	86 835	2 082 584	72 171	10 010 841	282 862	36,1
55.3	50	4265	49 733	8 725	124 486	17 902	20,0
		stan w dniu 31 lipca 2018 r. as of 31 st July, 2018	2018				
Razem Total	2 534	148 495	5 269 259	385 065	18 068 542	1 104 830	37,7
55.1	695	56 294	3 088 721	310 513	7 785 037	828 045	39,6
55.2	1 791	88 049	2 131 561	65 442	10 179 603	257 921	36,7
55.3	48	4 152	48 977	9 110	103 902	18 864	17,9
		2018 r. w porównaniu do 2017 r. w % 2018 in comparison to the previous year in %					
Razem Total	103,3	103,4	107,3	108,6	105,3	106,3	x
55.1	103,7	107,1	111,1	113,4	110,9	112,1	x
55.2	103,3	101,4	102,4	90,7	101,7	91,2	x
55.3	96,0	97,4	98,5	104,4	83,5	105,4	x

2.4. Sezonowość turystycznej bazy noclegowej na obszarach nadmorskich i górskich

Obszary nadmorskie

Największą liczbę udzielonych noclegów na obszarach nadmorskich zaobserwowano w miesiącach wakacyjnych: w lipcu 4,4 mln i w sierpniu 4,3 mln co stanowi łącznie 40,0% ogółu udzielonych noclegów na tym obszarze w ciągu roku. Liczba udzielonych noclegów w tych miesiącach była ponad pięciokrotnie wyższa niż w najsłabszych miesiącach tj. styczniu i grudniu, kiedy to udzielono odpowiednio 0,82 mln i 0,85 mln noclegów. Wyraźny wzrost w ciągu roku wystąpił w maju (1,6 mln noclegów) i trwał do września 2 mln noclegów. Analiza udziału noclegów udzielonych podczas wszystkich pięciu cieplich miesięcy tj. od maja do września wykazała ich koncentrację na poziomie 68,1%.

Porównując dynamikę poszczególnych miesiące 2018 r. w odniesieniu do odpowiednich miesięcy 2017 r. największy wzrost liczby udzielonych noclegów zaobserwowano w styczniu (20,2%) oraz w październiku

i listopadzie (odpowiednio o 11,6% i o 11,3%). W najbardziej atrakcyjnym dla turystów miesiącu, tj. w lipcu ten wzrost wyniósł zaledwie 4,7%.

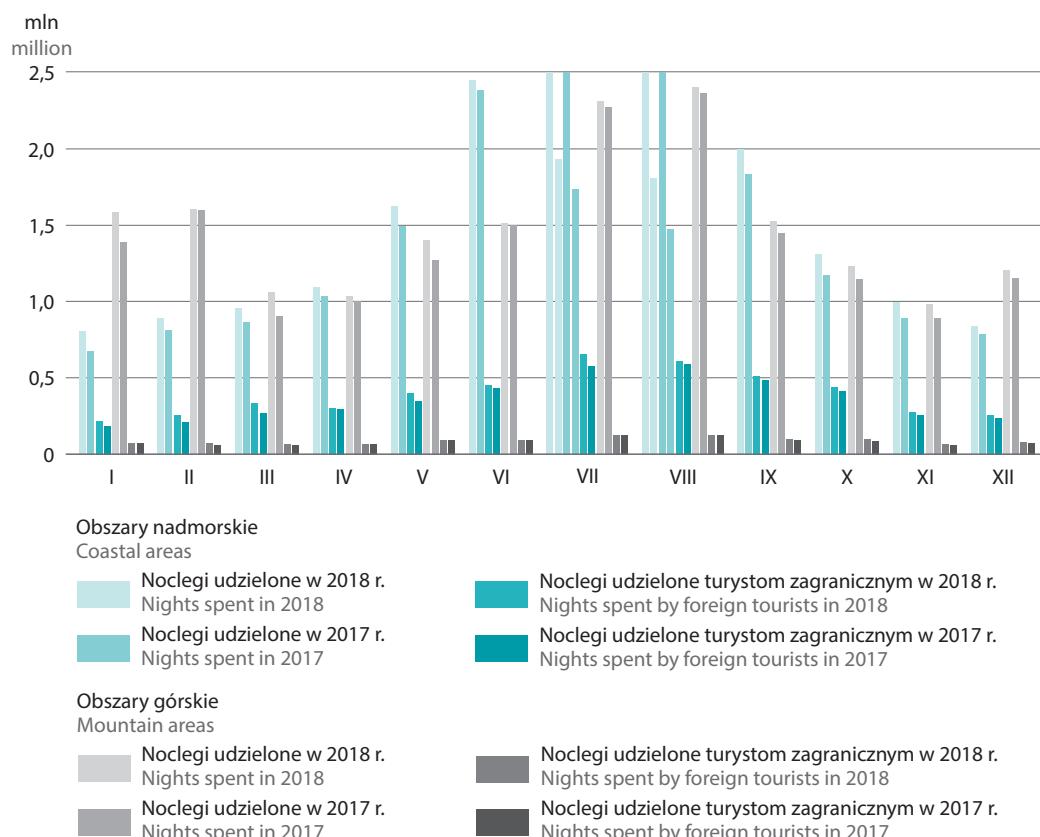
Liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym na obszarach nadmorskich również podlegała znacznej fluktuacji od 0,2 mln w styczniu do 0,7 mln w lipcu, przy czym największy wzrost liczby udzielonych noclegów turystom zagranicznym wobec 2017 r. odnotowano w marcu (o 27,3%).

Obszary górskie

Na obszarach górskich największą liczbę udzielonych noclegów zaobserwowano również w miesiącach wakacyjnych – łącznie w lipcu i sierpniu 4,8 mln co stanowi 26,4% ogółu udzielonych noclegów na tym obszarze w ciągu roku. Liczba udzielonych noclegów w poszczególnych miesiącach wała się w mniejszym zakresie niż w obszarach nadmorskich. Najniższą liczbę udzielonych noclegów odnotowano w listopadzie – 1,0 mln, a najwyższą w sierpniu 2,4 mln. Miesiące z liczbą udzielonych noclegów na obszarach górskich powyżej średniej (1,5 mln) to oprócz miesięcy wakacyjnych również styczeń i luty, a na przeciętnym poziomie czerwiec i wrzesień.

Wykres 19. Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2017 r. i 2018 r. według miesięcy

Chart 19. Nights spent in tourist accommodation establishments at the coastal and mountain areas in 2017 and 2018 by month

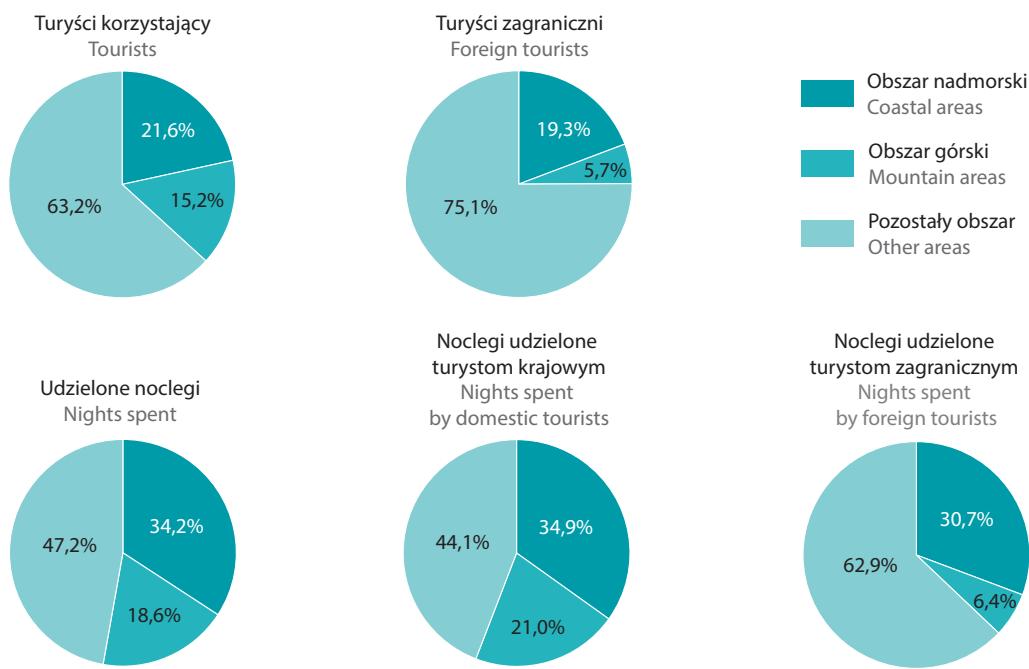

Porównując dynamikę poszczególnych miesięcy 2018 r. w odniesieniu do odpowiednich miesięcy 2017 r. największy wzrost liczby udzielonych noclegów zaobserwowano w marcu (o 16,9%) oraz w styczniu (o 13,8%).

Liczba noclegów udzielonych na obszarach górskich turystom zagranicznym wahała się od 67,0 tys. w listopadzie do 132,7 tys. w sierpniu, a najwyższą dynamikę wobec analogicznego miesiąca 2017 r. odnotowano w marcu (wzrost o 18,3%).

Wykres 20. Turyści korzystający oraz noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w lipcu i sierpniu 2018 r.

Chart 20. Tourists, nights spent in tourist accommodation establishments at the coastal and mountain areas in July and August 2018

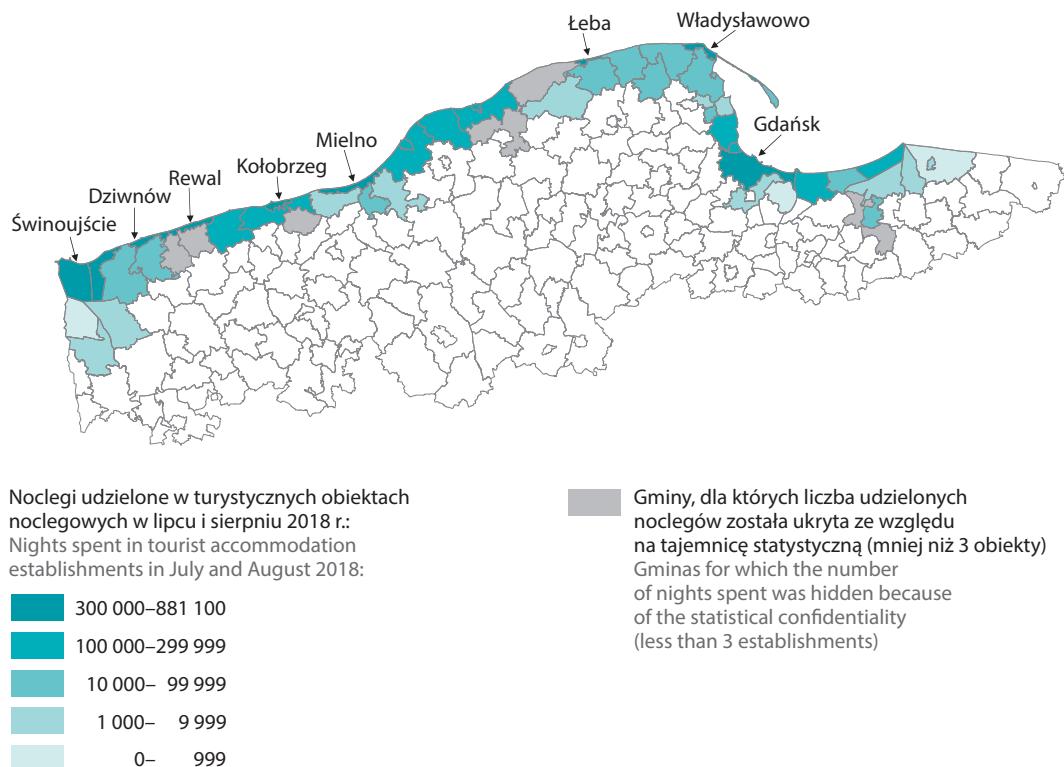

Tablica 12. Turystyczna baza noclegowa na obszarach nadmorskich i górskich w lipcu i sierpniu 2017 r. i 2018 r.

Table 12. Tourist accommodation establishments at the coastal and the mountain areas in July and August 2017 and 2018

Rodzaj obszaru Type of area	Obiekty Facilities	Miejsca noclegowe Bed places	Turyści korzystający Tourists accommodated		Udzielone noclegi Nights spent			
			razem total	w tym turyści zagraniczni of which fore- ign tourists	razem total	w tym turystom za- granicznym of which fore- ign tourists		
stan w dniu 31 lipca as of July 31			lipiec i sierpień July and August					
2017								
Obszary nadmorskie Coastal areas	2 514	208 055	1 560 951	294 461	8 223 709	1 182 657		
Obszary górskie Mountain areas	2 454	143 674	1 149 357	89 373	4 694 318	262 428		
Pozostały obszar Remaining area	5 713	422 228	4 848 257	1 248 222	11 698 021	2 618 361		
2018								
Obszary nadmorskie Coastal areas	2 624	214 481	1 725 670	317 943	8 760 935	1 278 647		
Obszary górskie Mountain areas	2 534	148 495	1 214 853	93 725	4 764 791	265 249		
Pozostały obszar Remaining area	5 918	435 747	5 053 809	1 239 627	12 090 553	2 619 151		
lipiec i sierpień 2018 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2017 r. w %								
July and August 2018 in comparison to corresponding period of previous year in %								
Obszary nadmorskie Coastal areas	104,4	103,1	110,6	108,0	106,5	108,1		
Obszary górskie Mountain areas	103,3	103,4	105,7	104,9	101,5	101,1		
Pozostały obszar Remaining area	103,6	103,2	104,2	99,3	103,4	100,0		

Mapa 8. Gminy nadmorskie według liczby udzielonych noclegów w lipcu i sierpniu 2018 r.
 Map 8. Coastal areas by number of overnight stays in July and August 2018

Rozdział 3

Chapter 3

Zróżnicowanie terytorialne bazy noclegowej¹⁶

Territorial diversity of the tourist accommodation establishments

Rozmieszczenie zasobów bazy noclegowej jest uwarunkowane wieloma determinantami. Do istotnych należą walory turystyczne zarówno naturalne, jak i historyczno-kulturowe, rozrywkowe, wypoczynkowe czy zdrowotne. Ważna jest także dostępność komunikacyjna oraz standard miejsc noclegowych. Atrakcyjne dla turystów są obszary o wysokich walorach przyrodniczych, związanych z obecnością np. wybrzeża morskiego, gór, jezior, parków narodowych i krajobrazowych czy też cennych dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Wielu turystów odwiedza największe miasta i uzdrowiska. Ze względu na zróżnicowanie województw pod względem atrakcyjności turystycznej, w różnym stopniu rozwinięta jest infrastruktura obiektów noclegowych turystyki, zarówno w przekroju rodzajowym jak i ilościowym. Ośrodki wielkomiejskie, skupiające liczne urzędy i centra biznesu są miejscem noclegów dla turystów przybywających w celach służbowych, szkoleniowych itp.

Od 1 stycznia 2018 r. w Polsce funkcjonuje 97 jednostek NUTS:

- NUTS 1 – makroregiony (grupujące województwa) – 7 jednostek,
- NUTS 2 – regiony (województwa lub ich części) – 17 jednostek,
- NUTS 3 – podregiony (grupujące powiaty) – 73 jednostki.

Naj słabiej pod względem liczby udzielonych noclegów wypadają regiony: województwo opolskie, województwo podlaskie, województwo lubuskie i mazowiecki regionalny. Odsetki noclegów udzielonych w tych regionach są zawarte w przedziale 1,0%-1,6% wszystkich noclegów udzielonych w przebadanej bazie noclegowej w Polsce. Z drugiej strony liderzy pod względem liczby udzielonych noclegów, czyli województwa: zachodniopomorskie, małopolskie, pomorskie, dolnośląskie i region warszawski stołeczny reprezentują odpowiednio 17,1%, 15,7%, 11,0%, 10,2% oraz 9,0% wszystkich udzielonych noclegów (łącznie 62,9%). Silna pozycja tych pięciu regionów pod względem liczby udzielonych noclegów wynika z dużego natężenia ruchu turystycznego w pasie nadmorskim w sezonie wakacyjnym, atrakcyjności turystycznej wynikającej z walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, a także z turystyki biznesowej w przypadku największych miast wojewódzkich. Zarówno makroregiony, jak i regiony są istotnie zróżnicowane pod względem udziału procentowego turystów zagranicznych nocujących w turystycznych obiektach noclegowych. W makroregionie wschodnim wśród udzielonych noclegów było jedynie 10,0% noclegów udzielonych turystom zagranicznym (choć w województwie podlaskim – 16,4%). Najmniejszy udział noclegów turystów zagranicznych odnotowano w województwach: świętokrzyskim i kujawsko-pomorskim (odpowiednio 5,9% i 6,3%). Z drugiej strony, w makroregionie województwo mazowieckie noclegi udzielone turystom zagranicznym stanowiły 33,4% noclegów ogółem. Największy udział noclegów udzielonych turystom zagranicznym wystąpił w regionie warszawskim stołecznym (36,3%).

Istotne zróżnicowania pod względem odsetka noclegów udzielonych turystom zagranicznym występują między dwoma regionami obejmującymi wybrzeże Bałtyku. O ile noclegi udzielone turystom zagranicznym w województwie pomorskim stanowiły 15,7% noclegów ogółem, to w województwie zachodniopomorskim – 25,3%. Wysoki odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym występuje w regionie warszawskim stołecznym – 36,3% oraz kolejno w województwach: mazowieckim (33,4), małopolskim (26,2%), zachodniopomorskim (25,3%) i lubuskim (22,9%).

Najwięcej noclegów udzielono turystom zagranicznym w następujących regionach: w województwie zachodniopomorskim, województwie małopolskim i regionie warszawskim stołecznym – odpowiednio

16 Dotyczy obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

21,6%, 20,6% i 16,3% spośród wszystkich noclegów udzielonych turystom zagranicznym w Polsce, najmniej zaś w województwach: świętokrzyskim i w opolskim – po 0,6%.

Tablica 13. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r. według makroregionów i regionów statystycznych

Table 13. Nights spent in tourist accommodation establishments in 2018 by macroregion and statistical region

Wyszczególnienie Specification	Noclegi udzielone: Nights spent:						
	ogółem total		turystom krajowym by domestic tourists		turystom zagranicznym by foreign tourists		
	w tys. in tho- usands	%	w tys. in tho- usands	%	w tys. in tho- usands	%	ogółem total =100%
POLSKA POLAND	88 860,5	100	71 117,8	100	17 742,7	100	20,0
Makroregion południowy	20 234,1	22,8	15 613,8	22,0	4 620,2	26,0	22,8
małopolskie	13 918,8	15,7	10 266,0	14,4	3 652,8	20,6	26,2
śląskie	6 315,3	7,1	5 347,8	7,5	967,5	5,5	15,3
Makroregion północno-zachodni	20 391,1	22,9	15 566,0	21,9	4 825,2	27,2	23,7
wielkopolskie	3 808,2	4,3	3 144,5	4,4	663,7	3,7	17,4
zachodniopomorskie	15 153,5	17,1	11 319,2	15,9	3 834,3	21,6	25,3
lubuskie	1 429,5	1,6	1 102,3	1,6	327,2	1,8	22,9
Makroregion południo-wo-zachodni	9 923,3	11,2	8 330,5	11,7	1 592,8	9,0	16,1
dolnośląskie	9 034,2	10,2	7 550,3	10,6	1 483,9	8,4	16,4
opolskie	889,1	1,0	780,2	1,1	108,9	0,6	12,2
Makroregion północny	17 506,9	19,7	15 289,9	21,5	2 217,0	12,5	12,7
kujawsko-pomorskie	4 454,6	5,0	4 175,0	5,9	279,6	1,6	6,3
warmińsko-mazurskie	3 236,3	3,6	2 841,1	4,0	395,2	2,2	12,2
pomorskie	9 816,0	11,0	8 273,8	11,6	1 542,1	8,7	15,7
Makroregion centralny	4 357,7	4,9	3 720,6	5,2	637,1	3,6	14,6
łódzkie	2 560,8	2,9	2 029,4	2,9	531,5	3,0	20,8
świętokrzyskie	1 796,9	2,0	1 691,3	2,4	105,6	0,6	5,9
Makroregion wschodni	7 048,5	7,9	6 341,9	8,9	706,6	4,0	10,0
lubelskie	2 296,7	2,6	2 081,0	2,9	215,8	1,2	9,4
podkarpackie	3 540,4	4,0	3 248,7	4,6	291,6	1,6	8,2
podlaskie	1 211,4	1,4	1 012,2	1,4	199,2	1,1	16,4
Makroregion województwo mazowieckie	9 398,9	10,6	6 255,1	8,8	3 143,8	17,7	33,4
warszawski stołeczny	7 964,9	9,0	5 073,3	7,1	2 891,6	16,3	36,3
mazowiecki regionalny	1 434,0	1,6	1 181,8	1,7	252,2	1,4	17,6

Tablica 14. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r. według wybranych miesięcy, makroregionów i regionów statystycznych

Table 14. Nights spent in tourist accommodation establishments in 2018 by selected month, macroregion and statistical region

Wyszczególnienie Specification	Ogółem styczeń – grudzień 2018 r. (w tys.) Total January – December 2018 (in thousands)	Lipiec July	Sierpień August	Lipiec i sierpień July and August	
				razem total	ogółem total
					=100%
POLSKA POLAND	88 860,5	12 796,5	12 819,8	25 616,3	28,8
Makroregion południowy	20 234,1	2 337,4	2 425,0	4 762,4	23,5
małopolskie	13 918,8	1 645,7	1 721,4	3 367,0	24,2
śląskie	6 315,3	691,8	703,6	1 395,4	22,1
Makroregion północno-zachodni	20 391,1	3 563,5	3 487,1	7 050,6	34,6
wielkopolskie	3 808,2	494,1	484,2	978,3	25,7
zachodniopomorskie	15 153,5	2 826,8	2 764,2	5 591,1	36,9
lubuskie	1 429,5	242,6	238,6	481,2	33,7
Makroregion południo-wo-zachodni	9 923,3	1 170,8	1 215,0	2 385,9	24,0
dolnośląskie	9 034,2	1 044,7	1 092,6	2 137,3	23,7
opolskie	889,1	126,1	122,5	248,6	28,0
Makroregion północny	17 506,9	3 353,1	3 255,7	6 608,8	37,7
kujawsko-pomorskie	4 454,6	499,7	496,5	996,2	22,4
warmińsko-mazurskie	3 236,3	644,6	637,1	1 281,7	39,6
pomorskie	9 816,0	2 208,7	2 122,2	4 330,9	44,1
Makroregion centralny	4 357,7	474,4	470,9	945,3	21,7
łódzkie	2 560,8	272,7	259,1	531,9	20,8
świętokrzyskie	1 796,9	201,6	211,8	413,4	23,0
Makroregion wschodni	7 048,5	1 011,0	1 045,4	2 056,3	29,2
lubelskie	2 296,7	343,6	334,1	677,6	29,5
podkarpackie	3 540,4	479,1	516,9	996,0	28,1
podlaskie	1 211,4	188,3	194,4	382,8	31,6
Makroregion województwo mazowieckie	9 398,9	886,3	920,7	1 807,1	19,2
warszawski stołeczny	7 964,9	719,9	756,8	1 476,7	18,5
mazowiecki regionalny	1 434,0	166,4	164,0	330,4	23,0

Największa sezonowość w okresie wakacyjnym (udział noclegów udzielonych w lipcu i sierpniu w ogólnej liczbie noclegów w całym roku) wystąpiła w makroregionie północnym – 37,7% i północno-zachodnim – 34,6%, a najmniejsza w makroregionie województwo mazowieckie – 19,2%. Spośród 17

regionów największy udział noclegów udzielonych w tych dwóch miesiącach miały: województwo pomorskie – 44,1%, województwo warmińsko-mazurskie – 39,6%, województwo zachodniopomorskie – 36,9% i województwo lubuskie 33,7%, a najmniejszy regiony: warszawski stołeczny – 18,5% i województwo łódzkie – 20,8%. W pięciu województwach obejmujących góry: śląskim, małopolskim, dolnośląskim, podkarpackim i świętokrzyskim, ale również w województwie podlaskim oraz w regionie warszawskim stołecznym, nieco więcej noclegów udzielono w sierpniu niż w lipcu. Odwrotnie zjawisko (więcej noclegów udzielonych w lipcu) zaobserwowano m.in. w województwach w pasie nadmorskim (zachodniopomorskie, pomorskie) i pojezierzy (warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie, wielkopolskie i lubuskie).

* * * *

Jeszcze ciekawszy obraz wyłania się z analizy udzielonych noclegów w ujęciu powiatowym. Spośród 380 powiatów i miast na prawach powiatu analizie poddano 76 powiatów zaliczonych do górnej grupy kwintylowej według liczby udzielonych noclegów. Pierwsze trzy lokaty co do liczby noclegów, tak jak w kilku poprzednich latach, zajęły kolejno: Warszawa (6 383,6 tys.), Kraków (5 579,3 tys.) oraz powiat kołobrzeski (5 078,7 tys.) i łącznie koncentrowały one prawie 1/5 (19,2%) wszystkich noclegów w 2018 r. (w 2017 r. – 19,1%). Rozszerzenie listy liderów o kolejne powiaty aż do pozycji 19 (górną grupą półdecylowa – 5% powiatów o najwyższej liczbie udzielonych noclegów) pokazuje podobnie jak dla roku 2017 następujące prawidłowości:

1. występuje silna koncentracja udzielonych noclegów – na 19 powiatów należących do górnej grupy półdecylowej przypada ponad 1/2 (52,8%; w 2017 r. – 52,5%) wszystkich noclegów udzielonych w Polsce,
2. górną grupą półdecylowa obejmuje zdecydowaną większość obszaru polskiego wybrzeża Bałtyku (kolejno powiaty: kołobrzeski, Świnoujskie, kamieński, pucki, gryficki, sławieński, koszaliński),
3. wśród 19 najwyższych lokowanych powiatów jest 6 największych miast charakteryzujących się szczególnie wartościowymi zasobami dziedzictwa kulturowego (kolejno: Warszawa, Kraków, Gdańsk, Wrocław, Poznań i Łódź),
4. wśród powiatów należących do górnej grupy półdecylowej znajdują się także powiaty górskie (kolejno: tatrzański, nowosądecki, jeleniogórski, kłodzki i cieszyński),
5. w gronie 5% najwyższych lokowanych powiatów znalazł się także nie wymieniony wcześniej powiat aleksandrowski z uzdrowiskiem w Ciechocinku – warto zaznaczyć, że część powiatów wskazanych powyżej wśród powiatów nadmorskich lub górskich ma także miejscowości o charakterze uzdrowiskowym.

Rozszerzenie analizy do całej górnej grupy decylowej (38 powiatów o najwyższej liczbie udzielonych noclegów) pokazuje, że koncentruje ona nieco ponad 2/3 (68,3%; w 2017 r. – 68,0%) wszystkich noclegów.

Wśród powiatów dopełniających górną grupę decylową (lokaty od 20 do 38) są:

- kolejne powiaty nadmorskie: słupski, nowodworski, Sopot i Ięborski,
- dalsze duże miasta: Szczecin, Katowice, Lublin, Toruń i Bydgoszcz,
- powiaty górskie: nowotarski, leski, lubański, krośnieński, bielski,
- powiaty z miejscowościami uzdrowiskowymi poza pasmami górkami: buski, puławski, inowrocławski,
- na Warmii i Mazurach: mrągowski,
- oraz powiat legionowski pod Warszawą obejmujący Zalew Zegrzyński.

Analiza całej górnej grupy kwintylowej ukazuje silne zróżnicowania udzielonych noclegów zarówno między województwami, jak i wewnątrz województw. Wśród 76 powiatów należących do 20% o najwyższej liczbie udzielonych noclegów skoncentrowanych jest 4/5 (80,2%; w 2017 r. – 80,0%) wszystkich noclegów udzielonych w Polsce w 2018 roku. Dopełnienie górnej grupy kwintylowej powiatami należącymi do drugiej w kolejności grupy decylowej o najwyższej liczbie udzielonych noclegów (poz. od 39 do 76) wskazuje na następujące najważniejsze prawidłowości w tej grupie powiatów:

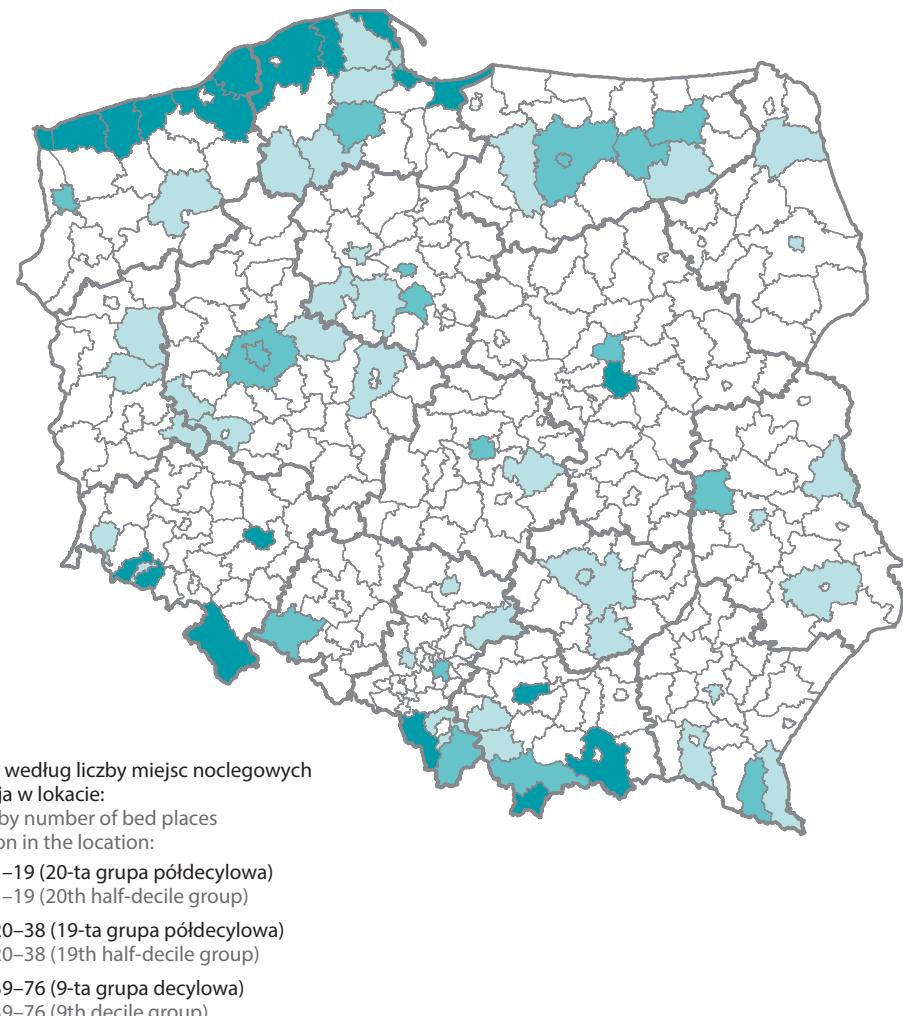
- 9 z nich są to miasta liczące ponad 100 tys. mieszkańców (kolejno: Rzeszów, Olsztyn, Częstochowa, Gdynia, Białystok, Kielce, Gliwice, Bielsko-Biała i Opole),
- 5 powiatów znajduje się na Warmii i Mazurach lub Pojezierzu Augustowskim (kolejno: giżycki, olsztyński, ostródzki, augustowski, piski), a 2 powiaty w pasie pojezierzy na Pomorzu Gdańskim (gdański i kościerski) – łącznie 7 powiatów w pasie pojezierzy,

- powiat wejherowski dopełnia pas nadmorski,
- pozostałe powiaty albo dysponują istotnymi walorami przyrodniczymi (obszary górskie, jeziora) lub kulturowymi, albo wykorzystują swoją lokalizację w pobliżu większych miast, szlaków komunikacyjnych lub miejsc pielgrzymkowych.

Wśród analizowanych 76 powiatów z górnej grupy kwintylowej najwyższy wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych mają kolejno powiaty: inowrocławski (72,7%), włocławski (71,7%), lubaczowski (70,3%), aleksandrowski (68,9%), buski (68,6%), kołobrzeski (63,3%), krośnieński (58,8%), Świnoujście (57,8%) oraz Warszawa (54,5%) – wszystkie te powiaty z wyjątkiem stolicy mają na swoim terenie uzdrowiska.

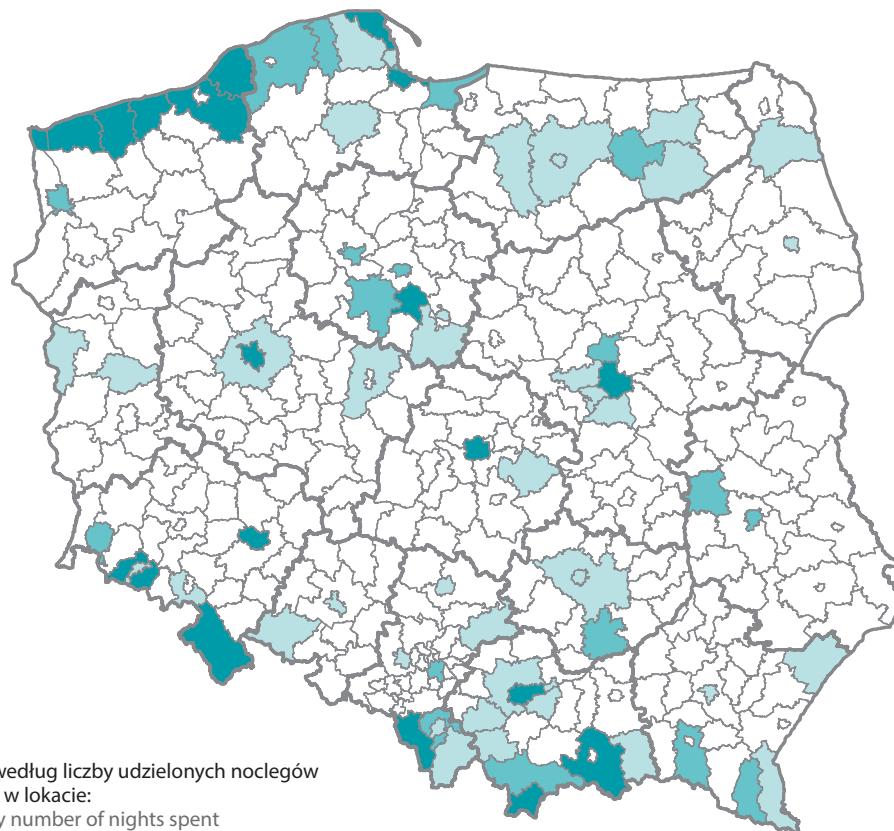
Mapa 9. Lokalizacja powiatów i miast na prawach powiatu z górnej grupy kwintylowej lokaty według liczby miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r.

Map 9. Location of poviats and cities with poviat status of upper quintile rating by number of bed places in tourist accommodation establishments in 2018

Mapa 10. Lokalizacja powiatów i miast na prawach powiatu z górnej grupy kwintylowej lokaty według liczby noclegów udzielonych turystom w turystycznych obiektach noclegowych w 2018 r.

Map 10. Location of poviats and cities with poviat status of upper quintile rating by number of overnight stays of tourist in tourist accommodation establishments in 2018

Rozdział 4

Chapter 4

Przestrzenne zróżnicowanie potencjału turystycznego między województwami w Polsce

Spatial diversification of tourism potential between voivodships in Poland

Potencjał turystyczny województwa tworzą jego walory przyrodnicze, kulturowe, infrastruktura turystyczna oraz dostępność komunikacyjna. Najczęściej jednak jest on określany poprzez liczbę turystycznych obiektów noclegowych czy miejsc noclegowych oferowanych turystom, a jego wykorzystanie mierzone m.in. poprzez liczbę korzystających, liczbę udzielonych noclegów, średnią długość pobytu turystów w obiektach.

Oprócz charakterystyk liczbowych, do statystycznego opisu zjawisk turystycznych wykorzystuje się najczęściej wskaźniki natężenia. W literaturze¹⁷ wykorzystywane są miary odnoszące się do liczby mieszkańców lub powierzchni.

Wybrane wskaźniki funkcji turystycznej

Wybrane wskaźniki funkcji turystycznej

Wskaźnikami odnoszącymi się do liczby mieszkańców są m.in.:

- wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a (iloraz liczby miejsc noclegowych do liczby mieszkańców),
- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera (iloraz liczby korzystających z noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców),
- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata (iloraz liczby udzielonych noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców).

Odniesienie wielkości zjawiska do powierzchni badanej jednostki terytorialnej przedstawiają następujące wskaźniki:

- gęstości bazy noclegowej (iloraz liczby miejsc noclegowych do powierzchni w km²),
- gęstości ruchu (iloraz liczby korzystających z noclegów w ciągu roku do powierzchni w km²).

Do wskaźników charakteryzujących bazę turystyczną należą również m.in.:

- wskaźnik rozwoju bazy noclegowej (iloraz liczby korzystających z noclegów do liczby miejsc noclegowych),
- wskaźnik rozwoju bazy gastronomicznej (iloraz sumy liczby korzystających z noclegów i ludności do liczby miejsc konsumpcyjnych).

Jako miara natężenia ruchu turystycznego jest również używany wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej (iloraz liczby udzielonych noclegów do liczby miejsc noclegowych).

W 2018 r. średnio w Polsce na 100 km² przypadało 3,5 turystycznych obiektów noclegowych (posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych). Wskaźniki przekraczające średnią krajową odnotowano w województwach: małopolskim – 9,9 obiektu na 100 km², pomorskim – 8,9, zachodniopomorskim – 6,8, śląskim – 5,4, dolnośląskim – 5,2 oraz podkarpackim – 3,6. Łącznie w wymienionych województwach zlokalizowanych jest 63,7% wszystkich zasobów bazy noclegowej. Wśród turystycznych obiektów noclegowych w Polsce dominują obiekty hotelowe, stanowiące 37,7% ogółu obiektów, przy czym w 5 województwach

17 J. Warszyńska, A. Jackowski Podstawy geografii turystyki, PWN Warszawa, 1979, W. Kurek (red. nauk.) Turystyka, PWN Warszawa, 2007

(mazowieckim, łódzkim, świętokrzyskim, śląskim i wielkopolskim) stanowią one ponad połowę, w tym w województwie mazowieckim – 58,6%. Najmniejszy odsetek obiektów tego typu występuje w województwie zachodniopomorskim (19,3%) i pomorskim (21,4%). Kolejną znaczącą grupę stanowią pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne (27,5% wszystkich obiektów w kraju). Największy ich udział w bazie noclegowej odnotowano w województwach: pomorskim (41,4%), małopolskim (35,2%), zachodniopomorskim (34,4%) i podlaskim (29,2%). Natomiast 10% ogółu obiektów noclegowych przypada na ośrodki wczasowe, których najwyższy odsetek odnotowano w województwach: zachodniopomorskim (22,8%) oraz pomorskim (14,6%).

Średnia gęstość bazy noclegowej w Polsce w 2018 r. wyniosła 2,6 miejsc noclegowych na 1 km² powierzchni. Wartości wyższe niż średnia krajowa odnotowano w 5 województwach, wśród których przodowało województwo małopolskie – 6,7 miejsc noclegowych na 1 km² powierzchni oraz pomorskie – 6,3 i zachodniopomorskie – 6,0. Najmniej miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni było w województwie podlaskim (0,7).

Średnia krajowa liczba turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w odniesieniu do powierzchni jednostki terytorialnej (miara gęstości ruchu) wyniosła 108 osób na 1 km², a najwyższe wartości odnotowano w województwach: małopolskim (343 turystów/km²), śląskim (228), dolnośląskim (183) i pomorskim (166), najmniejsze w: podlaskim (32) i lubelskim – (43).

Wskaźniki intensywności ruchu turystycznego (według Schneidera i Charvata) w 2018 r. wykazywały duże zróżnicowanie przestrzenne. Obrazują one odpowiednio: liczbę turystów oraz liczbę udzielonych im noclegów w przeliczeniu na 100 osób zamieszujących dany obszar. Dla Polski wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera wyniósł 88, zaś według Charvata – 231. Wymienione wskaźniki najwyższe wartości osiągnęły w województwach: zachodniopomorskim, gdzie na każdych 100 mieszkańców przypadało 179 turystów i 890 udzielonych noclegów, małopolskim – odpowiednio 153 i 410 oraz pomorskim – 131 i 422. Najmniej turystów oraz udzielonych noclegów w odniesieniu do liczby mieszkańców odnotowano w województwie opolskim – 42 turystów i 90 noclegów.

Najlepiej rozwiniętymi pod względem funkcji turystycznej Baretje`a (iloraz liczby miejsc noclegowych do liczby mieszkańców) były województwa zachodniopomorskie i pomorskie, gdzie wartość wskaźnika przewyższała odpowiednio prawie czterokrotnie i ponad dwukrotnie średnią dla Polski. Najniższe wartości odnotowano w województwach: łódzkim, śląskim i opolskim – o połowę niższe niż średnia dla kraju i kilkukrotnie niższe niż dla przodujących województw.

W przypadku omawianych wskaźników odnoszących się do liczby mieszkańców – najwyższą lokatę, zarówno pod względem liczby miejsc noclegowych, liczby turystów, jak i udzielonych im noclegów, zajmuje województwo zachodniopomorskie. O wysokiej pozycji województwa decydują przede wszystkim trzy czynniki: nadmorskie położenie, obecność uzdrowisk i niska gęstość zaludnienia. Na czele, pod względem wartości rozpatrywanych wskaźników, plasują się także województwa: pomorskie i małopolskie (i to pomimo relatywnie dużej gęstości zaludnienia).

Pod względem wskaźników odnoszących się do powierzchni województwa, na najwyższym miejscu lokuje się województwo małopolskie, m.in. ze względu na dużą gęstość zaludnienia i relatywnie niewielki obszar.

Z kolei analizując liczbę turystów korzystających z obiektów noclegowych w ciągu roku w przeliczeniu na 1 miejsce noclegowe (wskaźnik rozwoju bazy noclegowej), zauważać można zróżnicowanie terytorialne pomiędzy województwami, w których turystyka ma charakter sezonowy lub całoroczny. Przeciętna wartość wskaźnika rozwoju bazy noclegowej była najwyższa w województwach: mazowieckim, łódzkim i śląskim, gdzie w ciągu roku na 1 miejsce przypadało odpowiednio 85, 58 i 57 turystów oraz w dolnośląskim i małopolskim po 52 osób. W województwach posiadających dużą liczbę miejsc sezonowych: zachodniopomorskim i pomorskim, wskaźnik rozwoju bazy noclegowej wynosił odpowiednio 22 i 26. W Polsce średnio z jednego miejsca noclegowego w turystycznych obiektach noclegowych przez okres całego roku korzystało 42 turystów.

Liczba noclegów spędzonych przez turystów w obiektach noclegowych wiąże się m.in. z celem pobytu. W kraju średni czas pobytu wyniósł 2,6 noclegu. Znacznie dłużej przeciętnie przebywali turyści w obiektach noclegowych zlokalizowanych w województwach: zachodniopomorskim (5,0 noclegów), kujawsko-pomorskim (po 3,4 noclegu) i pomorskim (po 3,2 noclegu), w których większość stanowią obiekty o charakterze

wczasowo-wypoczynkowym, a w przypadku kujawsko-pomorskiego i zachodniopomorskiego, występują także zakłady uzdrowiskowe. Najkrócej turyści korzystali z noclegów w województwie mazowieckim, wielkopolskim, łódzkim, i podlaskim – po niecałe 2 noclegi – co oznacza, że były to raczej przyjazdy służbowe niż typowo rekreacyjne, a turyści korzystali głównie z obiektów hotelowych.

Tablica 15. Wybrane wskaźniki dotyczące infrastruktury noclegowej^a i jej wykorzystania według województw w 2018 r.

Table 15. Selected indicators regarding accommodation and its occupancy by voivodship in 2018

Wyszczególnienie Specification	Wskaźnik Indicator						Liczba turystycznych obiektów noclegowych na 100 km ² Number of tourist accommodation establishments per 100 km ²	
	funkcji turystycznej Baretje'a of tourist function by Baretje's	intensywności ruchu turystycznego of the intensity of tourism development		rozwoju bazy noclegowej tourist accommodation development rate (korzystający do miejsc noclegowych) (tourists in comparison to bed places)	gęstości of density			
		według Schneidera by Schneider (korzystający z noclegów na 100 mieszk.) (nights spent per 100 inhabitants)	według Charvata by Charvat (noclegi udzielone turystom na 100 mieszk.) (tourists per 100 inhabitants)		ruchu tourist traffic (korzystający z noclegów na 1 km ²) (tourists per 1 km ²)	bazy noclegowej tourist accommodation establishments (miejsc noclegowe na 1 km ²) (bed places per 1 km ²)		
Polska	2,1	88,2	231,3	42,4	108,4	2,6	3,5	
Dolnośląskie	2,4	126,0	311,4	52,2	183,2	3,5	5,2	
Kujawsko-pomorskie	1,6	63,8	214,2	41,1	73,8	1,8	2,3	
Lubelskie	1,3	50,9	108,3	40,6	43,0	1,1	1,9	
Lubuskie	1,8	67,7	140,8	37,2	49,2	1,3	2,1	
Łódzkie	0,9	54,7	103,7	57,8	74,2	1,3	1,9	
Małopolskie	3,0	153,4	409,9	51,5	343,0	6,7	9,9	
Mazowieckie	1,2	99,0	174,3	85,1	150,1	1,8	1,7	
Opolskie	1,1	42,4	90,0	37,6	44,5	1,2	1,8	
Podkarpackie	1,6	59,4	166,3	36,4	70,8	1,9	3,6	
Podlaskie	1,2	54,0	102,4	43,6	31,6	0,7	1,4	
Pomorskie	5,0	130,9	421,6	26,3	166,4	6,3	8,9	
Śląskie	1,1	61,9	139,1	57,2	227,8	4,0	5,4	
Świętokrzyskie	1,4	50,2	144,4	35,1	53,3	1,5	2,1	
Warmińsko-mazurskie	2,9	91,4	226,1	32,1	54,1	1,7	2,1	
Wielkopolskie	1,2	60,1	109,1	50,0	70,4	1,4	2,2	
Zachodniopomorskie	8,1	178,6	889,8	22,0	132,8	6,0	6,8	

a Dane dotyczą obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

a Data concern tourist accommodation establishments possesing 10 or more bed places.

O atrakcyjności turystycznej województw decydują w różnym stopniu ich walory przyrodnicze, przygotowanie terenu do uprawiania turystyki i rekreacji, jak również dostępność szczególnie cennych dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Ważnym elementem jest również infrastruktura komunikacyjna, a szczególnie sieć dróg, ponieważ środki transportu drogowego są najczęściej wykorzystywane przez turystów.

Zróżnicowania regionalne można bardziej szczegółowo przeanalizować na podstawie danych zawartych w kolejnej tablicy. Najbardziej korzystnymi wskaźnikami dotyczącymi potencjału turystycznego charakteryzują się województwa:

- małopolskie – w odniesieniu do muzeów i szlaków turystycznych,
- dolnośląskie – w odniesieniu do liczby zabytków nieruchomych,
- świętokrzyskie – w odniesieniu do walorów przyrodniczych.

Tablica 16. Wartości wybranych wskaźników według województw

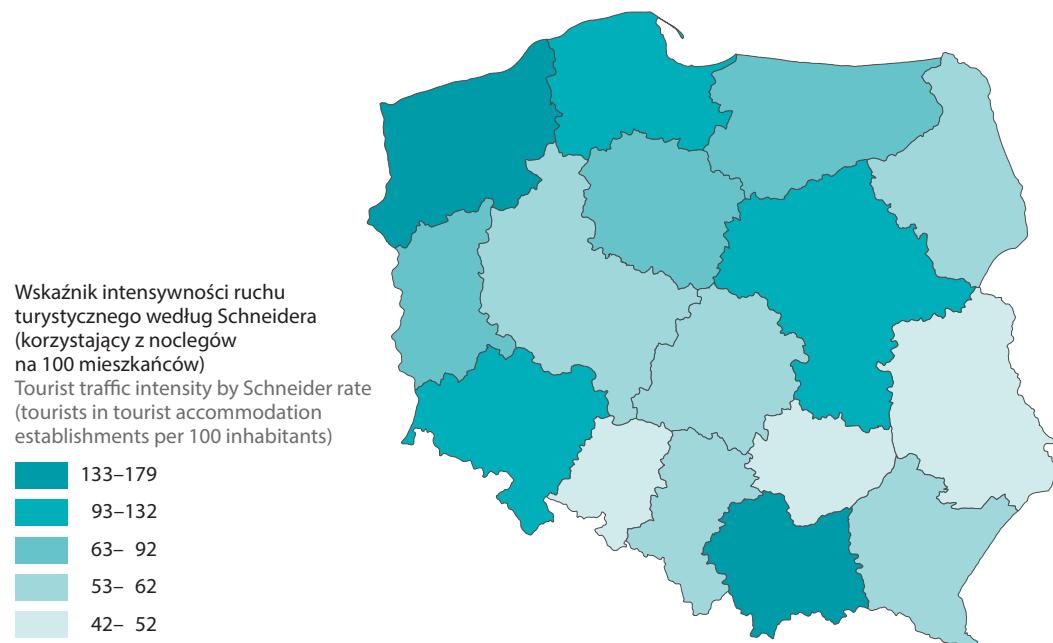
Table 16. Selected indicators by voivodship

Województwa Voivodships	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej w 2017 r. Share of legal protected area with special natural values in total area in 2017	Drogi publiczne o twardej nawierzchni ^a (w km na 100 km ² powierzchni) w 2017 r. Public roads with hard surface ^a per 100 km ² area in 2017	Odsetek dróg krajo-wych o złym stanie nawierzchni ^{ab} w 2018 r. The percentage of national roads with poor surface condition ^{ab} in 2018	Szlaki turystyczne ^a (w km na 100 km ² powierzchni) w 2018 r. Tourist trails on 100 km ² area in 2018	Zwiedzający muzea na 1000 ludności w 2018 r. Museum visitors per 1 000 population in 2018	Obiekty nieruchome wpisane do rejestru zabytków ^{ac} na 100 km ² powierzchni w 2018 r. Objects inscribed on the register of monuments ^{ac} per 100 km ² of area in 2018	Placówki gastronomiczne ^{ad} na 100 km ² powierzchni w 2018 r. Catering units per 100 km ² area in 2018
POLSKA	32,5	95,8	14,2	25,3	992,5	24,7	5,7
Dolnośląskie	18,6	98,5	15,2	34,7	701,7	44,1	8,9
Kujawsko-pomorskie	31,7	102,1	26,1	33,2	554,8	19,6	3,3
Lubelskie	22,7	88,7	19,9	17,6	662,5	17,3	1,7
Lubuskie	38,6	63,3	27,1	45,3	262,7	32,8	1,9
Łódzkie	19,7	113,7	11,0	16,1	380,5	15,9	4,0
Małopolskie	53,0	170,6	20,5	62,1	3 093,1	40,7	12,1
Mazowieckie	29,7	106,8	15,3	17,2	2 108,8	21,5	14,9
Opolskie	27,6	90,3	14,3	16,3	406,1	35,6	3,5
Podkarpackie	44,9	94,2	14,0	12,8	592,3	28,9	3,3
Podlaskie	31,6	66,2	12,1	21,6	373,3	12,0	1,6
Pomorskie	32,6	75,9	9,2	18,0	1 563,1	20,2	7,1
Śląskie	22,0	176,8	13,4	52,4	333,3	34,6	12,0
Świętokrzyskie	65,0	123,4	8,6	22,7	517,2	16,4	4,4
Warmińsko-mazurskie	46,7	56,4	8,4	12,5	441,9	26,2	1,8
Wielkopolskie	31,6	98,8	21,8	18,9	369,7	26,4	3,3
Zachodniopomorskie	21,8	61,2	6,4	34,3	368,2	18,5	3,5

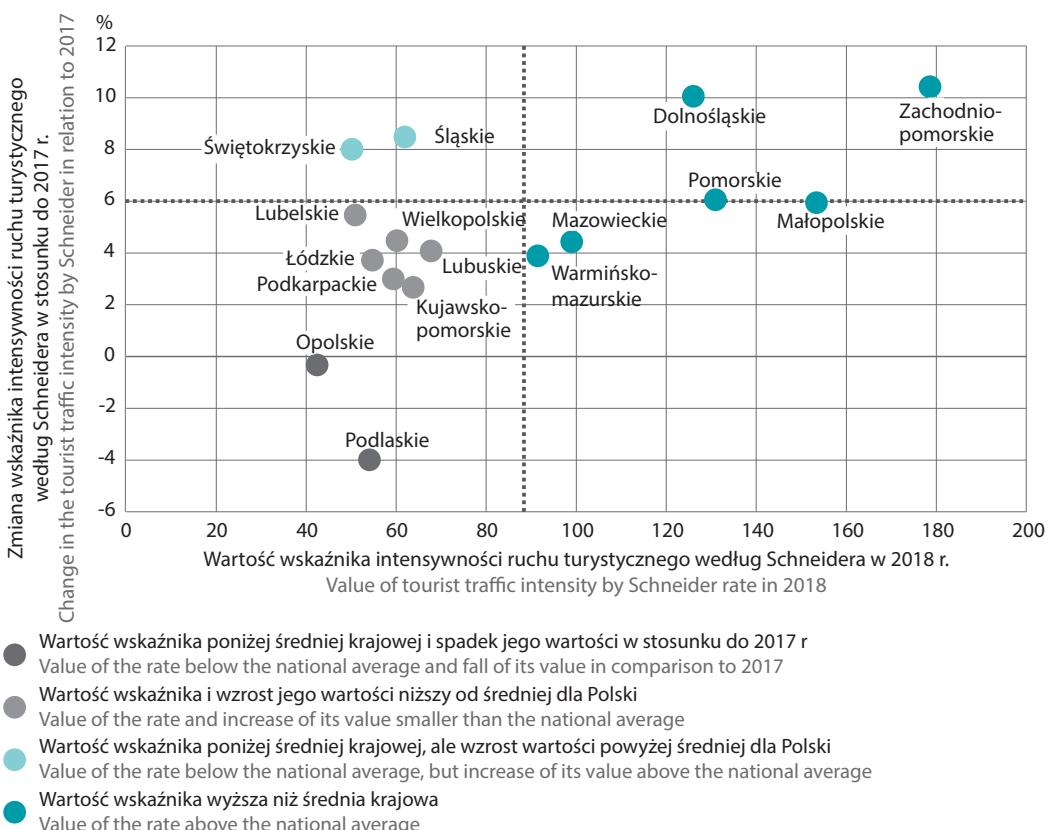
a. Stan w dniu 31 XII. b. Dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Zmiana w stosunku do roku poprzedniego może wynikać ze zmiany zarządcy dróg. c. Dane dotyczące liczb obiektów nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków pochodzą z Narodowego Instytutu Dziedzictwa d. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a. As of December 31. b. Data of General Directorate for National Roads and Motorways. The change compared to the previous year may result from the change of the road administrator. c. Data concern number of objects inscribed on the register of monuments come from the National Heritage Board of Poland. d. Data concern business entities in which the number of employees exceeds 9 persons.

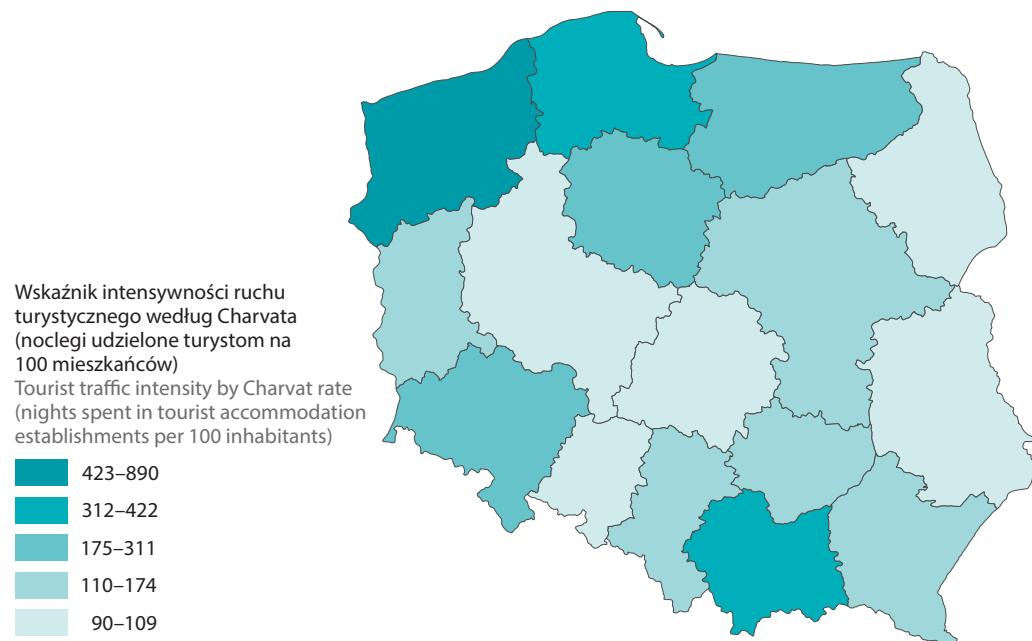
Mapa 11. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera dla województw w 2018 r.
 Map 11. Tourist traffic intensity by Schneider rate by voivodship in 2018

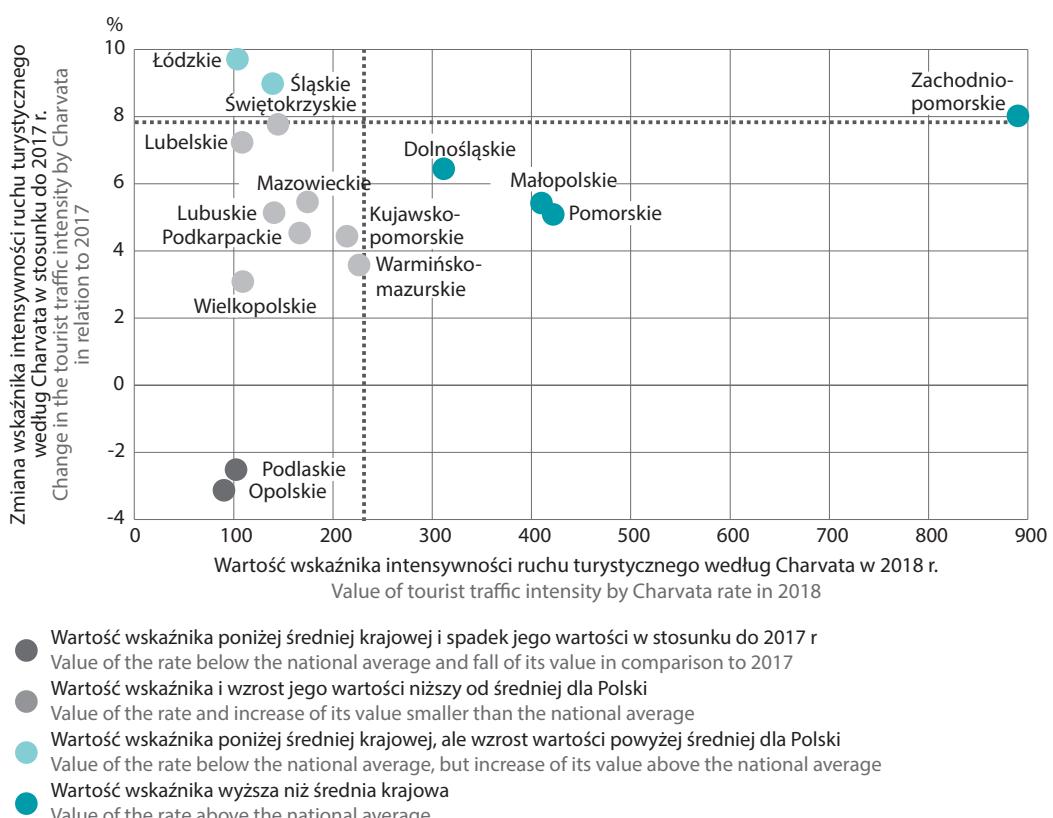
Wykres 21. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera dla województw w 2018 r.
 Chart 21. Tourist traffic intensity by Schneider rate by voivodship in 2018

Mapa 12. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata dla województw w 2018 r.
 Map 12. Tourist traffic intensity by Charvat rate by voivodship in 2018

Wykres 22. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata dla województw w 2018 r.
 Chart 22. Tourist traffic intensity by Charvat rate by voivodship in 2018

Mapa 13. Wskaźnik gęstości ruchu według województw w 2018 r.

Map 13. Tourist traffic density rate by voivodship in 2018

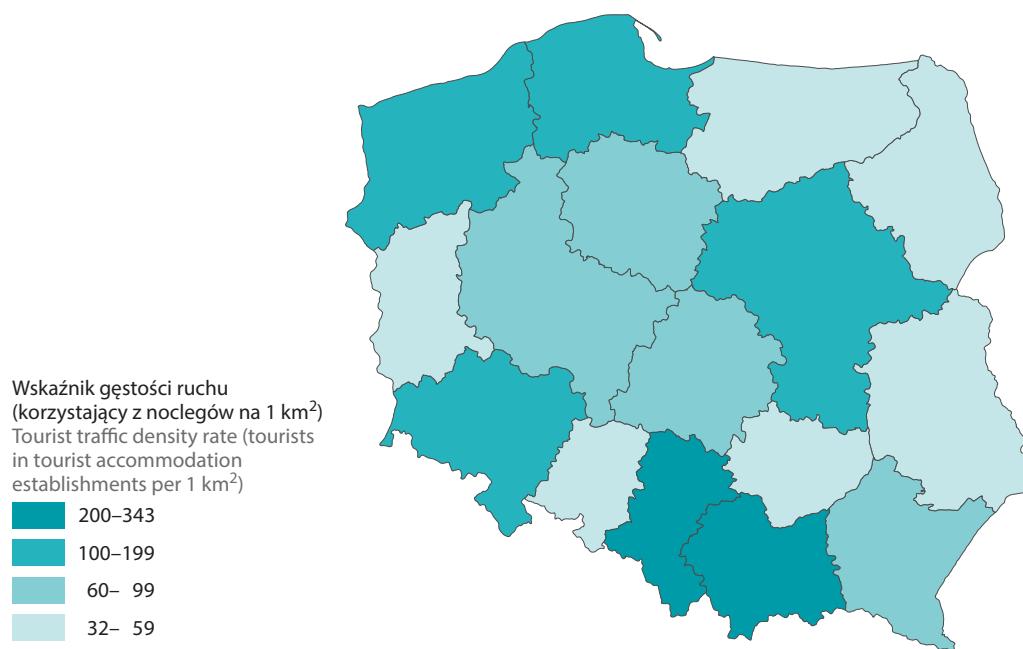
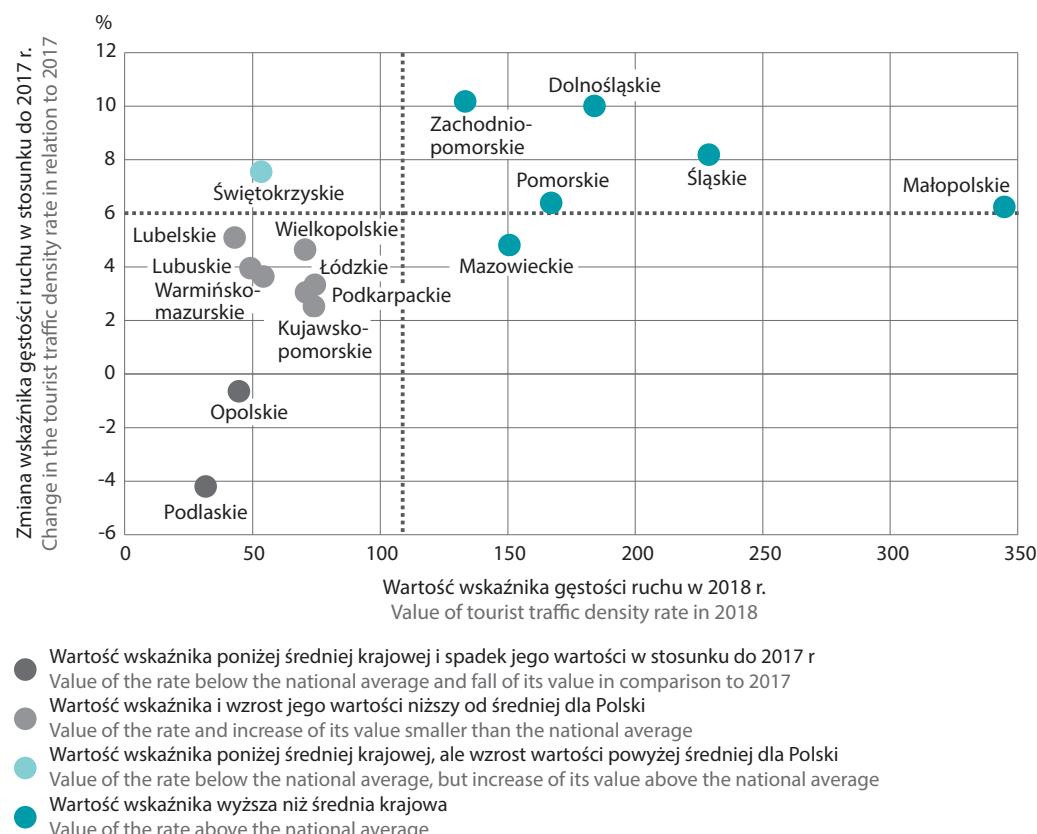
Wykres 23. Wskaźnik gęstości ruchu według województw w 2018 r.

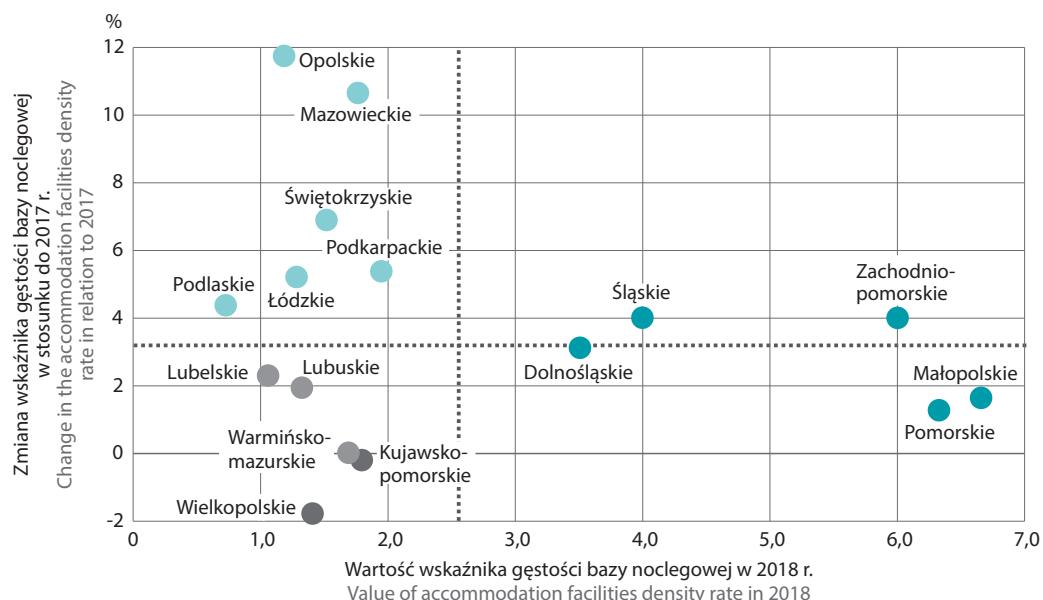
Chart 23. Tourist traffic density rate by voivodship in 2018

Mapa 14. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej według województw w 2018 r.
 Map 14. Accommodation facilities density rate by voivodship in 2018

Wykres 24. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej według województw w 2018 r.
 Chart 24. Accommodation facilities density rate by voivodship in 2018

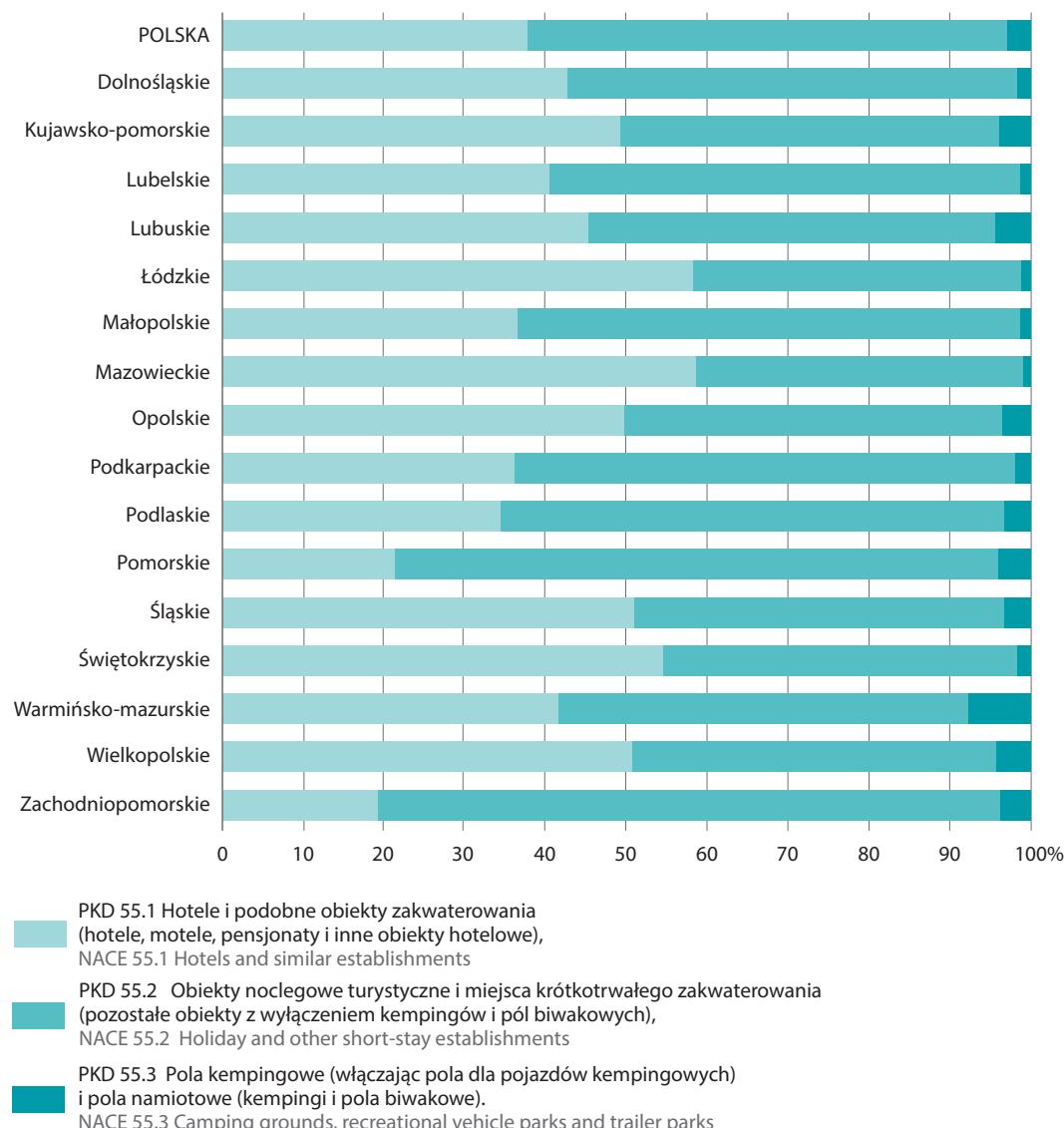
- Wartość wskaźnika poniżej średniej krajowej i spadek jego wartości w stosunku do 2017 r
 Value of the rate below the national average and fall of its value in comparison to 2017
- Wartość wskaźnika i wzrost jego wartości niższy od średniej dla Polski
 Value of the rate and increase of its value smaller than the national average
- Wartość wskaźnika poniżej średniej krajowej, ale wzrost wartości powyżej średniej dla Polski
 Value of the rate below the national average, but increase of its value above the national average
- Wartość wskaźnika wyższa niż średnia krajowa
 Value of the rate above the national average

W odniesieniu do 2017 r. największy wzrost ruchu turystycznego – co pokazują wartości wskaźników intensywności ruchu turystycznego według Schneidera, Charvata oraz gęstości ruchu – odnotowano w województwie zachodniopomorskim, co jednak wiąże się z relatywnie wysokimi wartościami ww. wskaźników w tym województwie. Wyraźne wzroste wartości wskaźników odnotowano także w województwach: śląskim, świętokrzyskim i dolnośląskim.

W 2018 r. hotele i podobne obiekty zakwaterowania, czyli obiekty zaliczone według PKD do grupy 55.1, w pięciu województwach stanowiły ponad połowę turystycznych obiektów noclegowych: w mazowieckim (58,6%), łódzkim (58,2%), świętokrzyskim (54,6%) oraz śląskim (51,0%) i wielkopolskim (50,7%). Z kolei najmniejszy udział obiektów zaliczonych do tej grupy obiektów w strukturze turystycznych obiektów noclegowych zaobserwowano w województwach: zachodniopomorskim (19,3%) i pomorskim (21,4%).

Wykres 25. Struktura turystycznych obiektów noclegowych w 2018 r. według PKD 55.1, 55.2, 55.3 i województw

Chart 25. Structure of tourist accommodation establishments in 2018 by NACE 55.1, 55.2, 55.3 and voivodship

Rozdział 5

Chapter 5

Struktura i wykorzystanie turystycznej bazy noclegowej w latach 2004-2018

Structure and occupancy of tourist accommodation establishments in 2004-2018

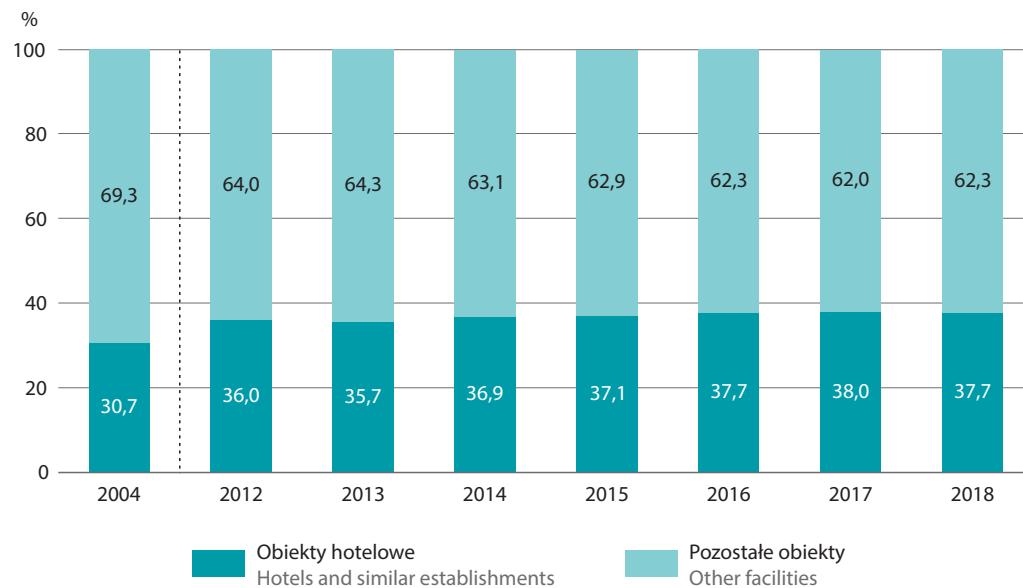
Uwaga: od 2012 r. dane dotyczące turystycznych obiektów noclegowych uwzględniają informacje o pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych – nie były one uwzględniane w latach wcześniejszych, co oznaczono na wykresach struktury pionową linią przerywaną.

5.1. Struktura turystycznej bazy noclegowej

W okresie 2004-2018 odnotowano wzrost udziału obiektów hotelowych w strukturze turystycznej bazy noclegowej w Polsce¹⁸. W 2018 r. udział ten wyniósł 37,7% (wzrost o 7,1 p. proc. w stosunku do 2004 r.). Udział miejsc noclegowych w obiektach hotelowych w 2018 r. wyniósł 44,3% (wzrost o 16,0 p. proc. w porównaniu do 2004 r.). W 2018 r. w Polsce zanotowano ponad dwukrotny wzrost liczby hoteli w porównaniu do roku 2004. Największy wzrost liczby hoteli dotyczył obiektów tzw. klasy średniej tj. 3-gwiazdkowych – 1 287 w 2018 r., (o 862 obiekty więcej w stosunku do roku 2004). Liczba miejsc noclegowych w tego typu hotelach zwiększyła się z 51,8 tys. w 2004 r. do 118,1 tys. miejsc noclegowych w 2018 r. Najmniejsza zmiana liczby hoteli w stosunku do 2004 roku dotyczyła hoteli 5* – wzrost o 55 obiektów do 68, jednak w ujęciu względnym był to wzrost aż o ponad 400 % wobec 2004 r. W 2018 r. w hotelach 5* znajdowało się ok. 16,6 tys. miejsc noclegowych. W latach 2014-2018 zanotowano niewielki spadek liczby hoteli 1*, do poziomu z 2005 r.

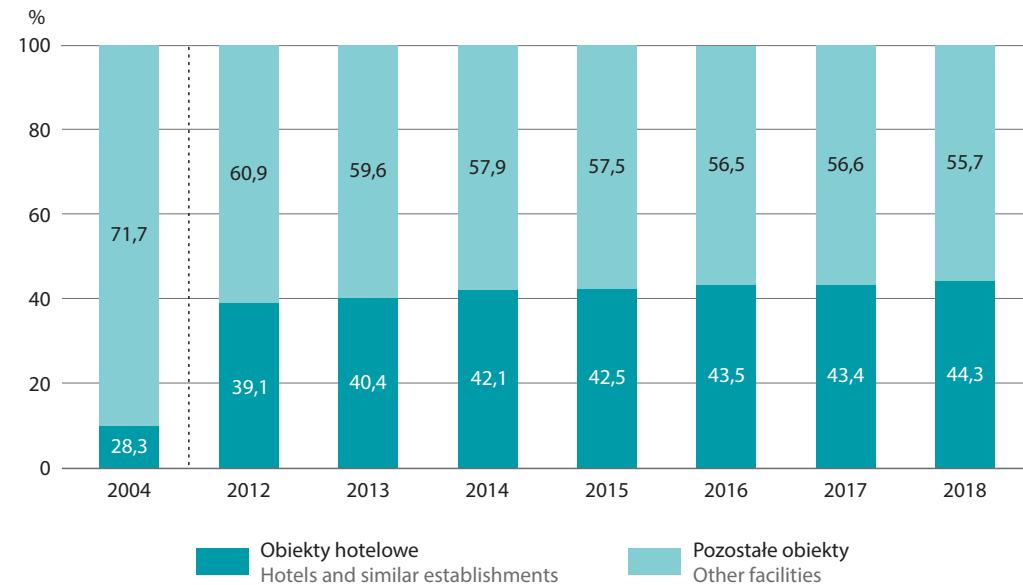
¹⁸ Pamiętać należy, że struktura ta w 2012 r. zmieniła się ze względu na włączenie do badania pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

Wykres 26. Struktura turystycznych obiektów noclegowych w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca
 Chart 26. Structure of tourist accommodation establishments between 2004 and 2018, as of July 31

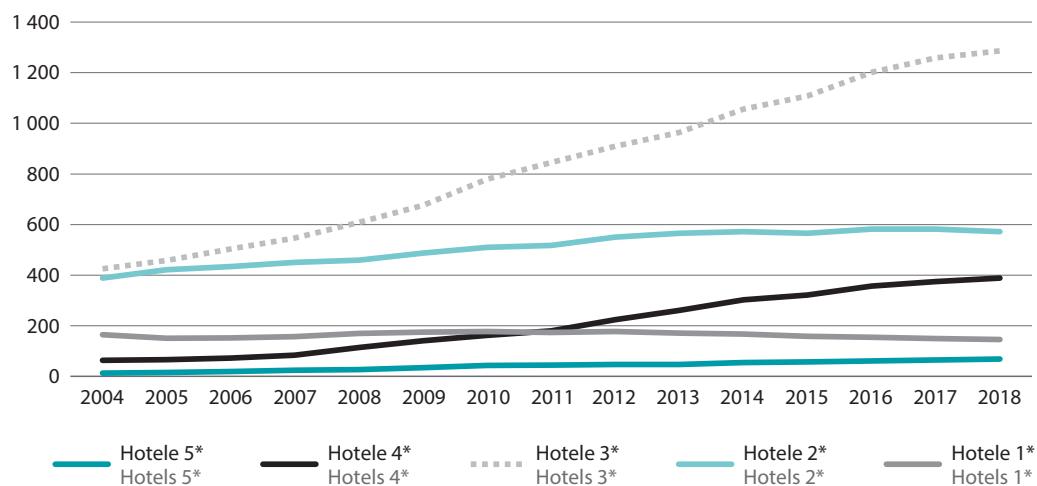

Wykres 27. Struktura miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca

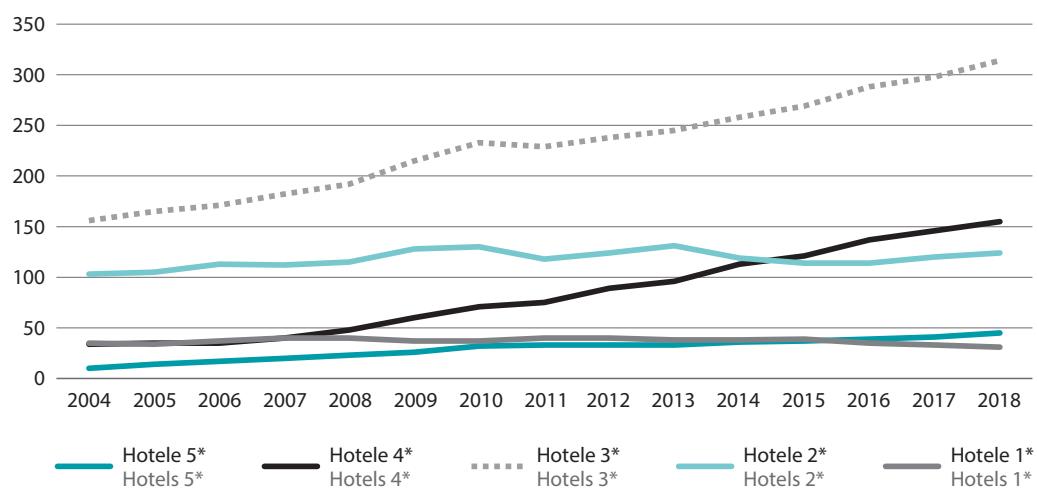
Chart 27. Structure of bed places in tourist accommodation establishments between 2004 and 2018, as of July 31

Wykres 28. Liczba hoteli w Polsce według kategorii w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca
 Chart 28. Number of hotels in Poland by category between 2004 and 2018, as of July 31

Wykres 29. Liczba hoteli w miastach wojewódzkich (18) według kategorii w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca
 Chart 29. Number of hotels in voivodship cities (18) by category between 2004 and 2018, as of July 31

Wykres 30. Liczba miejsc noclegowych w hotelach w Polsce według kategorii w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca

Chart 30. Number of bed places in hotels in Poland by category between 2004 and 2018, as of July 31

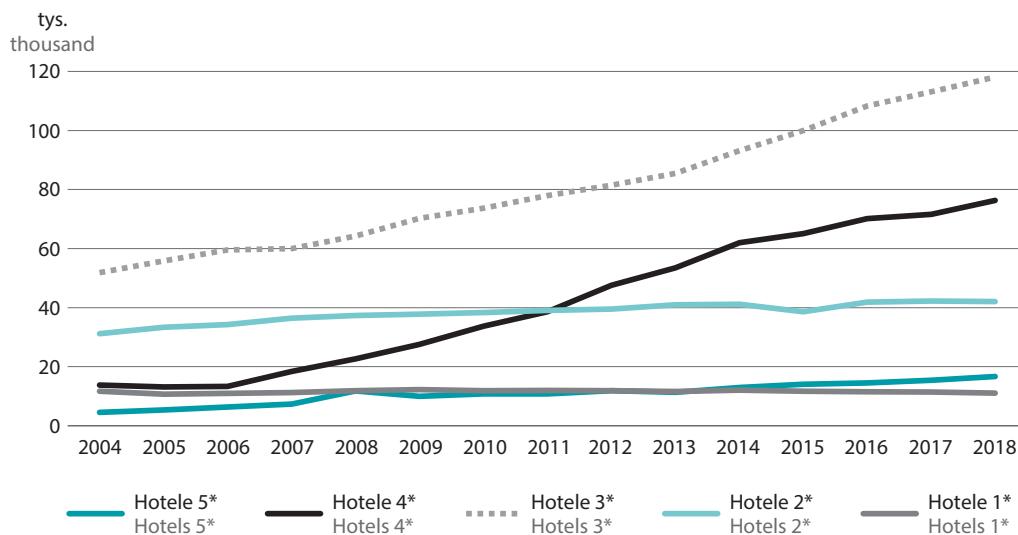
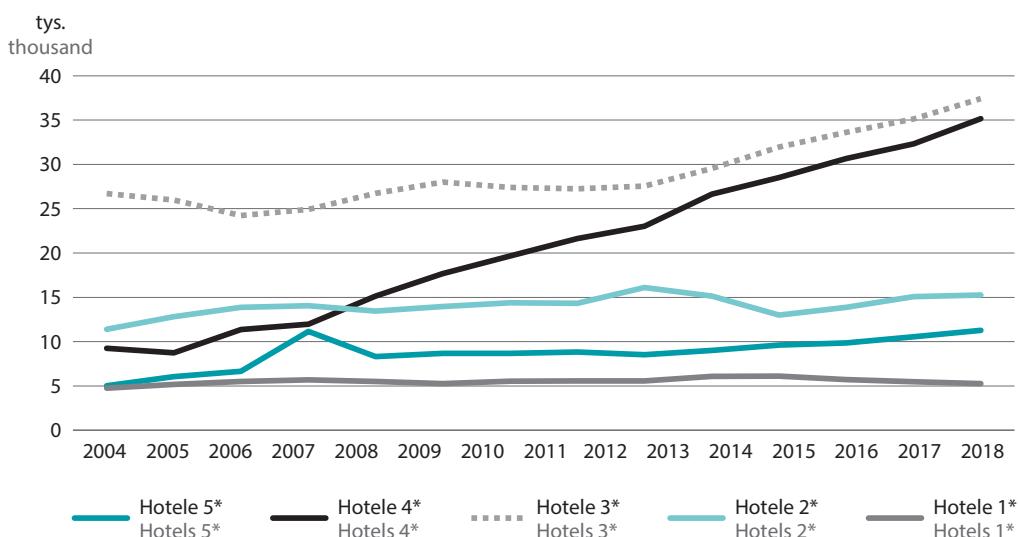
Wykres 31. Liczba miejsc noclegowych w hotelach w miastach wojewódzkich (18) według kategorii w latach 2004-2018, stan w dniu 31 lipca

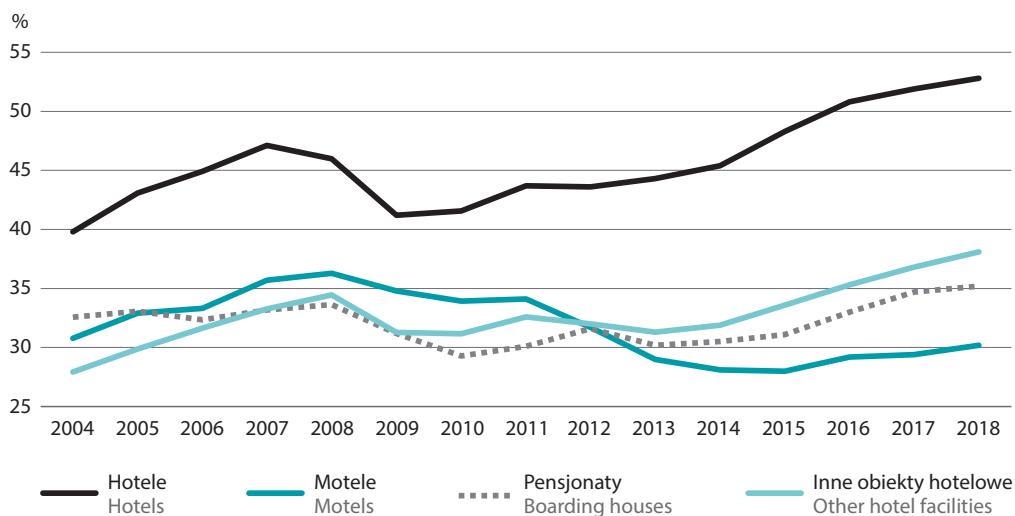
Chart 31. Number of bed places in hotels in voivodship cities (18) by category between 2004 and 2018, as of July 31

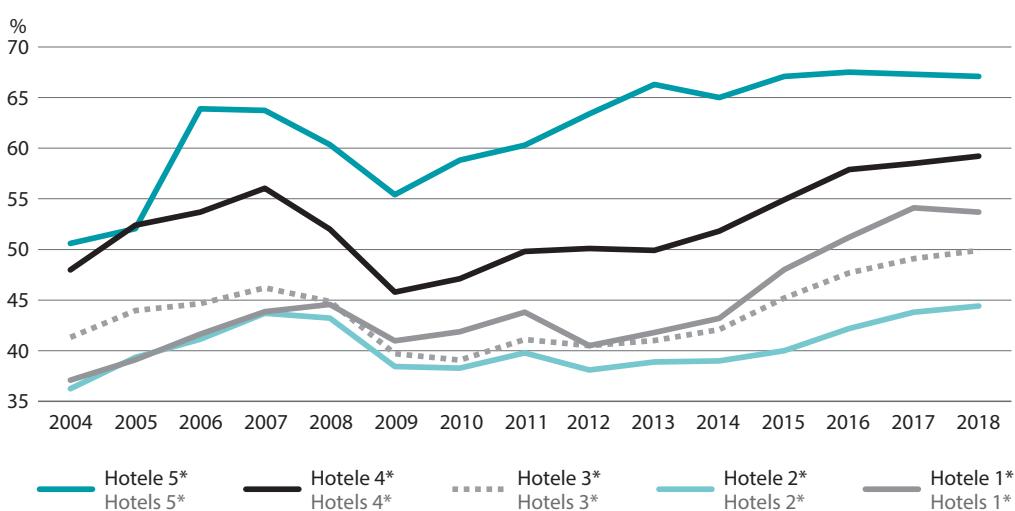
5.2. Wykorzystanie turystycznej bazy noclegowej

Stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych ogółem wykazuje tendencję wzrostową pomimo spadku w roku 2009 r. i utrzymującą się niskiej jego wartości także w 2010 r. Najwyższy stopień wykorzystania pokoi w okresie 2004-2018 odnotowano w hotelach o najwyższym standardzie, tj. 5*, w których wskaźnik ten wzrósł od 50,6% w 2004 r. do 67,5% w 2016 r., a następnie nieznacznie spadł do 67,1% w 2018 r.

Wykres 32. Stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych w latach 2004-2018
 Chart 32. Occupancy rate of rooms in hotels and similar establishments between 2004 and 2018

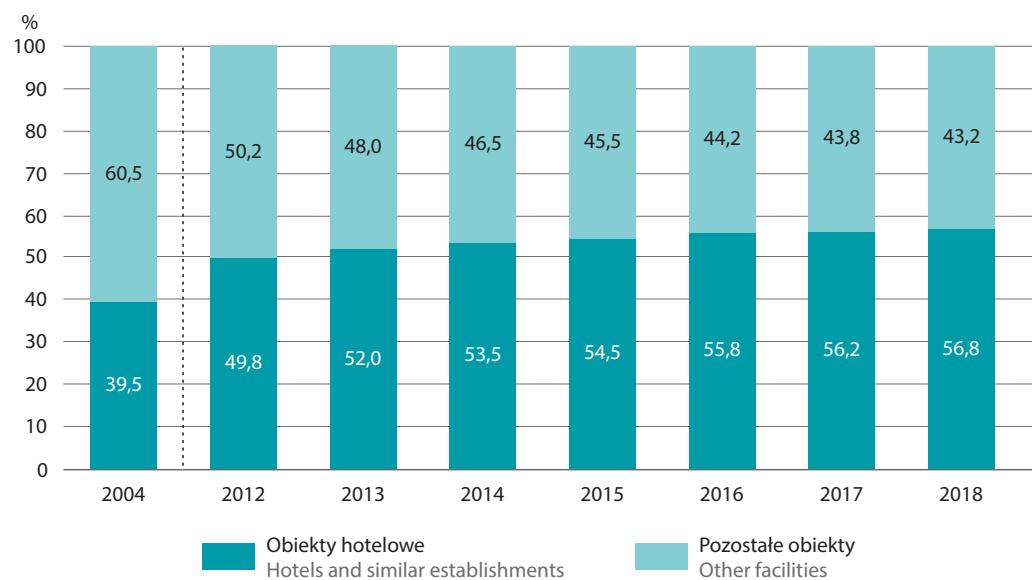

Wykres 33. Stopień wykorzystania pokoi w hotelach według kategorii w latach 2004-2018
 Chart 33. Occupancy rate of rooms in hotels by category between 2004 and 2018

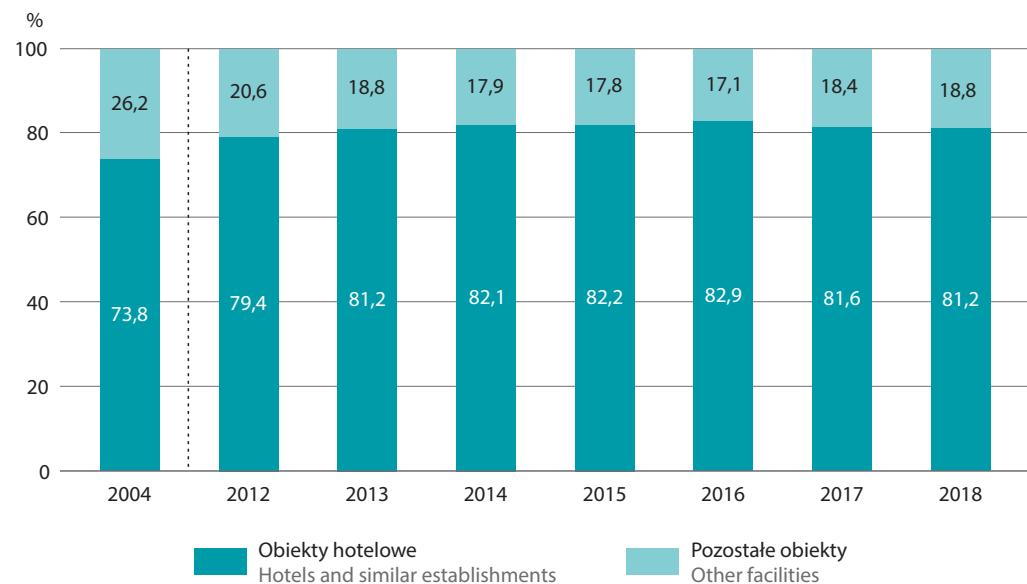
W okresie 2004-2018 istotnie wzrósł udział noclegów udzielonych w obiektach hotelowych do 56,8% (o 17,2 p. proc.). W latach 2004-2018 zaobserwowano tendencję wzrostową liczby noclegów udzielanych w turystycznych obiektach noclegowych – z 46,7 mln w 2004 r. do 88,9 mln w 2018 r. (wzrost o 90,5%), w tym turystom zagranicznym z 9,3 mln w 2004 r. do 17,7 mln w 2018 r. (wzrost o 90,5%). Zdecydowana większość (około 80%) turystów zagranicznych przebywających w Polsce wybierała obiekty hotelowe, w 2004 r. było to 73,8%, a w 2018 r. 81,2%.

Wykres 34. Struktura udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004-2018
 Chart 34. Structure of overnight stays in tourist accommodation establishments between 2004 and 2018

Wykres 35. Struktura udzielonych noclegów turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004-2018

Chart 35. Structure of overnight stays of non-residents in tourist accommodation establishments between 2004 and 2018

Tablica 17. Liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym w miesiącach wakacyjnych, w hotelach, uzdrowiskach w latach 2004-2018

Table 17. The number of overnight stays provided to foreign tourists in July and August, in hotels, health establishments in the period 2004-2018

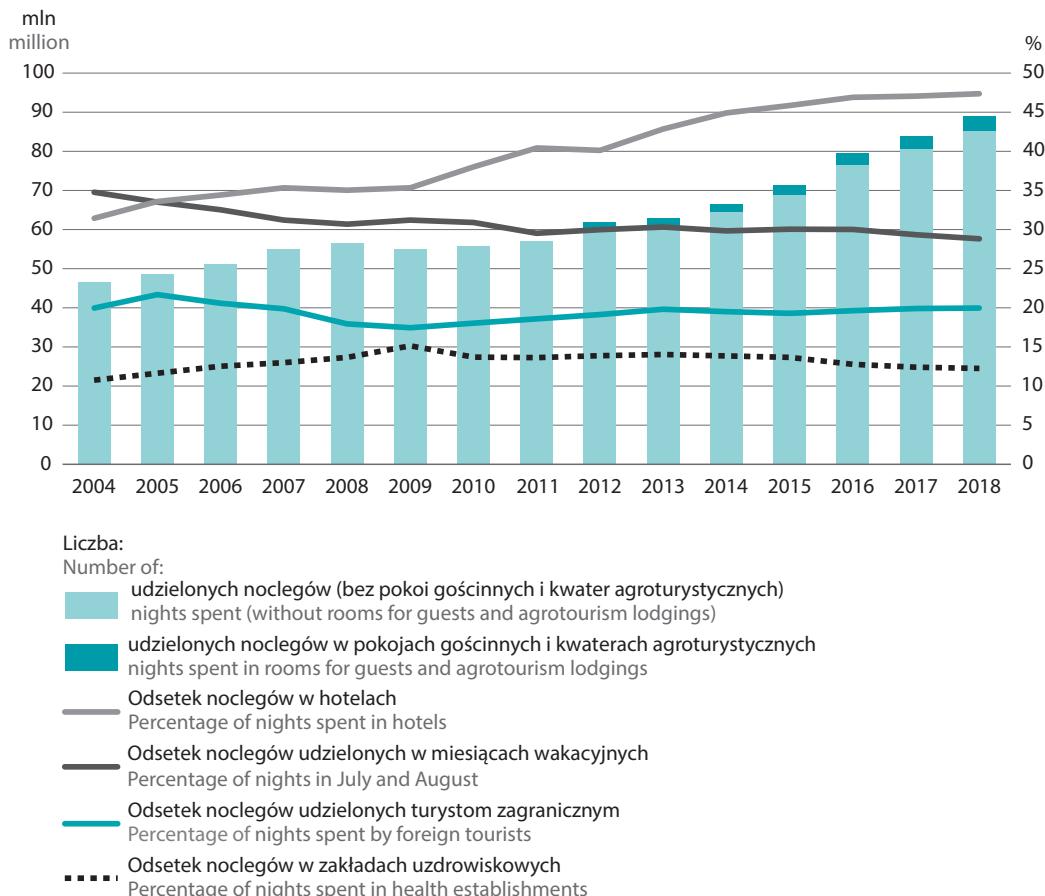
Lata Years	ogółem Total	Udzielone noclegi Overnight stays (w mln in million)						
		hotele hotels	zakłady uzdrowi- skowe health esta- blishments	miesiące wakacyjne in July and August	turyści zagraniczni foreign tourists	w tym of which		
						hotele hotels	zakłady uzdrowi- skowe health esta- blishments	miesiące wakacyjne in July and August
2004	46,7	14,7	5,0	16,2	9,3	6,3	0,7	2,6
2005	48,6	16,3	5,7	16,3	10,5	7,2	0,9	2,8
2006	51,2	17,6	6,4	16,7	10,6	7,2	0,9	2,7
2007	55,0	19,4	7,1	17,2	10,9	7,6	0,8	2,7
2008	56,6	19,8	7,7	17,4	10,2	7,0	0,8	2,5
2009	55,0	19,4	8,3	17,2	9,6	6,7	0,8	2,4
2010	55,8	21,2	7,6	17,2	10,1	7,1	0,6	2,5
2011	57,1	23,1	7,8	16,9	10,6	7,5	0,6	2,6
2012	62,0	24,9	8,6	18,6	11,9	8,5	0,3	2,9
2013	63,0	27,0	8,8	19,1	12,5	9,1	0,4	3,0
2014	66,6	29,9	9,2	19,9	13,0	9,7	0,4	3,2
2015	71,2	32,7	9,7	21,4	13,8	10,2	0,4	3,3
2016	79,4	37,2	10,2	23,8	15,6	11,6	0,4	3,8
2017	83,9	39,5	10,4	24,6	16,7	12,1	0,4	4,1
2018	88,9	42,1	10,9	25,6	17,7	12,6	0,4	4,2
2004 = 100%	190,5	286,8	216,8	157,9	190,5	200,5	59,0	160,1

Odsetek noclegów udzielonych w hotelach¹⁹ w okresie 2004-2018 systematycznie wzrastał (wykres 36). Na początku tego okresu, tj. w 2004 r., wynosił on nieco ponad 31% natomiast w 2018 r. jego wartość osiągnęła 47%. Można zatem stwierdzić, że coraz częściej turyści wybierają hotele jako miejsce swojego zakwaterowania podczas wyjazdów turystycznych. Jest to oczywiście możliwe dzięki rozwojowi bazy noclegowej tego typu i poprawie sytuacji materialnej gospodarstw domowych.

¹⁹ Odsetek noclegów w hotelach = liczba noclegów udzielonych w hotelach podzielona przez liczbę noclegów udzielonych w turystycznych obiektach noclegowych ogółem * 100%.

Wykres 36. Odsetek noclegów w miesiącach wakacyjnych, noclegów udzielonych turystom zagranicznym, noclegów w hotelach, noclegów w zakładach uzdrowiskowych w stosunku do liczby udzielonych noclegów w poszczególnych latach okresu 2004-2018

Chart 36. Percentage of nights spent in summer season, nights spent by foreign tourists, nights spent in hotels and health establishments referred to the number of nights spent annually in 2004-2018

Liczba:

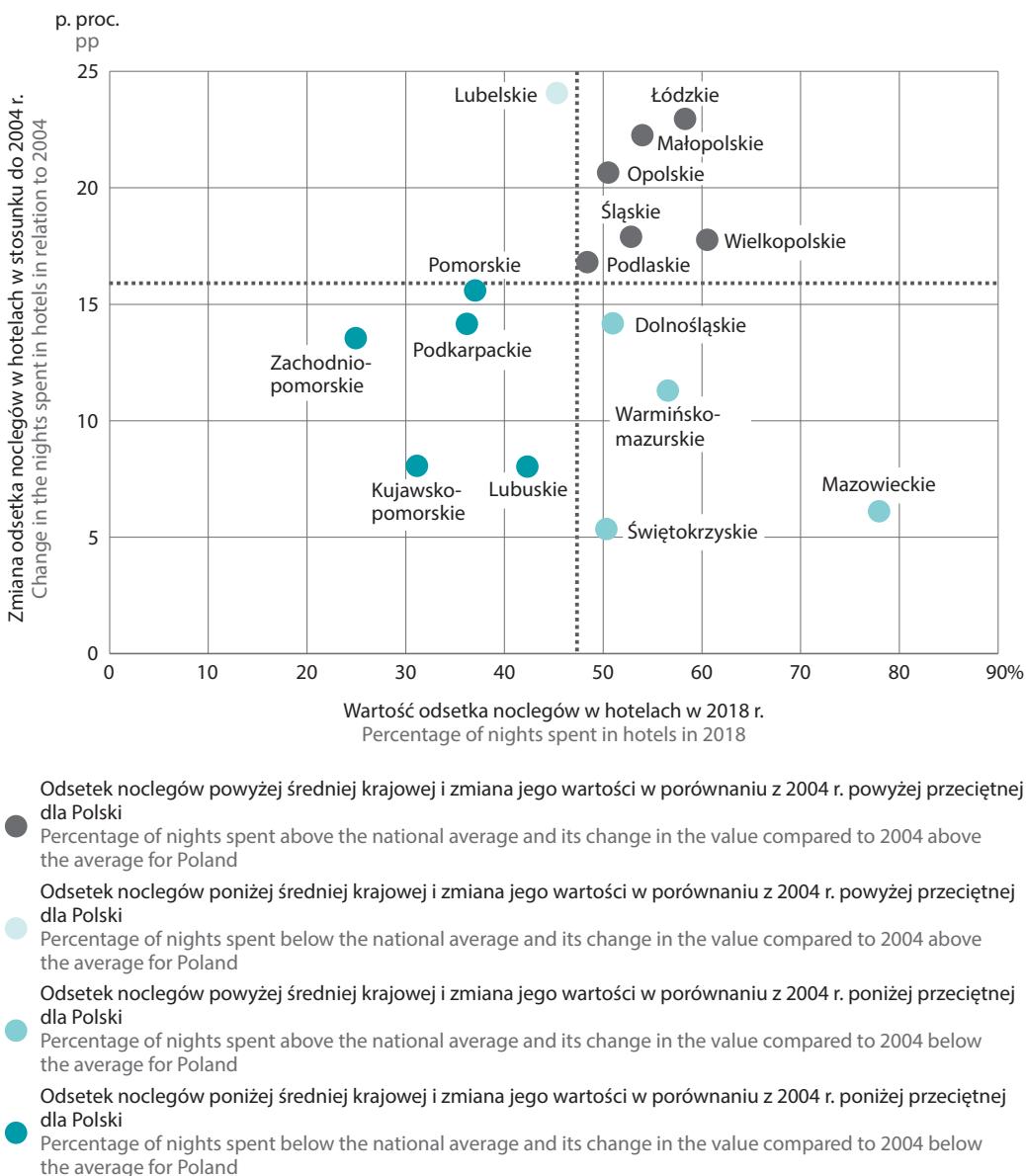
Number of:

- udzielonych noclegów (bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych)
nights spent (without rooms for guests and agrotourism lodgings)
- udzielonych noclegów w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych
nights spent in rooms for guests and agrotourism lodgings
- Odsetek noclegów w hotelach
Percentage of nights spent in hotels
- Odsetek noclegów udzielonych w miesiącach wakacyjnych
Percentage of nights in July and August
- Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym
Percentage of nights spent by foreign tourists
- Odsetek noclegów w zakładach uzdrowiskowych
Percentage of nights spent in health establishments

Uwaga: wartości wskaźników od 2012 r, liczne są z uwzględnieniem danych dotyczących pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.

Wzrost odsetka noclegów udzielonych w hotelach w 2018 r. wobec 2004 r. odnotowano we wszystkich województwach, przy czym największy w: lubelskim, łódzkim, małopolskim (odpowiednio o 24, 23 i 22 p. proc.); średnia dla Polski wyniosła 16 p. proc. – wykres 32. Najwyższe wartości odsetka noclegów udzielonych w hotelach w 2018 r. wystąpiły w województwach: mazowieckim (78%), wielkopolskim (61%), łódzkim (58%), warmińsko-mazurskim (57%) oraz małopolskim (54%), natomiast najniższe w zachodniopomorskim (25%) i kujawsko-pomorskim (31%).

Wykres 37. Odsetek noclegów w hotelach według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.
 Chart 37. Percentage of nights spent in hotels by voivodship and its change compared to 2004

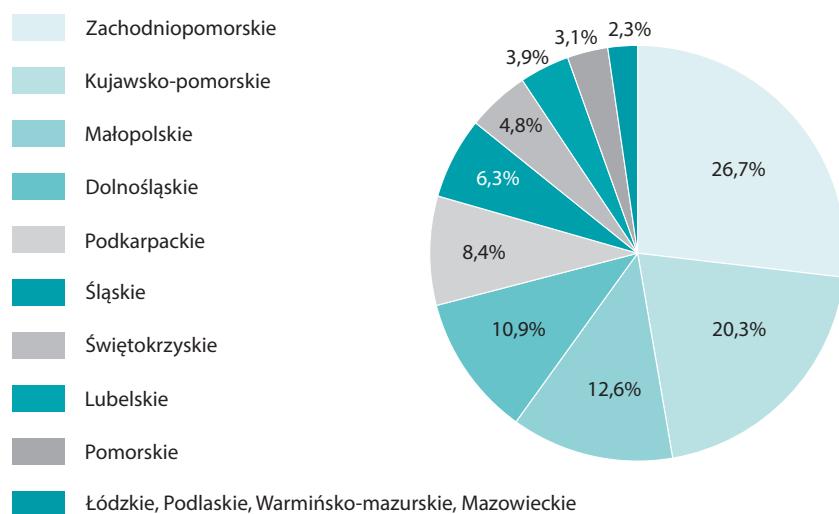
Odsetek noclegów udzielonych w zakładach uzdrowiskowych²⁰ w 2004 r. ogółem dla Polski wynosił niecałe 11%, osiągnął maksimum w 2009 r. – 15%, a następnie ustabilizował się na poziomie ok. 14% w latach 2010-2015, a następnie spadł do 12% w 2017 r. i pozostała na tym samym poziomie w 2018 r. (wykres 36). W 2018 r. najwięcej noclegów w zakładach uzdrowiskowych udzielono w województwach: zachodniopomorskim – 2,9 mln (27% wszystkich noclegów w zakładach uzdrowiskowych), kujawsko-pomorskim – 2,2 mln (20%), małopolskim – 1,4 mln (13%) i dolnośląskim – 1,2 mln (11%) – wykresy 33 i 34. Najwyższą wartością odsetka noclegów w tego typu obiektach charakteryzuje się województwo kujawsko-pomorskie (50% w 2018 r.). W następnej kolejności są to województwa: świętokrzyskie (29% w 2018 r.) i podkarpackie (26% w 2018 r.), jednak przy znacznie niższej liczbie udzielonych noclegów. Warto zauważyć, że najwyższy wzrost

20 Odsetek noclegów w zakładach uzdrowiskowych = liczba noclegów udzielonych w zakładach uzdrowiskowych podzielona przez liczbę noclegów udzielonych we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych * 100%.

odsetka noclegów udzielonych w zakładach uzdrowiskowych w porównaniu do 2010 r. odnotowano w województwie dolnośląskim (o 8 p. proc.), natomiast największy spadek został zanotowany w województwie zachodniopomorskim (o 7 p. proc.).

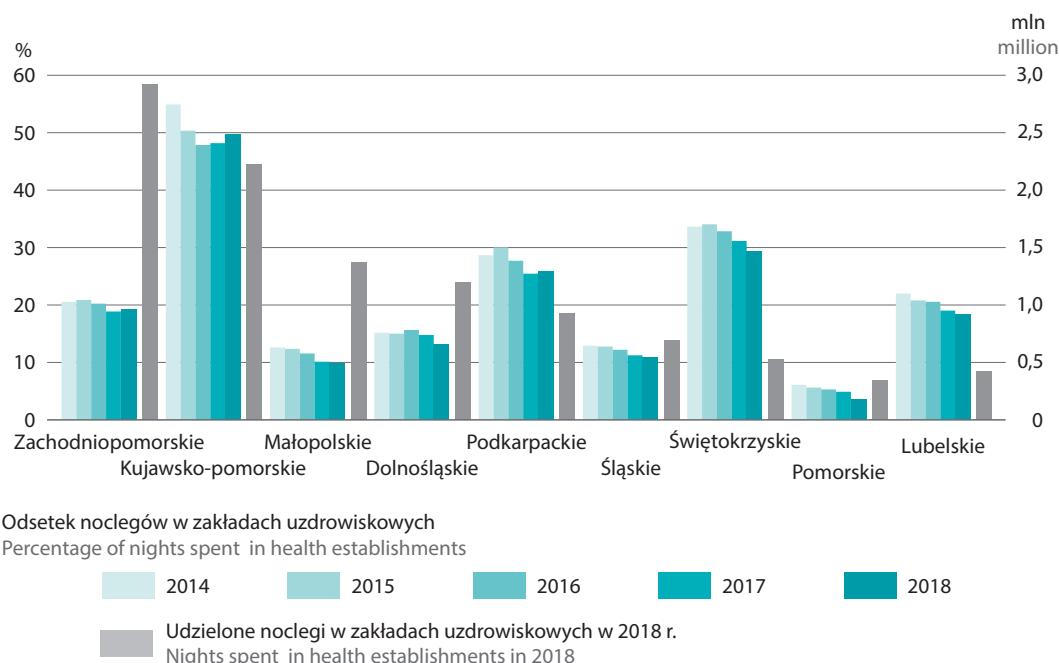
Wykres 38. Noclegi udzielone w zakładach uzdrowiskowych w 2018 r.

Chart 38. Nights spent in health establishments in 2018

Wykres 39. Liczba i odsetek noclegów udzielonych turystom w zakładach uzdrowiskowych według województw* w latach 2014-2018

Chart 39. Number and percentage of nights spent by tourists in health establishments by voivodship in 2014-2018

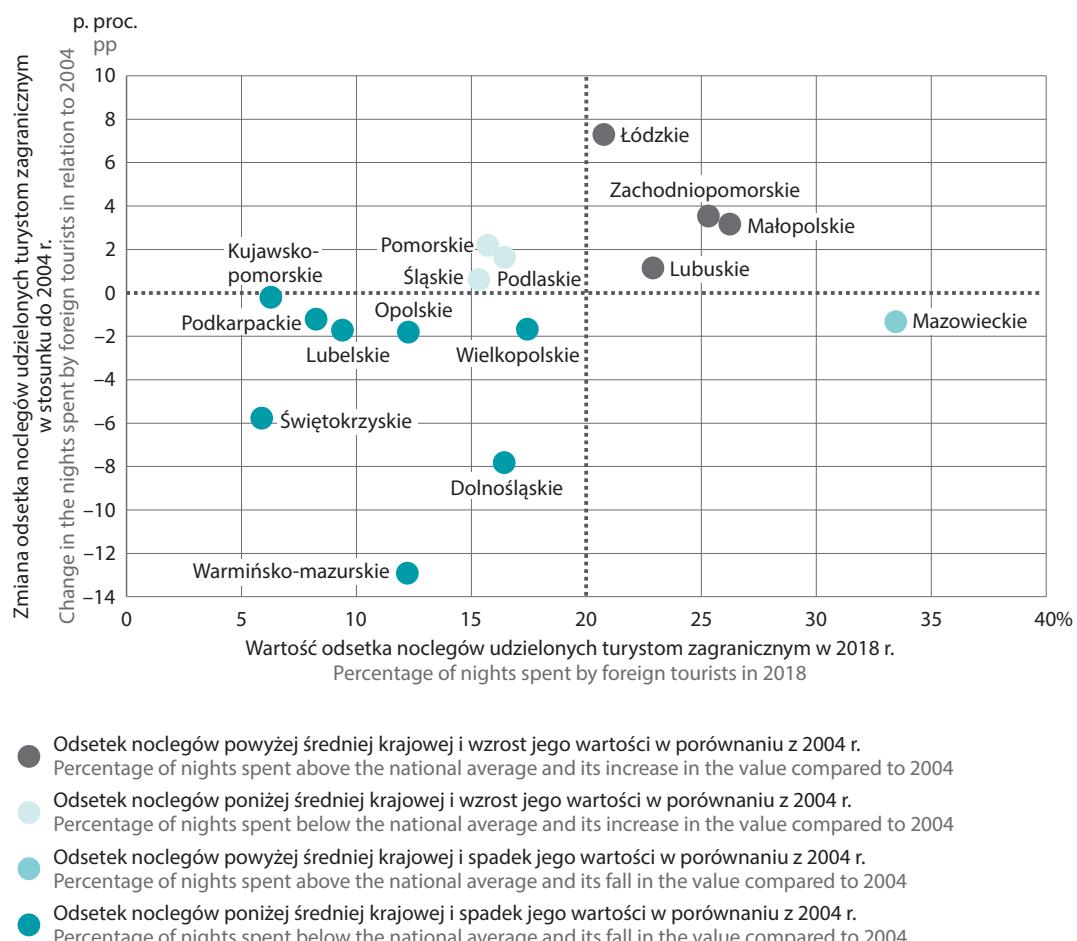

* Nie uwzględniono danych dla województw: łódzkiego, mazowieckiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego ze względu na tajemniczą statystyczną (mniej niż 3 obiekty), a w województwach: lubuskim, opolskim i wielkopolskim nie odnotowano noclegów w zakładach uzdrowiskowych w 2018 r.

Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym²¹ w latach 2004-2018 ogółem dla Polski kształtał się w granicach od 22% w 2005 r., czyli bezpośrednio po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, do 17% w 2009 r. (wykres 36). W kolejnych latach wartość tego odsetka rosła do 20% w roku 2018. Trzeba jednak pamiętać, że spadek wartości odsetka noclegów udzielonych turystom zagranicznym wiąże się ze wzrostem łącznej liczby udzielonych noclegów w okresie 2004-2018 oraz spadkiem liczby noclegów udzielonych turystom zagranicznym w latach 2008 i 2009. Dla 9 województw wartości odsetka noclegów udzielonych turystom zagranicznym za 2018 r. spadły w stosunku do 2004 r., najsilniej w województwie warmińsko-mazurskim o 13 p. proc. (wykres 40). Największy wzrost wartości indeksu noclegów udzielonych turystom zagranicznym w 2018 r. w stosunku do 2004 r. zaobserwowano w województwach: łódzkim, zachodniopomorskim, małopolskim i pomorskim (odpowiednio z 13% do 21%, 22% do 25%, z 23% do 26%, z 13% do 16%). Wzrostem wyróżniają się także województwa: podlaskie, lubuskie i śląskie.

Wykres 40. Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.

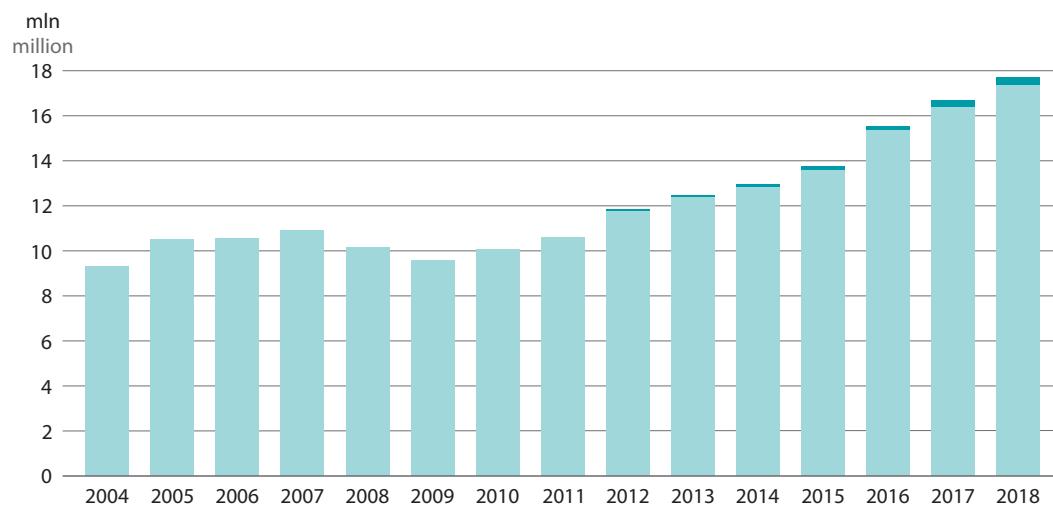
Chart 40. Percentage of spent by foreign tourists by voivodship and its change compared to 2004

21 Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym = liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym podzielona przez liczbę udzielonych noclegów ogółem * 100%.

W 2018 r. podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej noclegów udzielono turystom zagranicznym przyjeżdżającym do Polski z Niemiec (34%) – wykres 42. Pomimo, iż w okresie od 2004 do 2018 udział turystów zagranicznych z Niemiec w strukturze noclegów udzielonych turystom zagranicznym spadł o 11 p. proc., to w 2018 r. udzielono im 5 989,7 tys. noclegów, o 1 799,1 tys. więcej niż w roku 2004. Od 2009 r. można zaobserwować stopniowy wzrost odsetka turystów z Ukrainy, z prawie 3% w 2009 r. do 9% w 2018 r. (1 654,4 tys. w 2018 r.). Noclegi udzielone turystom z Wielkiej Brytanii w 2018 r. stanowiły ponad 7% wszystkich noclegów udzielonych turystom zagranicznym (1 288,9 tys.). W latach 2004-2008 ich udział zwiększył się z 5% do 8%.

Wykres 41. Noclegi udzielone turystom zagranicznym w latach 2004-2018
Chart 41. Nights spent by foreign tourists in 2004-2018

Liczba:

Number of:

noclegów udzielonych turystom zagranicznym (bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych)

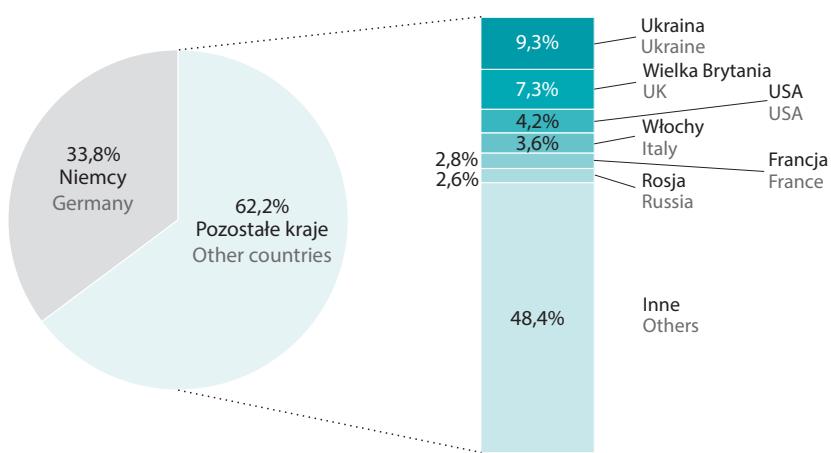
overnight stays of foreign tourists (without rooms for guest and agrotourism lodgings)

noclegów udzielonych turystom zagranicznym w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych

od 2012 r.

overnight stays of foreign tourists in rooms for guest and agrotourism lodgings since 2012

Wykres 42. Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym według wybranych krajów w 2018 r.
 Chart 42. Percentage of nights spent by foreign tourists in 2018

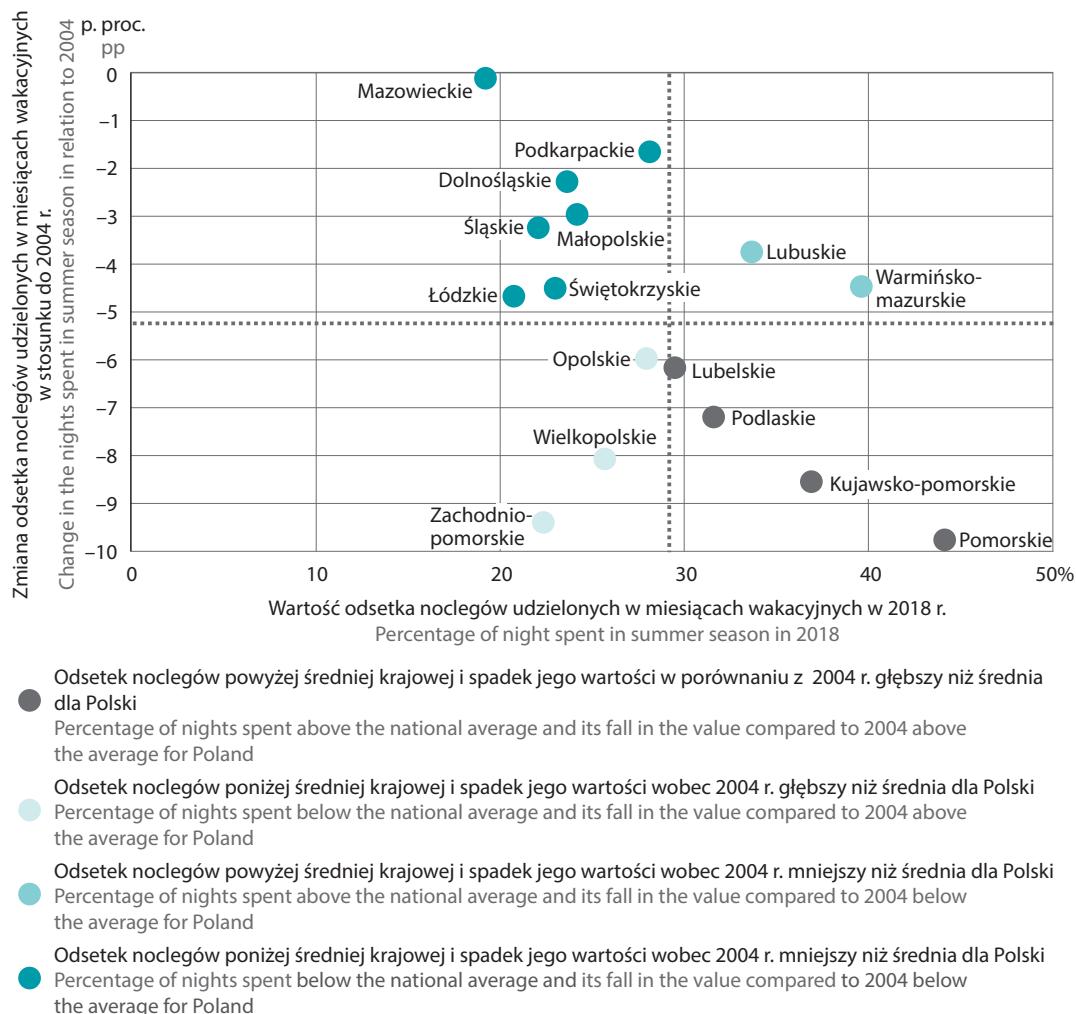
Odsetek noclegów udzielonych w lipcu i sierpniu²² dla Polski w okresie 2004-2018 zmniejszył się o 6 p. proc., co oznacza bardziej równomierny rozkład udzielonych noclegów w ciągu roku. W 2004 r. osiągnął on prawie 35%. W kolejnych latach jego wartość malała – w 2008 r. wyniosła prawie 29%. W okresie od 2009 r. po nieznacznym wzroście, a następnie spadku, utrzymuje się na poziomie ok. 30% (wykres 36). Najniższą wartością odsetka noclegów udzielonych w lipcu i sierpniu sezonowości w kraju w 2018 r. charakteryzuje się województwo mazowieckie (19%), ze względu na duży udział przyjazdów biznesowych oraz o charakterze turystyki miejskiej i kulturowej. Warszawa jest liderem co do liczby udzielonych noclegów wśród powiatów i miast na prawach powiatu. Najwyższe wartości odsetka zanotowano w województwie pomorskim (44%) i warmińsko – mazurskim (40%).

Największy spadek wartości odsetka noclegów udzielonych w miesiącach wakacyjnych w 2018 r. w odniesieniu do 2004 r. (wykres 43) odnotowano w województwach: pomorskim (spadek o 10 p. proc.), kujawsko-pomorskim i zachodniopomorskim (spadek po ok. 9 p. proc.), wielkopolskim (spadek o 8 p. proc.) oraz podlaskim (ponad 7 p. proc.). Najmniejszy spadek tego wskaźnika wystąpił w województwach: mazowieckim (o 0,1 p. proc.) i podkarpackim (o 1,7 p. proc.), przy czym udziały noclegów w lipcu i sierpniu w tych województwach były w 2018 r. istotnie różne (odpowiednio 19% i 28%).

²² Odsetek noclegów udzielonych w lipcu i w sierpniu = liczba noclegów udzielonych w turystycznych obiektach noclegowych w miesiącach wakacyjnych, tj. lipcu i sierpniu / liczba udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych ogółem * 100%.

Wykres 43. Odsetek noclegów udzielonych w miesiącach wakacyjnych według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.

Chart 43. Percentage of nights spent in summer season and its change compared to 2004

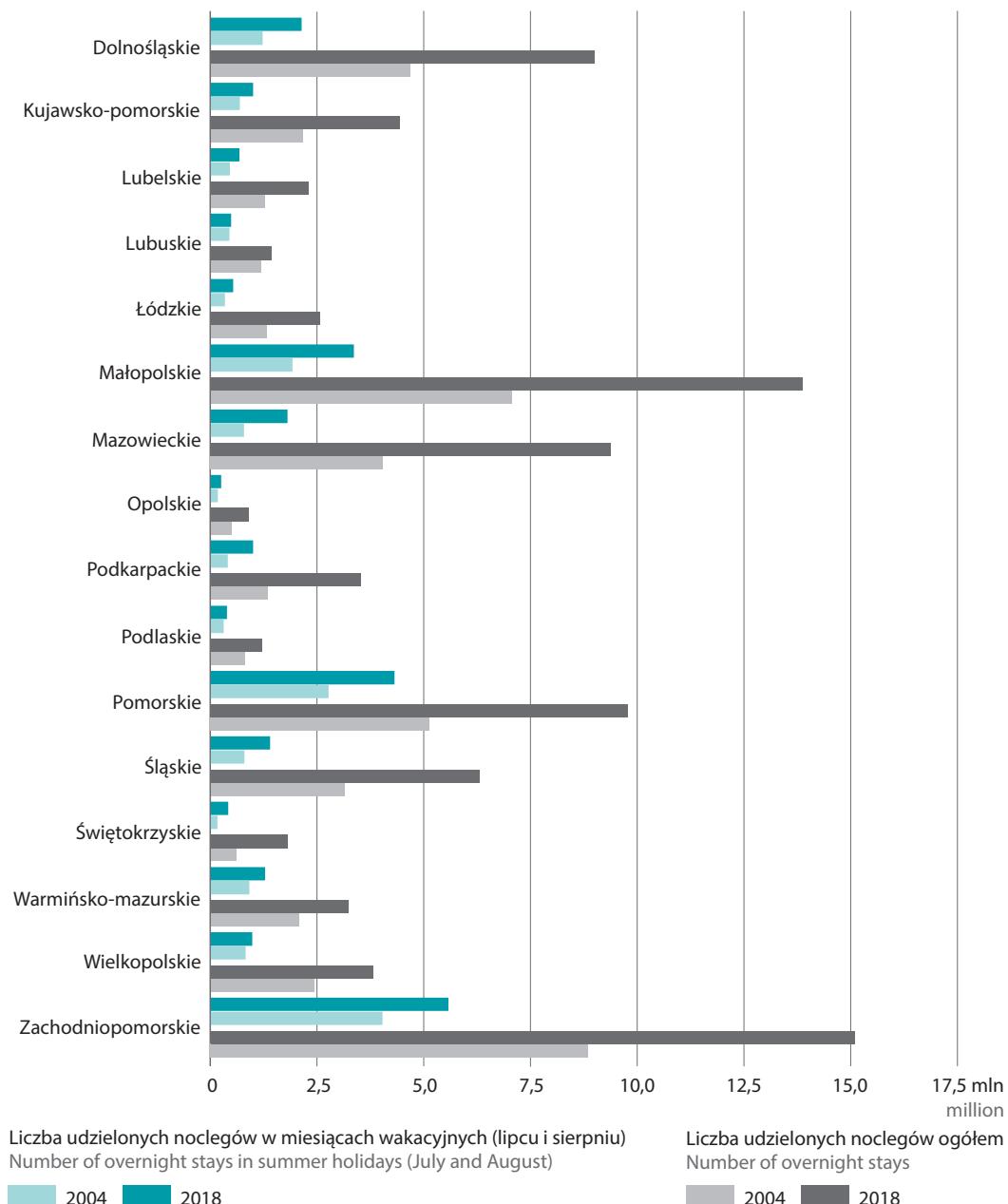
Wykres 44 ilustruje wzrost liczby udzielonych noclegów pomiędzy rokiem 2004 a 2018 w poszczególnych województwach. Największą liczbę udzielonych noclegów ogółem i w sezonie wakacyjnym, zarówno w roku 2004, jak i 2018, zanotowano w województwach: zachodniopomorskim, małopolskim i pomorskim. Najwyższy bezwzględny wzrost liczby udzielonych noclegów ogółem odnotowano w województwach: małopolskim, zachodniopomorskim i mazowieckim (odpowiednio o 6,8 mln, 6,3 mln, 5,3 mln), a w sezonie wakacyjnym: pomorskim i zachodniopomorskim po 1,6 mln oraz małopolskim – 1,4 mln.

Najmniejszy bezwzględny wzrost liczby udzielonych noclegów ogółem w 2018 wobec 2004 r. wystąpił w woj. lubuskim – 247 tys., opolskim – 403 tys. i podlaskim – 419 tys. W tych 3 województwach najniższy był także przyrost liczby udzielonych noclegów w miesiącach wakacyjnych w: woj. lubuskim – 39 tys., w województwie podlaskim – 75 tys. i woj. opolskim – 84 tys.

Inny obraz zmian uzyskujemy posługując się miarą względną, gdy za 100 przyjmiemy liczbę udzielonych noclegów w danym województwie w roku 2004. Wówczas najwyższy wskaźnik wzrostu liczby udzielonych noclegów dla roku 2018 charakteryzuje województwa: świętokrzyskie – 302, podkarpackie – 265 i mazowieckie – 232, a najniższy województwo lubuskie – 121. Gdy podobnie za 100 przyjmiemy liczbę udzielonych noclegów w danym województwie w sezonie wakacyjnym w 2004 r., to najwyższy wskaźnik dla roku 2018

charakteryzuje województwa: świętokrzyskie – 253, podkarpackie – 250 i mazowieckie – 231, a najniższy województwa: lubuskie – 109 i wielkopolskie – 119.

Wykres 44. Zmiana liczby udzielonych noclegów pomiędzy rokiem 2004 a 2018
Chart 44. Change of the number of overnight stays between 2004 and 2018

Tablica 18. Ogólne dane o turystycznych obiektach noclegowych^{ab} w latach 1980, 1990, 2000, 2005, 2010, 2015, 2016, 2017, 2018Table 18. Basic data on tourist accommodation establishments^{ab} in 1980, 1990, 2000, 2005, 2010, 2015, 2016, 2017, 2018

Lp.	Wyszczególnienie Specification	Rok Year	Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments									Lp.
			ogółem total	w tym of which								
				hotele hotels	motele motels	pensjo- naty boar- ding houses	schroni- ska shel- ters	schroni- ska młodzie- żowe ^c youth hostels ^c	ośrodkи wczaso- we holiday centres	kempin- gi i pola biwako- we camping and tent camp sites		
1	Obiekty noclegowe – stan w dniu 31 VII Facilities - as of 31 VII	1980	9 200	447	32	177	75	1226	4 599	713	1	
2		1990	8 188	499	37	161	80	939	4 238	589	2	
3		2000	7 818	924	116	409	83	457	2 079	510	3	
4		2005	6 723	1 231	116	238	49	403	1 391	383	4	
5		2010	7 206	1 796	123	293	60	346	1 154	314	5	
6		2015	10 024	2 316	111	356	53	322	1 027	309	6	
7		2016	10 509	2 463	119	378	58	317	1 086	308	7	
8		2017	10 681	2 540	110	384	59	307	1 129	324	8	
9		2018	11 076	2 592	110	420	57	298	1 109	325	9	
10	Miejsca noclegowe – stan w dniu 31 VII Bed places - as of 31 VII	1980	695 502	49 906	1 367	6 059	4 206	45 538	333 718	112 509	10	
11		1990	676 272	57 396	2 153	6 028	4 011	35 565	318 454	114 480	11	
12		2000	651 729	95 095	4 537	20 648	4 034	21 719	195 242	71 828	12	
13		2005	569 896	127 501	4 341	11 038	2 526	22 324	135 956	56 223	13	
14		2010	610 111	176 035	4 665	12 746	2 872	20 108	122 141	41 002	14	
15		2015	710 274	235 582	4 000	14 581	2 744	20 216	113 064	41 393	15	
16		2016	749 191	253 291	4 305	15 670	3 242	19 944	117 610	42 289	16	
17		2017	773 957	261 508	3 939	15 775	3 161	19 775	122 657	44 795	17	
18		2018	798 723	273 834	4 041	17 897	3 045	19 071	121 351	44 942	18	
19	Turyści – w tysiącach Tourists – in thousands	1980	14 158,9	5 130,6	193,4	175,4	298,4	963,0	2 759,5	1 115,1	19	
20		1990	10 111,7	3 919,6	174,0	108,9	218,2	680,0	2 063,8	829,0	20	
21		2000	14 560,2	6 386,9	335,1	524,1	130,0	531,0	1 835,6	352,6	21	
22		2005	16 597,2	8 693,2	284,7	331,4	108,2	527,2	1 541,6	337,8	22	
23		2010	20 461,5	11 739,9	327,5	345,8	114,3	527,6	1 491,8	272,3	23	
24		2015	26 942,1	17 487,1	233,3	452,6	135,9	457,8	1 449,7	343,4	24	
25		2016	30 108,3	19 615,4	240,8	536,3	172,1	473,7	1 648,9	340,2	25	
26		2017	31 989,3	20 916,1	225,5	561,4	191,9	452,1	1 699,3	368,5	26	
27		2018	33 895,9	22 076,5	229,8	619,1	188,6	423,3	1 820,7	434,1	27	

Uwaga! Dane od 2012r. obejmują pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych.
From 2012 data on rooms for guests and agrotourism lodgings possessing 10 or more bed places are included.

a Od 1991 r. łącznie z obiektami MON i MSW oraz ośrodkami kolonijnymi. b Od 2016 r. dane z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. c Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.

a Since 1991 including facilities of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration as well as holiday youth centres. b Since 2016 data including the imputation for units which refused to participate in the survey. c Including school youth hostels.

Tablica 18. Ogólne dane o turystycznych obiektach noclegowych^{ab} w latach 1980, 1990, 2000, 2005, 2010, 2015, 2016, 2017, 2018 (dok.)Table 18. Basic data on tourist accommodation establishments^{ab} in 1980, 1990, 2000, 2005, 2010, 2015, 2016, 2017, 2018 (cont.)

Lp.	Wyszczególnienie Specification	Rok Year	Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments									Lp.
			ogółem total	w tym of which								
				hotele hotels	motele motels	pensjo- naty boar- ding houses	schroni- ska shel- ters	schro- niiska młodzie- żowe ^c youth hostels ^c	ośrodki wczaso- we holiday centres	kempin- gi i pola biwako- we camping and tent camp sites		
28		1980	64 186,5	11 848,4	301,6	1 023,3	758,1	1 673,8	33 701,0	4 879,8	28	
29	Noclegi udzielone – w tysiącach	1990	45 097,6	7 890,9	253,7	493,2	457,9	1 361,8	21 864,3	3 348,2	29	
30		2000	48 793,8	11 921,6	473,2	1 902,5	268,3	1 217,0	12 469,4	1 163,8	30	
31	Nights spent – in thousands	2005	48 618,4	16 335,2	381,0	10 77,3	186,4	1 291,4	9 349,5	1 084,3	31	
32		2010	55 794,5	21 199,9	455,1	1 071,3	195,6	1 289,8	8 434,2	830,3	32	
33		2015	71 234,4	32 674,8	335,7	1 240,8	219,5	1 134,1	8 224,6	990,1	33	
34		2016	79 393,9	37 243,6	369,6	1 452,8	267,5	1 188,7	9 089,4	1 065,4	34	
35		2017	83 880,9	39 461,3	344,7	1 531,7	303,0	1 175,2	9 495,0	1 140,8	35	
36		2018	88 860,5	42 068,0	365,9	1 663,0	292,1	1 116,4	9 830,3	1 257,9	36	

Uwaga! Dane od 2012r. obejmują pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych.
From 2012 data on rooms for guests and agrotourism lodgings possessing 10 or more bed places are included.

a Od 1991 r. łącznie z obiektami MON i MSW oraz ośrodkami kolonijnymi. b Od 2016 r. dane z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. c Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.

a Since 1991 including facilities of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration as well as holiday youth centres. b Since 2016 data including the imputation for units which refused to participate in the survey. c Including school youth hostels.

Rozdział 6

Chapter 6

Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 9 lub mniej miejsc noclegowych (badanie KT-2)²³

Tourist accommodation establishments with 9 or less bed places (KT-2 survey)

Uogólnione wyniki badania wykazały, że w 2018 roku liczba turystycznych obiektów noclegowych posiadających 9 lub mniej miejsc noclegowych wyniosła 7 694, z czego 4 434 to były pokoje gościnne, a 3 260 – kwatery agroturystyczne. Obiekty „małe” oferowały łącznie 58,7 tys. miejsc noclegowych, w tym w pokojach gościnnych – 33,3 tys., a w kwaterach agroturystycznych – 25,4 tys. Miejsca całoroczne stanowiły 40,1% miejsc noclegowych.

W ciągu całego roku z noclegów w „małych” obiektach skorzystało 662,6 tys. turystów, wśród których tylko 9,4% stanowili turyści zagraniczni, głównie z Niemiec i Ukrainy. Pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne są w dużej mierze obiektami sezonowymi, dlatego najwięcej turystów nocowało w nich w miesiącach wakacyjnych (lipiec i sierpień). W tym okresie odnotowano 281,0 tys. (42,4%) turystów korzystających z noclegów, czyli ponad pięciokrotnie więcej niż w listopadzie i grudniu 2018 r. (razem 54,8 tys. – 8,3%).

W całym 2018 roku liczba noclegów udzielonych turystom w obiektach do 9 miejsc noclegowych wyniosła 2,1 mln, w tym 1,4 mln noclegów udzielono w pokojach gościnnych, a 741,1 tys. w kwaterach agroturystycznych. Turystom zagranicznym udzielono 168,2 tys. noclegów (8,0%), większość w pokojach gościnnych – 118,4 tys.

W całym 2018 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych w tego typu obiektach wyniósł 17,4%. Najwyższy był w lipcu i sierpniu i wyniósł odpowiednio 30,8% i 29,3%.

23 Z chwilą osiągnięcia liczby 10 miejsc noclegowych obiekt jest zobowiązany do składania co miesiąc sprawozdania KT-1.

Rozdział 7

Chapter 7

Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach w 2018 r.

Participation of Polish residents in trips in 2018

W badaniu „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” w 2018 r. uczestniczyło 138,7 tys. osób z ok. 52 tys. gospodarstw domowych. Wśród zbadanej zbiorowości 54,8% stanowili mieszkańcy miast. Więcej informacji charakteryzujących zbadaną grupę przedstawia poniższa tabela.

Tablica 19. Charakterystyka członków gospodarstw domowych uczestniczących w badaniu w 2018 r.
Table 19. Characteristics of household members participating in the survey in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Miasto City	Wieś Village
	w tys. in thousands		
Ogółem liczba osób uczestniczących w badaniu The total number of persons participating in the survey	138,7	76,1	62,6
w tym – w wieku 15 lat lub więcej of which - at the age of 15 or more	117,2	64,7	52,5
wiek age			
15–19	7,1	3,4	3,7
20–24	7,4	3,9	3,5
25–44	37,7	21,1	16,6
45–64	37,9	19,9	18,0
65 lat lub więcej 65 and more	27,1	16,3	10,7
płeć sex			
mężczyźni men	55,6	29,8	25,9
kobiety women	61,5	34,9	26,6
wykształcenie education			
wyższe higher	25,8	18,4	7,3
średnie i policealne secondary and post-secondary	41,4	24,8	16,6
zasadnicze zawodowe basic vocational	29,9	13,5	16,5
gimnazjalne lower secondary	5,2	2,4	2,8
podstawowe i bez wykształcenia primary and no education	14,9	5,6	9,3
status na rynku pracy labour market status			
pracujący employed	60,8	33,7	27,1
bezrobotny unemployed	5,1	2,4	2,7
student lub uczeń student or pupil	9,8	5,1	4,6
pozostali nie stanowiący siły roboczej other not in the labour force	41,5	23,5	18,0

Uczestnictwo mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w wyjazdach turystycznych

Uogólnione wyniki badania wykazały, że liczba mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej uczestniczących w 2018 r. w przynajmniej jednym prywatnym wyjeździe turystycznym z co najmniej jednym noclegiem wyniosła 20,0 mln (o 4,5% więcej niż w 2017 r.), co stanowiło 61,9% mieszkańców Polski w tej grupie wiekowej. W miastach wskaźnik ten wyniósł 67,7%, a na wsi 51,9%. Najliczniejszą grupą wśród wyjeżdżających były osoby w wieku 25–44 lata – z tej grupy wiekowej wyjechało 69,5% (8,2 mln) mieszkańców Polski.

Najwięcej osób uczestniczących w wyjazdach, stanowiły osoby z wykształceniem średnim i policealnym (36,0% ogółu uczestniczących w wyjazdach, tj. mniej o 1,0 p. proc. w porównaniu z 2017 r.) oraz osoby z wykształceniem wyższym – 30,8% (o 1,8 p. proc. więcej) i zasadniczym zawodowym – 19,3% (o 1,8 p. proc. mniej). Najmniejszy odsetek wśród wyjeżdżających dotyczył osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i bez wykształcenia (13,9%, tj. o 1,0 p. proc. więcej niż w 2017 r.). Biorąc pod uwagę status na rynku pracy najwięcej wyjeżdżających przynależało do grupy osób pracujących – 60,6% (więcej o 0,9 p. proc. niż w 2017 r.).

Podróże turystyczne mieszkańców Polski

W 2018 r. liczba wyjazdów turystycznych (z co najmniej jednym noclegiem) zrealizowanych przez gospodarstwa domowe naszego kraju wyniosła 40,1 mln (o 3,5% więcej niż w 2017 r.). Jedno gospodarstwo domowe w Polsce uczestniczyło średnio w 3 wyjazdach (3,0). Przeciętnie w jednym wyjeździe uczestniczyły prawie 2 osoby (1,8). Spośród wszystkich wyjazdów zdecydowaną większość (93,5%) stanowiły wyjazdy w celach prywatnych.

Tablica 20. Podróże²⁴ turystyczne w 2018 r.

Table 20. Tourist trips in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Krajowe Domestic		Zagraniczne Foreign	
		krótkookresowe (2-4 dni) short-term (2-4 days)	długoookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	krótkookresowe (2-4 dni) short-term (2-4 days)	długoookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)
w tys. in thousands					
Ogółem Total	72 070,8	33 613,1	24 054,2	2 667,8	11 735,7
w tym: of which:					
osób w wieku 15 lat lub więcej people aged 15 and more	60 483,3	28 934,1	18 802,3	2 527,6	10 219,3
w tym: of which:					
w celach prywatnych for private purposes	57 605,4	27 682,6	18 342,5	1 993,4	9 586,9

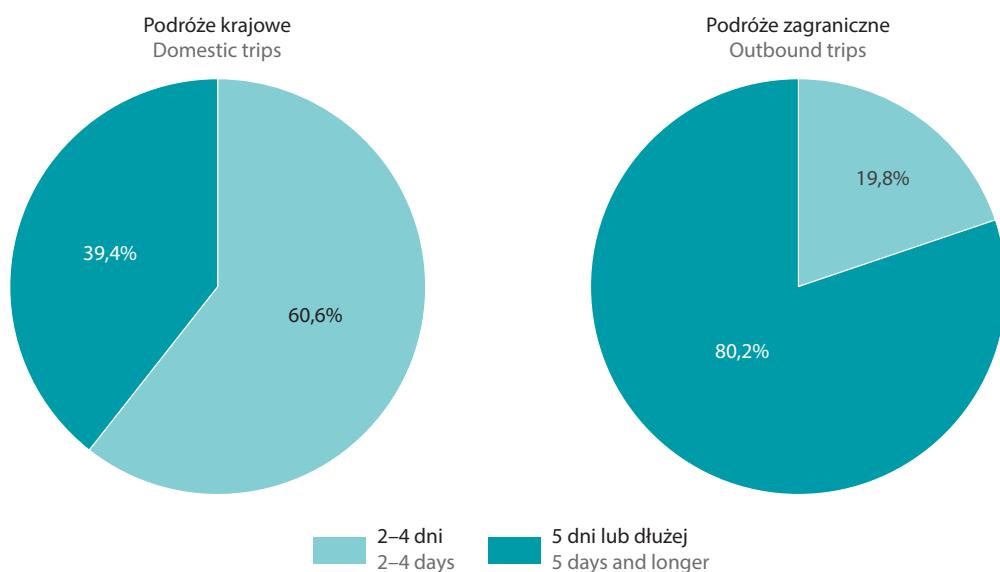
²⁴ Podróże turystyczne to wyjazdy członków gospodarstwa domowego (np. jeden wyjazd 4-osobowej rodziny oznacza 4 podróże).

W 2018 r. mieszkańcy Polski odbyli łącznie 72,1 mln podróży z co najmniej jednym noclegiem (jedna osoba mogła odbyć kilka podróży) – o 5,0% więcej niż w 2017 r. Zdecydowanie przeważały podróże krajowe – było ich 57,7 mln (o 4,4% więcej niż w 2017 r.), z tego 33,6 mln (o 3,8% więcej niż w 2017 r.) podróże krótkookresowych (2-4 dni) i 24,1 mln (o 5,2% więcej niż w 2017 r.) podróże długookresowych, tj. trwających 5 dni lub dłużej. Liczba podróży zagranicznych mieszkańców Polski wyniosła 14,4 mln (o 7,3% więcej niż w 2017 r.) i przeważnie były to podróże na 5 dni lub dłużej – 11,7 mln (o 8,4% więcej niż w 2017 r.). Podróże zagraniczne trwające od 2 do 4 dni było 2,7 mln (o 2,8% więcej niż w 2017 r.).

Z kolei w grupie wiekowej 15 lat lub więcej, mieszkańcy Polski odbyli 60,5 mln podróży – o 4,4% więcej niż w 2017 r. Liczba podróży krajowych wyniosła 47,7 mln, a podróży zagranicznych 12,7 mln. Wśród krajowych podróży dominowały krótkookresowe (60,6%), natomiast wśród zagranicznych przeważały podróże długookresowe (80,2%).

Wykres 45. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2018 r.

Chart 45. Tourism trips of Polish residents aged 15 and over in 2018

Tablica 21. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2018 r.
 Table 21. Tourist trips of Polish residents aged 15 or more in 2018

Miesiące Months	Krajowe Domestic			Zagraniczne Foreign		
	razem total	krótkookreso- we (2-4 dni) short-term (2-4 days)	długoookreso- we (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	razem total	krótkookreso- we (2-4 dni) short-term (2-4 days)	długoookreso- we (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)
w tys. in thousands						
Ogółem Total	47 736,3	28 934,1	18 802,3	12 747,0	2 527,6	10 219,3
Styczeń January	2 535,5	1 854,9	680,6	607,5	132,6	474,9
Luty February	3 454,8	2 315,6	1 139,1	766,9	152,7	614,2
Marzec March	3 558,7	2 884,7	673,9	899,9	217,0	682,8
Kwiecień April	2 013,1	1 472,1	541,0	513,5	107,0	406,5
Maj May	3 504,5	2 418,5	1 086,0	1 008,7	235,5	773,2
Czerwiec June	4 527,8	2 888,5	1 639,2	1 490,1	318,5	1 171,6
Lipiec July	7 311,6	3 184,1	4 127,6	1 646,2	224,8	1 421,4
Sierpień August	8 478,1	3 565,5	4 912,6	1 949,2	294,6	1 654,6
Wrzesień September	3 380,5	2 200,3	1 180,2	1 202,9	198,4	1 004,6
Październik October	3 052,2	2 079,2	973,0	1 014,5	213,4	801,1
Listopad November	1 951,6	1 495,1	456,5	570,9	164,0	406,9
Grudzień December	3 968,0	2 575,5	1 392,5	1 076,6	269,2	807,4
w odsetkach in percent						
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Styczeń January	5,3	6,4	3,6	4,8	5,2	4,6
Luty February	7,2	8,0	6,1	6,0	6,0	6,0
Marzec March	7,5	10,0	3,6	7,1	8,6	6,7
Kwiecień April	4,2	5,1	2,9	4,0	4,2	4,0
Maj May	7,3	8,4	5,8	7,9	9,3	7,6
Czerwiec June	9,5	10,0	8,7	11,7	12,6	11,5
Lipiec July	15,3	11,0	22,0	12,9	8,9	13,9
Sierpień August	17,8	12,3	26,1	15,3	11,7	16,2
Wrzesień September	7,1	7,6	6,3	9,4	7,8	9,8
Październik October	6,4	7,2	5,2	8,0	8,4	7,8
Listopad November	4,1	5,2	2,4	4,5	6,5	4,0
Grudzień December	8,3	8,9	7,4	8,4	10,6	7,9

W 2018 r. na miesiące typowo wakacyjne (lipiec-sierpień) przypadło łącznie 33,1% wszystkich podróży, które mieszkańców Polski (w wieku 15 lat lub więcej) odbyły na terenie kraju oraz 28,2% z ogólnej liczby podróży zagranicznych. W przypadku podróży krajowych, stosunkowo duża ich liczba przypadła także na czerwiec (9,5%) oraz grudzień (8,3%). Z kolei popularnymi miesiącami na podróże zagraniczne wśród mieszkańców Polski były – oprócz lipca i sierpnia – także czerwiec (11,7%) i wrzesień (9,4%).

Największą sezonowością charakteryzowały się podróże długookresowe. W przypadku długookresowych podróży krajowych na czerwiec, lipiec i sierpień przypadało 56,8% ogółu tego typu podróży, w tym na sierpień 26,1%. Zagraniczne podróże na 5 dni lub dłużej podejmowano przede wszystkim w lipcu i sierpniu. W tych dwóch miesiącach zrealizowano 30,1% długookresowych podróży zagranicznych. W przypadku podróży krótkookresowych zagranicznych nie występowała tak wyraźna sezonowość. Około 1/3 podróży krótkookresowych odbyła się w czerwcu, sierpniu i grudniu (odpowiednio 12,6%, 11,7%, 10,6%).

Celem podróży krajowych było głównie odwiedzenie krewnych lub znajomych – 23,1 mln (48,4% ogółu podróży krajowych). W przypadku krajowych podróży krótkookresowych przeważały podróże w celu odwiedzenia krewnych lub znajomych – 17,2 mln (59,5%). Z kolei wśród podróży krajowych długookresowych przeważały podróże w celu wypoczynku, rekreacji i wakacji – 10,9 mln, co stanowiło 58,2% krajowych podróży długookresowych. Natomiast za granicę mieszkańcy Polski wyjeżdżali głównie w celu wypoczynku i rekreacji – 7,1 mln podróży (56,0% ogółu podróży zagranicznych) oraz odwiedzin – 3,9 mln podróży (30,5% ogółu podróży zagranicznych). Zarówno podczas zagranicznych podróży krótkookresowych, jak i długookresowych Polacy wyjeżdżali głównie w celu wypoczynku, rekreacji i wakacji (odpowiednio 45,2% zagranicznych podróży krótkookresowych i 58,6% zagranicznych podróży długookresowych).

Tablica 22. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2018 r.

Table 22. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or more by the main purpose in 2018

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Foreign		
	razem total	krótko- okresowe (2-4 dni) short-term (2-4 days)	długo- okresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	razem total	krótko- okresowe (2-4 dni) short-term (2-4 days)	długo- okresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)
		w odsetkach			in percent	
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wypoczynek, rekreacja, wakacje Leisure, recreation, holiday	41,6	30,8	58,2	56,0	45,2	58,6
Odwiedziny u krewnych lub znajomych Visiting family or friends	48,4	59,5	31,5	30,5	26,4	31,5
Zdrowotny Health related	3,0	1,0	6,0	0,5	1,0	0,3
Religijny, pielgrzymka Religious, pilgrimage	1,2	1,7	0,5	1,7	1,4	1,7
Edukacyjny Education	0,8	0,8	0,7	0,7	0,5	0,7
Zakupy Shopping	0,1	0,1	0,0	0,5	2,0	0,1
Służbowy Professional	3,6	4,3	2,4	9,2	21,1	6,2
Inny Other	1,3	1,7	0,7	1,1	2,3	0,9

W 2018 r. podczas 56,2% podróży krajowych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej korzystali z niewy- najmowanych miejsc zakwaterowania, przede wszystkim z mieszkania u krewnych lub znajomych (52,1%). Niewynajmowane miejsca zakwaterowania wybrano w przypadku ponad 2/3 podróży krótkookresowych. Zupełnie inaczej przedstawiała się sytuacja w przypadku podróży zagranicznych, gdzie niezależnie od czasu trwania podróży, korzystano przede wszystkim z wynajmowanych miejsc zakwaterowania (w przypadku 64,8% podróży), w tym głównie z obiektów hotelowych (49,9%).

Tablica 23. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanej bazy noclegowej w 2018 r.

Table 23. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or more by accommodation used in 2018

Główny rodzaj zakwaterowania Main kind of accommodation	Krajowe Domestic			Zagraniczne Foreign
	razem total	krótkookre- sowe (2-4 dni) short-term (2-4 days)	długo okre- sowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	
	w odsetkach in percent			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Wynajmowane Rented	43,8	32,9	60,6	64,8
obiekty hotelowe hotels and similar establishments	21,8	19,0	26,0	49,9
obiekty wypoczynku wakacyjnego ^a holiday vacation facilities ^a	4,6	3,6	6,3	2,4
wynajęte kwatery prywatne lub kwatery agroturystyczne rented rooms for guest or agrotourism lodgings	11,2	7,5	17,0	8,5
pozostałe wynajmowane other rented	6,2	2,9	11,3	3,9
Niewynajmowane Non-rented	56,2	67,1	39,4	35,2
mieszkanie u krewnych lub znajomych staying with family or friends	52,1	63,2	34,9	34,2
pozostałe niewynajmowane other non-rented	4,1	3,9	4,5	1,0

a Na przykład: domy wycieczkowe, ośrodki wczasowe, szkoleniowo-wypoczynkowe, kolonijne, schroniska.

a For example: excursion hostels, holiday centres, training-recreational centres, holiday youth centres, shelters.

W 2018 r. podczas podróży krajowych, mieszkańcy Polski korzystali najczęściej (76,8%) z transportu samochodowego, zarówno podczas podróży krótkookresowych jak i długookresowych. Z kolei podczas podróży zagranicznych turyści korzystali najczęściej z transportu lotniczego (53,0%).

Tablica 24. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanego podczas podróży środka transportu w 2018 r.

Table 24. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or more by mean of transport used in 2018

Rodzaj transportu Mean of transport	Krajowe Domestic			Zagraniczne Foreign
	razem total	krótkookreso- we (2-4 dni) short-term (2-4 days)	długookreso- we (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	
	w odsetkach in percent			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Lotniczy Air transport	0,2	0,3	0,1	53,0
Autobusowy, autokarowy (regularny, turystyczny) Bus, coach transport (regular, tourist)	13,1	14,41	11,2	13,1
Pojazdy silnikowe (prywatne i wynajęte) Motor vehicle (private or rented)	76,8	76,4	77,3	31,1
Inny ^a Other ^a	9,9	8,9	11,4	2,8

a Rowerowy, kolejowy, wodny.
a Bicycle, railway, water transport.

Tablica 25. Średnia liczba noclegów podczas podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2018 r.

Table 25. Average number of nights during trips of Polish residents aged 15 or more in 2018

Wyszczególnienie Specification	Według kwartałów By quarters			
	I	II	III	IV
Podróże krajowe Domestic trips				
Ogółem Total	3,6	4,0	6,0	4,0
Długookresowe Short-term	8,4	8,0	9,5	8,2
Krótkookresowe Long-term	1,9	2,0	2,1	2,0
Podróże zagraniczne Foreign trips				
Ogółem Total	9,6	9,0	9,9	9,3
Długookresowe Short-term	11,7	10,8	11,2	11,6
Krótkookresowe Long-term	2,2	2,4	2,3	2,2

W 2018 r. podczas podróży krajowych z co najmniej jednym noclegiem, najwięcej turystów w wieku 15 lat lub więcej odwiedziło województwo pomorskie i małopolskie – odpowiednio 6,6 mln i 6,4 mln osób, następnie mazowieckie i zachodniopomorskie – 5,7 mln i 5,5 mln osób. Liczba turystów przyjęta przez wymienione cztery województwa stanowiła 50,1% ogółu krajowego ruchu turystycznego.

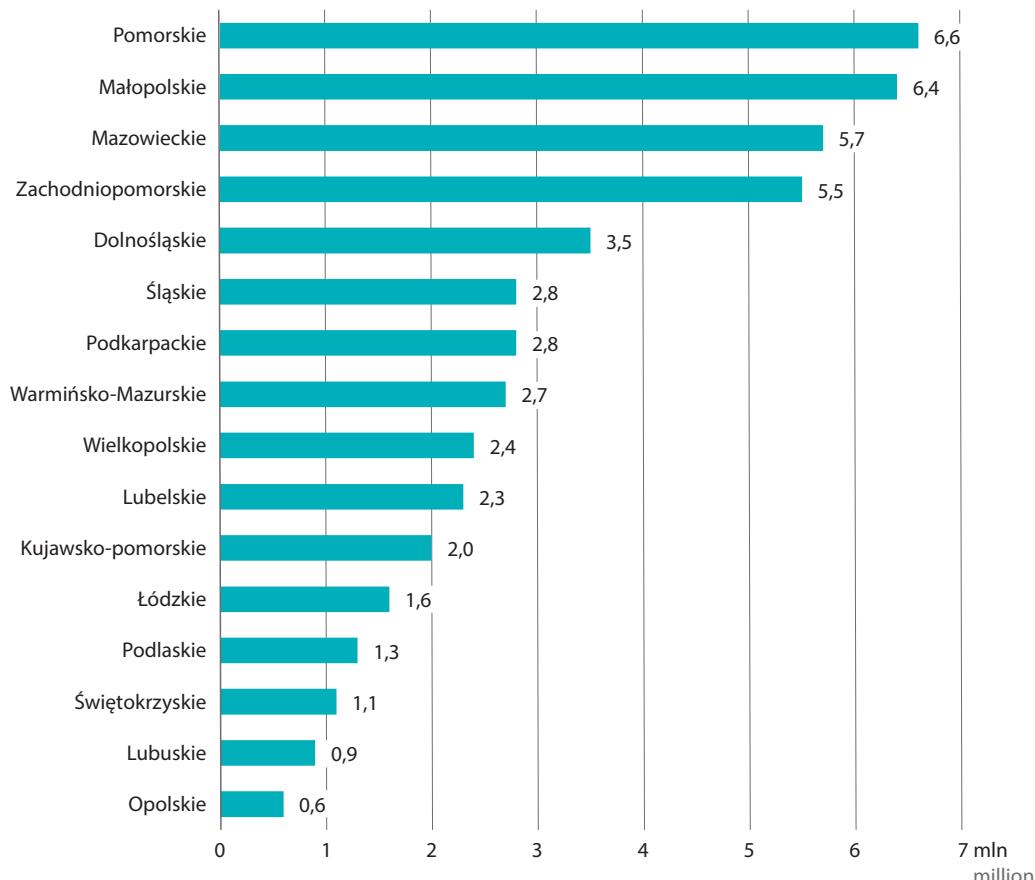
Do województwa dolnośląskiego przybyło 3,5 mln osób, do podkarpackiego i śląskiego – po 2,8 mln, do warmińsko-mazurskiego – 2,7 mln osób, a do wielkopolskiego i lubelskiego – odpowiednio 2,4 i 2,3 mln

osób oraz do kujawsko-pomorskiego 2,0 mln osób. Powyższe 7 województw przyjęło łącznie 38,3% ogółu turystów. Na 5 pozostałych województw przypadło 11,6% ogółu turystów w 2018 r.

W czasie podróży krótkookresowych mieszkańcy Polski najczęściej odwiedzali województwo mazowieckie i małopolskie, zaś podczas podróży trwających 5 dni lub dłużej – województwa nadmorskie, tj. pomorskie i zachodniopomorskie.

Wykres 46. Natężenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby wizyt – dotyczy osób w wieku 15 lat lub więcej w 2018 r.

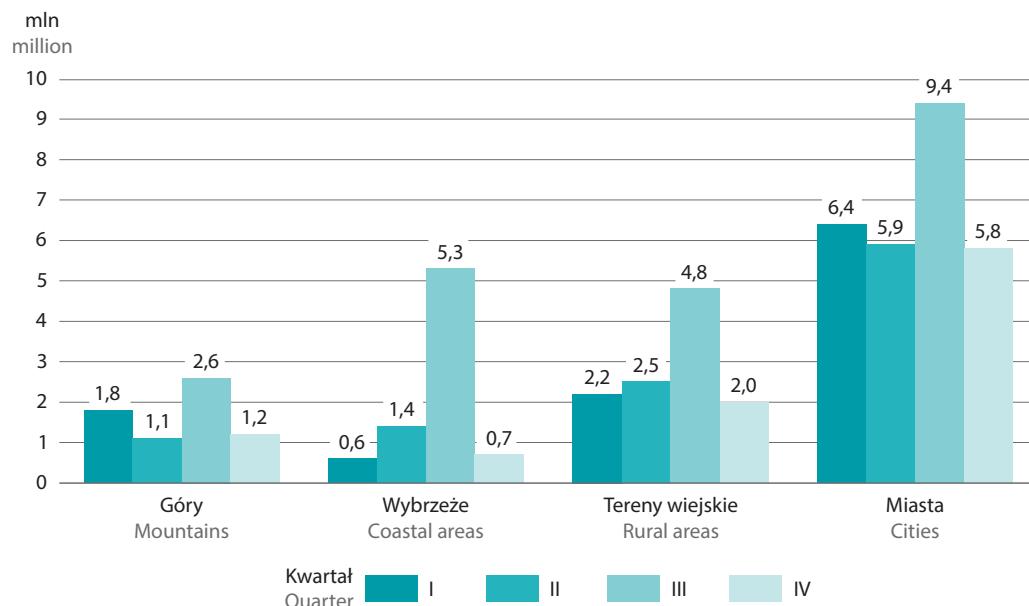
Chart 46. The intensity of domestic tourist traffic by voivodship and number of trips – concerns persons aged 15 and over in 2018

Głównymi kierunkami wyjazdów polskich turystów, podczas krajowych podróży krótkookresowych, były miasta (63,2%), tereny wiejskie (25,7%) i rejony górskie (10,5%). W przypadku wyjazdów długookresowych również miasta były najpopularniejszym kierunkiem podróży (49,0%), kolejnymi miejscami odwiedzanymi przez mieszkańców Polski były: morze (30,7%) i tereny wiejskie (22,1%).

Wykres 47. Wybrane kierunki krajowych podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu prywatnym w 2018 r.

Chart 47. Domestic trips of Polish residents aged 15 and over for private purpose in 2018 by selected directions

Uwaga: Respondent podczas jednej podróży może odwiedzić więcej niż jedno miejsce.
Note: During one trip, the respondent can visit more than one place.

Mieszkańcy Polski za granicę podróżowali głównie do krajów europejskich (92,6% podróży). Najwięcej podróży odbyły do Niemiec (2 438 tys.), następnie do Włoch (1 055 tys.), Wielkiej Brytanii (1 031 tys.), Czech (762 tys.), Grecji (752 tys.), Hiszpanii (714 tys.) i Chorwacji (703 tys.). Mieszkańcy Polski odbyli 432 tys. podróży do Austrii oraz 407 tys. na Słowację. Popularnymi krajami podróży mieszkańców Polski były również: Francja – 366 tys., Szwecja – 294 tys., Węgry – 291 tys., Norwegia – 275 tys., Bułgaria – 248 tys., Holandia – 233 tys., 267 tys. podróży mieszkańców Polski odbyły do Turcji. Popularnymi krajami spoza Europy, do których podróżowali mieszkańcy Polski były Egipt – 155 tys. oraz Stany Zjednoczone – 149 tys. podróży.

Jednodniowe zagraniczne podróże mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej

W 2018 r. mieszkańcy Polski odbyli 35,9 mln zagranicznych podróży jednodniowych (bez noclegu) – o 3,3% więcej niż w 2017 r. Celem tych wyjazdów był przede wszystkim wypoczynek i rekreacja (48,3%) oraz dokonanie zakupów (34,5%), w dalszej kolejności odwiedziny u krewnych lub znajomych (8,1%). Podróże w pozostałych celach stanowiły 9,0%.

Wyjeżdżający za granicę na 1 dzień przekraczali granicę przeważnie samochodem osobowym – 77,1% (wobec 76,1% w 2017 r.), autobusem – 10,2% (5,7% w 2017 r.) oraz pieszo lub rowerem – 7,4% (13,5% w 2017 r.).

W 2018 r. głównymi krajami docelowymi podczas podróży zagranicznych jednodniowych były kraje sąsiadujące z Polską. Dominowały podróże do Niemiec, które stanowiły 40,5%, następnie do Czech – 34,5% oraz na Słowację – 16,2%. Podróże na Litwę stanowiły 2,9%, na Ukrainę i do Rosji – odpowiednio 2,4% i 1,7% ogólnej liczby zagranicznych podróży jednodniowych, a na Białoruś – 1,0%.

Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podrózami

Wydatki mieszkańców Polski związane z podrózami w 2018 r. wyniosły 72,5 mld zł (wzrost o 9,7% w porównaniu z poprzednim rokiem), z tego na krajowe wyjazdy z noclegami przypadało 27,7 mld zł (wzrost o 10,5%), na zagraniczne wyjazdy z noclegami – 31,4 mld zł (wzrost o 11,4%), a na zagraniczne podróże jednodniowe – 13,4 mld zł (wzrost o 4,7%). Wydatki na krajowe wyjazdy z noclegami stanowiły 38,2% w wydatkach ogółem (więcej o 0,3 p. proc.), a na zagraniczne wyjazdy z noclegami – 43,3% (więcej o 0,6 p. proc.). Wydatki na zagraniczne podróże jednodniowe stanowiły 18,5% (mniej o 0,9 p. proc.).

W 2018 r. przeciętne wydatki jednej osoby na krajową podróż trwającą od 2 do 4 dni wyniosły 328 zł (wzrost o 5,8%), na podróż trwającą 5 dni lub dłużej – 968 zł (wzrost o 6,2%), a na zagraniczną odpowiednio 1 748 zł (wzrost o 18,6%) i 2 644 zł (wzrost o 2,4%). Na jedną zagraniczną podróż bez noclegu jedna osoba przeznaczyła średnio 374 zł (wzrost o 1,3%).

Struktura poniesionych wydatków w 2018 r. była zróżnicowana w zależności od rodzaju podróży i długości jej trwania. W przypadku krótkookresowych wyjazdów krajowych, obok relatywnie dużego udziału wydatków na żywienie (30,9%) i na transport (25,3%), znaczny udział miały wydatki na zakwaterowanie (23,6%) oraz na zakup towarów (14,9%). W porównaniu do 2017 r. w strukturze wydatków ponoszonych podczas krajowych podróży krótkookresowych nie zaszły znaczące zmiany. Nie przekroczyły one 0,6 p. proc.

Podczas krajowych podróży, trwających 5 dni lub dłużej, mieszkańcy Polski największe wydatki ponieśli na zakwaterowanie (36,5% z ogólnej kwoty wydatków), a następnie na żywienie (34,0%) i na transport (15,3%). W porównaniu do 2017 r. w strukturze wydatków również nie zaszły znaczące zmiany. Nie przekroczyły one 0,8 p. proc.

W czasie podróży zagranicznych relatywnie największe kwoty wydano na transport, zarówno podczas podróży krótkookresowych (31,6%), jak i długookresowych (33,7%). Udział wydatków na zakwaterowanie wyniósł odpowiednio 27,0% i 28,2%. Wydatki na żywienie stanowiły 20,0% w ogólnej wartości wydatków poniesionych podczas zagranicznych podróży krótkookresowych oraz 21,5% w przypadku zagranicznych podróży długookresowych. Kwoty przeznaczone na zakup towarów stanowiły odpowiednio 15,7% i 12,6%. W porównaniu z 2017 r. w strukturze wydatków poniesionych podczas zagranicznych podróży krótkookresowych zaobserwowano wzrost udziału wydatków na pozostałe usługi (o 1,3 p. proc.) oraz znaczny spadek udziału wydatków na żywienie (o 1,9 p. proc.). W przypadku zagranicznych podróży długookresowych nie zauważono znaczących zmian. Nie przekroczyły one 0,4 p. proc.

W przypadku jednodniowych wyjazdów zagranicznych mieszkańcy Polski w 2018 r. relatywnie największe wydatki ponieśli na zakup towarów (62,9% wartości wydatków) oraz na transport i na żywienie w restauracjach, kawiarniach i barach (odpowiednio 18,4% i 14,0%). W porównaniu z 2017 r. wzrósł udział wydatków przeznaczonych na zakup towarów (o 1,6 p. proc.) i na transport (o 1,2 p. proc.), a spadł udział wydatków na pozostałe usługi (o 2,5 p. proc.). W przypadku pozostałych kategorii zmiany były niewielkie.

Tablica 26. Struktura wydatków mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związanych z podróżami w 2018 r.

Table 26. Structure of expenditures related to trips of Polish residents aged 15 or more in 2018

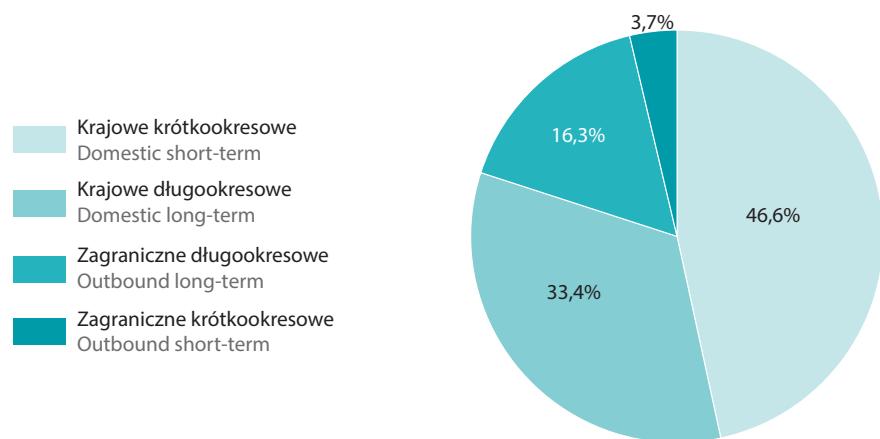
Rodzaj wydatków Kind of expenditure	Podróże krajowe Domestic trips		Podróże zagraniczne Foreign trips		
	krótkookre- sowe (2-4 dni) short-term (2-4 days)	długookre- sowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	krótkookre- sowe (2-4 dni) short-term (2-4 days)	długookre- sowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	jednodniowe same-day
	w odsetkach in percent				
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zakwaterowanie Accommodation	23,6	36,5	27,0	28,2	0,0
Wyżywienie w restauracjach, kawiarniach, barach, itp. Meals in restaurants, cafes, bars, etc.	30,9	34,0	20,0	21,5	14,0
Transport Transport	25,3	15,3	31,6	33,7	18,4
Zakup towarów Purchase of goods	14,9	8,1	15,7	12,6	62,9
Pozostałe usługi ^a Other services ^a	5,3	6,1	5,8	4,0	4,7

a Usługi kulturalno-rekreacyjne, bilety wstępu, itp.
a Cultural and recreational services, entrance tickets, etc.

Finansowanie podróży odbywało się głównie ze środków własnych osób podróżujących. W przypadku podróży krajowych dotyczyło ono 79,4%, natomiast w przypadku podróży zagranicznych wielodniowych oraz jednodniowych stanowiło odpowiednio 63,0% i 61,9%.

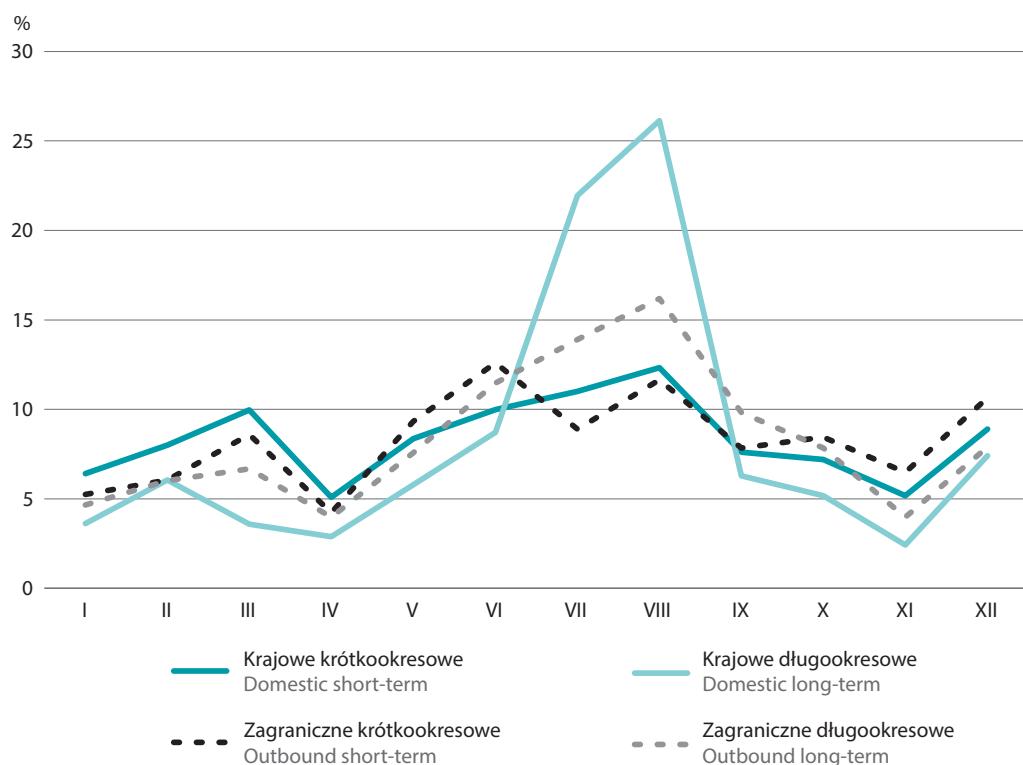
Wykres 48. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w 2018 r.

Chart 48. Tourist trips of Polish residents in 2018

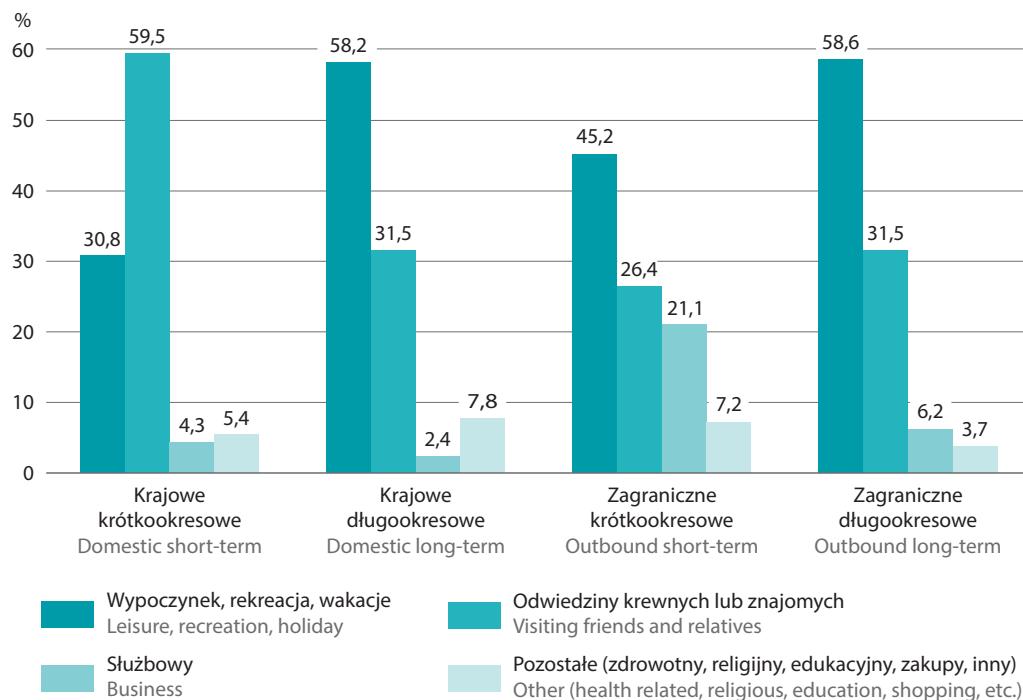
Wykres 49. Sezonowość podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2018 r.

Chart 49. Seasonality of tourist trips of Polish residents aged 15 years and over in 2018

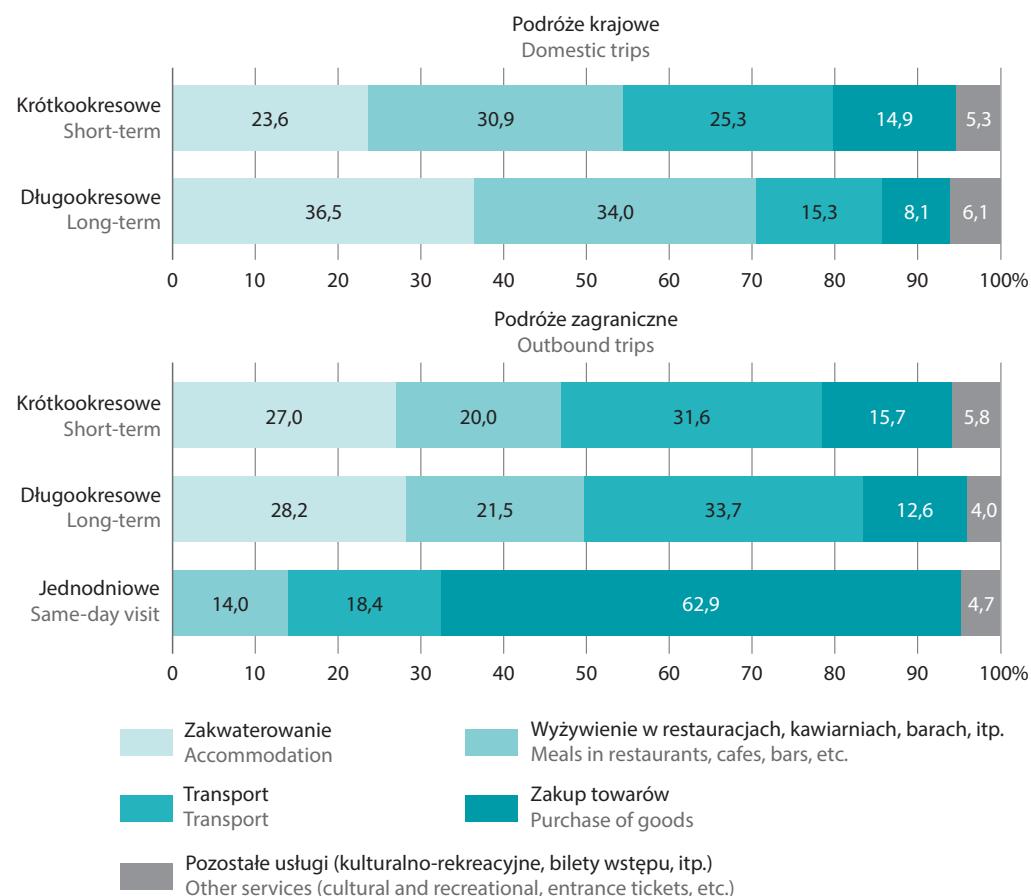
Wykres 50. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2018 r.

Chart 50. Tourist trips of Polish residents aged 15 years and over by main purpose in 2018

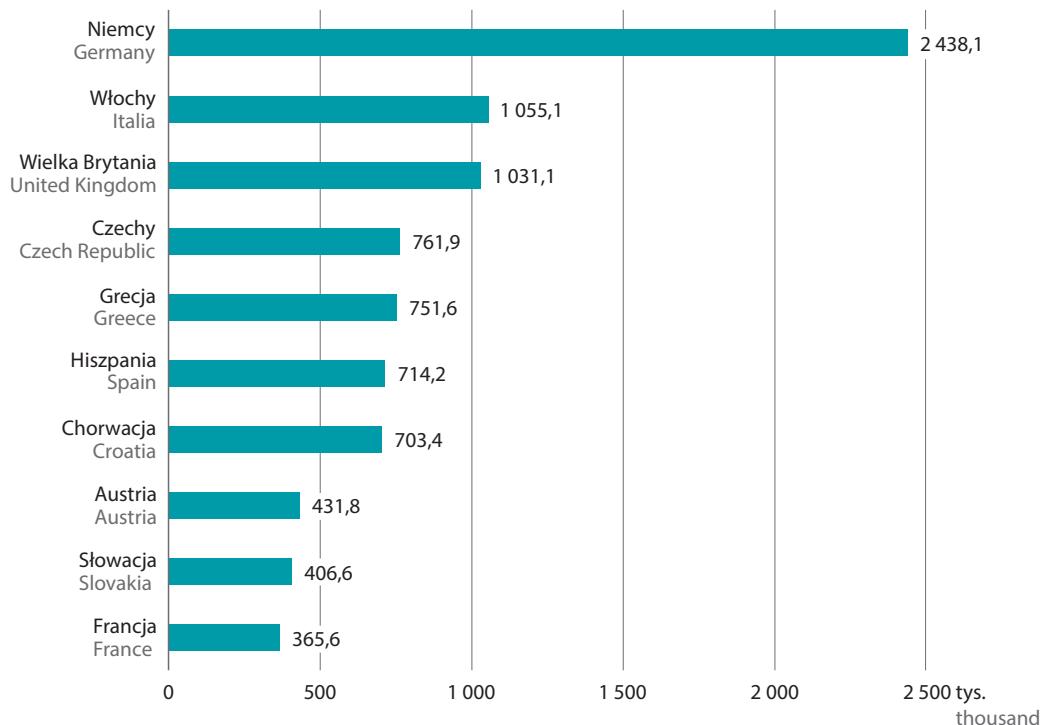
Wykres 51. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związanego z podrózami w 2018 r.

Chart 51. Expenditures of Polish residents aged 15 years and over related to travel in 2018

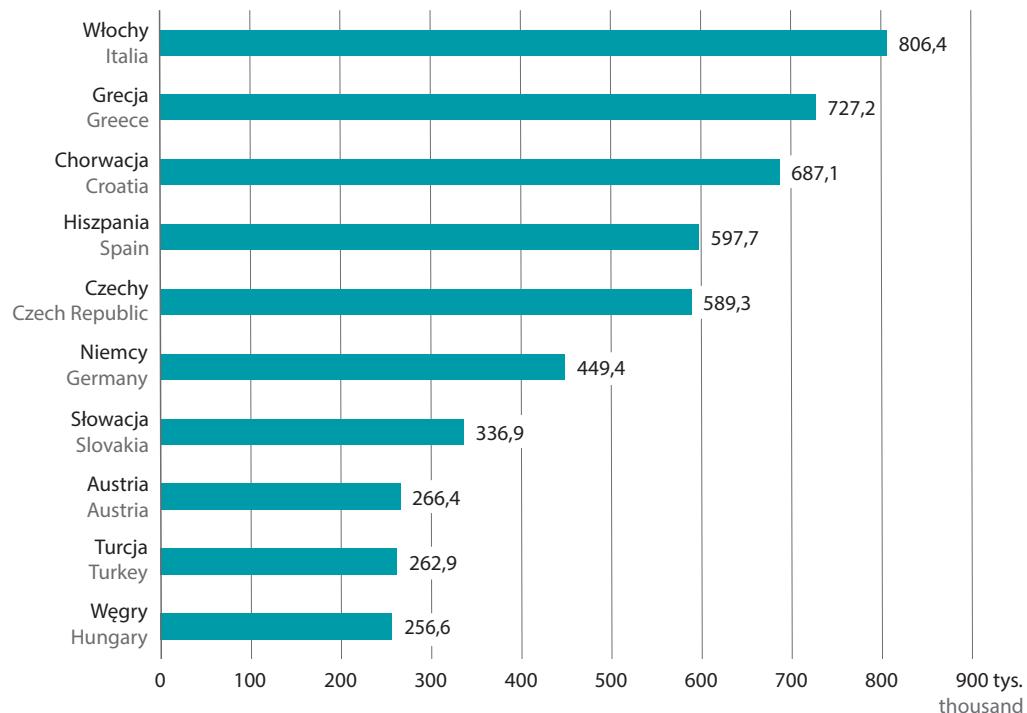
Wykres 52. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wybranych krajów docelowych w 2018 r.

Chart 52. Outbond tourism trips of Polish residents aged 15 years and over by selected countries of destination in 2018

Wykres 53. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu wypoczynku, rekreacji lub wakacji według wybranych krajów docelowych w 2018 r.

Chart 53. Outbond tourism trips of Polish residents aged 15 and over for leisure, recreation or holidays purposes by selected countries of destination in 2018

Rozdział 8

Chapter 8

Podróże nierezydentów do Polski w 2018 r.

Trips of non-residents to Poland in 2018

W 2018 r. do Polski przyjechało 85,9 mln nierezydentów²⁵ i było to o 2,6% więcej niż w roku poprzednim, z tego 19,6 mln turystów (o 7,5% więcej niż w 2017 r.) i 66,3 mln odwiedzających jednodniowych (o 1,2% więcej niż w 2017 r.).

Tablica 27. Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu przyjazdu w 2018 r.
Table 27. Trips of non-residents to Poland by the main purpose in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Turyści Tourists	Odwiedzający jednodniowi Same-day visitors
	w tys. in thousands		
Ogółem Total	85 946,5	19 622,8	66 323,8
w tym: of which:			
wypoczynek, rekreacja, wakacje leisure, recreation, holiday	9 230,6	5 405,6	3 825,0
odwiedziny u krewnych lub znajomych visiting family or friends	8 610,4	7 022,9	1 587,5
zdrowotny health related	640,6	244,1	396,5
zakupy shopping	54 073,4	1 207,5	52 865,9
służbowy professional	7 077,6	4 664,5	2 413,0

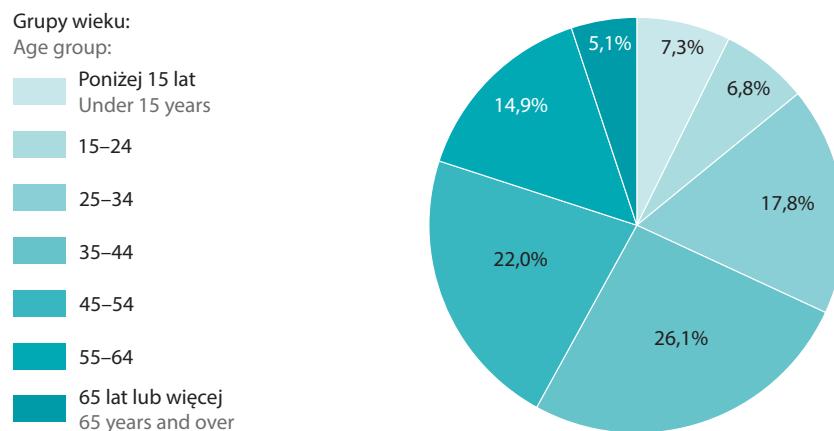
W przypadku turystów zagranicznych, głównym celem przyjazdu były odwiedziny u krewnych lub znajomych (prawie 36%), następnie wypoczynek, rekreacja, wakacje (około 28%) oraz sprawy służbowe (prawie 24%). Odwiedzający jednodniowi przyjeżdżali do Polski głównie w celu dokonania zakupów (prawie 80%), następnie na wypoczynek, rekreację, wakacje (prawie 6%) oraz w celu służbowym (prawie 4%).

W 2018 r. wśród przyjeżdżających cudzoziemców blisko połowa turystów i odwiedzających jednodniowych była w wieku od 35 do 54 lat, a ponad 1/6 stanowiły osoby w wieku 25-34 lat. Najmniejszy odsetek wśród podróżujących do Polski stanowiły osoby w wieku 65 lat i więcej oraz w wieku 15-24 lat.

²⁵ Na potrzeby niniejszej publikacji pojęcia „nierezydent” i „cudzoziemiec” używane są zamiennie.

Wykres 54. Podróże nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według grup wieku w 2018 r.

Chart 54. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland by age group in 2018

W 2018 r. częściej do Polski podróżowali mężczyźni niż kobiety (52,6% ogółu podróży nierezydentów do Polski). Jedynie wśród osób poniżej 15 roku życia i w wieku 15–24 lata przeważały przyjazdy kobiet.

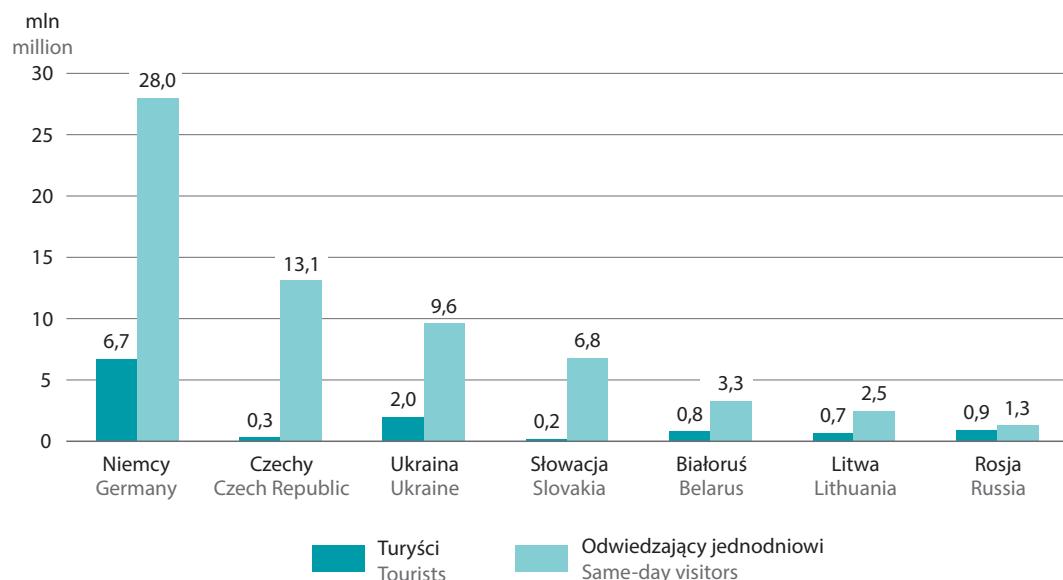
Tablica 28. Struktura nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) przyjeżdżających do Polski według płci w 2018 r.

Table 28. Structure of non-residents (tourists and same-day visitors) arriving to Poland by sex in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
		w odsetkach in percent		
Ogółem Total	100,0		52,6	47,4
Według grup wieku: By age groups:				
poniżej 15 lat under 15	100,0	38,8		61,2
15–24	100,0	45,5		54,5
25–34	100,0	52,6		47,4
35–44	100,0	55,3		44,7
45–54	100,0	55,5		44,5
55–64	100,0	53,0		47,0
65 lat lub więcej 65 and more	100,0	54,2		45,8

Do Polski przyjeżdżali głównie mieszkańcy krajów sąsiednich, którzy w 2018 r. wśród turystów stanowili 59,5%, natomiast wśród odwiedzających jednodniowych 97,3%. Wśród cudzoziemców odwiedzających nasz kraj przeważali mieszkańcy Niemiec, którzy stanowili największy odsetek wśród ogółu zarówno turystów jak i odwiedzających jednodniowych – odpowiednio 34,2% i 42,2%.

Wykres 55. Nierezydenci z krajów sąsiednich odwiedzający Polskę w 2018 r.
 Chart 55. Non-residents from neighbouring countries visiting Poland in 2018

Wśród turystów z krajów niegraniczących bezpośrednio z Polską, największy odsetek stanowili nierezydenci z Wielkiej Brytanii (4,7% wszystkich turystów), następnie z Włoch i Francji (po 2,8%), Stanów Zjednoczonych (2,7%), Holandii (2,4%) i Norwegii (2,3%). W przypadku odwiedzających jednodniowych przybywających z krajów niesąsiadujących z Polską, najwyższy udział w strukturze stanowili nierezydenci z Łotwy (0,4%) i Wielkiej Brytanii (0,3%).

Wykres 56. Podróże turystów zagranicznych do Polski w 2018 r.
 Chart 56. Trips of foreign tourists to Poland in 2018

Najwięcej przyjazdów turystów zagranicznych do Polski w 2018 r. odnotowano w sierpniu i lipcu (po 11% ogólnej liczby przyjazdów turystów zagranicznych). Natomiast najmniejszy udział miał luty i styczeń (po 6%).

W 2018 r. ponad połowa turystów spędziła w Polsce 5 lub więcej dni – takie przyjazdy stanowiły 54,6% ogółu ich przyjazdów. Wśród mieszkańców krajów sąsiadujących z Polską dominowały jednak wizyty 2-4 dniowe (wyjątek stanowiły przyjazdy mieszkańców Niemiec).

Tablica 29. Struktura podróży turystów zagranicznych do Polski według długości pobytu i kraju zamieszkania w 2018 r.

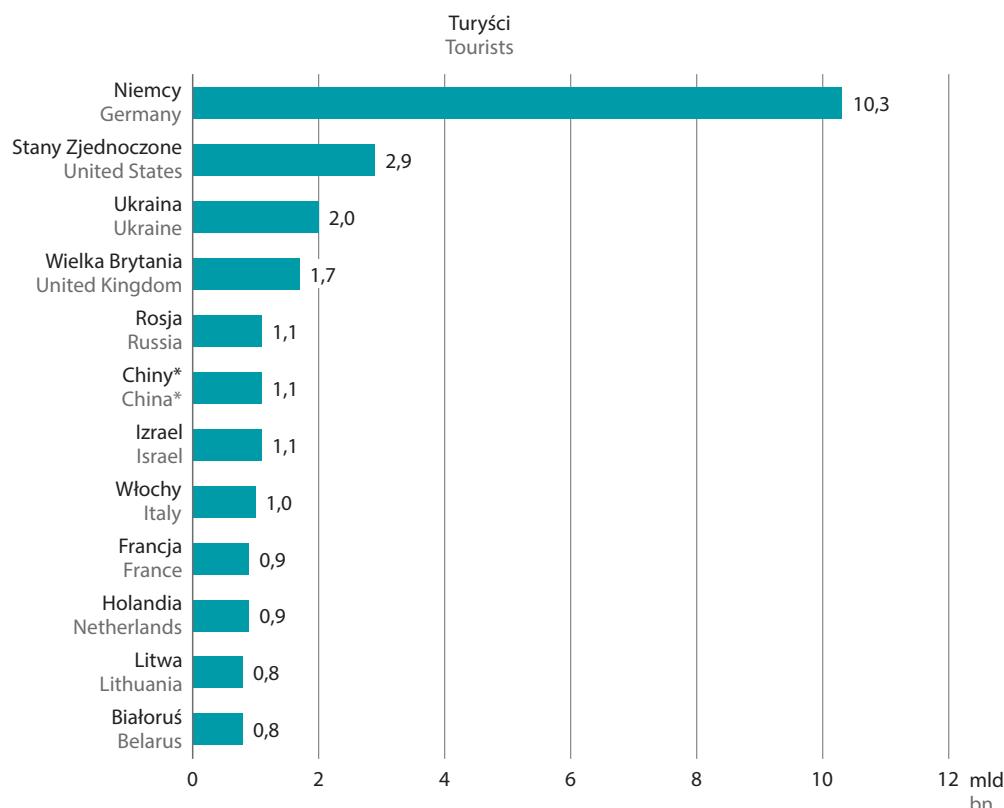
Table 29. Structure of trips of foreign tourists to Poland by length of stay and country of residence

Kraje Countries	Ogółem Total	2-4 dni 2-4 days	5 dni lub więcej 5 days or more
	w odsetkach in percent		
Ogółem Total	100,0	45,4	54,6
w tym z krajów sąsiednich: of which from neighboring countries:			
Białoruś Belarus	100,0	90,8	9,2
Czechy Czech Republic	100,0	72,6	27,4
Litwa Lithuania	100,0	90,1	9,9
Niemcy Germany	100,0	29,3	70,7
Rosja Russia	100,0	88,3	11,7
Słowacja Slovakia	100,0	76,5	23,5
Ukraina Ukraine	100,0	89,7	10,3

Cudzoziemcy odwiedzający Polskę w 2018 r. ponieśli (przed podróżą u siebie w kraju i na terenie Polski) wydatki w wysokości 58,3 mld zł i było to o 2,9% więcej niż w roku 2017, z tego turyści – 34,5 mld zł (o 5,4% więcej niż w roku 2017), a odwiedzający jednodniowi – 23,8 mld zł (o 0,4% mniej niż w roku 2017).

Łączne wydatki turystów i odwiedzających jednodniowych z krajów sąsiadujących bezpośrednio z Polską wyniosły w 2018 r. 38,4 mld zł, co stanowiło 65,9% ogółu wydatków nierezidentów. W roku poprzednim było to 37,5 mld zł (66,1%). W 2018 r. największe wydatki – biorąc pod uwagę kraje sąsiadujące z Polską – ponieśli turyści i odwiedzający jednodniowi z Niemiec – łącznie 19,1 mld zł (49,7% ogółu wydatków przyjeżdżających z krajów sąsiednich), następnie Ukrainy – 6,7 mld zł (17,5%), Czech – 3,6 mld zł (9,4%), Białorusi – 3,1 mld zł (8,0%), Słowacji – 2,4 mld zł (6,3%), Litwy i Rosji – po 1,7 mld zł (po 4,5% ogółu wydatków przyjeżdżających z krajów sąsiednich). Należy przy tym dodać, że w przypadku ww. państw, z wyjątkiem Niemiec i Rosji, przeważający udział w wydatkach cudzoziemców miały wydatki odwiedzających jednodniowych. Dla całej grupy 7 krajów stanowiły one 59,9% (w 2017 r. – 61,5%). Przyjeżdżający ze wszystkich krajów sąsiadnych ponieśli w 2018 r. wydatki wyższe niż przed rokiem. Najwyższy wzrost wydatków w stosunku do roku poprzedniego zaobserwowano u przyjeżdżających ze Słowacji (o 4,4%) i z Czech (o 4,3%).

Wykres 57. Wydatki nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) w Polsce w 2018 r.
 Chart 57. Expenses of non-residents (tourists and same-day visitors) in Poland in 2018

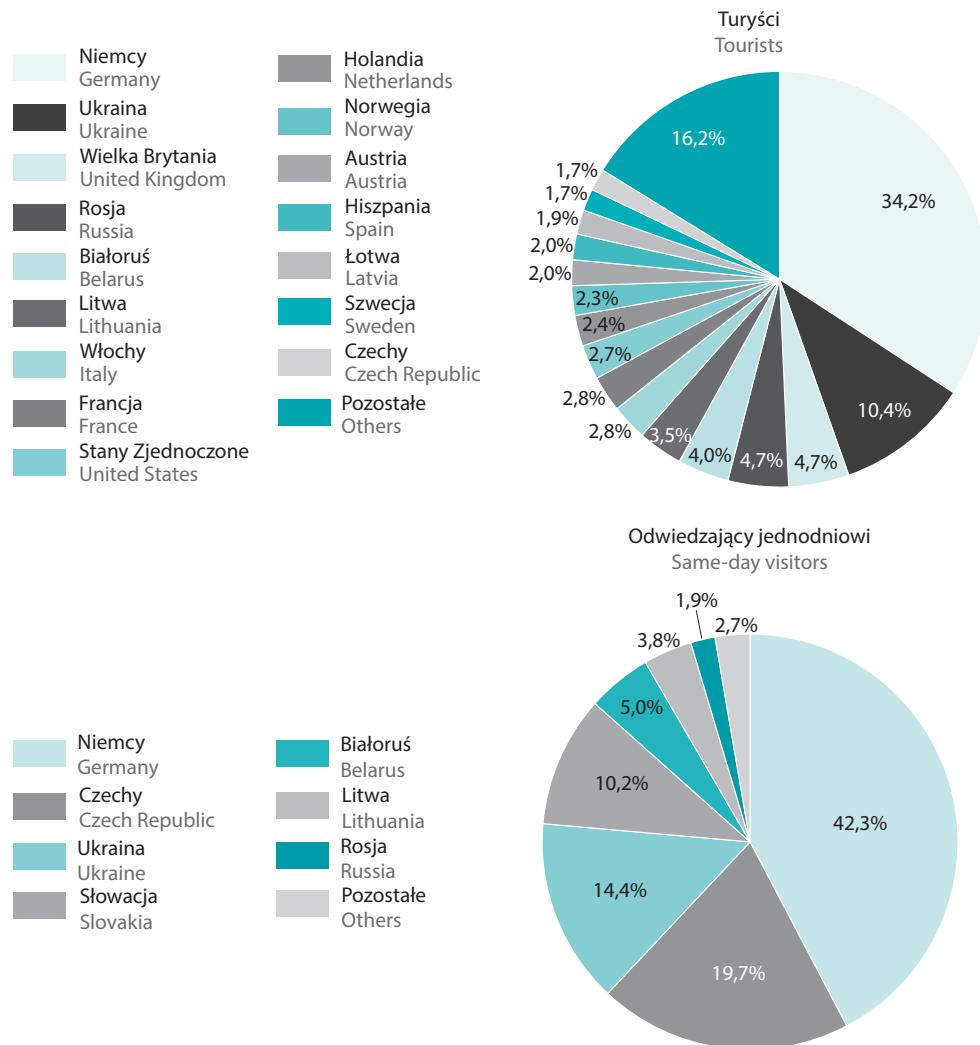
* Łącznie ze Specjalnym Regionem Administracyjnym Hongkong, Specjalnym Regionem Administracyjnym Makau, Tajwanem.
 * Including Hong Kong Special Administrative Region, Macao Special Administrative Region and Taiwan.

W grupie turystów najwyższe wydatki w związku z podróżą do Polski ponieśli cudzoziemcy z Niemiec – 10,3 mld zł (29,9% ogółu wydatków turystów w 2018 r.), następnie ze Stanów Zjednoczonych – 2,9 mld zł (8,5%), Ukrainy – 2,0 mld zł (5,8%), Wielkiej Brytanii – 1,7 mld zł (4,9%). Wśród odwiedzających jednodniowych najwyższe wydatki w związku z podróżą do Polski również ponieśli cudzoziemcy z Niemiec – 8,8 mld zł (36,9% ogółu wydatków odwiedzających jednodniowych w 2018 r.), następnie z Ukrainy – 4,7 mld zł (19,9%), Czech – 3,3 mld zł (14,1%), Białorusi – 2,3 mld zł (9,8%), Słowacji – 2,2 mld zł (9,4%).

Średnie wydatki poniesione przez turystę, w związku z podróżą do Polski, wyniosły 1 759 zł (przed rokiem 1 795 zł), a odwiedzającego jednodniowego wyniosły 359 zł (w 2017 r. 365 zł).

Wykres 58. Podróże nierezidentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski w 2018 r.
Chart 58. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland in 2018

Wykres 59. Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu w 2018 r.

Chart 59. Trips of non-residents to Poland by main purpose in 2018

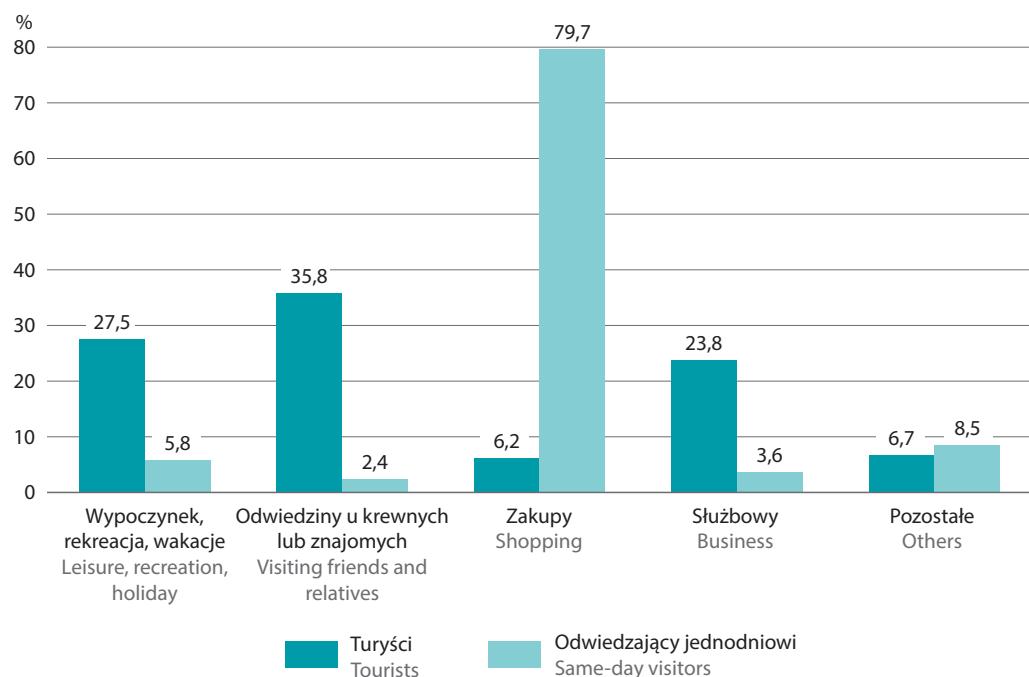
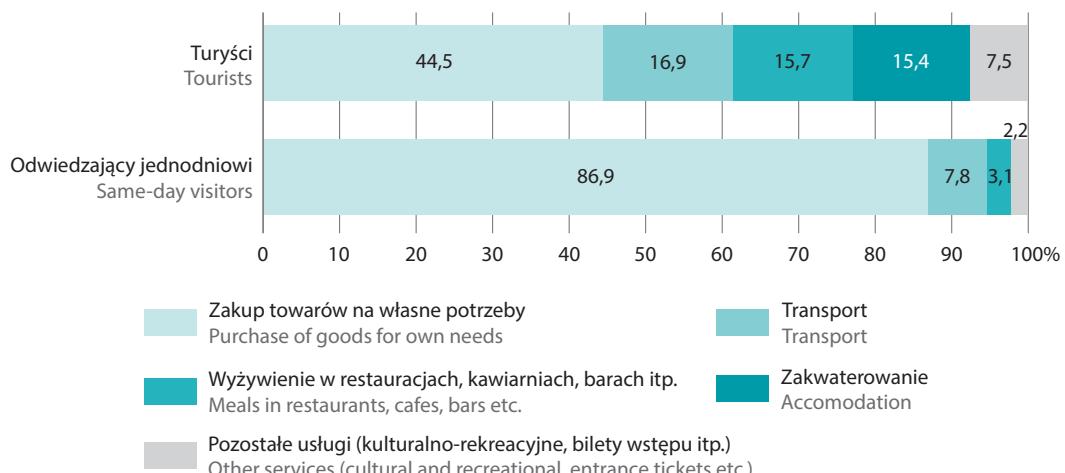
Wykres 60. Wydatki nierezydentów związane z podróżami poniesione w czasie pobytu w Polsce w 2018 r.

Chart 60. Expenses related to non-residents traveling incurred during their stay in Poland in 2018

Rozdział 9

Chapter 9

Ruch graniczny

Border traffic

Dane dotyczące ruchu granicznego zostały oszacowane na podstawie wyników badań statystyki publicznej: „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”. Do opracowania wyników zostały także wykorzystane dane portów morskich i lotniczych oraz Urzędu Lotnictwa Cywilnego dotyczące międzynarodowego ruchu pasażerskiego, jak również dane Komendy Głównej Straży Granicznej w zakresie ruchu na zewnętrznych granicach strefy Schengen na terenie Polski. W przypadku granicy lądowej wewnętrzna granica Unii Europejskiej na terenie Polski stanowią odcinki granic Polski z Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą, natomiast zewnętrzną – granica z Rosją, Białorusią i Ukrainą.

W 2018 roku szacunkowa liczba przekroczeń granicy Polski wynosiła 296 412,3 tys. i wzrosła w porównaniu do 2017 roku o 3,2%. Liczba przekroczeń cudzoziemców („do” i „z” Polski) wyniosła 175 380,9 tys. (wzrost o 2,2%), co stanowiło 59,2% ogółu liczby przekroczeń, natomiast liczba przekroczeń mieszkańców Polski wyniosła 121 031,4 tys. (wzrost o 4,8 %).

Wykres 61. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) według odcinków granic w 2018 r.
Chart 61. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) by borders in 2018

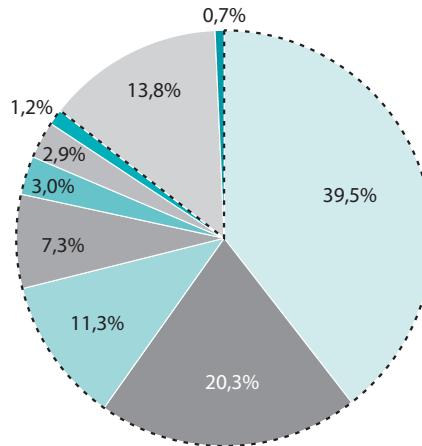
Granica:

Border:

lądowa z:

land border with:

Niemcami	Germany
Czechami	Czech Republic
Słowacją	Slovakia
Ukrainą	Ukraine
Białorusią	Belarus
Litwą	Lithuania
Rosją	Russia
na lotnikach	air
morska	sea

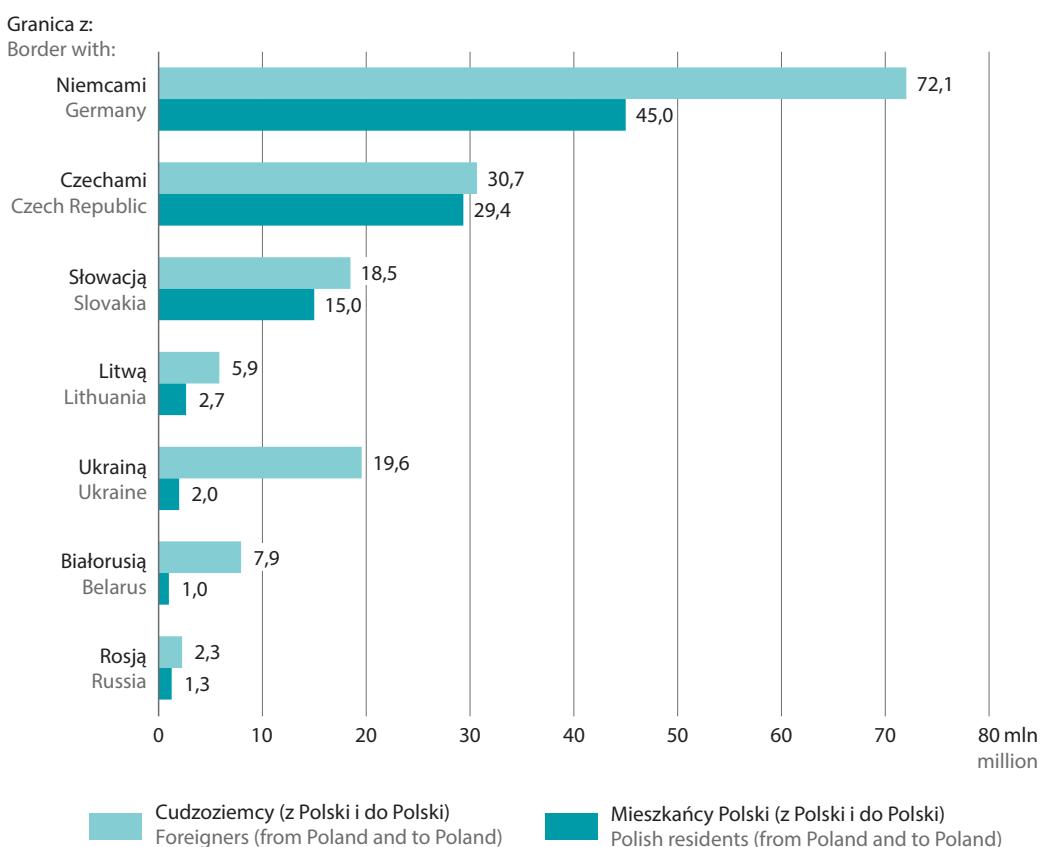
Największy udział w ruchu granicznym (łącznie cudzoziemców i Polaków) miała granica lądowa 85,5% (253 319,7 tys.), z tego przekroczenia na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej stanowiły 74,0% (219 242,6 tys.) a na zewnętrznej – 11,5% (34 077,1 tys.). Na granicy na lotnikach odnotowano 41 033,7 tys. przekroczeń (13,8% ruchu ogółem), natomiast na granicy morskiej – 2 058,9 tys. (mniej niż 1% ogółu przekroczeń).

Tablica 30. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) w 2018 r.
 Table 30. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) in 2018

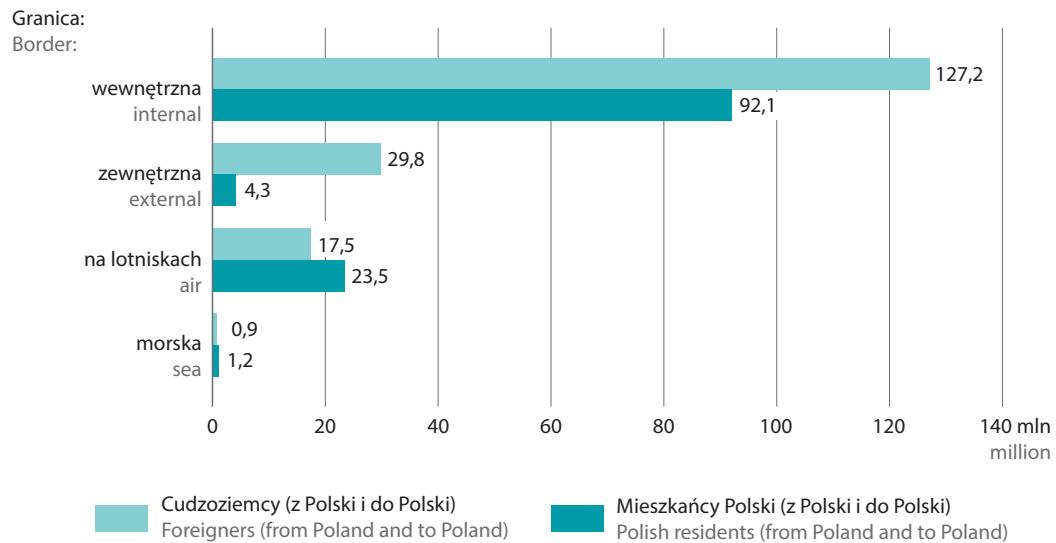
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Granica lądowa Land border	Lotniska Airports	Porty morskie Seaports
w tys. in thousands				
Ogółem Total	296 412,3	253 319,7	41 033,7	2 058,9
Poza strefą Schengen No-Schengen	52 291,1	34 077,1	18 004,4	209,6
Schengen Schengen	244 121,2	219 242,7	23 029,3	1 849,3
w odsetkach in percent				
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Poza strefą Schengen No-Schengen	17,6	13,5	43,9	10,2
Schengen Schengen	82,4	86,5	56,1	89,8

Na wszystkich odcinkach granicy lądowej dominowały przekroczenia cudzoziemców – na zewnętrznej granicy UE na terenie Polski udział ten wyniósł 87,5%. Natomiast w przypadku granic na lotniskach oraz w portach morskich większy był udział przekroczeń mieszkańców Polski (odpowiednio 57,3% i 57,6%).

Wykres 62. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski na granicy lądowej w 2018 r.
 Chart 62. Border traffic of foreigners and Polish residents on the land border in 2018

Wykres 63. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski według odcinków granic w 2018 r.
 Chart 63. Border traffic of foreigners and Polish residents by borders in 2018

W porównaniu do roku 2017 największy wzrost ruchu granicznego wystąpił na lotniskach – o 16,6% (łącznie cudzoziemców i Polaków), następnie na lądowejewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski (o 2,5%) oraz w portach morskich (o 1,7%). Z kolei na lądowej zewnętrznej granicy UE na terenie Polski liczba przekroczeń była mniejsza niż przed rokiem (o 5,4%).

Największe natężenie ruchu odnotowano w III kwartale: 86 078,5 tys. (łącznie cudzoziemców i Polaków), co stanowiło 29% ruchu w 2018 r., najmniejsze zaś w I kwartale: 63 520,3 tys. (21,4% ruchu ogółem). Analogiczna sytuacja miała miejsce w 2017 roku.

9.1. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej

W 2018 r. szacunkowa liczba przekroczeń lądowej granicy Polski z Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą – wyniosła 219 242,7 tys. osób i było to o 2,5% więcej niż w roku 2017. W kierunku „do Polski” granicę przekroczyło 109 678,8 tys. osób (o 2,3% więcej niż przed rokiem), natomiast w kierunku „z Polski” – 109 563,8 tys. osób (o 2,7% więcej niż przed rokiem). Udział mieszkańców Polski w ruchu granicznym wyniósł 42,0% („do” i „z” Polski), natomiast cudzoziemców – 58,0% („do” i „z” Polski). Najwięcej przekroczeń odnotowano w III kwartale – 62 169,2 tys. (28,4% ruchu granicznego na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej), a najmniej – w I kwartale – 47 796,3 tys. (21,8%). Podobna sytuacja miała miejsce w 2017 r.

Tablica 31. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2018 r.

Table 31. Border traffic of Polish citizens and foreigners on the Polish land border with neighbouring countries of the European Union in 2018

Kwartały Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish inhabitants (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
w tys. in thousands					
I-IV	219 242,7	46 500,4	45 587,7	64 091,1	63 063,4
I	47 796,3	9 906,5	9 987,0	13 909,2	13 993,5
II	57 627,9	11 677,1	11 248,0	17 554,0	17 148,8
III	62 169,2	13 792,9	13 421,7	17 578,9	17 375,7
IV	51 649,2	11 123,8	10 931,0	15 049,0	14 545,4

W 2018 r. najwięcej osób przekraczało granicę lądową Polski z Niemcami (53,4% ogółu przekroczeń lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej), następnie granicę z Czechami (27,4%), Słowacją (15,3%), a najmniej z Litwą (3,9%). Struktura przekroczeń według poszczególnych odcinków granic w 2018 r. była niemal identyczna jak w roku poprzednim.

Tablica 32. Przekroczenia lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej przez mieszkańców Polski i cudzoziemców według kwartałów w 2018 r.

Table 32. Crossings of the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by Polish residents and foreigners by quarters in 2018

Granice Borders	Kwartały Quarters				
	I-IV	I	II	III	IV
	w tys. in thousands				
Granica z krajami UE Border with EU countries	219 242,7	47 796,3	57 627,9	62 169,2	51 649,2
Niemcy Germany	117 144,4	25 420,2	31 263,2	32 867,4	27 593,6
Czechy Czech Republic	60 093,5	14 012,4	16 236,1	16 724,3	13 120,8
Słowacja Slovakia	33 498,5	6 619,7	7 885,9	10 290,2	8 702,7
Litwa Lithuania	8 506,2	1 744,0	2 242,8	2 287,3	2 232,1

W 2018 r. przez granicę lądową Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej do Polski przyjechało 64 091,1 tys. cudzoziemców i było to o 1,6% więcej niż w 2017 r. Liczba ta obejmuje osoby, które spędziły w Polsce kilka godzin (odwiedzający jednodniowi), jak i osoby, które pozostały w naszym kraju przynajmniej jedną noc (turyści). Najwięcej cudzoziemców w 2018 r. przyjechało do Polski w III kwartale: 17 578,9 tys. osób, co stanowiło 27,4% ogółu przyjazdów w ciągu roku (w 2017 r. 17 377,5 tys. – 27,6%). Najmniej cudzoziemców przyjechało w I kwartale: w 2018 r. było to 13 909,2 tys. osób, co stanowiło 21,7% ogółu przyjazdów (w 2017 r. 13 630,4 tys. – 21,6%). Warto zauważyć, że liczba przyjeżdżających w II kwartale była bardzo zbliżona do wartości odnotowanej w III kwartale 2018 roku.

Tablica 33. Przyjazdy cudzoziemców do Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2018 r.

Table 33. Arrivals of foreigners to Poland who crossed the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2018

Granice Borders	Kwartały Quarters				
	I-IV	I	II	III	IV
	w tys. in thousands				
Granica z krajami UE Border with EU countries	64 091,1	13 909,2	17 554,0	17 578,9	15 049,0
Niemcy Germany	36 301,2	7 661,8	10 401,3	9 985,6	8 252,6
Czechy Czech Republic	15 531,1	3 800,4	4 289,0	3 971,6	3 470,1
Słowacja Slovakia	9 279,2	1 863,3	2 081,7	2 796,2	2 538,0
Litwa Lithuania	2 979,6	583,7	782,1	825,5	788,3

W 2018 r. przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej wyjechało 46 500,4 tys. mieszkańców Polski i było to o 2,3% więcej niż w 2017 r. Najwięcej wyjazdów odnotowano w III kwartale – 13 792,9 tys., co stanowiło 29,7% wyjazdów mieszkańców Polski w ciągu 2018 r., a najmniej w I kwartale – 9 906,5 tys. (21,3%). Podobna sezonowość wyjazdów mieszkańców Polski występowała w 2017 r.

Tablica 34. Wyjazdy mieszkańców Polski przez lądową granicę Polski z krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2018 r.

Table 34. Departures of Polish residents who crossed the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2018

Granice Borders	Kwartały Quarters				
	I-IV	I	II	III	IV
	w tys. in thousands				
Granica z krajami UE Border with EU countries	46 500,4	9 906,5	11 677,1	13 792,9	11 123,8
Niemcy Germany	22 720,6	4 989,7	5 325,6	6 603,3	5 802,1
Czechy Czech Republic	14 794,3	3 165,8	4 000,8	4 513,5	3 114,3
Słowacja Slovakia	7 750,7	1 462,7	2 020,8	2 393,6	1 873,5
Litwa Lithuania	1 234,8	288,4	329,9	282,5	333,9

W 2018 r. ruch graniczny na lotniskach ukształtował się na poziomie 41 033,7 tys. przekroczeń i było to o 16,6% więcej niż w roku poprzednim (w kierunku „z” i „do” Polski). Liczba przekroczeń granicy na lotniskach przez mieszkańców Polski wyniosła 23 492,7 tys., co stanowiło 57,3% ogółu przekroczeń na tym odcinku granicy i było to o 16,0% więcej niż w 2017 r. Najwięcej mieszkańców Polski (7 987,6 tys.), jak również cudzoziemców (5 488,9 tys.), przekroczyło granicę na lotniskach w III kwartale, co stanowiło odpowiednio 34,0% przekroczeń granicy przez rezydentów i 31,3% przekroczeń granicy przez cudzoziemców w 2018 r. Natomiast najmniej przekroczeń granicy na lotniskach wystąpiło w I kwartale – 4 123,0 tys. mieszkańców Polski i 3 645,9 tys. cudzoziemców (odpowiednio 17,6% i 20,8%).

Tablica 35. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lotniskach w 2018 r.^a
 Table 35. Border traffic of Polish citizens and foreigners at airports in 2018^a

Kwartały Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish citizens (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
w tys. in thousands					
I-IV	41 033,7	12 455,1	11 037,5	9 218,8	8 322,3
I	7 768,9	2 191,7	1 931,3	1 903,6	1 742,2
II	10 741,6	3 190,9	2 811,7	2 490,6	2 248,4
III	13 476,5	4 246,1	3 741,5	2 910,8	2 578,1
IV	9 046,6	2 826,4	2 553,1	1 913,7	1 753,6

a Łącznie z przekroczeniami rejestrowanymi przez Straż Graniczną.

a Including crossings registered by the Border Guard.

W 2018 r. na granicy morskiej (w kierunku „z” i „do” Polski) odnotowano 2 058,9 tys. przekroczeń i było to o 1,7% więcej niż w 2017 r. Liczba przekroczeń mieszkańców Polski tego odcinka granicy wyniosła 1 185,8 tys. (o 1,3% więcej niż w 2017 r.), co stanowiło 57,6% ogółu przekroczeń na granicy morskiej. Wśród mieszkańców Polski jak i cudzoziemców, podobnie jak na lotniskach, największy ruch zaobserwowano w III kwartale. Wyniósł on odpowiednio 400,3 tys. (33,8% przekroczeń rezydentów) i 341,6 tys. (39,1% przekroczeń cudzoziemców).

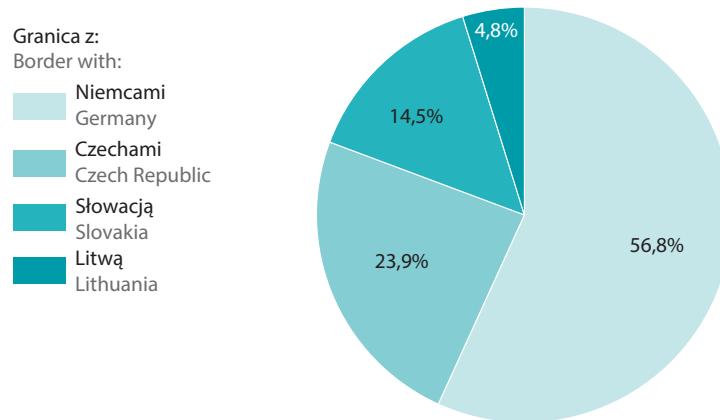
Tablica 36. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na granicy morskiej w 2018 r.^a
 Table 36. Border traffic of Polish citizens and foreigners at the sea border in 2018^a

Kwartały Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish citizens (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
w tys. in thousands					
I-IV	2 058,9	589,1	596,7	432,6	440,6
I	352,5	117,1	104,1	63,3	68,0
II	544,3	157,1	152,2	111,1	123,9
III	741,9	196,5	203,8	162,5	179,2
IV	420,2	118,3	136,6	95,7	69,6

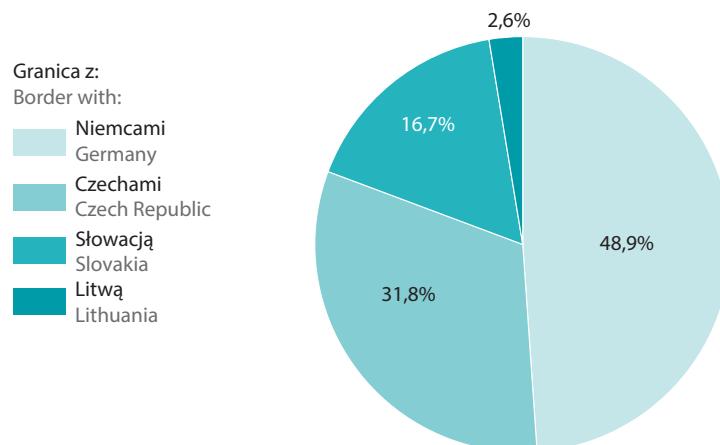
a Łącznie z przekroczeniami rejestrowanymi przez Straż Graniczną.

a Including crossings registered by the Border Guard.

Wykres 64. Przyjazdy cudzoziemców do Polski według odcinków granic z krajami Unii Europejskiej w 2018 r.
 Chart 64. Arrivals of foreigners to Poland by border with the European Union countries in 2018

Wykres 65. Wyjazdy mieszkańców Polski za granicę według odcinków granic z krajami Unii Europejskiej w 2018 r.
 Chart 65. Departures of Polish residents abroad by border with the European Union countries in 2018

Wykres 66. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2018 r.

Chart 66. Border traffic of persons at the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by quarters in 2018

9.2. Ruch graniczny osób na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen

W związku z przystąpieniem Polski w dniu 21 grudnia 2007 roku do strefy Schengen – obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych oraz zniesieniem z dniem 30 marca 2008 roku kontroli na lotniczych przejściach granicznych, Straż Graniczna obecnie rejestruje ruch osób i środków transportu tylko na tych granicach Polski, które są jednocześnie zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej, a na granicach pomiędzy państwami członkowskimi tylko w okresie czasowego przywrócenia kontroli granicznej. Dane za 2018 rok prezentowane na wykresach obejmują ruch graniczny naewnętrznych granicach strefy Schengen, tj. na odcinkach granicy z Rosją, Białorusią, Ukrainą oraz częściowo na przejściach lotniczych i morskich. Dane o ruchu na granicy morskiej i lotniczej zgodnie z ustaleniami układu z Schengen, nie obejmują tzw. „lotów wewnętrznych”²⁶ i „regularnych połączeń promowych”²⁷.

Według danych Straży Granicznej²⁸, w 2018 roku na przejściach granicznych zlokalizowanych na granicy wschodniej z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach (loty poza strefę Schengen) i w portach morskich (rejsy poza strefę Schengen) dokonano 52 291,1 tys. odpraw osób²⁹ wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski, w tym 36 013,8 tys. odpraw cudzoziemców, które stanowiły 68,9% ogółu przekroczeń. Ruch na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen odbywał się na 79³⁰ przejściach granicznych, spośród których najczęściej było przejść drogowych – 29 (w tym 6 przejść z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy w ciągu roku), następnie lotniczych – 22 (w tym 8 przejść z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy w ciągu roku), morskich – 16 (w tym 4 przejścia z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy w ciągu roku) oraz kolejowych – 10 i rzecznych – 2. Największą liczbę (32 906,5 tys.) odpraw zanotowano na przejściach drogowych, które stanowiły 62,9% ogółu odpraw na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen, następne w kolejności były przejścia lotnicze – 34,4% (18 004,4 tys.) oraz graniczne przejścia kolejowe – 2,2% (1 169,3 tys.). Pozostały odsetek stanowiły przejścia rzeczne.

26 „Lot wewnętrzny” oznacza każdy lot wyłącznie z terytorium Państwa Członkowskiego lub na jego terytorium, bez lądowania na terytorium państwa trzeciego. Rozporządzenie (WE) NR 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

27 „Regularne połączenie promowe” oznacza każde połączenie promowe pomiędzy tymi samymi dwoma lub więcej portami znajdującymi się na terytorium Państw Członkowskich, bez wchodzenia do portów poza terytorium Państw Członkowskich i obejmujące transport pasażerów i pojazdów zgodnie z opublikowanym rozkładem rejsów. Rozporządzenie (WE) NR 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

28 Od 2011 roku dane odnoszące się do liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów jak również załóg środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów.

29 Liczba przekroczeń granicy to suma wjazdów i wyjazdów z Polski.

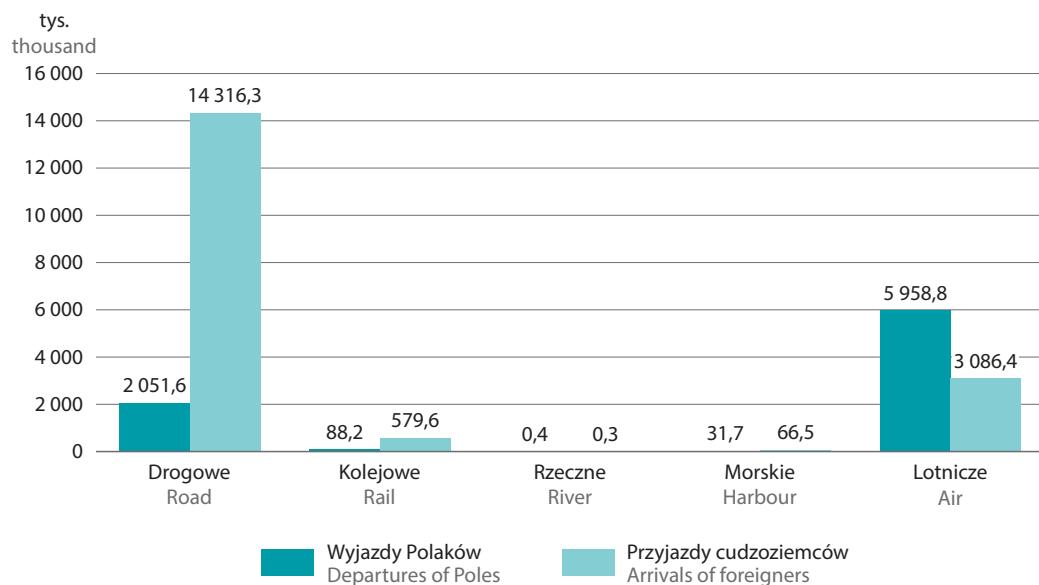
30 W stosunku do 2017 r. ubyły 2 przejścia drogowe, 1 przejście rzeczne i 1 przejście kolejowe.

Tablica 37. Ruch graniczny według rodzaju przejścia w 2018 roku
 Table 37. Border traffic by type of crossing in 2018

Przejścia graniczne z krajami spoza strefy Schengen Border crossing points with countries outside the Schengen area	Liczba przejść granicznych ogółem Total border crossing points	Obywatele polscy (w tys.) Poles (in thousands)		Cudzoziemcy (w tys.) foreigners (in thousands)		Przekroczenia granicy Total border crossings		
		przekraczający granice w kierunku: crossings the border:				ogółem (w tys.) total (in thousands)	według rodzaju przejścia (w %) by type of border crossing points (in %)	2017 =100%
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland			
Ogółem Total	79	8 130,7	8 146,7	18 049,1	17 964,7	52 291,1	100,0	102,5
Drogowe Road	29	2 051,6	2 032,6	14 316,3	14 506,1	32 906,5	62,9	93,5
Kolejowe Rail	10	88,2	91,9	579,6	409,6	1 169,3	2,2	142,6
Rzeczne River	2	0,4	0,2	0,3	0,2	1,2	0,0	122,6
Morskie Harbour	16	31,7	31,4	66,5	80,0	209,6	0,4	123,7
Lotnicze Air	22	5 958,8	5 990,6	3 086,4	2 968,7	18 004,4	34,4	121,5

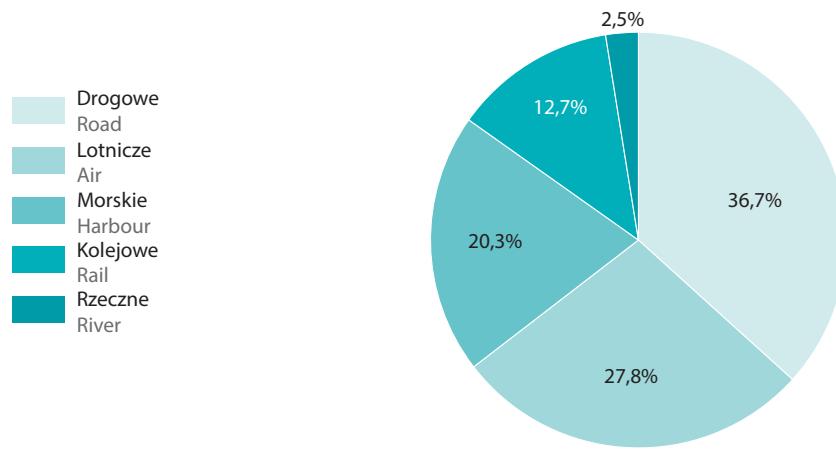
Wartości mogą się nie sumować ze względu na zastosowanie zaokrągleń.

Wykres 67. Przekroczenia granicy poza strefę Schengen według rodzajów przejść granicznych w 2018 r.
 Chart 67. Border crossings outside the Schengen area by type of border crossing point in 2018

Wykres 68. Przejścia graniczne według rodzajów w 2018 r.

Chart 68. Border crossings by type in 2018

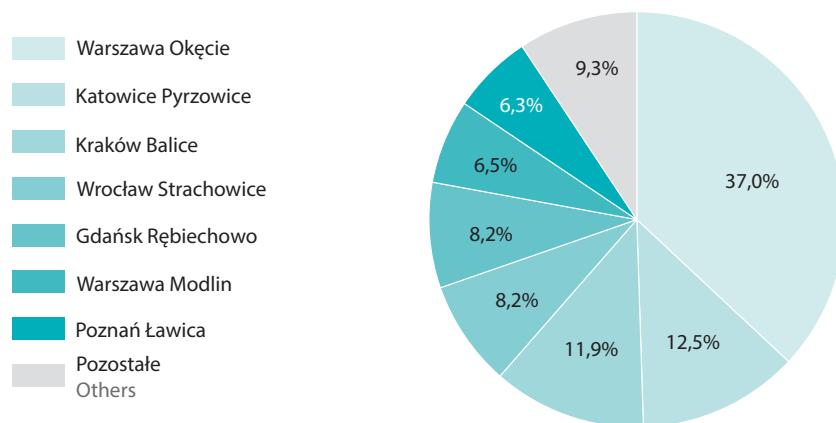
Największy odsetek przejść granicznych na granicy strefy Schengen stanowiły przejścia drogowe - 36,7% i na nich zarejestrowano największy odsetek przekroczeń granicy - 62,9% ogółu przekroczeń rejestrowanych przez Straż Graniczną.

Pośród przejść lotniczych najwięcej przekroczeń granicy, rejestrowanych zgodnie z zasadami „układu z Schengen”, odnotowano w następujących portach (wykres 69):

- Warszawa-Okęcie – 6 656,7 tys., (wzrost o 23,6% w porównaniu do 2017 roku),
- Katowice-Pyrzowice – 2 254,2 tys., (wzrost o 34,9% w porównaniu do 2017 roku),
- Kraków-Balice – 2 149,5 tys., (wzrost o 19,7% w porównaniu do 2017 roku),
- Wrocław-Strachowice – 1 485,4 tys., (wzrost o 29,1% w porównaniu do 2017 roku),
- Gdańsk-Rębiechowo – 1 476,6 tys., (wzrost o 12,1% w porównaniu do 2017 roku),
- Warszawa-Modlin – 1 179,2 tys., (wzrost o 5,9% w porównaniu do 2017 roku),
- Poznań-Ławica – 1 127,2 tys., (wzrost o 34,3% w porównaniu do 2017 roku).

Wykres 69. Struktura odpraw granicznych poza strefą Schengen na lotniskach w 2018 r.

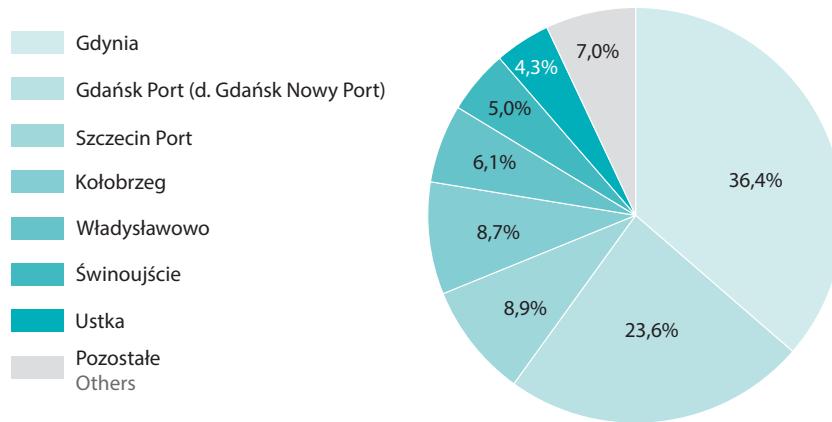
Chart 69. The structure of border checks outside the Schengen area at airports in 2018

Największą liczbę przekroczeń granicy w podróżach poza strefę Schengen odnotowano kolejno dla następujących portów morskich (wykres 70):

- Gdynia – 76,2 tys., (wzrost o 72,2% w porównaniu do 2017 roku),
- Gdańsk (Nowy) Port – 49,5 tys., (wzrost o 14,9% w porównaniu do 2017 roku),
- Szczecin Port – 18,6 tys., (spadek o 7,1% w porównaniu do 2017 roku),
- Kołobrzeg – 18,3 tys., (wzrost o 17,5% w porównaniu do 2017 roku),
- Władysławowo – 12,8 tys., (spadek o 16,0% w porównaniu do 2017 roku),
- Świnoujście – 10,4 tys., (wzrost o 42,2% w porównaniu do 2017 roku),
- Ustka – 9,1 tys., (spadek o 0,6% w porównaniu do 2017 roku).

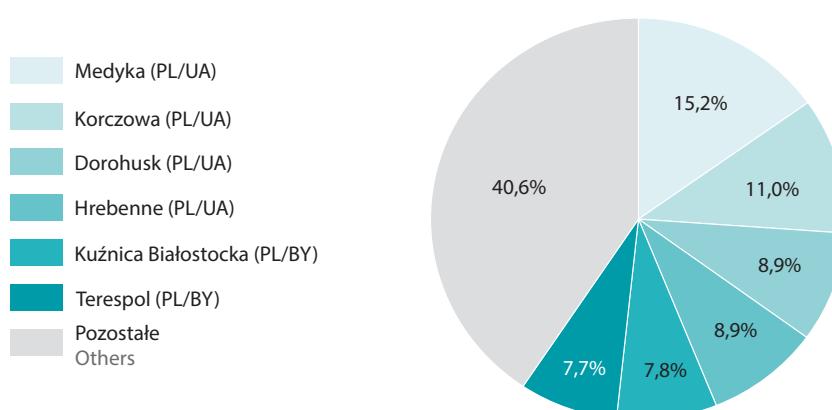
Wykres 70. Struktura odpraw granicznych poza strefą Schengen w portach morskich w 2018 r.
Chart 70. The structure of border checks outside the Schengen area in seaports in 2018

W 2018 roku spadła liczba odpraw odnotowanych na wschodniej granicy Polski (bez Litwy) będącej równocześnie granicą UE do 34 077,1 tys. (z 36 021,9 tys. w roku 2017, tj. o 5,4%).

W 2018 roku ruch na granicy wschodniej tj. przejścia drogowe, kolejowe i rzeczne (z wyłączeniem granicy z Litwą) stanowił 65,2% rejestrów przyjazdów i wyjazdów na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen (pozostałe odprawy notowane na lotniskach i w portach morskich). Zanotowano spadek liczby odpraw na odcinkach granicy z Ukrainą (o 5,5%) i z Republiką Białoruś (o 3,3%) oraz spadek na granicy z Federacją Rosyjską (o 9,5%). Najwięcej 63,3% odpraw na granicy wschodniej dokonano na granicy z Ukrainą.

Wykres 71. Struktura odpraw granicznych na przejściach granicznych granicy wschodniej poza strefą Schengen (przejścia drogowe, kolejowe i rzeczne) w 2018 r.
Chart 71. The structure of border checks on the eastern border crossings outside the Schengen area (road, rail and river border crossings) in 2018

Tablica 38. Ruch graniczny na granicy wschodniej

Table 38. Border traffic on the eastern border

Odcinek granicy Border	Liczba odpraw (w tys.) Number of checks (in thousands)		Różnica Difference 2018/2017 (w %) (in %)
	2017	2018	
Republika Białoruś Belarus	9 262,9	8 955,4	-3,3
Ukraina Ukraine	22 853,7	21 586,8	-5,5
Federacja Rosyjska Russian Federation	3 905,3	3 534,9	-9,5

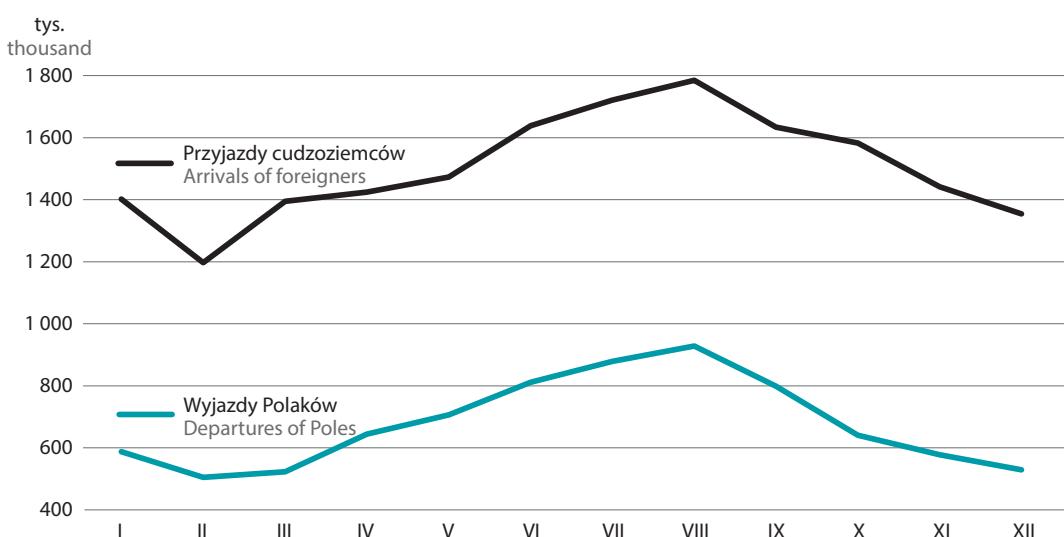
9.2.1. Przyjazdy cudzoziemców do Polski spoza strefy Schengen

Według danych pochodzących z rejestracji prowadzonej przez Straż Graniczną na przejściach granicznych strefy Schengen, w 2017 roku do Polski wjechało 18 049,1 tys. cudzoziemców – spadek o 0,8% w porównaniu do 2017 r.

Liczba ta obejmuje zarówno osoby, które spędziły w Polsce zaledwie kilka godzin i zgodnie z definicją Światowej Organizacji Turystyki³¹ są określane mianem odwiedzających jednodniowych, jak również turystów, którzy pozostali w naszym kraju przynajmniej na jedną noc.

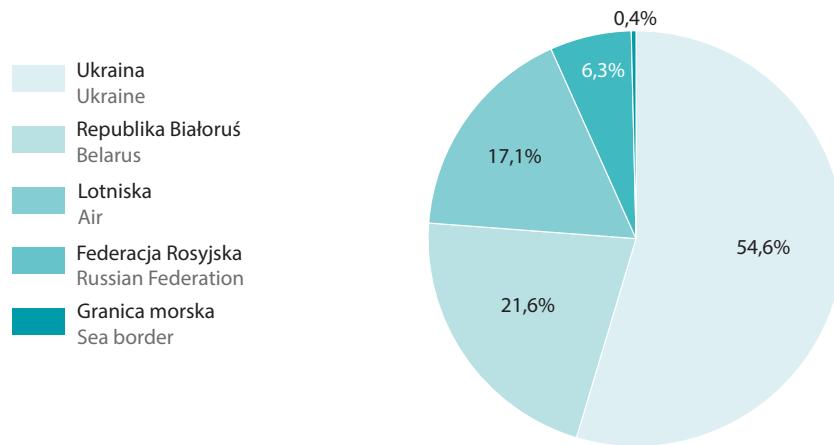
Wykres 72. Ruch graniczny według miesięcy poza strefą Schengen w 2018 r.

Chart 72. Border traffic by month outside the Schengen area in 2018

31 Terminologia turystyczna. Zalecenia, ONZ – WTO, Warszawa 1995.

Wykres 73. Przyjazdy cudzoziemców do Polski z krajów nienależących do strefy Schengen w 2018 r.
 Chart 73. Arrivals of foreigners to Poland from countries outside the Schengen area in 2018

Tablica 39 prezentuje dane pochodzące z rejestracji prowadzonej przez Straż Graniczną na odcinkach granic będących jednocześnie granicą strefy Schengen.

Tablica 39. Przyjazdy cudzoziemców do Polski według granic spoza strefy Schengen w 2018 roku
 Table 39. Arrivals of foreigners to Poland, by borders from outside the Schengen area in 2018

Wyszczególnienie Specification	Przyjazdy cudzoziemców do Polski (w tys.) Arrivals of foreigners to Poland (in thousands)	Udział (w %) Share (in %)	
Przyjazdy ogółem Total arrivals	18 049,1	100,0	x
Granica wschodnia* Eastern border	14 896,2	82,5	100,0
Federacja Rosyjska Russian Federation	1 143,4	x	7,7
Republika Białoruś Belarus	3 892,6	x	26,1
Ukraina Ukraine	9 860,2	x	66,2
Granica Morska Sea border	66,5	0,4	x
Lotniska Airport	3 086,4	17,1	x

* Dotyczy przejść drogowych, kolejowych i rzecznych.
 It applies to road, rail and river crossing.

Wśród odnotowanych przez Straż Graniczną przyjeżdżających, na granicy strefy Schengen (lądowej, morskiej i na lotniskach) najliczniejszą grupę stanowili kolejno obywatele:

- Ukrainy (9 963,6 tys., tj. 55,2% ogółu przyjazdów cudzoziemców, spadek o 3,5% w stosunku do 2017 roku),
- Białorusi (3 480,4 tys., 19,3%, spadek o 4,2%),
- Rosji (1 436,1 tys., 8,0%, spadek o 9,0%),
- Wielkiej Brytanii (898,2 tys., 5,0%, wzrost o 11,0%),
- Izraela (252,5 tys., 1,4%, wzrost o 19,0%),
- Niemiec (241,0 tys., 1,3%, wzrost o 23,5%).

Największą liczbę przyjazdów cudzoziemców zanotowano na granicy z Ukrainą – 9 860,2 tys., co stanowiło 54,6% w stosunku do ogółu przyjazdów cudzoziemców, następnie na granicy z Republiką Białoruś – 3 892,6 tys. przyjazdów (21,6% ogółu), w dalszej kolejności na granicy z Federacją Rosyjską – 1 143,4 tys. przyjazdów cudzoziemców (6,3%). Na lotniskach zarejestrowano 3 086,4 tys. (17,1%), a na granicy morskiej 66,5 tys. (0,4%) przyjazdów cudzoziemców przez granicę spoza obszaru Schengen.

Przekraczający granicę z Ukrainą, cudzoziemcy najczęściej korzystali z przejść w:

- Medyce – 2 340,4 tys. przyjazdów, co stanowi 23,7% udziału na ukraińskim odcinku granicy,
- Korczowej – 1 714,7 tys. (17,4%),
- Hrebennem – 1 342,0 tys. (13,6%),
- Dorohusku – 1 251,0 tys. (12,7%).

Na granicy z Republiką Białoruś najczęściej wybierano przejścia drogowe w:

- Kuźnicy Białostockiej – 1 178,8 tys. (30,3% udziału na odcinku białoruskim),
- Terespolu – 1 093,1 tys. (28,1%),
- Bobrownikach – 696,2 tys. (17,9%).

Na granicy z Federacją Rosyjską cudzoziemcy najczęściej korzystali z przejść granicznych:

- Grzechotki-Mamonowo II – 499,4 tys. osób (43,7 % udział tego przejścia w tym odcinku granicy),
- Gronowo-Mamonowo – 295,4 tys. (25,8 %),
- Bezledy-Bagrationowsk – 197,6 tys. (17,3 %).

Cudzoziemcy przybywający do Polski samolotem najczęściej przekraczali granicę na lotnisku:

- Warszawa-Okęcie – 1 534,1 tys. (w 2017 r. 1 205,3 tys.) – 49,7% odpraw cudzoziemców dokonanych na lotniskach,
- Kraków-Balice – 616,2 tys. (w 2017 r. 488,3 tys.) – 20,0%,
- Katowice-Pyrzowice – 190,6 tys. (w 2017 r. 132,0 tys.),
- Wrocław-Strachowice – 189,8 tys. (w 2017 r. 129,4 tys.),
- Gdańsk-Rębiechowo – 179,0 tys. (w 2017 r. 141,1 tys.),
- Warszawa/Modlin – 136,3 tys. (w 2017 r. 114,0 tys.).

Wśród przejść morskich najpopularniejsze wśród cudzoziemców było przejście graniczne w:

- Gdyni – 30,6 tys. (46,1% udziału odpraw cudzoziemców przybywających do Polski drogą morską),
- Gdańskiem (Nowym) Porcie – 21,1 tys. (31,7%),
- Szczecinie Porcie – 7,4 tys. (11,1%).

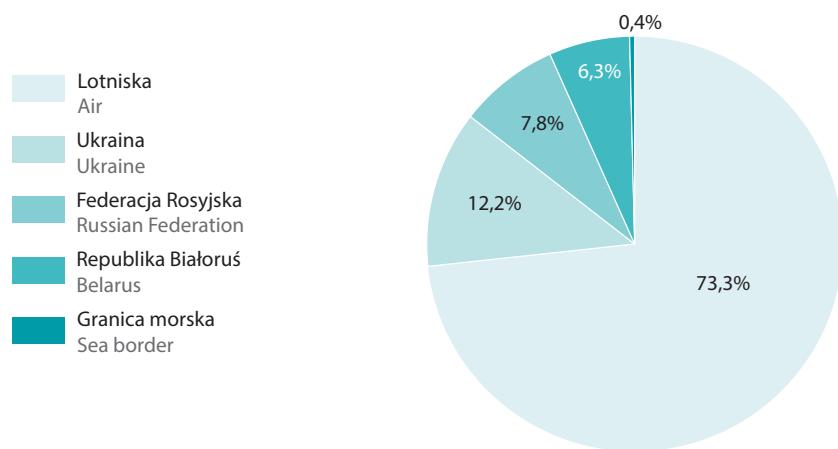
Odwiedziny cudzoziemców najczęściej miały miejsce w sierpniu (1 784,6 tys. – 9,9% ruchu w ciągu roku) i lipcu (1 721,3 tys. – 9,5%) oraz w czerwcu (1 638,7 tys. – 9,1%).

9.2.2. Wyjazdy Polaków za granicę³² strefy Schengen

W 2018 roku poza granicę strefy Schengen wyjechało 8 130,7 tys. Polaków - wzrost o 10,5% w porównaniu do 2017 r. (wykres 74).

³² Liczba przekroczeń granicy przez Polaków wyjeżdżających z Polski (liczba dokonanych odpraw), tzn. że każda osoba opuszczająca kraj jest liczona tyle razy ile razy przekracza granicę.

Wykres 74. Wyjazdy obywateli polskich z Polski poza strefę Schengen według granic w 2018 r.
 Chart 74. Departures of Polish citizens from Poland outside the Schengen area by border in 2018

Rejestrowane wyjazdy Polaków poza granicę strefy Schengen najczęściej były realizowane przez lotnicze przejścia graniczne, z których skorzystało 5 958,8 tys. osób (w 2017 r. – 5 053,3 tys.) – 73,3% wszystkich wyjazdów Polaków.

Najczęściej korzystali oni z lotnisk:

- Warszawa-Okęcie – 1 818,8 tys. wylotów (w 2017 r. – 1 507,4 tys.), tj. 30,5% odpraw rodaków podróżujących za granicę samolotem,
- Katowice-Pyrzowice – 938,7 tys. (w 2017 r. – 704,3 tys.) – 15,8%,
- Gdańsk-Rębiechowo – 562,3 tys. (w 2017 r. 519,4 tys.) – 9,4%,
- Wrocław-Strachowice – 556,5 tys. (w 2017 r. – 448,8 tys.) – 9,3%,
- Poznań-Ławica – 469,1 tys. (w 2017 r. – 359,7 tys.) – 7,9%,
- Kraków-Balice – 463,3 tys. (w 2017 r. – 412,8 tys.) – 7,8%,
- Warszawa-Modlin – 455,7 tys. (w 2017 r. – 444,9 tys.) – 7,6%.

Porównując udział poszczególnych przejść granicznych w wyjazdach Polaków w latach 2017/2018 można zauważać spadek udziału przejść drogowych o 4,9 p.proc. (2017 – 30,1%, 2018 – 25,2%), oraz przejść morskich o 0,1 p.proc. (2017 – 0,5% i 2018 – 0,4%). Wzrósł natomiast udział przejść lotniczych o 4,6 p.proc. (2017 – 68,7%, 2018 – 73,3%) oraz przejściach kolejowych o 0,3 p.proc. (2017 – 0,8%, 2018 – 1,1%).

Na wschodnim odcinku granicy, a więc na przejściach drogowych, kolejowych i rzecznych zarejestrowano 2 140,2 tys. wyjazdów obywateli polskich z kraju (26,3% ogółu wyjazdów Polaków). Pozostały odsetek wyjazdów obywateli naszego kraju stanowiły wyjazdy przez porty morskie 31,7 tys. (0,4% ogółu wszystkich wyjazdów)³³.

Analizując bardziej szczegółowo wschodni odcinek polskiej granicy należy stwierdzić, iż najczęściej Polacy wyjeżdżali przez przejścia graniczne zlokalizowane na granicy z Ukrainą – 993,3 tys. wyjazdów, tj. 12,2% udziału tego odcinka granicy we wszystkich wyjazdach. Przejścia, które zanotowały największą liczbę wyjazdów to: Medyka 261,9 tys. (26,4% udziału w wyjazdach przez granicę lądową z Ukrainą), Krościenko 183,5 tys. (18,5%) oraz Hrebenne 134,6 tys. (13,5%).

Następnym w kolejności był odcinek granicy z Federacją Rosyjską gdzie zarejestrowano 635,6 tys. wyjazdów, co stanowiło 7,8% udziału tego odcinka granicy we wszystkich wyjazdach obywateli naszego kraju, a największy ruch wyjazdowy zarejestrowano na przejściu granicznym Bezledy-Bagrationowsk – 258,9 tys. wyjazdów (40,7% udziału na rosyjskim odcinku granicy), następnie Gołdap-Gusiew 146,3 tys. (23,0%) oraz Grzechotki-Mamonowo – 114,4 tys. (18,0%).

³³ Na przejścia rzeczne przypadało 0,4 tys. wyjazdów obywateli polskich.

Przejścia graniczne z Republiką Białoruś przekroczyło 511,2 tys. wyjeżdżających Polaków, co stanowiło 6,3% udziału odcinka białoruskiego w całości wyjazdów Polaków. Największy strumień wyjazdów odnotowano w Terespolu – 162,3 tys. (31,8% udziału tego przejścia na białoruskim odcinku granicy) oraz Kuźnicy Białostockiej – 132,5 tys. wyjazdów (25,9 % udziału).

Tablica 40. Zagraniczne wyjazdy mieszkańców Polski poza strefę Schengen według granic w 2018 roku
Table 40. Foreign trips of Polish residents outside the Schengen area by borders in 2018

Wyszczególnienie Specification	Wyjazdy Polaków za granicę (w tys.) Poles' departures abroad (in thousands)	Udział (w %) Share (in %)	
Wyjazdy ogółem Total departures	8 130,7	100,0	x
Granica wschodnia Eastern border	2 140,2	26,3	100,0
Federacja Rosyjska Russian Federation	635,6	x	29,7
Republika Białoruś Belarus	511,2	x	23,9
Ukraina Ukraine	993,3	x	46,4
Granica Morska Sea border	31,7	0,4	x
Lotniska Airport	5 958,8	73,3	x

Wartości mogą się nie sumować ze względu na zastosowanie zaokrągleń.

Najmniej naszych rodaków udających się do krajów spoza strefy Schengen wybrało drogą morską – 31,7 tys. (0,4% – udziału tego odcinka granicy w całości wyjazdów Polaków). Najwięcej Polaków odprawiono w Kołobrzegu 9,3 tys. i Władysławowie 4,9 tys. wyjazdów.

Szczyt zagranicznych wyjazdów Polaków przypadał na miesiące letnie. Największa liczba Polaków wyjechała w ciągu czterech miesięcy, tj. w sierpniu – 11,4% (928,3 tys.), w lipcu 10,8% (879,1 tys.), w czerwcu – 10,0% (811,4 tys.) oraz we wrześniu 9,8% (799,1 tys.). W pozostałych miesiącach, liczba wyjazdów utrzymywała się na poziomie od 504,9 tys. (6,2%) w lutym do 706,3 tys. (8,7%) w maju.

9.2.3. Ruch graniczny środków transportu³⁴ poza strefę Schengen

Odpady pojazdów kołowych dotyczą wschodniego odcinka granicy, który nadal objęty jest kontrolą i rejestracją prowadzoną przez Straż Graniczną.

W 2018 roku dokonano 12 170,3 tys. odpraw pojazdów kołowych wyjeżdżających lub wjeżdżających do Polski spoza strefy Schengen, z czego 9 970,8 tys. tj. 81,9% dotyczyło samochodów osobowych, 1 937,9 tys. – 15,9% samochodów ciężarowych, a 261,7 tys. – 2,2% stanowiły odprawy autokarów i autobusów.

Na wschodnim odcinku granicy (bez Litwy) w roku 2018 liczba odpraw pojazdów w porównaniu do 2017 roku spadła o 9,6%. Na odcinku granicy z Ukrainą spadek wyniósł 13,8%, z Federacją Rosyjską o 8,9%, a na granicy z Republiką Białoruś o 3,3%.

³⁴ Liczba przekroczeń granicy, dokonanych odpraw.

Tablica 41. Ruch graniczny pojazdów kołowych (autobusy, samochody osobowe i ciężarowe) według granic spoza strefy Schengen w 2018 roku

Table 41. Border traffic of wheeled vehicles (buses, cars and trucks) by borders outside the Schengen area in 2018

Granice Borders	Przekroczenia granicy ogółem (w tys.) Total border crossings (in thousands)	Udział % Share in %	Pojazdy (w tys.) Vehicles (in thousands)			
			obywateli polskich Poles		cudzoziemców foreigners	
			przekraczający granice w kierunku crossings the border:			
			z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
Granica Wschodnia Eastern border	12 170,3	100,0	2 512,9	2 388,4	3 496,8	3 772,3
Federacja Rosyjska Russian Federation	2 008,4	16,5	533,8	531,7	481,6	461,4
Republika Białoruś Belarus	4 223,0	34,7	496,3	448,4	1 570,4	1 708,0
Ukraina Ukraine	5 938,9	48,8	1 482,9	1 408,3	1 444,8	1 602,9

Wartości mogą się nie sumować ze względu na zastosowanie zaokrągleń.

Najwięcej przekroczeń pojazdów kołowych zanotowano na odcinku granicy z Ukrainą 5 938,9 tys. – 48,8%, następnie z Republiką Białoruś 4 223,0 tys. – 34,7% i Federacją Rosyjską 2 008,4 tys. – 16,5%.

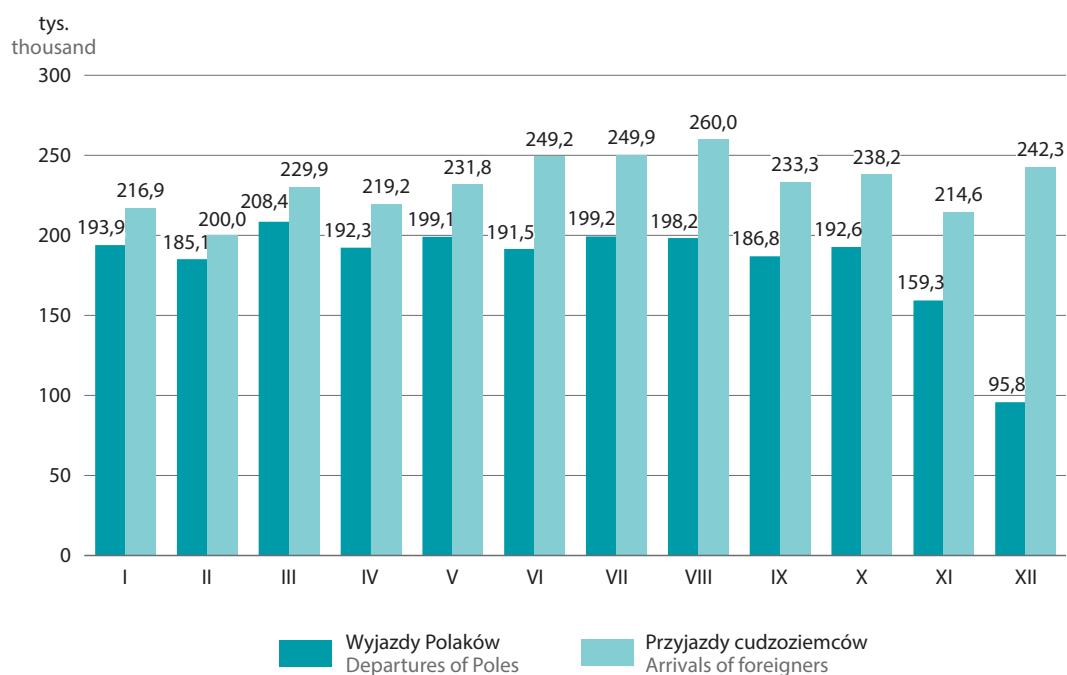
Na poszczególnych odcinkach lądowej granicy wschodniej udziały odpraw pojazdów kołowych obywateli Polski i cudzoziemców wynosiły odpowiednio:

- na granicy z Ukrainą: 48,7% i 51,3%,
- na granicy z Białorusią: 22,4% i 77,6%,
- na granicy z Federacją Rosyjską: 53,0% i 47,0%

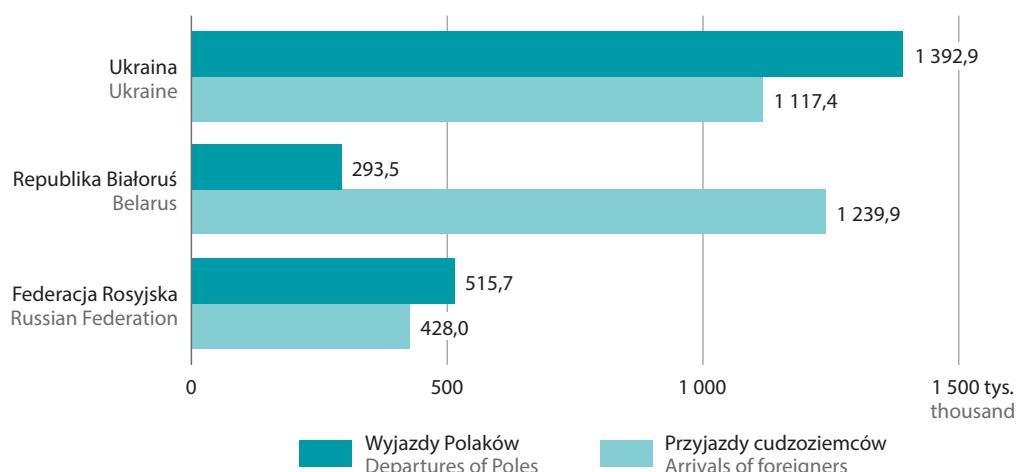
Pojazdy osobowe najczęściej odprawiano na granicy z Ukrainą – 5 037,5 tys. odpraw, co stanowiło 50,5% całości ruchu samochodów osobowych na granicy wschodniej. Przejście graniczne w miejscowości Korczowa zanotowało największy strumień pojazdów na ukraińskim odcinku granicy – 893,5 tys. przekroczeń, tj. 17,7% odpraw na ukraińskim odcinku granicy. Na granicy z Republiką Białoruś odprawiono 3 068,3 tys. samochodów osobowych (30,8% odpraw na granicy wschodniej), a dominowało tu przejście graniczne w Terespolu – 1 059,5 tys. przejazdów (34,5% odpraw na białoruskiej granicy). Na granicy z Federacją Rosyjską odprawiono 1 865,0 tys. samochodów osobowych (18,7% całości ruchu samochodów osobowych na granicy wschodniej). Największy ruch pojazdów osobowych zanotowano na przejściu Bezledy-Bagrationowsk – 571,3 tys., co stanowiło 30,6% udziału tego przejścia z całości ruchu na granicy z Federacją Rosyjską (wykresy 75, 76).

W roku 2018 liczba odpraw pojazdów osobowych w porównaniu do 2017 roku spadła o 11,6%; na odcinku granicy z Ukrainą spadek wyniósł 16,2%, z Federacją Rosyjską - 8,5%, a na granicy z Republiką Białoruś – 5,2%.

Wykres 75. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen według miesięcy w 2018 r.
 Chart 75. Border traffic of cars outside the Schengen area by month in 2018

Wykres 76. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefą Schengen według odcinków granic w 2018 r.
 Chart 76. Border traffic of cars outside the Schengen area by border in 2018

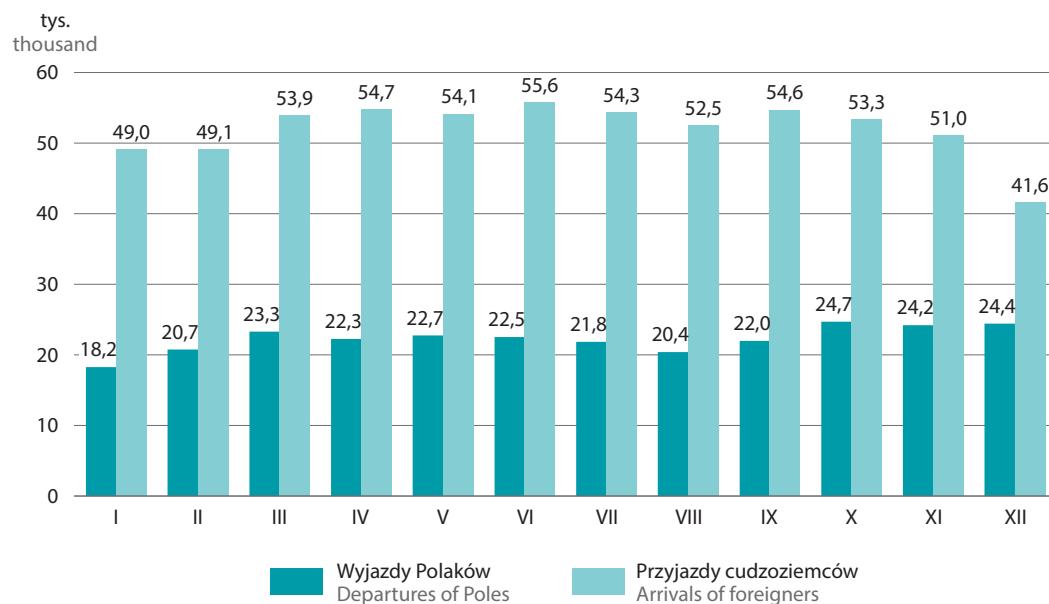
Tablica 42. Odprawy pojazdów osobowych obywateli polskich i cudzoziemców na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2018 r.

Table 42. Checks of passenger vehicles of Polish citizens and foreigners on controlled sections of the eastern border in 2018

Odcinek granicy Borders	Odprawy pojazdów osobowych (w tys.) Checks of passenger vehicles (in thousands)	%	Odprawy pojazdów osobowych (w %) Checks of passenger vehicles (in %)	
			udział obywateli polskich share of Polish citizens	udział cudzoziemców share of foreigners
Granica Wschodnia Eastern border	9 970,8	100,0	43,5	56,5
Federacja Rosyjska Russian Federation	1 865,0	18,7	55,2	44,8
Republika Białoruś Belarus	3 068,3	30,8	19,1	80,9
Ukraina Ukraine	5 037,5	50,5	53,9	46,1

Pojazdy ciężarowe najczęściej przekraczały granice przez przejścia graniczne z Republiką Białoruś – 1 070,5 tys. przejazdów, tj. 55,2% ogółu przekroczeń ciężarówek na wschodnim odcinku granicy oraz z Ukrainą 744,6 tys. przejazdów (38,4%). Na granicy z Federacją Rosyjską zanotowano 122,8 tys. przejazdów, co stanowiło tylko 6,3% całości ruchu pojazdów ciężarowych na granicy wschodniej. Następujące przejścia obsługiwały największy ruch pojazdów ciężarowych: na granicy białoruskiej Kukuryki – 524,6 tys. przejazdów (49,0% udziału tego przejścia na białoruskim odcinku granicy); a następnie na granicy z Ukrainą Dorohusk – 322,6 tys. (43,3% udziału tego przejścia na ukraińskim odcinku granicy) i na granicy z Federacją Rosyjską Grzechotki-Mamonowo II – 52,5 tys. przekroczeń pojazdów ciężarowych (42,8% udziału na granicy z Rosją) (wykresy 77, 78).

Wykres 77. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefą Schengen według miesięcy w 2018 r.
Chart 77. Border traffic of lorries outside the Schengen area by month in 2018

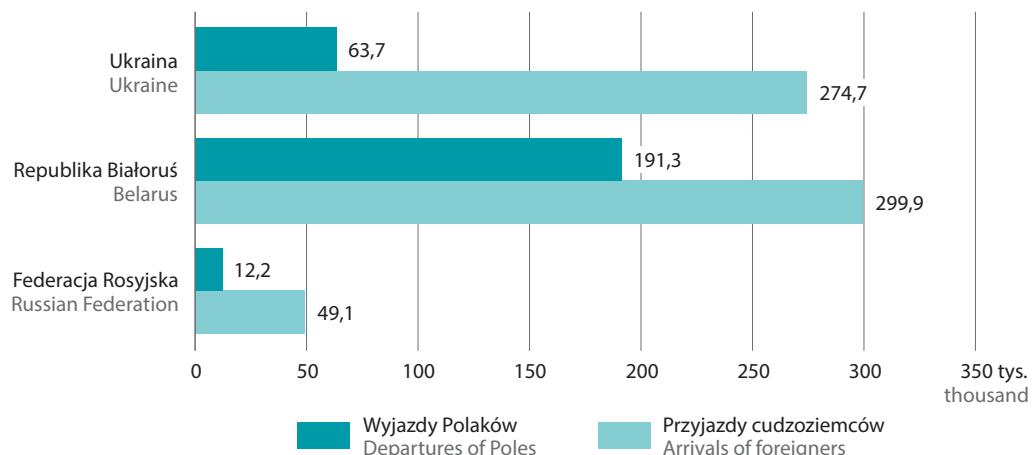

W roku 2018 liczba odpraw pojazdów ciężarowych w porównaniu do 2017 roku wzrosła o 0,5%; na odcinku granicy z Republiką Białoruś wzrosła o 2,1%, z Ukrainą wzrosła o 1,1%, a na granicy z Federacją Rosyjską spadła o 14,2%.

Tablica 43. Odprawy pojazdów ciężarowych na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2018 r.
Table 43. Checks of tracks on controlled sections of the eastern border in 2018

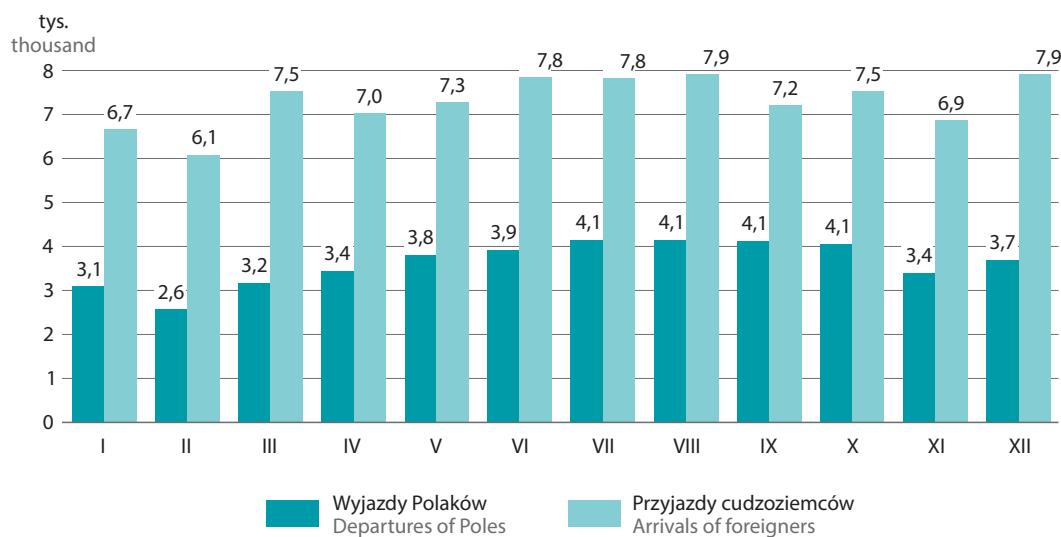
Odcinek granicy Borders	Odprawy pojazdów ciężarowych (w tys.) Checks of tracks vehicles (in thousands)	Odprawy pojazdów ciężarowych (w %) Checks of vehicles (in %)
Granica Wschodnia Eastern border	1 937,9	100,0
Federacja Rosyjska Russian Federation	122,8	6,3
Republika Białoruś Belarus	1 070,5	55,2
Ukraina Ukraine	744,6	38,4

Wykres 78. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen według odcinków granic w 2018 r.
Chart 78. Border traffic of lorries outside the Schengen area by border in 2018

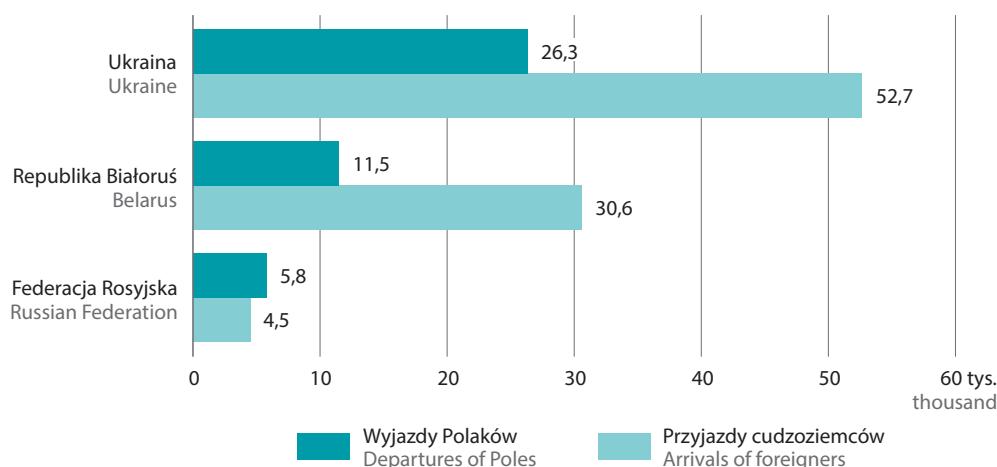

Najmniejszy ruch pojazdów kołowych zarejestrowano w kategorii autobusów i autokarów (261,7 tys.) (wykresy 79, 80) przy czym największy ruch w tej kategorii odnotowano na granicy z Ukrainą – 156,8 tys. tj. 59,9% udział tego odcinka na granicy wschodniej.

Wykres 79. Ruch graniczny autobusów poza strefą Schengen według miesięcy w 2018 r.
 Chart 79. Border traffic of buses outside the Schengen area by month in 2018

Wykres 80. Ruch graniczny autobusów według odcinków granic z krajami spoza strefy Schengen w 2018 r.
 Chart 80. Border traffic of buses with countries outside the Schengen area by border in 2018

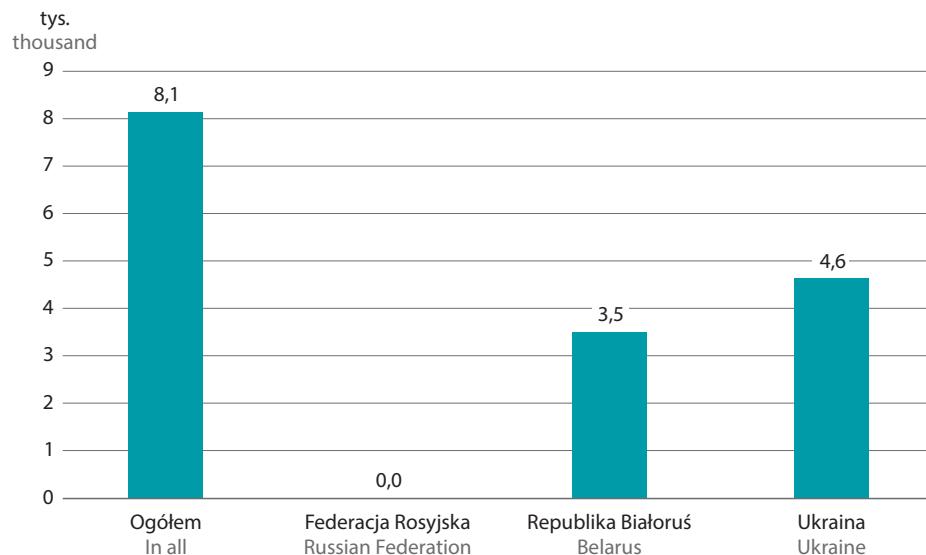
Tablica 44. Odprawy autobusów na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2018 r.
 Table 44. Checks in of buses on controlled sections of the eastern border in 2018

Odcinek granicy Borders	Odprawy autobusów (w tys.) Checks of buses (in thousands)	Odprawy autobusów (w %) Checks of buses (in %)
Granica Wschodnia Eastern border	261,7	100,0
Federacja Rosyjska Russian Federation	20,7	7,9
Republika Białoruś Belarus	84,2	32,2
Ukraina Ukraine	156,8	59,9

W ciągu całego 2018 roku odprawiono na polskich granicach 46,8 tys. pociągów, z czego 8,1 tys. (17,4% ogółu odprawionych pociągów) stanowiły składy osobowe (wykres 81).

Wykres 81. Ruch graniczny pociągów osobowych na poszczególnych odcinkach granicy z krajami spoza strefy Schengen w 2018 r.

Chart 81. Border traffic of trains on individual sections of the border with countries outside the Schengen area in 2018

Tylko 43,8% wszystkich pociągów było obsługiwanych przez operatorów krajowych. Najwięcej odpraw zanotowano na granicy z Republiką Białoruś, które stanowiły 54,2% wszystkich odpraw, następnie z Ukrainą – 35,8% oraz z Federacją Rosyjską 10,1%. Strukturę tego ruchu przedstawia tablica nr 45.

W roku 2018 liczba odpraw pociągów w porównaniu do 2017 roku wzrosła o 15,3%. Na odcinku granicy z Federacją Rosyjską wzrost wyniósł 26,1%, z Ukrainą 21,7% i na granicy z Republiką Białoruś 9,7%.

Tablica 45. Ruch graniczny pociągów na poszczególnych odcinkach granicy z krajami spoza strefy Schengen w 2018 roku

Table 45. Border traffic of trains by borders with countries outside the Schengen area in 2018

Granice Borders	Liczba pocią- gów ogółem Total num- ber of trains	Udział % Share in %	Pociągi Trains			
			operatorów krajowych domestic operators		operatorów zagranicznych foreign operators	
			przekraczające granicę w kierunku: crossing the border:			
			z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
Polska – ogółem Poland – total	46 843	100,0	10 270	10 231	13 208	13 134
Federacja Rosyjska Russian Federation	4 711	10,1	699	702	1 654	1 656
Republika Białoruś Belarus	25 372	54,2	5 633	5 633	7 041	7 065
Ukraina Ukraine	16 760	35,8	3 938	3 896	4 513	4 413

9.2.4. Osobowy ruch graniczny w latach 2007-2018 na drogowej, kolejowej i rzecznnej zewnętrznej granicy strefy Schengen oraz na lotniskach i portach morskich

Tablica 46. Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Federacja Rosyjska – przejścia graniczne drogowe, kolejowe i rzeczne

Table 46. Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russian Federation – road, rail, river border crossing

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
			w tys. in thousands
2007	31 372,2	6 016,0	9 720,7
2008	23 360,3	6 547,6	5 107,5
2009	18 802,7	3 347,4	6 090,2
2010	21 711,3	2 858,3	8 008,4
2011	24 490,0	2 585,7	9 688,9
2012	27 913,4	2 800,7	11 207,6
2013	31 763,1	3 152,7	12 799,1
2014	33 087,8	3 144,1	13 470,2
2015	35 031,9	3 203,1	14 399,2
2016	34 824,7	2 570,3	14 940,7
2017	36 021,9	2 272,2	15 770,8
2018	34 077,1	2 140,2	14 896,2

Tablica 47. Osobowy ruch graniczny na granicy lotniczej poza strefę Schengen
 Table 47. Passenger border traffic at the air border outside the Schengen area

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
			w tys. in thousands
2007	16 803,9	5 364,8	2 884,3
2008	12 051,5	4 559,3	1 452,4
2009	8 505,5	3 410,4	858,4
2010	8 563,8	3 375,3	880,7
2011	8 537,3	3 294,6	985,1
2012	9 342,1	3 499,9	1 147,8
2013	9 942,6	3 737,1	1 259,7
2014	10 288,1	3 848,8	1 357,3
2015	11 079,0	4 128,4	1 455,0
2016	12 573,4	4 368,5	1 967,2
2017	14 817,4	5 053,3	2 391,5
2018	18 004,4	5 958,8	3 086,4

Tablica 48. Osobowy ruch graniczny na granicy morskiej poza strefę Schengen
 Table 48. Passenger border traffic at the sea border outside the Schengen area

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
			w tys. in thousands
2007	1 815,2	580,2	359,6
2008	121,9	41,0	21,7
2009	84,8	31,3	13,3
2010	102,2	27,0	23,5
2011	272,9	46,7	89,8
2012	284,7	54,5	87,2
2013	227,6	45,9	64,6
2014	171,8	36,7	35,4
2015	157,2	38,2	36,3
2016	153,1	38,3	34,2
2017	169,5	34,7	40,1
2018	209,6	31,7	66,5

Bezpośrednio po wejściu Polski do strefy Schengen 21 grudnia 2007 na zewnętrznej lądowej granicy z Ukrainą, Białorusią i Rosją odnotowano wyraźny spadek liczby przyjazdów cudzoziemców z 9 720,7 tys.

w 2007 r. do 5 107,5 tys. w 2008 r. Jednakże w kolejnych latach zaobserwowano systematyczny wzrost liczby przyjazdów cudzoziemców do Polski notowany na granicy wschodniej do 14 896,2 tys. w 2018 r.

W portach lotniczych po spadku w roku 2009 do 858,4 tys. przyjazdów cudzoziemców z poziomu 2 884,3 tys. i 1 452,4 tys. odpowiednio w latach 2007 i 2008, wzrastały one osiągając wartość 3 086,4 tys. w 2018 r.

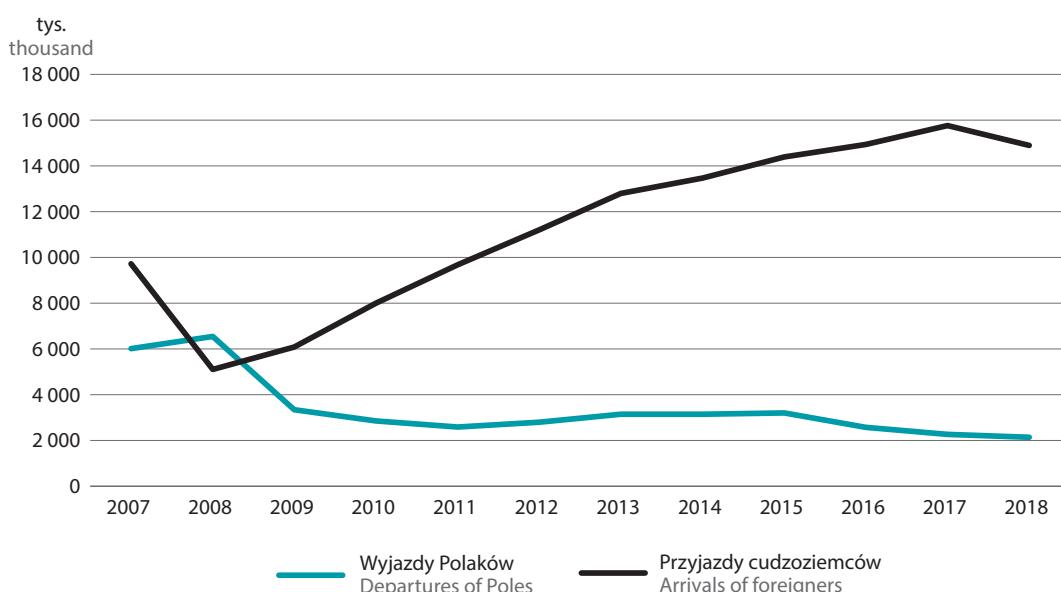
Przyjazdy cudzoziemców rejestrowane w portach morskich w okresie 2007-2018 charakteryzują się znacznymi wahaniem, osiągając minimalną wartość 13,3 tys. w 2009 roku, poprzez 89,8 tys. w 2011 roku do 66,5 tys. w 2018 r.

Po dołączeniu Polski do strefy Schengen liczba wyjazdów naszych rodaków przez zewnętrzną granicę wschodnią również spadła. Prawdopodobnie wpływ na to ma otwarcie granic wewnętrznych strefy Schengen i związane z tym ułatwienia. Wyraźne tągnięcie w liczbie wyjazdów Polaków przez granicę z Rosją, Białorusią i Ukrainą nastąpiło w 2009 r. spadek do 3 347,4 tys. z 6 547,6 tys. w 2008 r. W kolejnych latach występowali wahania liczby wyjeżdżających Polaków ze spadkiem do minimalnej wartości 2 140,2 tys. w 2018 r.

Wyloty Polaków od roku 2007 (5 364,8 tys.) spadały do roku 2011 (3 294,6 tys.), po tym okresie nastąpił systematyczny wzrost wyjazdów Polaków notowany w portach lotniczych do poziomu 5 958,8 tys. w 2018 r.

Wyjazdy realizowane z portów morskich po spadku w 2008 r. do 41,0 tys. z 580,2 tys. w 2007 roku wały się w przedziale od 27,0 tys. (w 2010 r.) do 54,5 tys. (w 2012 r.), w 2018 r. osiągając 31,7 tys.

Wykres 82. Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Federacja Rosyjska
Chart 82. Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russian Federation

Tablica 49. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą
 Table 49. Passenger border traffic at crossings with Ukraine

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
			w tys. in thousands
2007	19 126,8	4 598,2	4 979,8
2008	16 180,4	5 464,8	2 601,3
2009	11 637,5	2 586,9	3 260,8
2010	13 035,4	2 067,3	4 478,3
2011	13 870,5	1 618,4	5 372,8
2012	15 039,7	1 289,1	6 290,3
2013	16 765,8	1 161,9	7 288,7
2014	17 704,8	998,7	7 952,1
2015	21 115,7	1 056,3	9 603,2
2016	22 634,4	1 150,7	10 287,8
2017	22 853,7	1 071,5	10 431,4
2018	21 586,8	993,3	9 860,2

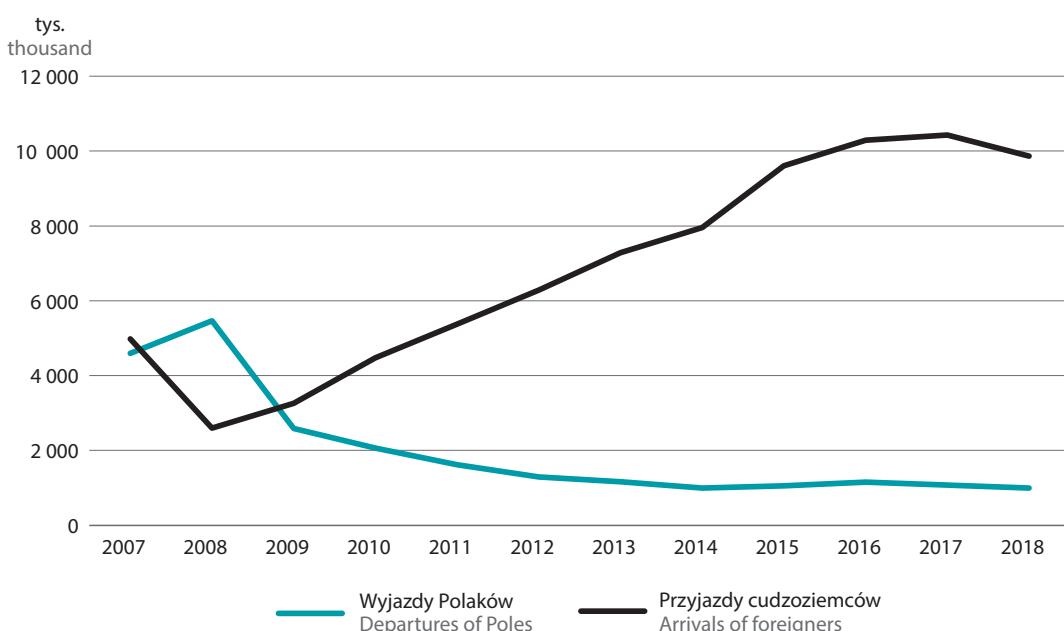
Tablica 50. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią
 Table 50. Passenger border traffic at crossings with Belarus

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
			w tys. in thousands
2007	9 349,3	693,9	4 032,4
2008	5 278,6	530,4	2 123,6
2009	5 901,8	480,2	2 493,4
2010	7 236,3	525,8	3 101,7
2011	8 246,0	471,5	3 647,6
2012	8 800,6	494,0	3 901,9
2013	8 808,7	546,3	3 861,9
2014	8 817,7	544,0	3 847,2
2015	7 817,4	462,8	3 424,7
2016	7 925,2	433,9	3 490,0
2017	9 262,9	509,2	4 065,1
2018	8 955,4	511,2	3 892,6

Tablica 51. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Federacją Rosyjską
 Table 51. Passenger border traffic at crossings with Russian Federation

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles		Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
		w tys. in thousands		
2007	2 896,1	723,9		708,5
2008	1 901,4	552,4		382,6
2009	1 263,5	280,2		336,0
2010	1 439,6	265,1		428,5
2011	2 373,5	495,8		668,5
2012	4 073,1	1 017,6		1 015,4
2013	6 188,6	1 444,5		1 648,5
2014	6 565,3	1 601,5		1 671,0
2015	6 098,9	1 684,0		1 371,4
2016	4 265,1	985,7		1 163,0
2017	3 905,3	691,5		1 274,3
2018	3 534,9	635,6		1 143,4

Wykres 83. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą
 Chart 83. Passenger border traffic at crossings with Ukraine

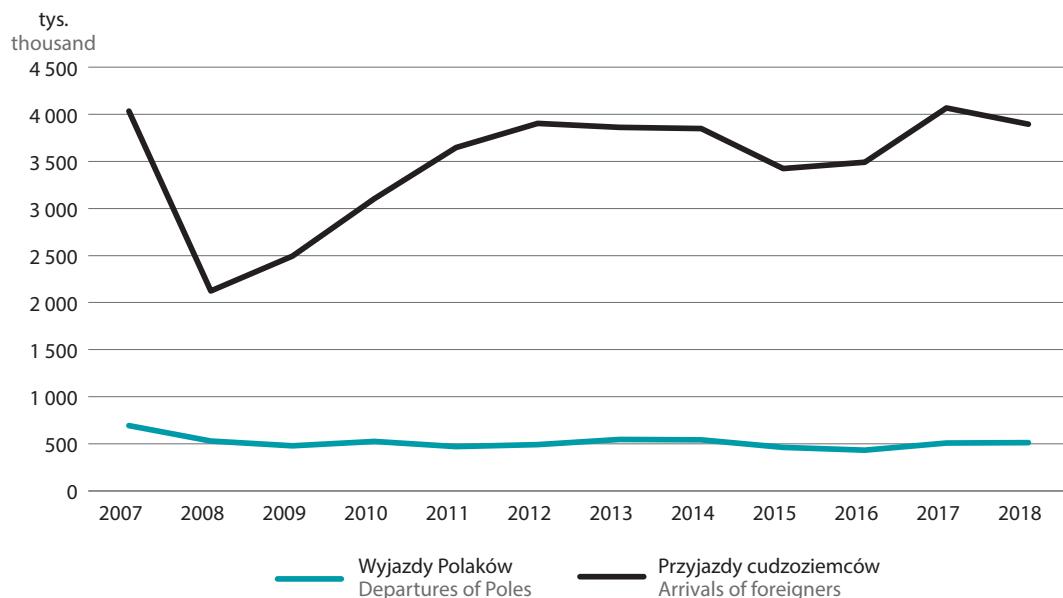

Ruch osobowy na przejściach granicznych z Ukrainą jest odzwierciedleniem trendów w przyjazdach cudzoziemców i wyjazdach Polaków, jakie zaobserwowano na całym wschodnim odcinku granicy. Przyjazdy cudzoziemców przez granicę z Ukrainą po spadku w 2008 roku (2 601,3 tys.) wykazują ciągłą tendencję

wzrostową do 10 431,4 tys. w 2017 roku. Po czym w roku 2018 zanotowano spadek przyjazdów cudzoziemców do 9 860,2 tys. Wyjazdy Polaków po początkowym wzroście w 2008 roku (do 5 464,8 tys.) spadały systematycznie i osiągnęły wartość 993,3 tys. w 2018 roku.

Wykres 84. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią

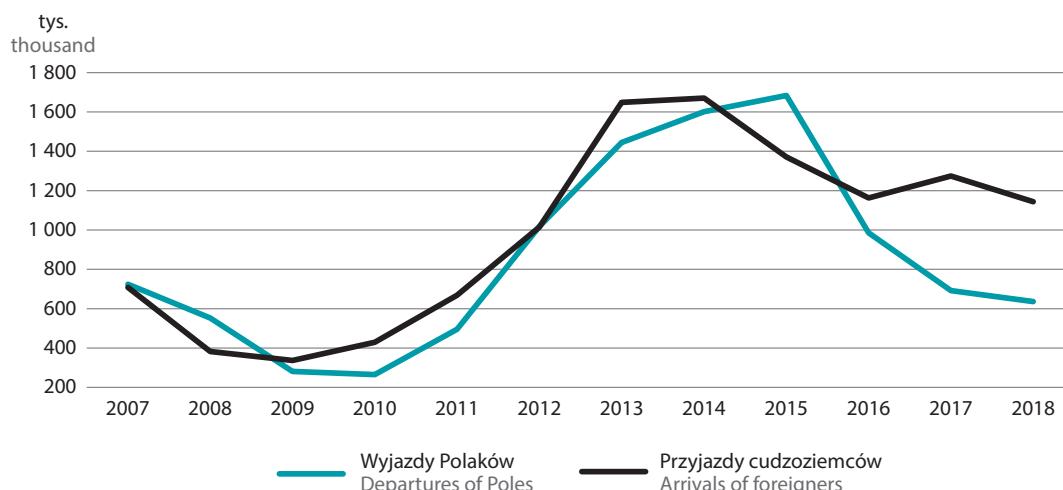
Chart 84. Passenger border traffic at crossings with Belarus

Wyjazdy Polaków przez granicę z Białorusią zmalały w roku 2008 (do 530,4 tys.), po czym ustabilizowały się na poziomie ok. 500 tys. wyjazdów. Przyjazdy cudzoziemców po gwałtownym spadku w 2008 roku (do 2 123,6 tys.) o niemal 50% w porównaniu z 2007 r., stopniowo rosły do 2012 r. i po chwilowym spadku wzrosły do poziomu 4 065,1 tys. w 2017 r. tj. osiągając wartość zbliżoną do liczby przyjazdów w 2007r., po czym odnotowano ponowny spadek do wartości 3 892,6 tys. w 2018 r.

Wykres 85. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Federacją Rosyjską

Chart 85. Passenger border traffic at crossings with Russian Federation

Trendy w wyjazdach Polaków i przyjazdach cudzoziemców na odcinku granicy z Federacją Rosyjską w analizowanym okresie są bardzo zbliżone. Najniższą liczbę wyjazdów obywateli naszego kraju zaobserwowano

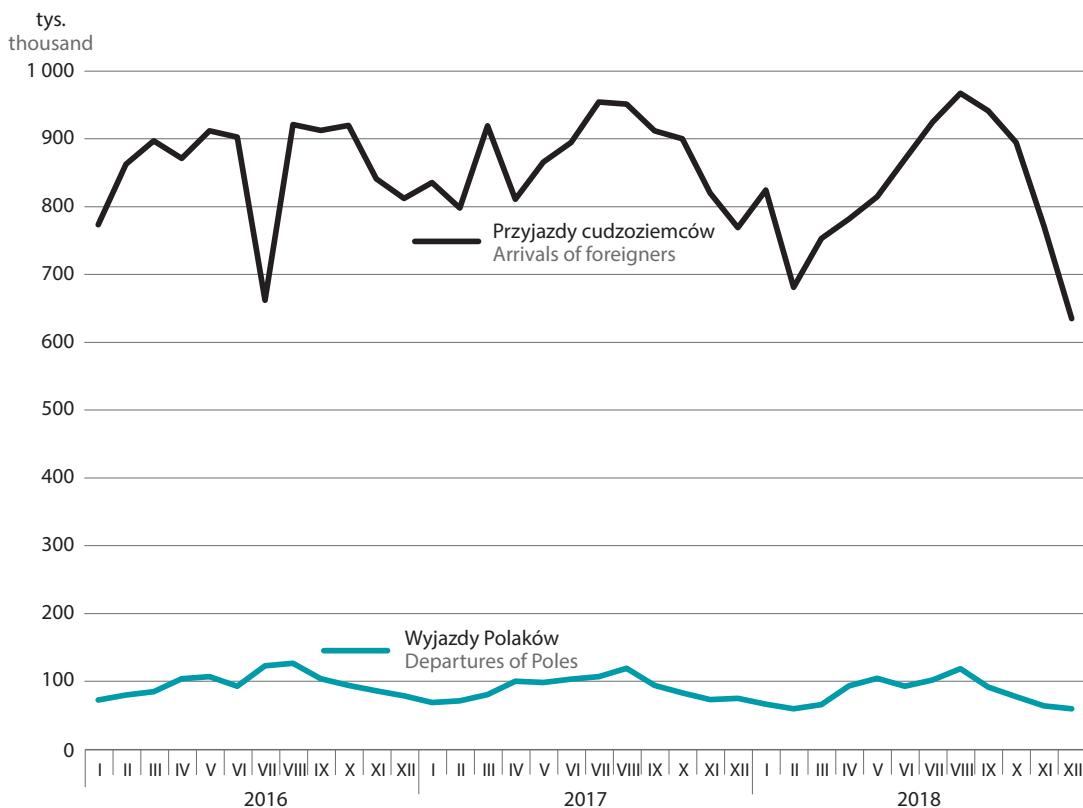
w roku 2010 (265,1 tys.), a przyjazdów cudzoziemców w 2009 roku (336,0 tys.). Szczyt wyjazdów Polaków przypadał na rok 2015 (1 684,0 tys.), po czym odnotowano spadek liczby wyjazdów do 635,6 tys. w 2018 r. Przyjazdy cudzoziemców przez granicę z Federacją Rosyjską były najliczniejsze w 2014 r. (1 671,0 tys.) po czym w kolejnych 2 latach nastąpił spadek do poziomu 1 163,0 tys. w 2016 r. W 2018 roku liczba przyjazdów cudzoziemców po chwilowym wzroście w roku 2017, spadła do wartości 1 143,4 tys.

Jak wynika z poniższych miesięcznych wykresów, w przypadku przejść granicznych zlokalizowanych na granicach z Ukrainą i Białorusią, wyjazdy Polaków w analizowanym okresie zmieniały się w niewielkim stopniu, natomiast przyjazdy cudzoziemców okresowo wahały się. W przypadku granicy z Rosją wyjazdy Polaków w związku ze szczytem NATO i Światowymi Dniami Młodzieży znacznie spadły w lipcu i sierpniu 2016 roku i było to spowodowane zawieszeniem przez stronę polską przepisów międzynarodowych umów o Małym Ruchu Granicznym, w części dotyczącej wjazdu i pobytu na terenie RP mieszkańców strefy przygranicznej, a także zawieszeniem stosowania umowy o Małym Ruchu Granicznym przez stronę rosyjską. W kolejnych miesiącach nastąpił wzrost wyjazdów, do poziomu ok. ½ wyjazdów sprzed 2016 r. Przyjazdy cudzoziemców przez granicę z Rosją charakteryzowały się bardzo dużymi wahaniemi miesięcznymi z tendencją wzrostową w okresie wakacji (z wyjątkiem 2016 r.). W przypadku granic z Ukrainą i Białorusią wahania liczby przyjazdów cudzoziemców były znacznie mniejsze, przy czym również w tych przypadkach nieco większy strumień przyjazdów cudzoziemców odnotowano w okresie wakacyjnym roku 2017 i 2018.

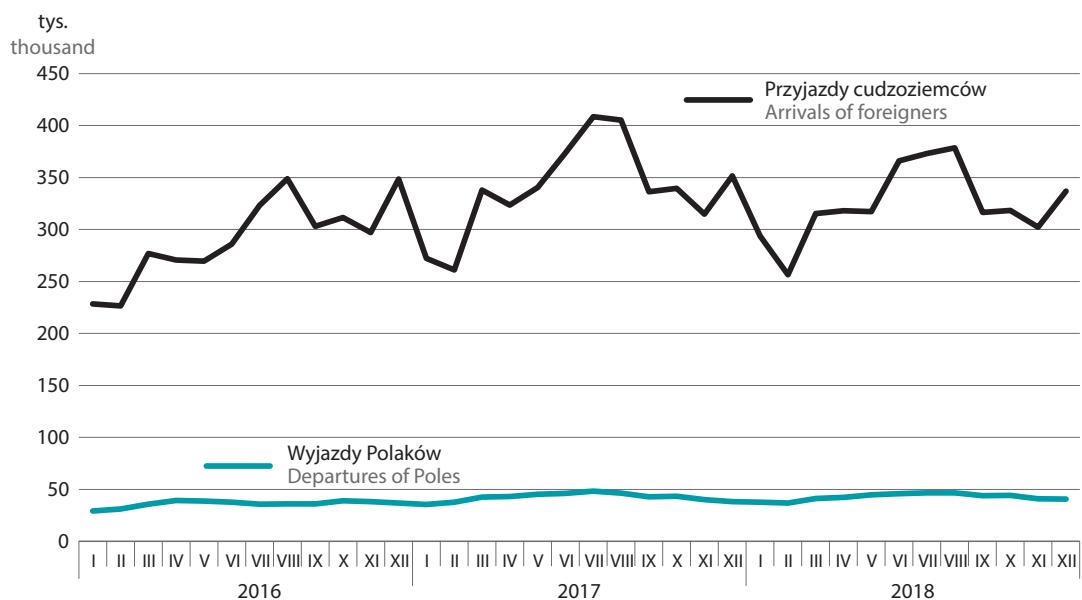
Wykres 86. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą według miesięcy

Chart 86.

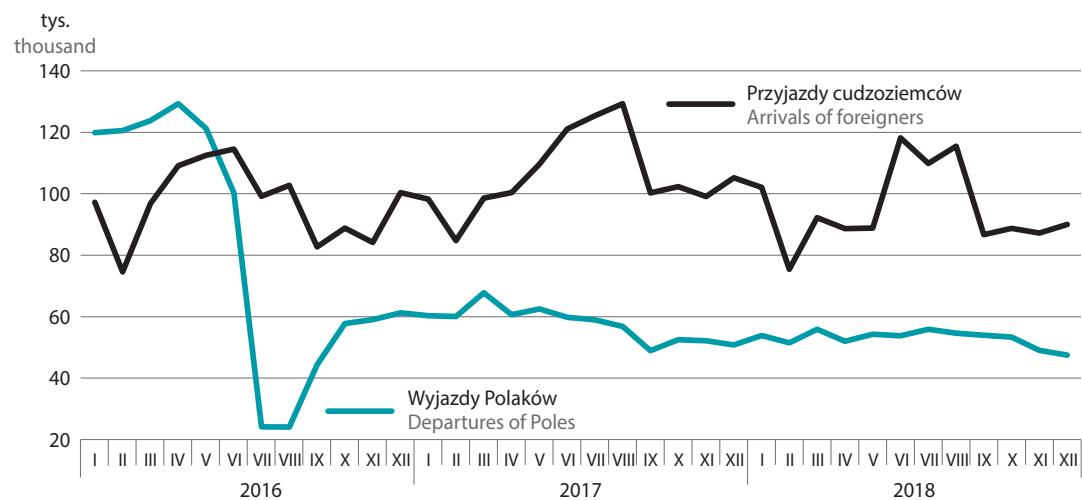
Passenger border traffic at the crossing with Ukraine by month

Wykres 87. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią według miesięcy
 Chart 87. Passenger border traffic at the crossing with Belarus by month

Wykres 88. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Federacją Rosyjską według miesięcy
 Chart 88. Passenger border traffic at the crossing with Russian Federation by month

Rozdział 10

Chapter 10

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (PTTK) Polish Tourist and Sightseeing Association

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w roku 2018 liczyło 67,6 tys. członków, o 0,2% mniej niż w 2017 r. (67,7 tys.). Największa liczba członków wywodzi się z klubów i kół terenowych – 25,8 tys. (2017 r. 25,0 tys.) oraz ze szkół – 11,4 tys. (2017 r. – 11,9 tys.). Najliczniejsze pod względem liczby członków są kluby turystyczno-krajoznawcze górskie – 87 klubów z 4,1 tys. członków, młodzieżowe – 81 klubów z 2,9 tys. członków, kolarskie – 95 klubów z 2,8 tys. członków, piesze – 72 klubów z 2,6 tys. członków (tabl. V/2).

Tablica 52. Szlaki turystyczne według województw w latach 2011-2018
Table 52. Tourist trails by voivodship in 2011-2018

Województwa Voivodships	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	w km in km							
Polska Ogółem Poland Total	72 238,8	73 433,3	74 486,0	75 907,7	76 394,4	79 092,5	78 078,1	79 213,6
Dolnośląskie	6 117,1	6 131,6	6 206,3	6 269,0	6 693,1	6 931,0	6 856,8	6 924,0
Kujawsko-pomorskie	5 329,3	5 698,2	5 731,9	6 037,7	6 004,6	6 231,8	6 019,6	5 969,4
Lubelskie	4 202,4	4 403,4	4 447,6	4 458,1	4 603,1	4 592,9	4 674,4	4 431,0
Lubuskie	5 922,8	5 936,8	6 180,8	6 324,1	6 324,1	6 321,1	6 327,5	6 332,6
Łódzkie	2 450,9	2 450,9	2 540,4	2 540,4	2 540,4	2 537,6	2 611,1	2 929,1
Małopolskie	9 290,6	9 212,5	9 332,1	9 388,1	9 116,7	9 353,7	9 353,7	9 423,3
Mazowieckie	3 810,0	3 961,8	4 219,1	4 226,1	4 234,6	4 831,7	5 114,2	6 121,3
Opolskie	1 440,6	1 460,0	1 497,6	1 496,5	1 529,8	1 529,8	1 529,8	1 529,8
Podkarpackie	2 316,1	2 316,1	2 246,1	2 246,1	2 274,1	2 282,9	2 294,4	2 283,4
Podlaskie	4 088,0	4 088,0	4 398,0	4 398,0	4 357,8	6 088,8	4 362,8	4 358,3
Pomorskie	3 405,2	3 405,2	3 171,1	3 249,9	3 255,2	3 269,2	3 285,2	3 288,7
Śląskie	5 949,9	6 214,2	6 186,6	6 177,2	6 205,4	6 323,5	6 507,8	6 462,8
Świętokrzyskie	2 626,6	2 697,1	2 699,1	2 734,0	2 637,0	2 655,8	2 655,3	2 655,3
Warmińsko-mazurskie	2 984,8	3 011,8	3 011,8	3 011,8	3 011,8	3 011,8	3 011,8	3 011,8
Wielkopolskie	5 576,3	5 584,3	5 584,3	5 561,4	5 517,6	5 625,8	5 625,8	5 629,5
Zachodniopomorskie	6 728,2	6 861,4	7 033,2	7 789,3	8 089,1	7 505,1	7 847,9	7 863,3

W tablicy wykazano długość szlaków turystycznych wytyczonych i znajdujących się pod opieką oddziałów PTTK łącznie z będącymi poza ewidencją Komisji ZG PTTK.

The table shows the length of tourist routes marked out and placed under the care of the Polish Tourist and Sightseeing Society branches, including those outside the register of the Polish Tourist and Sightseeing Society.

Łączna długość szlaków turystycznych wynosiła w 2018 r. 79,2 tys. km³⁵. W 2018 r. do najdłuższych szlaków turystycznych, podobnie jak w roku poprzednim, należały szlaki piesze nizinne – 39,2 tys. km (2017 r. – 39,4 tys. km), rowerowe – 20,2 tys. km (2017 r. – 19,8 tys. km) oraz piesze górskie – 11,3 tys. km (2017 r. 11,3 tys. km). Szlaki piesze dydaktyczne i piesze spacerowe są najkrótsze, a ich długość wynosiła w 2018 r. odpowiednio 0,2 tys. km i 0,9 tys. km.

Największą długością szlaków turystycznych może pochwalić się województwo małopolskie. W związku z rozwiniętą bazą turystyczną, atrakcyjnymi górami, licznymi parkami narodowymi, krajobrazowymi i licznymi obiektami dziedzictwa narodowego, w granicach województwa znajduje się aż 9,4 tys. km szlaków turystycznych, w tym aż 3,4 tys. km szlaków pieszych górskich, 2,5 tys. km szlaków konnych oraz 1,8 tys. km szlaków rowerowych. Najwięcej (41,3%) szlaków pieszych górskich znajduje się w województwie dolnośląskim – 4,7 tys. km. Drugim w kolejności województwem pod względem ogólnej długości szlaków jest województwo zachodniopomorskie, gdzie najczęściej jest szlaków pieszych nizinnych – 3,8 tys. km oraz rowerowych – 3,6 tys. km.

³⁵ Długość szlaków turystycznych wytyczonych i znajdujących się pod opieką oddziałów PTTK łącznie z będącymi poza ewidencją Komisji ZG PTTK.

Length of tourist routes marked out and under the care of PTTK branches, including those outside the records of the PTTK ZG Commission

Uwagi metodologiczne

Podstawowe pojęcia z dziedziny turystyki³⁶

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki (uchylające Dyrektywę Rady 95/57/WE) ukazało się w wydaniu Dziennika Urzędowego UE nr 192 z 22 lipca 2011 r. – dostępne na stronie internetowej: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:192:0017:0032:PL:PDF>.

Nowe rozporządzenie definiuje między innymi podstawowe pojęcia dotyczące statystyki w dziedzinie turystyki.

Turystyka oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Istnieją **trzy podstawowe formy turystyki** zależne od rozpatrywanego obszaru.

Turystyka krajowa oznacza podróże w granicach państwa członkowskiego (Polski) odbywane przez odwiedzających będących rezydentami tego państwa członkowskiego.

Turystyka przyjazdowa oznacza podróże do państwa członkowskiego (Polski) odbywane przez odwiedzających niebędących rezydentami tego państwa członkowskiego.

Turystyka wyjazdowa oznacza podróże rezydentów państwa członkowskiego (Polski) do miejsc poza granicami tego państwa członkowskiego.

Uczestnikami turystyki są **odwiedzający**. Określenie to dotyczy każdej osoby podróżującej do miejsca znajdującego się poza jej zwykłym otoczeniem, na czas nie dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy, jeśli podstawowym celem podróży nie jest podjęcie działalności zarobkowej wynagradzanej ze środków pochodzących z odwiedzanego miejsca.

Kategoria „odwiedzający” (krajowi i międzynarodowi) dotyczy:

- **turystów** (tzn. odwiedzających, którzy przynajmniej przez jedną noc korzystali z zakwaterowania w odwiedzanym miejscu),
- **odwiedzających jednodniowych** (beznoclegowych).

Turystyczne obiekty noclegowe

W badaniu turystycznych obiektów noclegowych realizowanym przez Główny Urząd Statystyczny wyodrębnia się następujące rodzaje obiektów:

- **Hotel** – obiekt zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej dysponujący co najmniej 10 pokojami, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związanych z pobytom gości. Każdy hotel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii hoteli: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Motel** – obiekt zlokalizowany przy trasach komunikacji drogowej, który poza usługami hotelarskimi przystosowany jest również do świadczenia usług motoryzacyjnych i dysponuje parkingiem. Motel musi posiadać co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych. Każdy motel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii motelów: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki i uchylające dyrektywę Rady 95/57/WE.

- **Pensjonat** – obiekt, który świadczy usługi hotelarskie łącznie z całodziennym wyżywieniem i dysponuje co najmniej 7 pokojami. Musi świadczyć usługi gastronomiczne w formie podawania co najmniej dwóch posiłków dziennie. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii pensjonatów: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Inny obiekt hotelowy** – obiekt noclegowy, podzielony na pokoje, podlegający jednemu zarządowi, świadczący pewne usługi, w tym przynajmniej codzienne sprzątanie pokoi, ślanie łóżek i mycie urządzeń sanitarnych (np. obiekt spełniający zadania hotelu, motelu lub pensjonatu, któremu nie została nadana kategoria).
- **Dom wycieczkowy** – obiekt położony na obszarze zabudowanym lub w pobliżu zabudowy, posiadający co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowany do samoobsług klientów oraz świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytom klientów. Każdy dom wycieczkowy musi posiadać przynajmniej jedną placówkę gastronomiczną. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie domów wycieczkowych: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III.
- **Schronisko** – obiekt położony poza obszarem zabudowanym, przy szlakach turystycznych, świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytom klientów. Schronisko powinno stworzyć możliwość skorzystania z usług gastronomicznych lub sporządzenia posiłku. Pojęcie „schronisko” nie obejmuje schronisk młodzieżowych.
- **Schronisko młodzieżowe** – obiekt przeznaczony do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowany do samoobsług klientów. Schronisko młodzieżowe jest placówką zlokalizowaną w samodzielnym budynku lub w wydzielonej części budynku. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie schronisk młodzieżowych: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III.
- **Szkolne schronisko młodzieżowe** – placówka oświatowo-wychowawcza umożliwiająca rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
- **Ośrodek wczasowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z wczasami.
- **Ośrodek kolonijny** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z kolonią.
- **Ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do prowadzenia kursów, konferencji, szkoleń, zjazdów itp. Może być także przystosowany do świadczenia usług wczasowych.
- **Dom pracy twórczej** – obiekt, w którym są zapewnione właściwe warunki do wykonywania pracy twórczej i wypoczynku twórców, wykorzystywany również (głównie przez ich rodziny) jako ośrodek wczasowy.
- **Zespoły domków turystycznych** – domek turystyczny – budynek niepodpiwniczony, posiadający nie więcej niż cztery pokoje, dostosowany do świadczenia usług typu hotelarskiego. Domki turystyczne mogą tworzyć zespoły domków turystycznych, a także organizacyjnie wchodzić w skład innych obiektów noclegowych. W grupie zespoły domków turystycznych mogą znajdować się również miejsca kempingowe.
- **Kemping (camping)** – teren zwykle zadrzewiony, strzeżony, oświetlony, mający stałą obsługę recepcyjną i wyposażony w urządzenia (sanitarne, gastronomiczne, rekreacyjne) umożliwiające turystom nocleg w namiotach, mieszkalnych przyczepach samochodowych, a także przyrządzenie posiłków oraz parkowanie pojazdów samochodowych. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się cztery kategorie kempingów: najwyższa – 4 gwiazdki, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Pole biwakowe** – wydzielone miejsce niestrzeżone, umożliwiające turystom nocleg w namiotach. Na polu biwakowym znajdują się punkty poboru wody pitnej, podstawowe urządzenia sanitarne i tereny rekreacyjne.
- **Hostel** – obiekt noclegowy o standardzie różniącym się od obiektów hotelowych głównie liczbą miejsc w pokojach, łóżkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna kuchnia/lazienka). Charakterystyczne dla hostelu jest wynajmowanie łóżka, a nie pokoju. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe, a także pokoje indywidualne: 1-, 2- i 3-osobowe.
- **Zakład uzdrowiskowy** – zakład świadczący usługi w zakresie opieki zdrowotnej położony na terenie uzdrowiska i wykorzystujący przy udzieleniu świadczeń zdrowotnych naturalne zasoby lecznicze uzdro-

wiska. Zakłady uzdrowiskowe wykazują wszystkie miejsca noclegowe przeznaczone do dyspozycji turystów, w tym kuracjuszy.

- **Pokoje gościnne (kwatery prywatne)** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią umebowane pomieszczenia i lokale (z wyjątkiem kwater agroturystycznych) w mieszkaniach, domach i innych budynkach mieszkalnych należących do osób fizycznych lub prawnych (z wyjątkiem rolników) wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Kwatra agroturystyczna** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią pokoje i domy mieszkalne oraz przystosowane budynki gospodarcze (po adaptacji) w gospodarstwach wiejskich (rolnych, hodowlanych, ogrodniczych czy rybackich), będące własnością rolników, wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Pozostałe obiekty niesklasyfikowane³⁷** – obiekty, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z ich przeznaczeniem lub w części, pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystów. Są to m.in. internaty, domy studenckie, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.

Metodologia badania bazy noclegowej turystyki

Źródłem danych o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych w Polsce, posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych, jest stałe badanie statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, realizowane zgodnie ze specjalizacją przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Informacje pozyskiwane są za pośrednictwem sprawozdań o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego KT-1 w poszczególnych miesiącach.

Jednostki sprawozdawcze podają: dokładną lokalizację, rodzaj i kategorię obiektu, liczbę pokoi, miejsc noclegowych, placówek gastronomicznych. Ponadto informują one o wykorzystaniu obiektu w poszczególnych miesiącach, tj. o liczbie dni działalności obiektu, nominalnej liczbie miejsc noclegowych lub pokoi, a także o liczbie osób korzystających z zakwaterowania oraz liczbie udzielonych noclegów i wynajętych pokoi (z wyodrębnieniem turystów zagranicznych).

Aby sprostać wymogom prawodawstwa Unii Europejskiej, Główny Urząd Statystyczny zrealizował prace mające na celu dostosowanie podstawowych pojęć i definicji oraz zakresu podmiotowego i przedmiotowego badania turystycznej bazy noclegowej w Polsce. W 1997 r. wprowadzono do badania zmienną – **liczba noclegów udzielonych** w hotelach, motelach i pensjonatach, która obok zmiennej – **liczba wynajętych pokoi** należy do podstawowych informacji gromadzonych w badaniu. Umożliwiło to podawanie danych o udzielonych noclegach we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych w Polsce (ogółem) oraz analizę wykorzystania bazy noclegowej.

Od 1998 r. z kategorii „inne” wyodrębniono **zakłady uzdrowiskowe**. W 2000 r. wprowadzono zmienną – **miejsce stałego zamieszkania (kraj)** turysty zagranicznego korzystającego z bazy noclegowej, co wiązało się z koniecznością spełnienia wymagania UE dotyczącego podziału zbiorowości osób korzystających z bazy noclegowej na **rezydentów i nierezydentów** (szczególnie ważne w odniesieniu do obcokrajowców).

W latach 2000-2002 GUS prowadził badanie bazy noclegowej turystyki co kwartał, zbierając dane miesięczne. Wcześniej, raz do roku gromadzono dane za 9 miesięcy danego roku i 3 miesiące roku poprzedniego. W związku z koniecznością pełnego dostosowania polskiej statystyki turystyki do wymagań obowiązujących do końca 2011 r. Dyrektywy UE³⁸, od roku 2003 badanie turystycznych **obiektów noclegowych** jest badaniem **miesięcznym**.

Od roku 2004 do grupy obiekty hotelowe wprowadzono podgrupę inne obiekty hotelowe. Zaliczają się do niej hotele, motyle i pensjonaty, którym nie została nadana żadna kategoria oraz obiekty, które świadczą usługi hotelowe (np. codzienne sprzątanie). Z tego powodu wprowadzono do sprawozdania pytanie

³⁷ Do 2004 roku do grupy tej zaliczano również obiekty, które nie spełniają wymogów kategoryzacyjnych dla poszczególnych rodzajów obiektów, a do 2008 r. również hostele. Od 2009 r. ta grupa obejmuje też ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego.

³⁸ Dyrektywa 95/57/EC z dn. 23 listopada 1995 r. dotycząca zbierania danych statystycznych z zakresu turystyki oraz Decyzja Komisji z dnia 9 grudnia 1998 r. w sprawie wdrażania Dyrektywy 95/57/EC.

skierowane do osób zarządzających turystycznymi obiektami noclegowymi „czy obiekt świadczy usługi hotelowe?” Wyniki badania pokazały, że jest to bardzo liczna grupa obiektów, głównie hotele i podobne obiekty bez kategorii, ale także takie obiekty jak zajazdy, goścince i inne, do tej pory zaklasyfikowane w podgrupie pozostałe niesklasyfikowane.

Ze względu na rosnącą liczbę i zainteresowanie nowym rodzajem obiektu noclegowego, od 2009 roku w badaniu zostały wyodrębnione **hostele**.

Wykazy jednostek do badania KT-1 powstają w oparciu o Bazę Jednostek Statystycznych (BJS), która jest utworzona jako operat do wszystkich badań prowadzonych przez GUS. BJS zawiera informacje z rejestrów urzędowych (REGON) oraz innych źródeł danych. Kartoteka turystycznych obiektów noclegowych jest aktualizowana w oparciu o rejestry administracyjne, ewidencję obiektów skategoryzowanych prowadzoną przez marszałków województw oraz inne źródła.

Konieczność podjęcia działań dostosowujących badanie do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki – skutkowała rozszerzeniem zakresu podmiotowego badania bazy noclegowej. W 2010 roku po raz pierwszy sprawozdawczością miesięczną na formularzu KT-1 objęto pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych oraz przeprowadzono pilotowe, roczne badanie reprezentacyjne pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych – posiadających mniej niż 10 miejsc noclegowych (formularz KT-2).

Począwszy od zapisów w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2009 stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2008 r. (Dz. U. Nr 221 z 2008 r., poz. 1436 z późn. zmianami), wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) zobowiązani zostali do przekazywania w formie elektronicznej informacji o obiektach świadczących usługi noclegowe.

W celu ułatwienia realizacji tego zadania opracowano aplikację pozwalającą na rejestrację i bieżącą aktualizację danych o obiektach świadczących usługi noclegowe, która została udostępniona urzędowi gmin w 2009 r. Aplikacja ta umożliwia zapisanie wprowadzonych informacji na lokalnym dysku urzędu i wykorzystanie ich do własnych potrzeb. Dzięki temu narzędziu powstała baza informacyjna o obiektach noclegowych działających na terenie gmin dostępna również do celów statystycznych.

Obowiązek prowadzenia ewidencji turystycznych obiektów noclegowych, nie podlegających kategoryzacji, nakłada na urzędy miast i gmin ustawa o usługach turystycznych z dnia 29 sierpnia 1997 r. (z późniejszymi zmianami).

W związku z objęciem badaniem pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych (prezentacja danych począwszy od 2012 r.), zmieniono nazwę „turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania” na „**turystyczne obiekty noclegowe**”.

Począwszy od 2016 r. wdrożono system imputacji danych dla podmiotów badania, które odmówiły udziału w badaniu. Imputacja brakujących rekordów polega na uzupełnieniu informacji o jednostkach statystycznych, które w ogóle nie wzięły udziału w badaniu (unit nonresponse) poprzez zastąpienie braków danych wartością wynikającą z uzyskanej wiedzy o wszystkich wartościach danej zmiennej w zbiorze danych, zgodnie z przyjętą procedurą.

W statystyce bazy noclegowej przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące liczby obiektów i miejsc noclegowych obejmują wszystkie obiekty czynne w dniu 31 lipca oraz obiekty nieczynne w tym dniu, ale czynne w innych dniach badanego miesiąca; przyjęto dla nich maksymalną liczbę miejsc;
- do liczby dni działalności obiektu nie wlicza się przerw międzyturnusowych, z powodu remontu, dezynfekcji itp.;
- przez obiekt czynny rozumie się obiekt, którego co najmniej część była dostępna dla turystów (niezależnie od tego czy był on faktycznie wykorzystywany) w badanym okresie;
- stopień wykorzystania obiektu – wyrażony w procentach – wynika z porównania faktycznie udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu), a dodatkowo dla hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych z porównania faktycznie wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi;

- korzystający z noclegów to liczba osób (turystów), które rozpoczęły pobyt w obiekcie w danym miesiącu i powinny być liczone jeden raz, tj. w miesiącu przybycia do obiektu;
- liczba udzielonych noclegów to iloczyn osób (turystów) i liczby nocy ich pobytu;
- liczba wynajętych pokoi w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych, oznacza sumę pokoi wynajętych w każdym dniu działalności obiektu, bez względu na liczbę osób (turystów) nocujących w tych pokojach;
- restauracja to zakład gastronomiczny dostępny dla ogółu konsumentów, z pełną obsługą kelnerską, oferujący całodzienne wyżywienie o szerokim asortymencie potraw i napojów podawanym konsumentom według karty jadłospisowej;
- do barów i kawiarni zaliczono także herbaciarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie, itp.;
- do punktów gastronomicznych zaliczono również smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety.

Metodologia badania uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach oraz przyjazdów nierezydentów do Polski

Podstawowym źródłem informacji o uczestnictwie mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach oraz przyjazdach nierezydentów do Polski są badania realizowane od 2014 r. przez resort statystyki we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim oraz Ministerstwem Sportu i Turystyki, prowadzone w gospodarstwach domowych: „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” oraz realizowane w pobliżu granic Polski: „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”.

Obok statystyk na potrzeby turystyki, badania dostarczają jednorodnych, pod względem metodologicznym, informacji o podróżach na potrzeby bilansu płatniczego, rachunków narodowych oraz obszarów transgranicznych.

Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach

Celem badania jest określenie skali uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach, charakterystyka wyjazdów krajowych z co najmniej jednym noclegiem oraz wyjazdów zagranicznych zarówno z noclegiem jak i bez noclegu. Badane są również wydatki związane z wyjazdami.

Badanie uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach jest badaniem reprezentacyjnym prowadzonym co kwartał na próbie 18 750 gospodarstw domowych. Jest to badanie ankietowe, realizowane przez ankieterów statystycznych metodą wywiadu bezpośredniego. Jednostką obserwacji w badaniu są członkowie gospodarstw domowych jedno- lub wieloosobowych w wylosowanych mieszkańach. Spośród 75 tys. wylosowanych w 2018 r. do badania gospodarstw domowych, badanie zrealizowano w 52,1 tys. gospodarstwach. Najczęszą przyczyną niezrealizowania badania była nieobecność członków gospodarstwa domowego (53%)³⁹.

W 2018 r. w badaniu dane były rejestrowane za pomocą elektronicznego kwestionariusza wywiadu „PKZ – Uczestnictwo w podróżach krajowych/zagranicznych” – metoda CAPI (Computer Assisted Personal Interview). Wykorzystywano również kwestionariusz wywiadu w formie papierowej – metoda PAPI (Paper and Pencil Interview).

Pytania wykorzystywane w badaniu dotyczyły udziału mieszkańców Polski w podróżach krajowych z noclegiem oraz zagranicznych, m.in. odnośnie:

- charakterystyki wyjazdu (np. data rozpoczęcia i zakończenia podróży, główny cel wyjazdu, odwiedzane miejsca, liczba noclegów, rodzaj zakwaterowania, forma organizacyjna wyjazdu, sposób rezerwacji usług, • wydatków związanych z wyjazdami (na noclegi, wyżywienie, transport, zakupy, usługi kulturalno-rekreacyjne itp.).

³⁹ Pozostałe przyczyny niezrealizowania badania były związane z odmową udziału w badaniu, mieszkaniem niezamieszkałym, brakiem dostępu do mieszkania, chorobą lub podeszłym wiekiem respondenta, barierą językową itp.

Realizacja badania

Ze względu na konieczność uzyskania odpowiedniej liczby kwestionariuszy wywiadu z informacjami dotyczącymi podróży, niezbędne jest zastosowanie w badaniu uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach metody random route. Określa ona zasady doboru kolejnych mieszkańców w przypadku, gdy nie uda się pozyskać, w wylosowanym mieszkaniu, kwestionariusza z podróżą. Dobór respondentów do badania odbywa się na podstawie ustalonych reguł poruszania się ankietera po terenie względem wybranych punktów startowych. Metodę random route można podsumować w trzech hierarchicznych regułach:

1. zawsze w prawo (stojąc tyłem do drzwi mieszkania),
2. zawsze z góry na dół,
3. zawsze w granicach badanej jednostki terytorialnej (obwodu lub rejonu, tzw. obszaru działania).

Wskaźnik kompletności

Wskaźnikiem kompletności lub wskaźnikiem realizacji badania nazywamy wyrażony w procentach stosunek liczby gospodarstw, które zostały zbadane, do liczby wszystkich wylosowanych gospodarstw, które należą do badanej zbiorowości.

W 2018 r. wskaźnik kompletności badania uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach wyniósł 66,7% (o 3,0 p. proc. mniej niż w 2017 roku).

Podstawowe definicje wykorzystywane na potrzeby badania

Gospodarstwo domowe jest to zespół osób spokrewnionych ze sobą lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się (gospodarstwo domowe wieloosobowe) lub osoba utrzymująca się samodzielnie, bez względu na to, czy mieszka sama, czy też z innymi osobami (gospodarstwo domowe jednoosobowe). Członkowie rodziny mieszkający wspólnie, ale utrzymujący się oddzielnie, tworzą odrębne gospodarstwa domowe.

Zwykłe otoczenie – oznacza obszar geograficzny, niekoniecznie sąsiadujący, w którym dana osoba odbywa zwykłe życiowe zajęcia, określany na podstawie następujących kryteriów: przekraczanie granic administracyjnych lub odległość od miejsca zamieszkania, długość trwania pobytu, częstotliwość podróży, cel pobytu.

Wyjazd turystyczny gospodarstwa domowego – wyjazd, przez co najmniej jednego domownika, do głównego miejsca docelowego położonego poza zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym osobistym, z wyjątkiem zatrudnienia przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca. W przypadku wyjazdów więcej niż jednego z członków gospodarstwa (wyjazdów wieloosobowych) ich cechą jest realizacja wspólnego programu turystycznego poza domem.

Podróże turystyczne – wyjazdy poszczególnych członków gospodarstwa domowego przynajmniej z 1 noclegiem (np. jeden wyjazd 4-osobowej rodziny oznacza 4 podróże).

Podróż krajowa z noclegiem – podróż, w czasie, której wszystkie noce zostały spędzone w kraju.

Podróż zagraniczna z noclegiem – podróż na 2 dni lub dłużej (min. 1 nocleg), w czasie której przynajmniej 1 noc została spędzona za granicą. Do podróży zagranicznych zalicza się również tzw. **podróże mieszane**, tzn. takie, podczas których nocowano zarówno w kraju jak i za granicą. Nie ujmuję się podróży na kontrakty zagraniczne, czyli takich, które są wynagradzane przez instytucje niemające siedziby w kraju zamieszkania respondenta (w Polsce).

Zagraniczna podróż jednodniowa – podróż za granicę bez noclegu.

Podróż krótkookresowa – podróż na 2-4 dni (1-3 noclegi).

Podróż długookresowa – podróż na 5 dni lub dłużej (4 lub więcej noclegów).

Rezydenci – osoby zamieszkujące (przebywające) na danym terenie przez okres co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów danej jednostki administracyjnej zalicza się:

- stałych mieszkańców (osoby zameldowane na pobyt stały), z wyłączeniem osób przebywających poza miejscem zamieszkania (zameldowania) w kraju lub za granicą, przez okres, co najmniej 12 miesięcy,
- osoby przybyłe z innego miejsca zamieszkania w kraju lub z zagranicy na okres co najmniej 12 miesięcy.

Wydatki związane z podróżą obejmują kwoty na nabycie usług i dóbr konsumpcyjnych (w tym również trwałych dóbr konsumpcyjnych i przedmiotów o dużej wartości) poniesione przed i w czasie podróży w formie gotówkowej i bezgotówkowej (np. kartą płatniczą, przelewem) bezpośrednio przez osoby podróżujące (członków gospodarstw domowych), jak również finansowane lub refundowane przez zakład pracy, inne osoby, instytucje. Obejmują wszystkie wydatki związane z podróżą nawet, jeśli usługi zostały zarezerwowane i opłacone przed podróżą lub jeśli rzeczywista płatność nastąpiła po zakończeniu podróży. Natomiast nie obejmują wydatków na zakup towarów przeznaczonych do odsprzedaży.

Podróże nierezydentów do Polski

Celem badania jest oszacowanie, w ujęciu kwartalnym, liczby podróży nierezydentów do Polski, w tym turystów oraz odwiedzających jednodniowych z zagranicy, przekraczających granice Polski, a także wartości wydatków poniesionych w związku z podróżą do Polski.

Badanie podróży cudzoziemców (nierezydentów) jest kwartalnym badaniem reprezentacyjnym przeprowadzanym wśród wyjeżdżających z Polski turystów oraz odwiedzających jednodniowych.

Badania ankietowe realizowane są w otoczeniu wybranych przejść granicznych na wewnętrznej i zewnętrznej granicy UE na terenie Polski, w tym w portach morskich i lotniczych, metodą wywiadu bezpośredniego przez ankieterów. Ze względu na brak operatu badania, badanie odbywało się na populacji „ulotnej”⁴⁰, jednak dzięki wiedzy na temat miejsc prowadzenia badania została zapewniona odpowiednia reprezentatywność próby. W celu wytypowania do obserwacji przejść granicznych dokonano uprzednio ich typologizacji. Poprzez grupowanie przejść według przyjętych cech w ramach poszczególnych odcinków granicy uzyskano podzbiory, spośród których losowano przejścia do badania. Respondenci są poddawani badaniu przy wykorzystaniu losowania systematycznego⁴¹. Narzędziem badawczym w badaniu granicznym był kwestionariusz wywiadu „PDP – Podróż do Polski”.

Kwestionariusz wykorzystywany w badaniu w 2018 r. zawierał zestaw pytań dotyczących m.in.:

- charakterystyki pobytu przyjeżdżających do Polski (nierezydentów) według kraju stałego zamieszkania, płci i wieku, celu przyjazdu, długości pobytu, rodzaju bazy noclegowej wykorzystywanej w Polsce,
- wydatków osób przyjeżdżających z zagranicy poniesionych w Polsce według rodzaju (na zakwaterowanie, wyżywienie, zakupy itd.)

Podstawowe definicje wykorzystywane na potrzeby badania

Nierezydent – osoba fizyczna mająca miejsce zamieszkania za granicą dłużej niż rok. Na potrzeby niniejszej publikacji pojęcia „nierezydent” i „cudzoziemiec” używane są zamiennie.

Odwiedzający – osoby podróżujące do głównego miejsca docelowego poza ich zwykłym otoczeniem na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu (słuchbowym, spędzenia wolnego czasu lub innym osobistym) innym niż w celu zatrudnienia przez podmiot miejskowy dla odwiedzanego miejsca. Są oni klasyfikowani jako **turyści**, jeśli ich wyjazd obejmuje nocleg, a w przeciwnym razie jako **odwiedzający jednodniowi** (wycieczkowicze).

Wydatki nierezydentów związane z podróżą obejmują kwoty na nabycie usług i dóbr konsumpcyjnych (w tym również trwałych dóbr konsumpcyjnych i przedmiotów o dużej wartości) poniesione przed i w czasie podróży w formie gotówkowej i bezgotówkowej (np. kartą płatniczą, przelewem) bezpośrednio przez

40 L. Kish (1991), A taxonomy of elusive populations, Journal of Official Statistics, 7, 339-347.

41 Dla poszczególnych przejść granicznych zostały ustalone interwały losowania z uwzględnieniem przewidywanej wielkości natężenia ruchu podróżnych na poszczególnych przejściach i możliwości ankietera przeprowadzenia wywiadu w określonym czasie.

osoby podróżujące, jak również finansowane lub refundowane przez zakład pracy, inne osoby, instytucje. Obejmują wszystkie wydatki związane z podróżą nawet, jeśli usługi zostały zarezerwowane i opłacone przed podróżą lub jeśli rzeczywista płatność nastąpiła po zakończeniu podróży. Natomiast nie obejmują wydatków na zakup towarów przeznaczonych do odsprzedaży.

Metodologia badania ruchu granicznego

Zgodnie z decyzją Rady Unii Europejskiej Polska została włączona do obszaru strefy Schengen 21 grudnia 2007 roku. Jednocześnie z Polską, do strefy Schengen weszło osiem innych państw: Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Czechy, Słowacja, Słowenia i Węgry. Pełne zastosowanie zasad i przepisów wynikających ze wspólnego kodeksu regulującego przepływ osób przez granice oznacza w praktyce zniesienie kontroli granicznej pomiędzy krajami należącymi do tego obszaru oraz pełną kontrolę i rejestrację ruchu jedynie osób niebędących obywatelami Unii Europejskiej na zewnętrznej granicy UE. Bezpośrednim skutkiem ubocznym włączenia Polski do strefy Schengen jest brak informacji ze Straży Granicznej dotyczącej ruchu granicznego na granicy Polski z krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Ograniczenie to dotyczy odcinków granicy Polski z Niemcami, Czechami, Słowacją, Litwą oraz granicy morskiej w zakresie „regularnych połączeń promowych”⁴² i portów lotniczych⁴³ w zakresie „lotów wewnętrznych”⁴⁴. W związku z tym zaistniała potrzeba opracowania metod pozwalających oszacować dane dotyczące ruchu granicznego na tych odcinkach granicy.

Ruch graniczny na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, granicy morskiej i lotniskach

W 2018 r., Główny Urząd Statystyczny we współpracy z Ministerstwem Sportu i Turystyki oraz Narodowym Bankiem Polskim, kontynuował badanie „Podróże nierezidentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”. Celem badania jest m.in. oszacowanie liczby przekroczeń granicy przez podróżujące osoby w kierunku „z” i „do” Polski. W ramach badania, na wybranych, byłych drogowych przejściach granicznych, prowadzone jest zliczanie pojazdów oraz osób przekraczających granicę Polski z krajami Unii Europejskiej. Prowadzona jest także ankietyzacja cudzoziemców na granicy Polski z krajami sąsiednimi należącymi do strefy Schengen, a także na wybranych lotniskach i w portach morskich. Z kolei ankietyzacja polskich rezydentów prowadzona jest w gospodarstwach domowych w ramach badania

„Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”. Informacje uzyskane z ww. badań oraz dodatkowe źródła danych, w tym:

- informacje z portów lotniczych i morskich o wielkości ruchu pasażerów,
 - dane z Urzędu Lotnictwa Cywilnego o ruchu pasażerów,
 - informacje z Komendy Głównej Straży Granicznej o wielkości ruchu na przejściach granicznych na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski,
- służą do oszacowania ruchu granicznego cudzoziemców oraz mieszkańców Polski na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski oraz całościowego ruchu granicznego na granicy morskiej i na lotniskach.

W badaniu ruchu granicznego rejestrowane są przekroczenia granicy, a nie osoby. Osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy przekracza tę granicę.

42 „Regularne połączenie promowe” oznacza każde połączenie promowe pomiędzy tymi samymi dwoma lub więcej portami znajdującymi się na terytorium Państw Członkowskich, bez wchodzenia do portów poza terytorium Państw Członkowskich i obejmujące transport pasażerów i pojazdów zgodnie z opublikowanym rozkładem rejsów; Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

43 Z dniem 30 marca 2008 roku wprowadzone zostały do praktycznej realizacji zapisy Kodeksu Granicznego Schengen odnoszące się do zniesienia kontroli granicznej ruchu lotniczego wewnątrz obszaru Schengen.

44 „Lot wewnętrzny” oznacza każdy lot wyłącznie z terytorium Państwa Członkowskiego lub na jego terytorium, bez lądowania na terytorium państwa trzeciego; Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

Ruch graniczny na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen (Federacją Rosyjską, Republiką Białorusi, Ukrainą)

Informacje o ruchu granicznym na zewnętrznych granicach UE opracowywane są na podstawie danych statystycznych Straży Granicznej. Rejestracja ruchu granicznego polega na ewidencji osób i środków transportu odprawionych na polskich przejściach granicznych z krajami nienależącymi do strefy Schengen (Federacją Rosyjską, Republiką Białorusi, Ukrainą) i prowadzona jest w sposób ciągły. Dane statystyczne opracowywane są w okresach miesięcznych, oddzielnie dla każdego przejścia granicznego. Zawierają one informacje o liczbie odpraw dokonanych na granicy w podziale na odprawy dotyczące Polaków i cudzoziemców – według kierunków (do i z Polski) i rodzajów ruchu (paszportowy, obsługa środków transportu, uproszczony i inny). Dla cudzoziemców wjeżdżających do Polski określa się ich obywatelstwo (na podstawie kraju, który wydał dokument podróży).

Komenda Główna Straży Granicznej, poza rejestracją ruchu osób na polskich granicach, prowadzi również obserwację ruchu pojazdów kołowych na wszystkich przejściach granicznych. Rejestrowane są przekroczenia granicy samochodów osobowych i ciężarowych oraz autobusów jadących w kierunku do i z Polski zarówno obywatele polskich jak i cudzoziemców. Ewidencji podlegają również pociągi operatorów krajowych i zagranicznych przekraczających granicę w obu kierunkach.

W statystyce ruchu granicznego przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące przyjazdów i wyjazdów zagranicznych ujmują odprawy osób przekraczających granicę na podstawie paszportów oraz – w przypadku obywateli UE – innych dowodów tożsamości,
- od 2011 roku dane dotyczące liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów, jak również obsługi środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów,
- w liczbie odpraw Polaków wjeżdżających za granicę uwzględnione są także odprawy osób posługujących się paszportami konsularnymi i dyplomatycznymi oraz osób wjeżdżających na stałe za granicę,
- liczba odpraw cudzoziemców przybyłych do Polski obejmuje również odprawy osób przyjeżdżających na stałe.

Zwracamy uwagę, że w badaniu ruchu granicznego przez pracowników Straży Granicznej rejestrowane są przekroczenia granicy, inaczej mówiąc dokonane odprawy, a nie osoby. Tak więc, np. liczba odpraw Polaków wjeżdżających za granicę nie oznacza liczby Polaków, ponieważ osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza. Ta sama zasada dotyczy pojazdów mechanicznych.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (PTTK)

Informacje statystyczne dotyczące stanu i działalności klubów i kół PTTK opracowane zostały na podstawie rocznej sprawozdawczości tej organizacji (sprawozdanie zbiorcze ze stanu organizacyjnego oraz działalności programowej w 2018 r.). Sprawozdanie to zawiera informacje o liczbie klubów i kół oraz ich członkach, wycieczkach turystyki powszechniej i kwalifikowanej oraz ich uczestnikach. Ponadto zbierane są dane statystyczne o kadrze szkoleniowej (przodownicy i instruktorzy), działalności klubów turystyki kwalifikowanej według dyscyplin, przewodnikach turystycznych, przyznanych odznakach oraz szlakach turystycznych. Towarzystwo wyznacza, znakuje i konserwuje własne szlaki turystyczne oraz szlaki, nad którymi sprawuje opiekę merytoryczną i prawną. Szlaki turystyczne – są to trasy (przede wszystkim piesze) wytyczone w terenie ze względem na walory krajobrazowe (uwzględnieniem warunków bezpieczeństwa turystów i przepisów ochrony środowiska) i oznaczone umownymi znakami umożliwiającymi odnalezienie właściwej drogi – zalecanej lub obligatoryjnej. Podane w publikacji długości szlaków turystycznych obejmują zarówno te, które zostały wytyczone i znajdują się pod opieką oddziałów PTTK, jak i te będące poza ewidencją PTTK.

Methodological notes

Basic terms in the field of tourism⁴⁵

Regulation of the European Parliament and the Council (EU) No 692/2011 of 6 July 2011 on the European statistics on tourism (repealing Council Directive 95/57/EC) was published in the Official Journal of the EU issue No 192 of 22 July 2011 – available on the website:

<http://eur-lex.europa.eu/?lexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:192:0017:0032:PL:PDF>.

The new regulation defines the basic terms in the field of tourism.

Tourism means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

There are **three basic forms of tourism**, which depend on the surveyed area.

Domestic tourism means visits within a Member State (Poland) by visitors who are residents of that Member State;

Inbound tourism means visits to a Member State (Poland) by visitors who are not residents of that Member State;

Outbound tourism means visits by residents of a Member State (Poland) outside that Member State;

Visitors are the participants of tourism. This definition refers to every person travelling to locations outside their usual environment for a period not exceeding 12 months, whose main purpose of trip is other than the exercise of an activity remunerated from within the place visited. The "visitors" (domestic and foreign) category refers to:

- **tourists** (i.e. visitors who occupied accommodation establishments within the given location for at least one night),
- **same-day visitors** (not accommodated).

Types of tourist accommodation establishments

The surveys on tourist accommodation establishments single out the following types of establishments surveyed by the Statistics Poland:

- **Hotel** – an accommodation facility located mainly in the urban areas, with at least 10 rooms, most of which are one-person or two-person rooms, providing a wide range of services for clients staying at the establishment. Each hotel has to render catering services. Depending on the facility furnishing and the range of the services being rendered, five categories are attributed: the highest – five stars, the lowest – one star.
- **Motel** – a hotel type complex located by road communication routes, which, besides the provision of hotel services, is also adapted to the provision of car services and has a car park. A motel has to have at least 10 rooms, most of bed places in single-bed and double-bed rooms. Each motel has to provide catering services. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, five categories of motels are distinguished: top – five stars, lowest – one star.
- **Boarding house** – a hotel establishment that provides hotel services, offers full board and has at least seven rooms. It has to provide catering services. Depending on the equipment in the building and the

⁴⁵ REGULATION (EU) No 692/2011 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and repealing Council Directive 95/57/EC.

scope of services rendered, five categories of boarding houses are distinguished: top – 5 stars, lowest – one star.

- **Other hotel facility** – a lodging place divided into rooms and managed by one board, rendering specified services, including room service, bed-making and cleaning of sanitary facilities, at least on a daily basis (e.g., a building meeting the requirement for a hotel, motel or lodging house that has not obtained a category).
- **Excursion hostel** – an establishment located in the built-up area or in the vicinity of buildings, with at least 30 available accommodations, adapted to self-service of the clients, and offering a minimal scope of services associated with the client stay. Each excursion hostel must have at least one catering establishment. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of excursion hotels are distinguished: top – cat. I, lowest – cat. III.
- **Shelter** – an establishment located outside built-up areas, near tourist trails, offering a minimal scope of services associated with the client stay. A shelter should provide a food services or possibility of a meal self preparation. The notion "shelter" does not encompass youth hostels.
- **Youth hostel** – an establishment projected for individual and group youth tourism, adapted to self-service of the clients. A youth hostel is an establishment located in a freestanding building or a designated part of a building. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of youth hostels are distinguished: top – cat. I, lowest – cat. III.
- **School youth hostels** – an educational establishment where interests and talents can be developed as well as different kinds of rest and free time can be organized.
- **Holiday centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holidays.
- **Holiday youth centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holiday camps.
- **Training-recreational centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and permanently adapted to hold courses, conferences, trainings and conventions etc. It can also be adapted to provide holiday services.
- **Creative arts centre** – an establishment, which assures adequate conditions for creative work and recreation of artists, also used as a holiday centre (mainly by their families).
- **Complexes of tourist cottages** – tourist cottage – a building without a cellar, with no more than four rooms, adapted to provide hotel services. Tourist cottages can form complexes of tourist cottages and be organizationally included in other accommodation establishments. The complexes of tourist cottages may also include camping places.
- **Camping site** – an area, usually wooded, guarded, lighted, with 24-hour reception service, equipped with facilities (sanitary, catering, recreational) which enable the tourists to spend the night in tents, caravans as well as to prepare meals and park motor vehicles. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, four categories of camping sites are distinguished: top – four stars, lowest – one star.
- **Tent camp site** – a place sectioned off in wooded area, non-guarded, marked and provisionally fenced, which enables the tourists to spend the night in tents. There is drinking water drawing points, necessary sanitary equipment and recreational area in the tent camp site.
- **Hostel** – an accommodation establishment, which varies in standard from hotel establishments mainly by the number of places in rooms, bunk beds and cooperative use of equipment and rooms for guests (e.g. common kitchen/bathroom). Hostels are characteristic of renting single beds, not whole rooms. Hostel rooms are usually dorms (multi-person rooms), as well as individual rooms: 1-, 2- and 3-person.
- **Health establishment** – an establishment providing health care services, located in the area of a health resort and using its natural resources when providing health care services and providing accommodation services.
- **Rooms for guests** – type of tourist accommodation, which are furnished rooms and flats (excluding agrotourism lodgings) in apartments, houses and other buildings belonging to the natural or legal persons (except farmers) and rented for a fee for tourists.
- **Agrotourism lodging** – type of tourist accommodation, which are rooms and other buildings prepared (by adaptation) in rural households (agricultural, farming, gardening and fishing) owned by farmers and rented for a fee for tourists.

- **Other not classified establishments⁴⁶** – establishments, which function as tourist accommodation establishments, in the period of not being fully used according to their own purpose. These include among others dormitories, boarding schools, sport and recreational centres, etc.

Methodological notes on the tourist accommodation establishment survey

The source of data about the capacity and occupancy of tourist accommodation establishments in Poland is a complete statistical survey conducted by the Statistics Poland in accordance with the specialization pursued by the Statistical Office in Rzeszów. Information is obtained through the KT-1 reports of the occupancy of tourism accommodation establishments in each month.

The reporting units provide the following: precise location, type and category of the establishment, number of rooms, beds and catering establishments. Furthermore, they provide information on the establishment occupation in individual months, i.e. on the number of days of the establishment activity, nominal number of bed places or rooms, as well as the number of persons accommodated, and the number of overnights stays and rented rooms (separately for foreign tourists).

The Statistics Poland has been working on the improvement and adaptation of the accommodation base survey to the requirements of the European Union. The first stage included conclusion of the work on the compatibility of basic notions and definitions of the surveyed units and adopting the subjective and objective scope of the survey on the tourism accommodation base in Poland to the EU requirements. A variable – the **number of overnight stays** in hotels, motels and boarding houses – was implemented to the survey in 1997, serving as one of the basic information gathered in the survey, together with the variable – **number of rooms rented**. This enabled presentation of data on the accommodations provided in all collective accommodation establishments in Poland (in total), which led to the analysis on the occupancy in the accommodation base of tourism collective accommodation establishments.

Health establishments were separated from the category "other" in 1998. A variable – **place of permanent residence (country)** of the accommodated foreign tourist – was implemented in 2000, which was associated with the EU requirements concerning the division of the total accommodated persons into residents and non-residents (this is especially important in relation to foreigners).

In years 2000-2002, the Statistics Poland conducted surveys on the tourism accommodation base on a quarterly basis, collecting monthly data. Before 2000, data was collected once a year for 9 months of the given year and for 3 months of the previous year. Due to the necessity to fully adjust the Polish tourism statistics to the requirements of the EU Directive⁴⁷, since 2003 the survey on tourism **collective accommodation establishments** has been conducted on a monthly basis.

The subgroup – **other hotel facilities** was established within the group – **hotels and similar establishments** in 2004. It covers the hotels, motels and boarding houses not assigned to any specific category, and establishments providing hotel services (e.g. everyday cleaning). For this reason, the question "does the establishment provide hotel services?" directed to managers of tourism establishments was included in the report. The survey results proved that this was a very numerous group of establishments, mainly including uncategorized hotels and the like, but also such establishments as road houses, inns and the like, previously classified to the subgroup – **other not classified establishments**.

Due to the growing number and interest in the new type of accommodation establishment, since 2009 a hostel category has been distinguished.

The lists of units for KT-1 surveys are developed on the basis of the Statistical Units Base (BJS), which is established to serve as the frame for all surveys conducted by the Statistics Poland. The BJS includes infor-

⁴⁶ Until 2004, the establishments not meeting the category requirements for any particular kind of establishments were also included in this group and until 2008 also hostels. Since 2009, this group includes weekend and holiday accommodation establishments.

⁴⁷ The Directive of the Council 95/57/EC of 23 November 1995 on the collection of statistical information in the field of tourism, and the Decision of the Commission of 9 December 1998 on the procedures for implementing the Directive of the Council 95/57/EC on the collection of statistical information in the field of tourism.

mation from official registers (REGON) and from other data sources. The index of collective accommodation establishments is updated on the basis of administration registers, categorized establishment registers and other sources.

Necessity to adjust the survey to the new EU legislation – Regulation (EU) No 692/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and regarding Council Directive 95/57/EC resulted in the extension of the subjective scope of the tourism accommodation base survey in 2010. For the first time the monthly report on the KT-1 form included guest rooms and agrotourism lodgings with 10 or more beds. Moreover an annual pilot sample survey of guest rooms and agrotourism lodgings with less than 10 beds were conducted (KT-2 form).

Starting since 2009 (in accordance with the Programme for Surveys in Public Statistics for 2009 which is an annex to the Regulation of the Council of Ministers of 27 November 2008 (Journal of Laws No. 221, 2008, item. 1436 with amendments), municipality administrators (mayors, presidents of cities) are being obliged to provide information about facilities providing accommodation services in electronic form.

In order to facilitate this task a special applet was developed that allows registering and updating current data on the premises providing accommodation services in municipal offices. This application allows collecting information on the local level, save them on the office disk and using them to the own need of the office. With this tool, the resulting database of information on accommodation establishments operating in the municipalities is also available for statistical purposes.

While adapting to meet the requirements of the new European Union legislation in the field of tourism, in scope of interest are entities of individual accommodation (agrotourism lodgings/guest rooms). Obligation to keep records of such entities is required from the offices of municipalities and towns and is included in the law on tourism services of 29 August 1997 (as amended).

Since 2012 the survey on tourist accommodation establishment has covered supplemented data on guest rooms and agrotourism lodgings. With this, the term "tourism collective accommodation establishments" was changed to "tourism accommodation establishments".

The following solutions were adopted in the statistics on the accommodation base:

- data concerning the number of accommodation places and establishments covers all establishments open on 31 July and establishments closed on 31 July, but open on other days of the surveyed month; the maximum number of places has been assumed for them;
- the number of days of establishment activity does not include breaks between periods, caused by repairs, disinfection, etc.;
- an active establishment is understood as an establishment which was accessible to tourists, at least in part (regardless of the actual occupancy), during the surveyed period;
- the establishment occupancy rate – presented in percentage – results from the comparison of actually provided accommodations with the nominal number of bed places (total bed places prepared for tourists on each activity day of the establishment), and for hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities additionally from the comparison of actually rented rooms and the nominal number of rooms;
- the number of tourists accommodated is the number of persons (tourists), who began their stay in an establishment in a given month (i.e. who checked in). This means that the persons staying in the establishment at the turn of months will only be included in the survey once, which means that they will only be listed for one month (i.e. at the time of registration);
- number of overnight stays (nights per capita) is the product of persons (tourists) and the number of days (nights) of their stay;
- number of rented rooms in hotels, motels, boarding houses and other hotel establishments is the total of rooms rented in each day of the establishment's activity, regardless of the number of persons (tourists) accommodated in these rooms;
- a restaurant is a catering establishment available to general consumers with full waiting services, offering all day dining with full board with a broad assortment of meals and beverages by menu;
- bars and cafes include also wine houses, beer halls, canteens, etc.;
- catering outlets include also grills, ice-cream parlours, refreshment rooms.

Methodology of surveys on the participation of residents of Poland in trips and arrivals of non-residents in Poland

The main source of information on the participation of residents of Poland in trips and arrivals of non-residents in Poland is surveys carried out since 2014 by the statistics in cooperation with the National Bank of Poland and the Ministry of Sport and Tourism: "Participation of residents of Poland in trips" – carried out in households and "Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union" – conducted near the Polish borders.

In addition to statistics on tourism, the surveys provide methodologically homogeneous information on trips also for the needs of balance of payments, national accounts and transborder areas.

Participation of residents of Poland in trips

The aim of the survey is to determine the scale of participation of residents of Poland in trips, characteristics of domestic trips with at least one overnight stay and outbound trips. Expenditure related to trips is also surveyed.

The survey of the participation of Poles (residents) in trips is a sample survey carried out quarterly on the sample of 18,750 households. This is a questionnaire-based survey conducted by interviewers in face-to-face interview, with members of a one-person or multi-person household in selected dwellings being the unit under observation. Of the 75 thousand household selected for the survey in 2018, the survey was conducted in 52,1 thousand households. The most common reason for not completing the survey was the absence of household members (53%)⁴⁸.

In the survey in 2018, the data were recorded using the electronic questionnaire "PKZ - Participation in domestic/outbound trips" - CAPI method (Computer Assisted Personal Interview). The paper questionnaire was also used - PAPI method (Paper and Pencil Interview).

The questionnaire used in the survey consisted of a set of questions on the participation of residents of Poland in domestic trips with an overnight stay and in outbound trips, including:

- characteristics of the trip (i.e. start and end dates, main purpose, places visited, number of overnight stays, type of accommodation, type of trip, how the trip was booked),
- expenditure related to trips (on accommodation, food, transport, shopping, cultural and recreational services, etc.).

Implementation of the survey

Due to the need to obtain a sufficient number of questionnaires with information on trips, it is necessary to use the random route method in the survey of the participation of residents of Poland in trips. This is a technique for selecting respondents to the survey on the basis of established rules. It defines the rules for the selection of subsequent dwellings in the case when a questionnaire cannot be obtained. The selection of respondents for the survey is based on the established rules of the interviewer's movement around the area in relation to selected starting points. The random route method can be summarized in three hierarchical rules:

1. always to the right (standing back to the door of the dwelling),
2. always from top to bottom,
3. always within the boundaries of the surveyed territorial unit (area or region, the so-called area of operation).

⁴⁸ Other reasons for not completing the survey included were related to the refusal to participate in the survey, an uninhabited dwelling, lack of access to a dwelling, sickness or old age of the respondent, the language barrier, etc.

Completion rate

The completion rate or the survey implementation rate is expressed as a percentage of the number of households that have been surveyed to the number of all selected households that belong to the surveyed population.

In 2018, the completion rate of the survey of the participation of residents of Poland in trips was 66.7% (3.0 percentage point lower than in 2017).

Basic definitions used for the survey

Household is a group of related or unrelated persons who live together and make a living together (multi-person household) or a person who makes a living on their own irrespective of whether she/he lives on their own or not (single-person household). Family members who live together but make a living separately constitute separate households.

Usual environment – means the geographical area, though not necessarily a contiguous one, within which an individual conducts his regular life routines and shall be determined on the basis of the following criteria: the crossing of administrative borders or the distance from the place of residence, the duration of the visit, the frequency of the visit, the purpose of the visit.

Tourist travel of a household – a trip of at least one household member to a main destination outside his usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited. If more than one household member is travelling (multi-person travel), the travel is characterized by the implementation of a joint tourism program outside the home.

Tourism trips – trips of individual household members with at least one overnight stay (e.g. one travel of a 4-person family equals 4 trips).

Domestic trip with overnight stay – a trip with all the nights spent within a country.

Outbound trip with overnight stay – a trip of 2 days or more (min. 1 overnight stay) with at least 1 night spent abroad. Outbound trips also include the so-called mixed trips, i.e. trips with both domestic and outbound overnight stays. Trips connected with foreign contracts, i.e. those which are paid by the institutions not established in the country of residence of the respondent (in Poland), are not covered.

Outbound same-day visit – a trip abroad without overnight stay.

Short trip – a trip of 2 to 4 days (with 1 to 3 overnight stays).

Long trip – a trip of 5 or more days (with 4 or more overnight stays).

Residents – persons who have lived in their place of usual residence for a continuous period of at least 12 months. Residents of the administrative unit comprise:

- permanent residents (people registered for permanent residence), without the people staying away from home (residence) in the country or abroad, for at least 12 months,
- people who came from another place of residence in the country or from abroad for a period of at least 12 months.

Expenditure related to trips covers amounts for the purchase of consumer services and goods (including durable consumer goods and high value objects) incurred before and during the trip in cash and non-cash form (e.g. by payment card, bank transfer) directly by travellers (household members) as well as financed or reimbursed by the employer, other persons, institutions. It includes all tourism expenditure even if services were booked and paid before the trip or if the actual payment occurred after the trip. It does not include expenditure on the purchase of goods for resale.

Trips of non-residents to Poland

The aim of the survey is to estimate, on a quarterly basis, the number of trips of non-residents to Poland, of which tourists and same-day visitors from abroad crossing the Polish borders, as well as the expenditure incurred in connection with a trip to Poland.

The survey of trips of foreigners (non-residents) is a quarterly sample survey conducted among tourists leaving Poland and same-day visitors.

This sample questionnaire-based survey is carried out in the vicinity of selected border crossings on the EU's internal and external border on the territory of Poland including seaports and airports with the use of face-to-face interviews. Due to the lack of a survey frame, the survey was conducted on an "elusive"⁴⁹ population, but the appropriate representativeness of the sample was provided owing to the knowledge of the survey sites. In order to select the border crossings for the survey, typology of the crossings was carried out beforehand. The fact that the crossings were grouped according to the accepted characteristics within the individual sections of the border made it possible to obtain subsets, of which the crossings for the survey were drawn. Respondents are surveyed using systematic sampling⁵⁰. In the survey a questionnaire "PDP – Trip to Poland" was used.

The questionnaire used in 2018 included a set of questions concerning i.e.:

- characteristics of persons visiting Poland (non-residents) by country of residence, sex and age, purpose of a trip, length of stay, type of accommodation facility used in Poland,
- expenditure of persons arriving from abroad incurred in Poland by its type (accommodation, food, shopping, etc.).

Basic definitions used for the survey

Non-resident – an individual residing abroad for more than one year. For the purposes of this publication the terms "non-resident" and "foreigner" are used interchangeably.

Visitors – people taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose (business, leisure or other personal purpose) other than to be employed by a resident entity in the place visited. Visitors are classified as tourists if their trip includes an overnight stay, and as same-day visitors (excursionists) otherwise.

Expenditure related to trips of non-residents covers amounts for the purchase of consumer services and goods (including durable consumer goods and high value objects) incurred before and during the trip in cash and non-cash form (e.g. by payment card, bank transfer) directly by travellers as well as financed or reimbursed by the employer, other persons or institutions. It includes all tourism expenditure even if the services were booked and paid before the trip or if the actual payment occurred after the trip. It does not include expenditure on the purchase of goods for resale.

Methodological notes of border traffic data

Pursuant to the decision of the Council of the European Union, Poland was included in the Schengen area on 21 December 2007. Eight other countries were included into Schengen along with Poland, namely: Estonia, Latvia, Lithuania, Czech Republic, Slovakia, Hungary, Malta and Slovenia. A complete application of rules and regulations arising from the Community code governing the border flow of persons translates itself into a practical removal of border control between the countries within this area. Furthermore, the eastern border of Poland simultaneously became the external border of the European Union, where full inspection and traffic registration encompasses only citizens of non-European Union countries. The direct

49 L. Kish (1991), A taxonomy of elusive populations, *Journal of Official Statistics*, 7, 339-347.

50 For each border crossing, the sampling intervals were set taking into account the predicted volume of passenger traffic at individual crossings and the possibility of carrying out the interview at a specific time.

outcome of the Poland's accession to Schengen is the lack of statistical information on border traffic on the internal border of Poland and the European Union.

This shortage of data refers to the segments of the Polish border with the following countries: Germany, Czech Republic, Slovakia, and Lithuania, as well as the maritime border in the scope of "regular ferry connections"⁵¹ and airports⁵² in the scope of "internal flights"⁵³.

Therefore, a need to develop methods allowing data estimation on cross-border traffic on those sections of the border emerged.

Border traffic at the Polish land border with other European Union countries, maritime borders and airports

In 2018 the Statistics Poland in cooperation with the Ministry of Sport and Tourism and the National Bank of Poland, carried out a survey „Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and people at the Polish border with the countries of the European Union”.

The survey aims to, among others, estimate the number of border crossings by persons traveling in the direction to and from Poland. In the frames of the survey, on selected former land border crossings, counting of vehicles and persons crossing the Polish border with other countries of the European Union is carried out.

Additionally, the questionnaire for foreigners on the Polish border with the neighboring countries belonging to the Schengen zone, as well as at selected airports and seaports is also conducted. In turn, the questionnaire for residents of Poland is carried out in households within the survey „Participation of Polish citizens (residents) in travel”. Information obtained from the above mentioned surveys and additional data sources, including:

- information from airports and seaports on passenger traffic volume (number of passengers operated in regular and charter traffic),
- data from the Civil Aviation Authority on passenger traffic (national and international traffic information, flight directions and destination cities),
- information from the Border Guard Headquarters on the amount of traffic at border crossings at the external border of the European Union on Polish territory

for the estimation of cross-border traffic of foreigners and Polish residents on the inside border of the European Union on Polish territory and the overall border traffic on the maritime border and at airports.

In the survey of border traffic the crossings of the border are registered and not the number of persons who cross this border. A person crossing the border several times is counted as many times as he/she crosses this border.

Border traffic at the Polish land border with the countries not belonging to the Schengen area (Russia Federation, Belarus, Ukraine)

The information on border traffic is compiled on the basis of the statistical data provided by the Border Guard. The registration of border traffic is based on the register of persons and means of transport checks at all Polish border crossing points with the countries not belonging to the Schengen area (Russia Federation, Belarus, Ukraine). This register is kept on an ongoing basis. The statistical data is compiled in monthly periods, separately for each individual border crossing points, and covers information on the number of border checks divided into checks concerning Polish citizens and those concerning foreigners – by direc-

51 "Regular ferry connection" is the definition of every ferry connection between the same two or more ports located within Member States, without entering ports located outside of Member States and including passenger and vehicle transport, in accordance with the published cruise timetables; Regulation (EC) No. 562/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2006 establishing a Community Code on the rules governing the flow of persons across borders (Schengen Borders Code).

52 On 30 March 2008, the records of the Schengen Borders Code concerning the dissolving of air traffic border control within the Schengen area were practically implemented.

53 "Internal flight" is the definition of every flight exclusively from the territory of a Member State or within its territory, without landing in a third country; Regulation (EC) No. 562/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2006 establishing a Community Code on the rules governing the movement of persons (Schengen Borders Code).

tion (to and from Poland), and by type of traffic (passport, service of means of transport, simplified and others). The citizenship of foreigners entering Poland is defined (on the basis of the country which issued the travel document).

Besides registering the traffic of persons on Polish borders, the Headquarters of the Border Guard also monitors the traffic of wheel vehicles at all border crossings. Under registration there are passenger cars, trucks and buses going into the direction to and from Poland, Polish as well as foreigners. The registration concerns also trains of national and foreign operators crossing the border in both directions.

The following solutions were adopted in the statistics on border traffic:

- data concerning the arrivals and departures of foreign citizens describing the checks of persons crossing the border on the basis of passports, as well as – in the case of the EU citizens – other personal documents,
- since 2011 data on the number of arrivals and departures has related to passengers and the operating personnel; previously data included only passengers,
- the number of Polish citizens travelling abroad also includes the checks of persons with consular and diplomatic passports, as well as persons leaving the country for permanent stay abroad,
- the number of foreigners arriving in Poland also includes the checks of persons arriving for permanent stay.

We would like to point out that **the survey on border traffic** conducted by the employees of **the Border Guard serves as the means for registering the border checks**, and not persons. Therefore, e.g. the number of checks of Polish citizens travelling abroad does not signify the number of Polish citizens, since one person crossing the border more than once is also counted more than once. The same rule applies to motor vehicles.

[**Methodological notes on Polish Tourist and Sightseeing Association \(PTTK\)**](#)

The statistical information on the condition and activities of PTTK clubs and circles was compiled on the basis of the annual regular reports submitted by this organization. This report includes information on the number of clubs and circles, as well as on their members, general and qualified tourism trips, and their participants. Furthermore, there have been collected and published data on training personnel (leaders and instructors), activities of qualified tourism clubs by discipline, tourism guides, awarded distinctions and tourist trails. PTTK determines and maintains its own marked tourist trails and routes. Tourist trails are understood as routes (primarily hiking) which are marked up on a given area due to their landscape values (while taking into consideration the safety conditions of tourists and the environmental protection regulations) and are marked with conventional symbols allowing for tracing the right way – recommended or obligatory. The length of tourist trails presented includes both tourists trials belonging to PTTK and those marked out by branches of PTTK but belonging to other entities.